İsveç Yılın Kitabı 2024

Uluslararası Çoksatan

TURNALAR GÜNEYE UÇARKEN

ROMAN

İsveççe Aslından Çeviren
Yonca Mete Soy

LISA RIDZÉN

TİMAŞ

TURNALAR GÜNEYE UÇARKEN

Lisa Ridzén

Dünya Roman - Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 6350
Edebiyat Kitaplığı - Dünya Edebiyatı Dizisi | 121

PROJE EDİTÖRÜ
Ayşe Tuba Ayman

EDİTÖR
Dilruba Aydın

SON OKUMA
Osman Gönül

KAPAK TASARIMI
Sara Acedo

KAPAK UYGULAMA
Kısmetgül Albayrak

İÇ TASARIM
Nur Kayaalp

1. BASKI
Şubat 2025, İstanbul

ISBN
ISBN: 978-605-08-4914-1

TİMAŞ YAYINLARI
Bahçelievler Mah. Zübeyde Hanım Cad. No: 8
Üsküdar / İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT
Aktif Basım
Osmangazi Mah. Genç Osman Cad. No: 2/C
Esenyurt / İstanbul
Tel: (0212) 612 12 22
Matbaa Sertifika No: 47477

KULTURRÅDET

Bu kitap, İsveç Sanat Konseyi'nin çeviri desteğiyle yayımlanmıştır.

YAYIN HAKLARI
Copyright © Lisa Ridzén 2024
© *Damerna flyger söderut* orijinal adıyla yayımlanan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları Salomonsson Agency ile anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

TURNALAR GÜNEYE UÇARKEN

LISA RIDZÉN

İsveççe Aslından Çeviren
Yonca Mete Soy

LISA RIDZÉN

Sosyoloji alanında doktora öğrencisi olan Lisa Ridzén, kendisinin de büyüdüğü ve şu anda Östersund'un dışında küçük bir köyde yaşadığı İsveç'in uzak kuzeyindeki kırsal topluluklarda erkeklik normlarını araştırıyor. Yürek burkan ilk romanı Turnalar Güneye Uçarken'in fikri, hayatının sonuna yaklaşırken büyükbabasının bakım ekibinin aileye bıraktığı notları keşfetmesiyle ortaya çıktı. Romanı kaleme almaya Långholmen Yazarlar Akademisi'ne devam ederken başladı.

YONCA METE SOY

1978 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve ortaokulu Stockholm'de, lise eğitimini Kadıköy Anadolu Lisesinde tamamladı. Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünden mezun oldu; ancak çocukluğundan beri ilgi duyduğu dil ve edebiyat, peşini hiç bırakmadı. Yeditepe Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümünde yüksek lisans tezini yazıyor; ayrıca aynı üniversitede yarı zamanlı İngilizce okutmanı olarak çalışıyor. İngilizce ve İsveççeden çeviriler yapan Soy; John Ajvide Lindqvist, Arne Dahl, Malin Persson Giolito, Caroline Eriksson, Tove Jansson, Simon Stålenhag, Bim Eriksson, Ann-Helén Laestadius gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı. Evli ve ikiz oğulları var.

Cameron'a
İyi ki birbirimize sahibiz...

18 Mayıs Perşembe

Onu mirastan mahrum edip hiçbir şey bırakmamayı hayal ediyordum. Sixten'i, hem benim hem de onun iyiliği için benden almak istediğini söylüyordu; benim gibi ihtiyarların ormanda yürümemesi gerekiyormuş, Sixten gibi köpeklerin de köy yolunda bir ileri bir geri yürümektense daha uzun yürüyüşlere ihtiyacı varmış.

Mutfak kanepesinde yanımda yatan Sixten'e baktım. Kocaman bir esnemeyle ağzını açıp başını karnıma yasladı. Şişmiş parmaklarımı tüylerinin arasına gömüp başımı salladım. O aptal ne bilirdi ki? Onun istediği olmayacaktı.

Ingrid mutfak masasından iç çekti.

"Hiçbir şey için söz veremem Bo, ama elimden geleni yapacağım. Çünkü bu bana doğru gelmiyor," dedi bir yandan evde bakım hizmetleri günlüğüne yazmaya devam ederken.

Başımla onaylayıp hafifçe gülümsedim. Sixten konusunda bana yardım edebilecek biri varsa, o da Ingrid'di.

Şöminedeki odunlar çıtırdıyordu. Alevler huş ağacı odununun etrafında adeta dans ederken insanın gözlerini onlardan ayırması zordu. Aklıma bu sabah Hans'la yaptığım telefon görüşmesi geldi ve yine sinirlenmeye başladım. Sahi, oğlumuz kendini ne zannediyordu? Sixten'in nerede yaşayacağına karar vermek ona düşmezdi.

Öfkeden yorulmuş halde bir anlığına gözlerimi yumdum. Ingrid'in hareketlerini dinlerken derin nefesler aldım. Öfkem yavaş yavaş diniyordu.

Öfke patlamamın ardından son zamanlarda içimi kemiren o duyguyu yeniden hissettim; göğsümü ileri geri tırmalayan o sızıyı. Bir şeyleri farklı yapmam gerektiği hissi.

"Son günlerde kafanı ne kadar yoruyorsun böyle şeylere," demişti Ture geçen gün telefonda ona açıklamaya çalıştığımda.

Sixten ile mutfaktaki kanepeye uzanmış Ingrid'i dinlerken onun haklı olabileceğini düşündüm.

Çünkü senden sonraki boşlukta, Fredrika, daha önce hiç düşünmediğim şeyleri düşünmeye başladım. Hiçbir zaman fazla şüpheci biri olmamıştım, hep ne istediğimi bilir, iyiyle kötüyü birbirinden ayırt edebilirdim. Hâlâ da öyleydim ama kendime sorular sormaya başlamıştım.

Olayların neden böyle geliştiğini merak eder oldum. Annemi ve ihtiyarı daha önce hiç düşünmediğim kadar düşünüyordum. Ama en çok Hans'ı; babamla yaşadıklarımı onunla da yaşamak istemiyordum.

Ama sonra Sixten hakkındaki saçmalıklar ortaya çıktı, o kadar sinirlendim ki ne yapacağımı bilemedim. Lanet olsun, Sixten'i benden alırsa işleri yoluna koyamazdım.

"Öğle vakti onu küçük bir yürüyüşe çıkaracağım," dedi Ingrid, kararlı bir tavırla günlüğü kapatıp.

O küçücük gözler bir anda ışıldadı. Ingrid'in de bir köpeği vardı ve Sixten'i benden alacaklarını düşünmek bile onu öfkelendiriyordu. Elini kısa, kırlaşmış saçlarında gezdirip ilaç kutusunu aldı. Tüm hapların orada olup olmadığını kontrol etti; kalp ilaçlarını ve gerekli olan diğerlerini.

"Teşekkür ederim," dedim çayımı yudumlarken.

Eğer bir kızımız olsaydı, onun Ingrid olmasını isterdim. Ingrid, Hans'ın yan sınıfındaydı, büyükbabası da Ranviken'deki kereste fabrikasında babamla birlikte çalışmıştı.

Bugün üzerinde sadece göğsünde evde bakım hizmetlerinin logosu olan lacivert bir polar kazak vardı. Üşümüyor muydu? Geldiğinde ceketi bile yoktu. Şimdilerde insanların üşümemelerine hayret ediyordum. Eskiden yılın yarısını çorapsız geçirir, mayıs geldi mi şortumu geçiriverirdim üzerime. Artık sürekli üşüyor ve dışarısı ısınsa da ateş yakıyordum. Bunun beklenen bir durum olduğunu söylüyordu doktorlar ve bakıcılar, böyle olması normaldi.

Sen de üşüyordun, Fredrika. Ne zaman ziyarete gelsek sana eski örgü hırkalarından birini giydirmiş oluyorlardı.

Ingrid kaşlarını çattı. Birim dozla ilgili bir şeyler mırıldanıyor gibiydi. Gün gelecek o da cılız bir bahar keçisi gibi soğuktan donacaktı.

İlaç kutusunu bir kez daha kontrol edip onu arayan olup olmadığına bakmak için cep telefonunu eline aldı. Ingrid'in bir ailesi olup olmadığını bilmediğimi fark ettim. Yoksa unutmuş muydum? Etrafımdaki insanların sorularıma verdiği cevaplardan bazı şeyleri unuttuğumu anlayabiliyordum. Hans bu duruma sinir oluyordu. "Az önce sordun ya," diyordu.

Ingrid beni asla böyle gülünç hissettirmezdi.

Senin eski kırkyama yorganlarından birinin üzerine uzanmış Ingrid'i izlerken pozisyon değiştirdim. Eminim harika çocukları vardı; nazik ve iyi yetişmişlerdi.

Mutfak masasına koyduğu kuşburnu çorbası kâsesine uzandım. Ağzımı ılık, yoğun kıvamlı çorbayla doldurdum. Kuşburnu çorbası hâlâ sevdiğim nadir şeylerdendi. Tadı değişen o kadar çok yemek vardı ki. Kremalı hamur işleri artık yenecek gibi değildi,

küf tadı geliyordu. Yine de Hans arada bir kremalı pasta almakta ısrar ediyordu.

"Çok zayıfsın," diyordu, kaslarımın zayıf olması benim suçummuş gibi. Bu yaşlanan, işe yaramaz vücut benim icadımmış gibi.

Kâseyi masaya koyup alt bıyığıma bulaşan çorba damlalarını emdim.

Ingrid şömineye birkaç odun daha koydu. Odunla uğraşmaya alışkındı. Erkek kardeşiyle odunları tek seferde bölen bir odun yarma makineleri vardı. On iki ton ağırlığındaydı. Ailesini şahsen tanımıyordum ama kim olduklarını biliyordum. Annesiyle babası erken yaşta ölünce çiftliğin sorumluluğunu Ingrid üstlenmişti.

Bazı bakıcılar ateş yakmayı bilmiyordu. Odunu tepeleyip yukarıdan yakmak yerine tabana yerleştiriyorlardı. Başlarda onlara doğrusunu söylüyordum ama zamanla yoruldum. Özellikle genç olanlar hiçbir şey bilmiyordu. İhtiyar hakkında söylenecek çok şey vardı ama hakkını yemeyeyim, en azından bana ateşi düzgün bir şekilde yakmayı öğretmişti. Bugünün gençleri yarından ötesini düşünmüyordu, her şey önlerine koyuluyordu, bize çocukken öğretilen şeyleri bilmiyorlardı. Başlarına bir şey gelse ne yapacaklardı? Elektrikler ya da şebeke suyu kesilse ne olacaktı? Hepsi kâğıttan bir ev gibi yıkılırdı.

Gözlerimi ateşe diktim. Renäs deresinden gelen su, şömine ve bodrumdaki erzaklarla muhtemelen uzun süre hayatta kalabilirdim. Ateş kabuklarla tutuşup şiddetli alevlere hızla dönüştü. Dans eden sarılıklar bana Hans'ın çocukluğunu hatırlattı; ateşin önünde nasıl da alevler tarafından hipnotize olmuş gibi otururdu; hâlâ gözümün içine bakıp söylediğim her söze kulak verdiği zamanlar.

"Hans ateş yakmamı da istemiyor. Sadece Sixten'i değil, odunlarımı da benden almak istiyor," diye kıkırdadım her ne kadar göğsüm sızlasa da. "Onun yerine kaloriferleri açabileceğimi, buna paramın yeteceğini düşünüyor."

"Biliyorum," dedi Ingrid, tabakları yıkarken. "Ama senin iyiliğini düşünüyor biliyorsun. Şöminenin damperini kapatmayı unutmandan, odunları getirirken ya da Sixten'i gezdiriken düşmenden korkuyor."

Ya da belki de bencillik ve aptallık, demek istiyordum ama onun yerine dudağımı ısırdım.

"Odun olayını kafana takma. Buraya o kadar sık geliyoruz ki bir şey unutursan hemen fark ederiz."

Elimi sakalıma götürüp Hans'ın umurunda olmadığını mırıldandım ama Ingrid beni duymuyor gibiydi.

"Akşama Eva-Lena gelecek," dedi bir süre sonra.

Bu beni kızdırdı, gözlerimi açmadan başımla onayladım ama uykunun gücünün beni yakında sakinleştireceğini biliyordum.

Eva-Lena, Ingrid havalar soğuyup buzda yürürken ters adım atınca ayağını kırmış, bize gelmeye başlamıştı. Ingrid birkaç hafta gelememişti ben de o cadıya katlanmak zorunda kalmıştım. Üstüne üstlük bir de Frösön'den geliyordu.

Bakıcılar günde dört kez beni ziyaret ediyorlardı. Hans bu konuyu sen gittikten yaklaşık altı ay sonra ilk kez açtığında, bunu çok saçma bulmuştum. Yüzüne gülmüştüm ama sonrasında pişman oldum. Sonuçta benim iyiliğimi düşünmüştü.

O zamanlar hayatımın kontrolü hâlâ bendeydi.

İyi ki hayatımda Ture vardı. Benden çok önce evde bakım hizmeti almaya başlamıştı. Düşünce, sağlık merkezine gitmek zorunda kalmıştı, oradaki genç bir doktor da onu hemen evde bakıma almıştı. Ture'nin yalnız yaşadığını ve ev işlerinde ona yardım edecek kimsenin olmadığını öğrendiğinde endişelendiğini söylemişti delikanlı.

Ancak Ture, hayatı boyunca yalnız yaşamış biri olmasına rağmen, evine sürekli insanların girip çıkması fikrine alışmıştı.

Ama banyo yapmaktan hoşlanmıyordu. Ture'nin aksine, beni çıplak görmeleri umurumda değildi. Onun için rahatsız ediciydi ama. Yaşlı, yıpranmış vücuduna bakmak zorunda kalanlara acıdığını söylüyordu.

Beni en çok rahatsız eden, denge sorunumdu. Daha iyi olsaydım, Sixten'i uzun yürüyüşlere çıkarmak çocuk oyuncağı olurdu. O zaman onun hakkında bu kadar yaygara kopmazdı. Hans'a da bu kadar kızmak zorunda kalmazdım.

Ingrid dışında en sevdiğim bakıcı Johanna'ydı. Bölviken'den geliyordu ve torunumuz Ellinor yaşındaydı. Tıpkı bir zamanlar annesinin olduğu gibi iri ve gürültücüydü. Hayatımda gülecek pek bir şey kalmamış olsa da ağzından beni güldürebilecek her şey çıkabilirdi. Ture'ye günaşırı yeni birileri gelip gidiyordu. Eğer bana o kadar çok kişi gelseydi hemen belediye görevlisini arardım. Elbette evinize girip çıkan insanları tanıma hakkınız vardı.

Ingrid mutfak sandalyesinden kalkarken, "Gitmeden önce birkaç odun daha atayım, böylece istersen uyuyabilirsin," dedi. Oraya ne ara oturduğunu fark etmemiştim bile.

Tabağı ve sandviçi küçük parçalara ayırmak için kullandığı çatal bıçak takımını aldı. Alt sıradaki dişlerimden sadece ikisi kalmıştı ve eğer Ingrid sandviçi parçalara ayırmasa yemem uzun zaman alırdı. Hans diş köprüsü yaptırmam için beni sıkıştırıyordu. Ama bence gereksizdi. Kalan azıcık zamanım için boşa masraftı. Krem peynir fena değildi. Belki sert peynir kadar iyi değildi ama sonuçta hayatta her şeye sahip olamazdınız.

Sixten bacağıma yaslanarak yatıyordu, göğsümde bir sıkışma hissettim. Birden seninle konuşma isteği duydum ama biz öyle çok konuşan insanlar olmadık hiç. Odunları getirebileceğimi ve

Sixten'i yürüyüşe çıkarıp sadece ormanın kenarına gidip çişini yaptırıp dönmemi söylerdin bana.

Sen gideli üç yıldan fazla oldu; oğlumuz seni almaya geldiğinde bana ne olduğunu anlamadığın o bakışı attığından beri. Gitme vaktinin geldiğini ve gittiğin yerde daha iyi olacağını söylemişti bana oğlumuz.

Ona inanmadığını, burada benimle alışık olduğun yerde kalmayı tercih ettiğini anlamıştım. Bir süre gözlerinin içine baktım. Tek istediğim kalmandı. Ama sonra elini tutup nazikçe sıkıp, "Hans haklı, artık sana çok daha iyi bakılacak," dedim.

Tüm varlığım buna karşı olsa da sana iyi bakamayacağımı biliyordum.

Önce masanın üzerindeki kavanoza, sonra da Ingrid'e baktım. Kendim açamıyordum, parmaklarım kapağı kavrayamayacak kadar zayıf ve katıydı. Hâlâ kafam kadarlardı ama güçsüzlerdi, onları bükemiyordum.

En son muayeneye gittiğimde doktor, "Sosis parmaklar, senin yaşında ve senin tıbbi geçmişine sahip biri için normal," demişti. Ingrid açması daha kolay ama kokunun kaybolmaması için hava geçirmez başka bir kavanoz bulmuştu, ama ben onu da açamıyordum.

"Açmamı ister misin?" diye sordu, sırtı bana dönük.

Bakışlarımı hızla aşağıya çevirdim. Bu konuda bana pek çok kez yardım etmiş olsa da utanıyordum. Kokusunu hatırlamak için demans hastası karınızın şalını bir kavanozda saklamak zaten yeteri kadar acınası bir durumdu. Bu yüzden bunu sadece Ingrid biliyordu. Senin önünde bile utanırdım herhalde. Biz birbirimize sevgi dolu sözler söyleyenlerden değildik. Buna ihtiyacımız olmazdı.

Ingrid kapağı çevirip kavanozu bana uzattı. Sonra da arkasını dönüp mutfak tezgâhını silmeye devam etti.

Şalın lifleri arasında derin bir nefes aldım. Yanma hissinin göz kapaklarımın arasında kalması için gözlerimi kapadım. Kimse bana yaşlandıkça gözlerin sulanmasının normal olduğunu, gözyaşlarının neredeyse tüm anılara tutunduğunu söylememişti.

Şalı, Hans henüz kendi başına yürüyemeyecek kadar küçükken, kasabadaki bir bahar pazarından almıştın. Hans, köy yolunun diğer tarafında oturan komşularımızdan aldığımız bebek arabasında oturuyordu. Çakıllı yollara uygun olduğunu düşündüğün büyük tekerlekleri olduğunu hatırlıyordum. Başlangıçta şal koyu kırmızıydı, ama yıllar geçtikçe farklı renklerde küçük yamalarla onu onardın. Hava soğuksa boynuna birkaç kez sarardın, sıcaksa omuzlarına bağlardın.

Hans, Brunkullagården'e gitmek üzere çantanı hazırlamana yardım ederken, "Bunu yanında götürmeyecek misin?" diye sormuştum sana ön kapımızdan son kez çıkarken.

Arkana döndün ve bir an için yanımda olduğunu, bana teşekkür edip unuttuğun bir şeyi hatırlattığımda yaptığın gibi gülümseyeceğini düşünmüştüm. Ama elimde yabancı bir nesne tutuyormuşum gibi bana sorgulayıcı bir bakış atmakla yetindin.

Kokun kaybolmasın diye şalı çok uzun süre kavanozun dışında bırakmaya cesaret edemiyordum. Artık çok farklı kokuyordun, sabunlarını ve kremlerini değiştirmişlerdi. Demans sadece beynini değiştirmemişti.

Şalı toplayıp tekrar kavanozun kapağını çevirmeyi başardım, açmaktan daha kolaydı. Ingrid'in sıkması için kavanozu masanın üzerine koyup başımı yastığa yasladım.

Ingrid'in bulaşıkları yıkarken çıkardığı ses ninni gibi geliyordu. Kendimi ateşlere kaptırmışken bana veda edip sokak kapısını arkasından kapattığını zar zor fark ettim.

Yaz gecelerinin aydınlığı yavaş yavaş uzamaya başlamış olsa da mutfak karanlıktı. Sadece birkaç küçük pencere vardı ve kahverengi tavan içeri sızan azıcık ışığı yutuyordu.

Ateş çıtırdıyordu ve Sixten ağır ağır nefes alıyordu. Kulaklarının arkasını ve boynunu kaşıdım. Oralardaki tüyleri, yavruyken kafasının tamamı kadar yumuşak ve kabarıktı. Fåker'den Fredrikssonlar yeni bir yavru köpek isteyip istemediğimizi sorduğunda şüpheyle yaklaşmıştın. Sixten onlardan aldığımız yedinci köpekti. Geyik avına yardımcı olan yüzlerce köpek yetiştirmiş olmalılardı. Yeni bir köpek için çok yaşlı olduğumuzu düşünmüştün. Hans da seninle aynı fikirdeydi. Saçmaladığınızı düşünüp sizi karamsarlıkla suçlamıştım.

Bir akşam yemeği sırasında sinirlenip bir köpek bakmak için yaşlıysam, oturup ölümümü mü beklemem gerektiğini sormuştum. Birkaç gün sonra Hans bizi Fåker'e götürmüştü. Sixten'i ön koltuktan kaldırıp senin kucağına bıraktığımda sen de fikrini değiştirmiştin. Larssonlara gidip kurutmak için bir parça ciğer almıştın, böylece yavruyu eğitecek bir şeyimiz olmuştu. Demansının ilk belirtilerinin ortaya çıkmasından tam bir yıl önceydi.

Sixten'in kulağını nazikçe tuttuğumda hafif bir horlama sesi çıkardı. Bu hareket bana parmaklarımın ne kadar kaskatı olduğunu hatırlattı. Kalp hapını almaya başlayınca romatizma hapını bırakmak zorunda kalmıştım. Ama en azından fazla canım yanmıyordu.

"Gerektiğinde kalp ve eklemler arasında seçim yapmak çok da zor değil, değil mi?" demişti geçici doktor hafif bir gülümsemeyle.

Doktor düşüncelerimi bölmeden önce, belki de kalp krizinden ölmenin hiç de fena olmayacağını düşündüm.

"Eğer sorunuz yoksa, bu seferlik işimiz bitti," dedi ekrana dönüp.

Parmaklarının klavyeye vuruşu, acelesi olduğunu ve gitmesi gereken başka bir yer olduğunu gösteriyordu. İnce kır saçları, yuvarlak

kafasının üzerinde çirkin bir bone gibi duruyordu. Emeklilik yaşına yaklaşıyor olmalıydı. Geçici doktorların bir ayda, benim kereste fabrikasında bir yılda kazandığım kadar kazandığını duymuştum. Kendi doktorumun nerede olduğunu sorduğumda bana annesinin Jämtlandlı olduğunu söylemişti. Sanki benim için önemliydi.

Ayağa kalkıp bastonumu masaya vurup ona bir kavanoz ringa balığı kutusunun kapağını bile açamayan ellere sahip olmanın nasıl normal olabileceğini, insanın nasıl olur da bununla düşüp ölmek arasında bir seçim yapmak zorunda kaldığını sormak istemiştim. Ama aradığım kelimeler birden kayboldu ve bir daha da onları bulamadım.

Hans'ın ayağa kalkıp ona bunu kabul etmeyeceğimizi söylemesini, beni kolumdan tutup her şeyi düzeltmesini bekliyordum. Tıpkı benim otobüs durağında komşunun çocuğunun ona kozalak fırlattığı zaman yaptığım gibi. Çocuğun kazağından yakalayıp onu çukura itmiştim. Hans ise ceketimi uzatıp ayağa kalkmıştı. Ve eve gitmiştik.

Sixten horluyordu, tekrar kulağını tuttum. Başparmağımla diğer parmaklarım arasında hâlâ oldukça iyi bir kavrama sağlayabiliyordum. Ingrid, seksen dokuz yaşındakilerin çoğundan daha sert çimdiklediğimi söylüyordu. Ama seninki daha da sertti, Fredrika. Brunkullagården'deki personel söylemişti. Belki de utanmalıydım, ama giysilerinin içinde parmaklarını eklemlerin bembeyaz olana kadar sıktığını duyunca mutlu olmuştum.

13:10

Bo öğle yemeği için balık graten ve bol şekerli kahve istedi. Balgamı sökmek için şişenin içine üfleyip Sixten hakkında konuştu. Bazı insanların Sixten'in gitmesi gerektiğini düşündüklerinden dolayı üzgün olduğunu yazmamı istedi. Ateş yakıldı.

/Ingrid

20 Mayıs Cumartesi

12:30

Öğle yemeğinde, pölsa ve pancar var. Bo gözlerindeki rahatsızlıktan şikâyetçi, gözlerinin bulandığını söylüyor. Pazartesi hemşireye görünmeli.

/Kalle

Kasıklarıma yayılan sıcaklıkla uyandım. Rüyamda tuvalete gittiğimi görmüştüm. Hans'ın küçükken yaptığı gibi. Fazla kaçırmamıştım ama beni rahatsız etmeye yetmişti.

Bir gözüm duvar saatindeydi, birazdan bakıcım öğle yemeğini hazırlamak için gelecekti, ama tuvalete gidip iç çamaşırımı ve pantolonumu değiştirmek için zamanım vardı. Bezimi her zaman giymem gerektiğini düşünüyorlardı ama onlar gider gitmez çıkarıyordum. Unuttuğum için böyle yaptığımı düşünüyorlardı ama ben onları giymektense işemeyi ve kıyafetlerimi değiştirmeyi tercih ediyordum.

Nefesimi tutup mutfak kanepesinde doğrulmak için kendimi yukarı ittim. Masada bir fincan soğuk çay duruyordu; Yüksek Sahil'e yaptığımız bir gezide aldığımız fincanlardan biri. Sen onları çok beğenmiştin. Gereksiz olduğunu söylemene rağmen onları senin için almıştım çünkü maaşımıza yeni zam gelmişti ve zengindim.

O yaz biz seyahatteyken Hans evde bir parti vermişti. Düşüncesizce o kadar çok gürültü yapmışlardı ki Marita ve Nejla'lara kadar duyulmuştu. Tabii ki bize söylemişlerdi. Hans'a o kadar bağırıp çağırmama rağmen benden güç bela özür dilemişti.

Liseye yeni başlamıştı ve şehirdeki o çocuklarla takılıyordu. Kafasına bir sürü fikir sokmuşlardı, özellikle de şu Frösön'den gelen çocuk. Bize karşı gelmeye ve siyasi konular hakkında sorular sormaya başlamıştı. Yaptıklarımız ve aldığımız kararlar

hakkında pek çok fikri oluşmuştu. En normal ve mantıklı şeyleri bile sorguluyordu.

"Gençlik işte," demiştin, Hans odasını girip kapıyı kapattıktan sonra.

"Bu yüzden bu kadar çekilmez olmak zorunda mı?" demiştim tabağın yanına koyduğun kâğıt havluyla ağzımı silerek.

O baharın başlarında, Hans'ın deyimiyle bir dil gezisi hakkında tartışmıştık. İngilizce öğrenmek için yazın İngiltere'ye gitmek istiyordu ve parasını da benim ödemem gerektiğini düşünüyordu. Frösönlü çocuk gideceğinden, Hans da gitmek istiyordu. Ona durumumuzu anlatıp böyle şeyleri karşılayamayacağımızı söylemiştim.

"Ama Robert'ın babası bunu karşılayabiliyor," diye homurdanmıştı o güne kadar gördüğüm en şımarık haliyle bana bir bakış atarak.

O kadar sinirlenmiştim ki gözlerim kararmıştı. İngiltere'ye, bir eğlence gezisine para ödeyeceğimi düşünen şımarık bir velet yetiştirmiş olamazdım. Ben de ona durumu; böyle züppeliklere para harcamak istemediğimi açıkladım.

Sen masayı toplayıp tabakları sessizce üst üste koyup lavaboya götürdün.

"Bu kadar bağırmasan iyi edersin," dedin bir süre sonra, dünden kalma bir parça kek koyarken. "Belki o zaman daha az çekilmez olur."

Sana ters ters baktım. Benim yanımda olman gerektiğini düşünmüştüm. Şimdi düşününce, belki de haklıydın ama Hans beni çok kızdırmıştı. Söylediklerinin beni kızdıracağını biliyordu. Tepemi attırmak için elinden geleni yapmıştı.

Bir iniltiyle kot pantolonumun düğmelerini açıp pantolonu banyo zeminine bıraktım. Aynadaki o ince yapılı adama baktım. Gözlerim yanıyordu, vücut hatlarımı görmekte zorlanıyordum. Önümdeki figür geniş fırça darbeleriyle boyanmış yağlı boya bir tablo gibi görünüyordu. Ama sakalım ve uzun saçlarım göze çarpıyordu.

Aynadaki yansıma bana ihtiyarı hatırlatıyordu. Yüzüm onu andırıyordu ama o son anına kadar tıraş olurdu ve her fırsatta sakallarımın uzamasını eleştirdi.

Bir yaz akşamı tam yemeğe oturmak üzereyken, "Ne kadar berbat görünüyorsun," diye homurdanmıştı. Tatilim yeni başlamıştı, birkaç günlüğüne çiftliğe yardım etmek için Hissmofors'tan yeni dönmüştük. Annem topladığı taze dereotu ve haşlanmış patatesle ringa balığı hazırlamıştı.

Åkesson birkaç hafta önce öğle arasında tatilde sakal bırakacağını söylemişti.

"En uzun sakalla dönene bir kasa bira," demişti, kollarını bana ve P-G'ye dolayıp sırtımızı hafifçe sıvazlayarak.

"Ben varım," demişti P-G, ağzı kulaklarında. "Babamınkini gördünüz, değil mi?"

Yere tükürüp elbette babasının Noel Baba sakalını gördüğümü söyledim.

"Ben de varım," dedim, senin muhtemelen sakalımın battığından şikâyet edeceğini düşünerek.

Bahçedeki sandalyeyi çekip oturup tek kelime etmeden ihtiyara baktım. Sonra bakışlarım masanın karşısında seninkilerle buluştu, sanki oturmuş bunu bekliyordun. Gözlerin beni bir an için yakalayınca ihtiyar gözlerini benden çevirdi.

Sen iş arkadaşlarımla girdiğim iddiayı anlatırken annem ihtiyara patates servisi yaptı. İhtiyar homurdanarak cevap verip birasından bir yudum aldı, sen de anneme dönüp yemeğine övgüler yağdırdın.

Sakalla ilgili saçma bir yorum yapmıştı ama her zaman olduğu gibi ihtiyarın sözleri aklımdan çıkmadı. Onunla sessizce oturup gözlerimizi tabaklarımıza çevirip annemin yemeklerini yedik. Anneme ekinler ve hayvanlar hakkında bir şeyler sorarken kulak misafiri oldum. Konuşurkenki rahatlığın beni büyülüyordu, ne söyleyeceğini düşünmene gerek yokmuş gibi görünüyordun. Biramdan bir yudum alıp yan gözle ihtiyara baktım. Koca bedeni ıslaktı, hemen gözlerimi kaçırdım. Her ne kadar istesem de onunla bir türlü göz göze gelemedim. Cesaretimi toplayıp bunu söyleyemediğim için kendimi kötü hissetmiştim.

İç çamaşırımı da yere indirmemle yükselen idrar kokusu burnumu yaktı. Bakıcılar köşedeki çamaşır ipine bana temiz iç çamaşırları ve pantolon asmaya başlamışlardı.

Gardıroptan temiz iç çamaşırı almak için yatak odasına gitmek zorunda kalmadığımdan onlara minnettardım. Sen gittiğinden beri orada hiç uyumadım.

Mavi bir iç çamaşırına uzanıp klozet kapağına oturdum. Yavaşça eğilip önce sol ayağımı çamaşırın içinden geçirdim. Ayağım morun çeşitli tonlarına çalıyordu ve parmaklarım çarpıktı. Sağ ayağım daha da sertti ama üçüncü denememde ayağımı sokmayı başardım. Sonra da bir eşofman kapıp işlemi tekrarladım. Eşofman altları kot pantolona göre daha hafif ve daha esnekti. Hans bana şehirdeki Intersport mağazasından on tane eşofman altı almış olmalıydı.

Tam ellerimi yıkayıp musluğu kapatacakken evin sokak kapısının açıldığını duydum. Mutfakta Kalle'yle karşılaştım. Buzluktan hazır pişmiş yemek bile çıkarmıştı. Geldiğimi duyunca arkasını

döndü. Kıyafetleri üzerinde küçük duruyordu, hareket ettiğinde göbeği dışarı fırlıyordu. Arkasında Hans'ın lavabonun üzerine astığı not duruyordu: Yemek yemeyi unutma! Acıkırsam yerdim elbet.

"Nasıl gidiyor bakalım?" diye sordu Kalle, hazır yemeğin üzerindeki streç filmde delikler açarak. Dondurucuda bir yılda yiyebileceğimden fazlası olmasına rağmen, Hans her hafta daha fazlasını ekliyordu.

"Teşekkür ederim, idare eder," diye cevap verdim, karşılaştığı tüm yaşlılara aynı soruyu sorup sormadığını merak ederek. Kulağa biraz mantra gibi geliyordu.

"Yiyecek bir şeyler hazırlayayım dedim, aç mısın?"

Omuz silkip kanepede Sixten'in yanına oturdum. Başını okşadım.

Birden bugün özel bir şey olacağı aklıma geldi. Kalkıp Hans'ın duvara astığı takvimine bakmaya gittim. Kutularının birine, üzerinde günün tarihi yazan sarı bir not kâğıdı yapıştırılmıştı. Sezgilerim doğruydu, Hans'ın bu akşam ziyarete geleceği yazıyordu. Yarın da Ture'yi aramam gerekiyordu.

Gözlerim yanıyordu, görüşüm her zamankinden daha bulanıktı. Kalle'yi kanepeden görmekte zorlanıyordum. Birkaç kez gözlerimi kırpıştırdım ama fayda etmedi. Onunla Sixten hakkında konuşmak istiyordum. Onu benden almanın ne kadar aptalca olduğunu açıklasam elbet bana destek olurdu.

Sıcaklık tekrar pantolonumun içine yayıldı. İç çektim.

"Ne oldu?" diye sordu Kalle yemeği mikrodalganın içine koyarken.

Tekrar iç çektim ama bir şey söyleyemiyordum. Sıklaşmasına rağmen, altıma işedim demek hâlâ utanç vericiydi.

"Bir şey mi oldu?" diye tekrar sordu Kalle bana dönerek.

Bu sefer çok fazla çiş vardı ve pantolondaki leke açıkça görünüyordu.

"Hallederiz, sen hiç merak etme," dedi mikrodalgayı başlatmadan kapağını kapatıp. "Gel altını değiştirip temiz bir pantolon giyelim."

Kalle'yle göz göze geldik, birden artık bunları yapmak istemediğimi hissettim. Alıp başımı gitmek istiyordum. Ama oturduğum yerde yavaşça başımla onaylayıp durumu kabullendim.

17:30

Geldiğimde Bo uyuyordu. Ona patates püresi, köfte ve bir bardak bira hazırladım. Biraz sohbet ettik. Bo havanın buz gibi olduğunu ve bugün güneşin sadece dışarıyı ısıttığını düşünüyor. Henüz yaz gelmemiş. İlerleyen saatlerde Hans'ın geleceğini hatırlattım, Bo unutmuş.

/Johanna

İrileşmene rağmen bisikletin üzerinde çeviktin. Sepette meyve suyu ve çörek vardı. Küçük kız kardeşinden ödünç aldığın elbise iki kez katlanmış bir çarşaf gibi görünüyordu. Karnından başka bir şeye bakmakta zorlanıyordum, gözlerim sürekli oraya kayıyordu. Çakıllı yokuştan inerken bana kız kardeşinin de bebeğimiz için bazı kıyafetler seçtiğini söyledin. Karşılaştığımız hemen hemen herkes her an doğurabileceğini söylüyordu. Sabahları kereste fabrikasına her gidişimde eve baba olmuş olarak dönebileceğim aklıma geliyordu.

Ablanın çiftliğindeydik. Her zamanki gibi atların yanına gidip kalın tüylerini okşadın. Seni onlarla birlikte görmek hep hoşuma gidiyordu, çok iyi anlaşıyordunuz, onların etrafında o kadar doğal davranıyordun ki. Köpekler benim için neyse, atlar da senin için aynıydı muhtemelen.

Atlar beni korkutuyordu. Bisiklet çiftliğe girer girmez korkumu hissettikleri izlenimini ediniyordum. Yanımdayken senin yanında olduklarından farklı davranıyorlardı. Sen onlarla birlikte büyümüştün ve onlarla nasıl konuşulacağını biliyordun, benim gibi biri bunu bilemezdi.

Bisikletin ayaklığını indirip bir süre hareketsiz durup sana baktım. Geceleri düşüncelere daldığımda, seni düşünmek beni sakinleştiriyordu. Bebeğimizle çok iyi bir bağ kuracaktın, bende olmayan bir şeye sahiptin. Küçük kardeşlerine ve yeğenlerine zaten hep bakmıştın.

Bana, "Çörekleri de getirir misin lütfen?" diye seslenip eve yürümeye başladın.

Her zaman tatlı bir şeyler pişirip kardeşlerine ve ailene götürürdün. Çok lezzetli olurlardı, anneminkilerinden bile güzel. O sabah yola çıkmadan onları yetiştirmek için her zamankinden daha erken kalkmıştın.

Çantayı bisiklet sepetinden çıkarmak için arkamı döndüğüm anda havada bir sinyal sesi çınladı; tiz bir çınlama.

Şaşkınlıkla etrafıma bakındım. Ortalık bulanıktı, iyi göremiyordum ama bir süre sonra mutfak kanepesinde yattığımı fark ettim.

Telefon tekrar çaldı, yüksek seste tiz bir sinyal. Elimle mutfak masasını karıştırıp nihayetinde cep telefonumu kaptım. Ekranda büyük harflerle HANS yazıyordu. Yeşil ahizeye tıkladım.

"Bo Andersson," dedim boğazımdaki balgamı yutmaya çalışarak. Uyuyup uyandığımda hep daha fazla birikirdi.

"Selam baba, uyuyor muydun?"

Güçlükle doğrulduktan sonra öksürüp masanın üzerindeki bardağa tükürdüm. Hans diğer uçta sessizdi.

"Sanırım evet," diye cevap verdim, hamile halinin görüntüsü aklımda tazeyken.

"Dinle, burada işler biraz sıkıştı, bu akşam sana gelemeyeceğim."

Şirketle o kadar meşgul olmasına rağmen haftada birkaç gün buraya geliyordu. Bakıcılarla ilgili her şeyin yolunda gittiğinden, buzdolabında yiyecek olduğundan ve çöp kutusunun dışarı çıkarıldığından emin olmak istiyordu. Bazen sadece yarısı doluyken bile çöpü dışarı çıkarıyordu. Bunun gereksiz olduğunu düşünüyordum, her boşaltma yetmiş beş krondu, ama Hans böylesinin daha iyi olduğunu söylüyordu.

"Bugün biraz daha erken bitirebilirim diye düşünmüştüm. Ama insanlar tatilde olduğundan üzerime daha fazla yük biniyor," diye devam etti bir şey söyleyememe izin vermeden.

Sesi stresli geliyordu. Böyle olduğunda ne diyeceğimi bilemiyordum. Bu stres, bu tükenmişlik ya da her ne diyorlardıysa, bir türlü anlamıyordum. Senin tabirinle, birkaç yıl önce pili bitmişti. Haftalarca perdeleri kapalı tutmuş, kendini eve hapsetmişti. Yedek anahtarı alıp, içeri girip yemek ve temizlik yapardın. Bazen ben de seninle gelip onunla konuşmaya çalışırdım ama ağzından tek kelime bile alamazdım. Onun için ne yapacağımı bilmiyordum.

Madem bu kadar stresliydi, neden daha az çalışmıyordu? Şirkette her zaman stres tükenmişliği yaşayan birilerinin olduğunu söylüyordu. Kereste fabrikasında geçirdiğim kırk yedi yıl boyunca kimse tükenmişlik yaşamamıştı ve yaptığımız gerçekten zor bir işti, bu yüzden şimdi neyi yanlış yaptıklarını anlamıyordum. O zaman neden programlarınızı yeniden düzenlemiyorsunuz? diye sormak istiyordum. Ama bu onu daha çok sinirlendirirdi, ben de kendimi tutup hiçbir şey sormamıştım.

"O zaman başka bir gün gel," dedim yüzümü ovuşturup.

"Evet, geleceğim," dedi. "Sixten hakkında da konuşmalıyız."

Ona cevap veremedim. Elim Sixten'in sırtındaydı. O huzur içinde uyurken elimi aşağı yukarı hareket ettirdim.

"Tamam o zaman, görüşürüz," dedi Hans sözünü sonlandırıp.

"Görüşürüz."

"Hoşça kal."

"Hoşça kal," dedim. Hans telefonu kapatırken çıkan klik sesini duydum.

Telefonumu mutfak masasının üzerine bıraktım. Sixten'e yapmak istediklerine, bize yaşatmak istediklerine son derece kızgındım

ama öfkenin yanında içimde hâlâ ona karşı yanlış bir şeyler yapmışlığın hissi vardı. Her şeye rağmen, keşke Hans'ın durumunu iyileştirebilecek, ona stresten vazgeçebileceğini gösterebilecek bir şeyler söyleyebilseydim. Belki sakinleşirse Sixten hakkındaki düşüncelerinden de vazgeçerdi. Ama onun bu koşturması için ne yapacağımı bilmiyordum.

Ture en son telefonda konuştuğumuzda, "Sen hiç bu kadar sıkıntılı olmazdın," demişti ve ben de ona tüm bu stres olayıyla benim bir ilgim olup olmadığını sordum; benim hatam olup olmadığını. Radyoda çocukluğun insanda şiddetli izler bırakabileceğini söylediklerini duymuştum.

"Beyin böyledir, bilirsin işte, bir şeylere takılıp kalır, üzülür ve rahatlayamaz."

Başımla onayladım. Ture muhtemelen bu konuda çok şey biliyordu. Böyle şeylere sebep olan işler yapmıştı.

"Ama bu senin hatan değil, o yüzden hiç kafanı yorma," demişti kahvesinden bir yudum alırken höpürdeterek.

Ture'nin sözleriyle rahatlamıştım, çünkü söyleyiş tarzında bir şey vardı. Söylediği gibi olduğundan emindim.

"Sen tam tersi bir insansın," demişti. "Senin gibiler stresten etkilenmez."

Daha fazla soru sormadım, başka bir şey hakkında konuşmaya başladık ama senin gibiler derken, neyi kastettiğini merak etmiştim. Ben nasıl biriydim ki?

Böyle şeyler söylemek, insanları analiz etmek gibi şeyler Ture'nin tipik özelliklerindendi. Hayal gücü her yöne kayabilirdi. Ne olup bittiğini gerçekten bilmeden bir şeyler uydurabiliyordu.

Ama bu beni rahatsız etmiyordu. Aksine, bu yüzden arkadaş olduğumuzu düşünüyordum.

Ture işe alındığında dokuz yıldır Hissmofors'taki kereste fabrikasında çalışıyordum. Yeni mühendislik pozisyonlarından birine alınmıştı. Üst katta çalışan diğerleri gibi olmadığını hemen fark ettik. Daha ilk günden ağır adımlarla döner merdivenden aşağı inip öğle yemeğini bizimle birlikte yemişti.

"Selam, ben Ture, bugün başladım," diyerek elini kaldırıp etrafı süzdü.

Biraz ötede oturan birkaç yaşlı adam merakla ona baktı ama kimse bir şey söylemedi. Ture aldırış etmeden masaya oturup sohbete devam etti.

Daha önce hiç bu kadar çok konuşan bir adam görmemiştim. Buralı olduğunu duymuştum ama güney aksanıyla konuşuyordu. Konuşma tarzında neşeli bir tavır vardı, derken birden sakinleşti.

"İnsanların bu kadar soğuk bir iklimde yaşaması bana hiç doğal gelmiyor. Vücudumuzda neredeyse hiç kıl yok," demişti Ture ortaya.

Sandviçinden büyük bir ısırık alıp başını salladı.

Kendimi tutamayıp bir kahkaha patlattım. Ture'nin karşısındaki adam o kadar şaşkın görünüyordu ki tüm durum komik bir hal almıştı.

Ture öne doğru eğilip bakışlarını masama çevirdi.

"Kimmiş bakalım bu mutlu şey?" dedi salondaki uğultuyu bastırmak için daha yüksek bir sesle.

Kahkahalarımı tutamadım. Tam bir şebek, diye düşünmüştüm. Åkesson da homurdanmaktan kendini alamadı. Ture sırıttı. Bir süre sonra kendimi toparlamayı başarıp elimi kaldırdım.

"Selam, Ture. Ben Bo."

Ture bir şey söylemeden başını salladı. Åkesson tekrar gülüp öğle yemeğinde ne getirdiğimi görmek için sefer tasımı aldı. Ben de

karısının ona ne hazırladığını görmek için masaya uzandım. Sık sık karısının yemeklerinden şikâyet ederdi ama bence güzel görünüyordu. Etli fasulye. Ture'ye döndüğümde, masadakilerden birinin konuşmasını dikkatle dinlediğini gördüm.

Gün sonunda mesai bitip yorgun kollarla bisikletime doğru yürürken, biri omzumdan tuttu.

"Bo'ydu, değil mi?"

Arkamı döndüğümde Ture gülümsüyordu. Bakımlı dişleri ve neredeyse hiç fark edilmeyen bıyıkları vardı. Hollywood oyuncularının tarzında ince bir çizgiden ibaretti.

"Evet," dedim başımla onaylayarak, başka ne diyeceğimi bilemedim.

"Uzun zamandır buraya gelmedim biliyor musun? Hissmofors'ta büyüdüm ama Göteborg'da yaşadım ve sık sık seyahat ettim," dedi ceketinin üst düğmesini ilikleyerek. "Şimdi de arkadaş arıyorum. Şehirdeki evime gelmek ister misin?"

O kadar şaşırmıştım ki konuşamayacak durumdaydım, çünkü daha önce senden başka kimse beni evine davet etmemişti.

"O zaman..." diyebildim bir süre sonra.

"Pazar öğleden sonra diyelim mi?"

"Tamam," diye mırıldandım.

Ture geldiği gibi hızla ortadan kayboldu.

Çakıllı yolun ötesinden bir motor sesi duyulmasının ardından Ture yepyeni bir Volvo Amazon'la oradan uzaklaştı. Çakıllı yolda arkasından bir duman bulutu bırakarak hızla ilerleyen arabayı gözlerimle takip ettim. Kendimi nasıl bir belaya bulaştırmıştım?

Pazar geldiğinde mütevazı gardırobuma baktım. Ture'nin giydiği ve bir kıyafete harcayabileceğimden çok daha pahalı olduğunu

düşündüğüm paltoyu hatırladım. Nihayetinde annemin seçeceğini bildiğim gömleği giydim. Ture en üst kata çıkmamı söylemişti. Tam üzerinde parlak harflerle Ture Lindman yazan kapıyı iki kez sertçe tıklamıştım ki kapı açıldı.

"Bo, hoş geldin, hoş geldin!"

Ture beni kocaman bir gülümsemeyle karşılayıp içeri girmemi işaret etti. Gözüme çarpan ilk şey, temiz göründüğüydü. Koyu renk saçları parlıyordu. Şapkamı çıkarıp eşikten içeri adımımı attım.

İhtiyarla annemin evinden daha büyük olan daireyi gezdirirken Ture'yi takip ettim. Üç kiremit şömine, bir tuvalet ve bir elektrikli ocak. Konuşkan olduğu için minnettardım çünkü söyleyecek bir şeyler bulmakta zorlanıyordum.

"Bu kadar yeter, hadi salona geçelim," dedi Ture, eliyle nereye gitmem gerektiğini işaret ederek. "Wedemarks'tan bademli tart aldım. Sen geç otur, ben hemen döneceğim."

Ture elinde bir tepsiyle içeri girip beyaz porselen fincanlara kahve doldurdu.

"Canavarı gördün mü?"

"Canavarı mı?" diye sordum tereddütle. Belki de bu adam gerçekten deliydi.

"Evet, Storsjö Canavarı'nı," dedi Ture bademli tarttan bir ısırık alıp. "Beni fena halde büyülüyor. Çocukluğumda, bir yaz ortası günü tekneyle açıldığımızda gördüğümden beri her zaman ilgimi çekmiştir."

Ture tepsideki bademli tartı kahve fincanıma yaklaştırdı.

"Çekinme, çok lezzetliler."

"Teşekkür ederim, teşekkür ederim," dedim ve bir dilim aldım. "Canavar hakkında fazla kafa yormadım."

Tarttan bir ısırık aldım, o kadar güzeldi ki şaşıp kalmıştım.

"Onu yakalamaya çalışırken bunu hangi mantıkla yaptıklarını anlayamıyorum," dedi Ture, gerçekten anlamamış ve biraz da sinirlenmiş görünüyordu. "İnsan neden bu canavara zarar vermek istesin ki? Bildiğim kadarıyla kimseye zarar vermedi o."

Canavarı gördüğünü sandığı çeşitli olayları anlatmaya devam etti. Çocukken annemin bana ormandaki troller hakkında anlattığı masallara benziyordu. Kendimi çok rahat hissettim ve birden nerede olduğumu unuttum.

Kereste fabrikasındaki arkadaşlarımın hiçbiri Ture gibi değildi. Davranışlarında, kendime çekidüzen vermemi unutturan bir şeyler vardı. Tıpkı en başından beri seninle rol yapmaya hiç ihtiyaç duymadığım gibi.

Sixten inledi. Elimle rüyalarını araştırırcasına gri benekli başını okşadım. Sonra uyanıp gerindi, kocaman esnedi ve gözlerini açıp bana baktı. En son ne zaman dışarı çıktığımızı bilmiyordum ama işemek istediğini fark ettim.

Sixten peşimdeyken tökezleyerek koridora çıktım. Tasmayı kafasına geçirip o daha yavruyken Hans'la internetten sipariş ettiğiniz, adının ve iletişim bilgilerinin yazılı olduğu küçük metal künyeyi düzelttim.

"Ormana kaçması durumunda," demiştin ve ben de kabul etmiştim.

Dışarı çıkması için kapıyı açtım. Her zamanki gibi koşmaya başlamadan önce benim de çıkmamı bekliyordu. Ona ormana kadar eşlik etmezsem ne çişini ne de kakasını yapardı.

Ayaklarımı botlarıma soktuğumda, bugünün özel bir gün olacağı hissine kapıldım. Mutfağa dönüp takvime baktım. Evet, Hans gelecekti işten sonra. Ve yarın Ture'yi arayacaktım.

21:35

Çoktan yatmış olan Bo için sıcak çikolata ve sandviç hazır. İyi geceler.
/Johanna

22 Mayıs Pazartesi

09:00

Geldiğimde Bo kalkmıştı ama koltukta uyuyordu. Kahvaltıda alabalık istedi. Bir kutu balık köftesi hazırladım. İlaçlarını verdim ve göz damlasını damlattım. Hans'ın daha sonra geleceğini hatırlattım.

/Ingrid

Balgam boğazımdan yukarı tırmanıyordu. Mutfak masasında tükürecek bir şey bulamadığım için kalkıp banyoya gittim.

Tüm gücümle tükürmek için eğildiğimde boş klozet ağzını kocaman açmış beni bekliyordu. Suya düşen sarımsı yumak küçük dalgalar halinde yayıldı. Oturma yerini kirli gösteren lekeler vardı. Denemiştim ama çıkaramamıştım. Öte yandan porselenin kenarları parlıyordu, dün temizlik günüydü. Sen Brunkullagården'e gittikten sonra ev çok kirlenmişti. Ama ev hizmetleri gelmeye başladığından beri işler iyiye gitti. Onlara bunun gereksiz olduğunu, evin benim için yeterince temiz olduğunu söyledim ama onlar bunun olağan bir rutin olduğunu söylediler.

Mutfak kanepesine dönerken, benim de çocukken yattığım Hans'ın eski odasının dış duvarına astığın fotoğrafların önünde durdum. Hans'ın on yaşındayken çekilmiş fotoğraflarından birini elime aldım. Büyük bir levreği gururla tutuyordu, o gün saatlerce gölde vakit geçirmiştik. Mutluluğu günlerce sürmüş, ben de kendimi bir çocuğun sahip olabileceği en iyi baba gibi hissetmiştim. Aynı hafta okulda balıkçılıkla ilgili bir sunum yapmıştı ve benden, babasının balıkçılıkta ne kadar iyi olduğundan, övgüyle bahsetmişti.

Eve gelir gelmez levreği tütsülemek için ateşi yakmıştın, ben de Hans'ın oltayı çekerken balığın ne kadar büyük olabileceğini hayal ettiğini ama çıkan balığın hayal ettiğinden de büyük olduğunu sana anlatmasını dinlemiştim.

Parmağımı fotoğrafın üzerinde gezdirirken, üzerimdeki bu güçlü duyguya, bir balık tutma gezisinin ve levrekle geçen basit bir akşam yemeğinin beni bu kadar iyi hissettirmesine şaşırdığımı anımsadım.

Fotoğrafı mutfakta Hans'a gösterip hatırlayıp hatırlamadığını soracaktım. Fotoğrafı mutfak masasının üzerine koyduğumda Sixten kanepeden atlayıp yanıma geldi. Başını bacağıma sürttü. Ona baktım, bir an tereddüt ettikten sonra fotoğraf çerçevesini alıp duvara geri astım.

12:10

Geldiğimde Bo kanepede uyuyordu. Pankekleri ısıtıp üzerlerine reçel ve krema sürüp onu uyandırdım. Bir şeyler geveliyordu, ne dediğini duymak zordu. Öğle yemeğinin hazır olduğunu söyleyip pankekleri servis ettim. Ateşi yakmamı istedi ama yangın riski nedeniyle buna cesaret edemedim.

/Marie

Sessizlikten uyandım. Bakışlarım odanın bir ucundan diğer ucuna kayıp mutfak penceresinden giren gün ışığını yakaladı. Ateş sönmüş, saat de durmuştu. Mutfak kanepesinden kalkıp duvardaki saati kurmayı başardım. Hem annemin hem de onun ailesinin gece boyunca aynı tik tak sesiyle uyumuş olmalarının güven verici bir yanı vardı.

Sana göre çirkin, şatafatlı ve gösterişliydi. Ama sen onu bana bıraktın, sana bez kilimleri verişim gibi.

Görünüşe göre öğle yemeğinden sonra uyuyakalmıştım. Önümdeki tabaktaki pankekler soğumuştu. Yemeği kimin ısıttığını görmek için günlüğü açtım. Marie, yedek bakıcıydı. Bu yüzden o olduğunu unutmuştum, yeni yüzler nadiren akılda kalıyordu. Bir ısırık aldım ama hemen tükürdüm. Pankekin sümüksü bir dokusu vardı, bir toprak solucanının kalıntıları gibi.

Bakıcı gitmeden odun koymayı unutmasına rağmen közler hâlâ parlıyordu. Tekrar yakmak için ayağa kalktım ama başım dönüyordu, bu yüzden bir süre hareketsiz durdum. Masanın kenarına tutunup başını kaldıran Sixten'e baktım. Neler olduğunu merak ediyor gibiydi.

Sobaya doğru yürüdüm, odunum bitmişti.

Tekrar Sixten'e döndüm. Soğumuş pankekleri ısıtmayı düşündüm ama bunun yerine dışarı çıkıp yakacak odun getirmeye karar verdim.

Temiz mayıs havasını içime çekmek için bir süre verandada durdum. Son karlar birkaç gün önce erimişti. Belki de hayatımın son karıydı. Belki de bir daha asla dondurucu soğuğu hissetmeyecektim.

Yürüteç dış kapının önünde duruyordu. Bir an için odunluğa onunla gitmeyi düşündüm, ama son bölümde ittirmek zordu, duvara tutuna tutuna gitmek daha kolaydı.

Köpek bahçesi yabani otlarla doluydu, orada bir köpeğim olmayalı uzun zaman olmuştu. Eskiden köpeklerin dolaştığı çakılların üzerinde ince, solmuş yakı otu tabakası vardı. Yakında taze mor çiçekler filizlenecekti. Bahçenin diğer tarafında az ağaç yetiştiğinden köpekler açıklıktan öteyi görebiliyordu.

Ağaç tepelerinin birinde bir hışırtı yükseldi. Sixten'in kulakları dikildi, ilerideki bir çam ağacı gövdesinden aşağı bir sincap koşuyordu. Sixten peşinden koştu ama ona yetişemeden sincap bir sonraki çam ağacına tırmandı.

Herhangi bir hayvana zarar vermesinden hiç endişe duymadım. Çok yavaştı, onlara yetişemiyordu. Ama bu onu rahatsız etmiyordu, onun asıl hoşuna giden kovalamanın kendisiydi.

Sixten hiçbir zaman kulübede kalmak zorunda kalmadı, hiçbir zaman uzun süre yalnız bırakılmadı çünkü onu sahiplendiğimizden beri evdeydim. Buradaki birçok insanın aksine, av köpeklerimin içeride yaşamasına izin veriyordum. Sadece ben çalışırken bahçeye çıkıyorlardı. Orada durup deli gibi havlamaları anlamsızdı.

Araba yolundan biraz inip evin önündeki sebze tarlasına baktım. Yaz günlerinde güneş ekinlerin çoğuna dokunurdu, yerleştirmeyi annem dikkatlice hesaplamıştı. Sana tarlasını ilk gösterdiğimde heyecanlanmıştın, mutlu olmuştum ben de. Zamanla burada yaşamayı seveceğini ummuştum. Tıpkı annem gibi sen de dört

yılda bir ürün rotasyonu yapar olmuştun. Pancarın yerini patates, onun yerini fasulye, onun yerini de lahana almıştı.

Rüzgârın şiddetlenmesiyle yün kazağımın fermuarını çektim.

Rüzgâr ne zaman sert esse hep, "İyi ki bu ormana sahibiz," derdin.

Açık tarla ve tarım arazileriyle çevrili köyün alt kısmının aksine, evimizin arkasındaki köknar ve çam ağaçları korkuluk görevi görüyordu.

Sixten'in bahçenin kenarını kokladığını görünce sakalımı kaşıyıp başımı salladım. Burada harcadığın emekten eser bile yoktu. Her yeri yabancı bitkiler istila etmiş, ele geçirmişti. Toprakta sadece küçük tümsekler kalmıştı.

Mayıs ayının başında, haftalardır özenle yetiştirdiğin lahanaları ekerdin. Onlara "ufaklıklar" derdin ve bunu öyle bir şekilde söylerdin ki, onların senin için çok özel olduklarını anlardım. Doğrudan toprağa ektiğin sıradan pancarlar gibi değillerdi.

Göğsümde bir sıkışma hissiyle bir anlık gözlerimi kapadım.

"İyileşmeyecek," dedi Hans öfkeyle, sen Brunkullagården'e gittikten sonraki ilk yaz, gecenin bir vakti beni kırda bulduğunda.

Yatakların üzerine eğilerek karahindiba yapraklarını rastgele hızla kopardım.

"Canın cehenneme!" diye bağırdım oğlumuzun haklı olduğunu bildiğim halde eldivenlerimi yere fırlatıp.

Senin bu kadar hasta olmana üzüldüğünü biliyordum, çünkü ikiniz çok yakındınız, yine de ona üzgün olduğunu fark ettiğimi söylemeye cesaret edememiştim.

Komşu eve bir göz atmak için araba yolundan devam ettim. Boşandıklarından beri onları görmemiştim. Henüz yeni yeni büyümeye başlamalarına rağmen, frenk üzümü çalıları, tepenin üzerinde ağır ağır sarkan bizimkilerden çok daha gür görünüyordu.

Kesim ve yarma makinesinin yanına vardığımda, makinelerin üzerini örten kalın brandayı kaldırdım. Rüzgâr zaman zaman onu yukarı çekiyordu. Yıllardır kullanılmamış haldeydiler. Brandayı yerinde tutan ipi bağladım. Bu kadar güzel makinelerin kullanılmaması utanç vericiydi. Hans çok tehlikeli olduğunu söyleyerek onları kullanmamı yasaklamıştı. Bunun yerine, benim için önceden kesilmiş ve hazırlanmış büyük miktardaki yakacak odunu sipariş ediyordu.

Sanki yarım asırdır bu tür makinelerle çalışan ben değilmişim gibi bana, "İşte böyle," demişti.

Kesicinin kullanışsız olduğunu, testere bıçağının korkunç olduğunu düşündüğünü biliyordum. Ergenlik çağına gelene kadar kütükleri ayırmama ve istiflememe hep yardım etmişti ama kesiciye asla dokunmak istemezdi, sen de ona bunu yaptırmamam gerektiğini söylerdin.

Arkamı dönüp odunluğa doğru yürümeye başladım. Kalan buz parçalarına dikkat ediyordum. Virajın ötesindeki bahçede yaşayan kadın, bu kış her kar yağışından sonra kar küreme makinesiyle gelip araç yolunu temizledi. Hans ne kadar olduğunu söylemiyordu ama eminim ona para ödüyordu. Kadının açgözlü olduğunu ve yaptığı her şey için sürekli para istemesinden rahatsız olduğumu biliyordu. Halbuki sen her hafta annesini ziyaret edip ona yardım ederdin ve bunun için para istemezdin.

İhtiyar sinirlendiğinde Buster'la koştuğum yokuş aşağı patikanın yanından yürüdüm. O farelerin olduğu zamanki gibi. En fazla sekiz, dokuz yaşındaydım. Elimizdeki tuzakların çoğu fareyi anında öldürürdü; şu omurgayı kıran geleneksel fare kapanları. Ama birkaç tanesinde küçük bir kafesin içine bir parça yiyecek koyulurdu. Fare içeri girip yiyeceği yediğinde kapı kapanıyor ve fare kapana kısılıyordu.

İhtiyar, "Hadi bakalım, gidiyorsun," deyip küreği elime tutuşturmuştu. Beni ittirip farenin hayatına son vermemi istedi.

Ama küçük fare kafesin içinde koşarken bu mümkün değildi. O küçük pençelerde vücudumun bunu reddetmesine neden olan bir şey vardı. Küreği toprak yığınının üzerine atıp kapağı açtım. Farenin kaçmasına izin verdim. Bunu daha önce de yapmıştım ve şimdi de en az o zamanki kadar iyi hissettiriyordu. O küçük bacaklar tüm hızıyla yokuşa ordan da ormana doğru uzaklaştı. Onu bekleyen bir ailesi ya da belki birkaç arkadaşı olduğunu hayal etmiştim.

Birden keskin bir sesle gözlerim karardı.

"Ne halt ediyorsun sen?" dedi babam kazağımın yakasından sıkıca tutup.

Net görebilmek için birkaç kez gözlerimi kırpıştırdım.

"Özür dilerim," dedim kekeleyerek.

Babam beni ittirip ellerini üzerimden çekti. Dengemi kaybedip kalçamın üzerine düştüm. Yanağım acıyordu, ağlamak üzereydim ama olabildiğince dayandım. Çünkü gözyaşlarımın akmasına izin verdiğimde gözleri parlıyordu.

Boş fare kafesini aldı.

"Dışarı çıkmalarına izin verirsen onları yakalamamın ne anlamı var?" diye bağırdı etrafa tükürük saçarak.

Alışkanlıktan, peşimden gelmediğinde halde kaçtım. Her kükrediğinde bunu yapardım. Bu öldürücü bakış bana saatlerce koşacak enerji veriyordu. Buster'ı alıp yokuş aşağı, açıklık boyunca koştum ve Vråkäng'e giden eski yola çıkana kadar durmadım. Orada yavaşlayıp, çakılların nehir olduğunu hayal edip çakıllı yolun ortasındaki ot tutamlarının arasında zıplamaya başladım.

Başımı sallayıp odunluğa girdim. Coop marketten aldığım koliye fazla ağır olmasın diye on kütüğü geçmeyecek şekilde yerleştirdim. Eve dönerken bastığım yere dikkat ettim. Geçen gün Knut Bölviken'deki büfeden dönerken düşüp bir tavuk gibi kalçasını çatlatmıştı. Kötü bir düşüş değildi ama Ingrid yine de tüm bedeninin çatladığını ve yürümekte hâlâ zorlandığını söylemişti.

"Ama baba!"

Başımı çevirdim. Hans evin yanından geçiyordu, Sixten de onu karşılamak için koşuyordu. Hans onun önünde çömelirken kulaklarını geriye doğru kıvırıp kuyruğunu şiddetle sallıyordu.

Sana ne yapmak istediğini bir bilsen Sixten, dedim içimden.

Hans bana baktı, yüzü seninkine o kadar benziyordu ki neredeyse irkildim. İçimi bir tedirginlik sardı. Burada bir daha asla bana doğru yürümeyecektin.

Yeni elektrikli arabası o kadar sessizdi ki garaj yoluna girdiğinde onu fark etmedim. Ayrıca temizdi de. Arabasını oto yıkamaya götüren bir oğlumuz nasıl olabilirdi? Sixten'in kulağının arkasını kaşıdı ve kalkıp yanıma geldi.

"Sana yakacak odun almaya tek başına gitme demiştim. Ben hallederim," dedi odunları sertçe elimden kapıp.

"Evet, ama bitmişti," dedim kısaca, başımla odunları işaret ederek.

Balgam boğazımda yuvarlanıyordu, büyük bir yumru tükürdüm. Sanırım bana gözlerini devirdi, ama emin değildim.

"Ya düşüp bacağını kırsan? Sesini duyuramadan saatlerce öyle kalabilirsin."

"Evet, ya kırsam?" dedim sinirli bir şekilde ardından, bir süre bu fikri zihnimde evirip çevirdim. Ne kadar süre acı çekeceğimi merak ettim. Belki bu yaşta böyle bir acıyla kısa sürede bayılırdım.

"Çocuk gibisin baba, insanları endişelendirdiğinin farkında mısın? Neden bu kadar inatçı olmak zorundasın?"

Diyene bak. Ama itiraz edecek enerjim yoktu. O, bu ruh halindeyken hiçbir faydası yoktu. Geçmesini beklemeliydim.

"Bir sakin ol," dedi Hans.

Neredeyse gülerek başımı salladım. Kim sakin olmalıydı acaba?

Bir süre sessizce durduk, zıt yönlere baktık. Burada olsaydın bir şeyler söylerdin. Aramızda büyüyen boşluğu doldururdun.

Hans odunluğa gidip koliyi ağzına kadar doldurdu. Son yıllarda şişmanlamıştı. Belki de ona antrenmanlarının nasıl gittiğini sormalıydım. Eskiden judo yapardı. Senin yaptığın gibi nazikçe merak ettiğimi ima eden bir şey söyleyebilirdim.

"Bunu içeri bırakayım," dedi koliyi kaldırarak. Arkasını dönmeden önce gözlerinde pişmanlık dolu bir şeyler gördüm gibi geldi. "Burada bekle, birazdan sana yardım edeceğim."

On metreyi kendim de rahatlıkla yürüyebilecek olmama rağmen, söz dinleyen bir çocuk gibi orada kaldım. Uzaklaşırken onu arkadan süzdüm, sırtı bile kalınlaşmıştı.

Önümde kıştan kalma çakıl yığınları uzanıyordu. Hans gereğinden fazla kum dökmekte ısrar etmişti. Ona ne kadar kızgın olduğumu göstermek için bir ayağımı kaldırıp topaklardan birine tekme attım ama sendeleyip ayağımı tekrar yere indirdim.

Sen her zaman sakindin. Hans'ın moralinin bozuk olması umurunda olmazdı.

"Öfke ruha iyi gelmez," demiştin, gençken kapıyı çarptığında sesini yükseltip ona karşı daha otoriter olman gerektiğini söylediğimde. Bize saygısızlık etmesi, onun için yaptığımız hiçbir şeyi umursamıyormuş gibi davranması beni deli ediyordu.

"Ruha," diye mırıldanmıştım. İhtiyarın bana nasıl bağırdığını hatırlayıp ruhumda kalıcı bir hasar bırakmadığını belirtmek istemiştim.

Ama şimdi, oğlumuz üzerime gelirken düşündüm de, belki de haklıydın. Yıllardır bağırıp çağırdığı sen değildin, bendim. Ama öfkemi durduramıyordum. Bir dalga gibi üzerime geliyordu.

Öfkem yatıştığında, daha önce saçmalayıp çakıl taşlarını tekmelemeyi düşündüğüm için pişmanlık duydum. Artık kızmamaya ve daha uzlaşmacı olmaya karar verdim.

"Önümüzdeki cumartesi anneme gideceğim. Benimle gelirsin, değil mi?" diye sordu büfeden Snickers çikolatası çaldığını fark ettiğimizde bize attığı o bakışla.

Cevap vermedim, çünkü istemiyordum. Neden seni ziyaret etmekte ısrar ettiğini anlamıyordum. O sen değildin, sadece senin bir kabuğundu. Senin kılığına girmiş bir deli.

Koluma girdi ve birlikte kapıya doğru yürümeye başladık. Bu kadar iri olmasına şaşırıyordum, benden hem daha uzun hem daha geniş olmasına akıl sır erdiremiyordum. Doğduğunda sadece iki kilo yedi yüz yirmi dört gram ağırlığındaydı. Şimdi beni kaldırabilecek kadar büyüktü. "Buraya gelirken yolda Marita'ya rastladım. Traktördeydi. Sana selam söyledi."

Başımı sallayıp Marita'yı eski, kırmızı traktörün üzerinde hayal ettim. Hans'ın vücudunun sıcaklığı beni sakinleştiriyordu. Ona hâlâ kızgındım çünkü hayatımı kontrol etmek istiyordu. Ne var ki bir yandan da beni asla bırakmamasını istiyordum.

"Tabii, gelirim," diye mırıldandım kolunu daha sıkı kavrayarak.

Beni koltuğa oturttu. Artık insanlar beni sanki yolcu koltuğuna bağlanmışım gibi farklı yerlere bırakıyorlardı.

Hans, Sixten'in tasmasını gevşetti ama çıkarmadı. Sixten koridorda şaşkınlık içinde kaldı ve kulaklarını dikip bana baktı.

"Atölyeden bir şey alıp geleceğim," dedi Hans, elime ilçe gazetesini tutuşturarak. "Sen de o arada bunu oku, posta kutusundaydı."

Tam gözlüklerimi isteyecektim ki sokak kapısı kapandı. Onlar olmadan manşetleri bile okuyamıyordum.

Ama içimden daha çok uyumak geliyordu, bu yüzden gözlüklerimi getirmek yerine gözlerimi kapadım. Neredeyse her zaman uykuya sığınırdım. Orada her şey hâlâ olması gerektiği gibiydi, orada hâlâ söz hakkım vardı.

"Bak, ne buldum!"

İrkilip gözlerimi kırpıştırdım. Hans eski balık yemlerinin olduğu kutuyu gösterdi. Yüzüne kocaman bir gülümseme vardı.

"Bu kutuyla ilgili o kadar çok anım var ki," dedi başını yavaşça sallayarak. "Ne kadar sık dışarı çıktığımızı hatırlıyor musun? Yaz aylarında sürekli adaya giden feribotun yanındaki köprülere giderdik, hatırlıyor musun?"

Tabii ki hatırlıyordum. Ona ne yapacağımızı ve farklı yemlerle neler yakalayabileceğini gösterdiğimde gözleri davul gibi büyümüştü.

"Dikkat et, keskindirler," demiştim. "Kendini yaralayabilirsin." Küçük çocuksu vücudu bana o kadar yakındı ki nefesini hissederdim. Gözleriyle beni yakından takip etmişti nasıl yaptığımı.

Oğlumuza hayranlıkla baktım. Her yakalayışında nasıl da gururlanırdın, demek isterdim şimdi ona. Eve dönerken arabada gururdan haykırmamak için kendini zor tuttuğunu sonra da arabadan inip koşarak sana kaç balık tuttuğunu söylemek için kapıyı nasıl açtığını anlatmak istiyordum.

Gülümsemekten kendimi alamıyordum, Hans da bana gülümsüyordu.

Ama balık tutmaya yalnız gitmeye başladığım zamanı da hatırlıyordum. Vakti olmadığını söyleyip köprülere gidişlerimiz seyrekleştiğinde.

Hans kutuyu mutfak masasının üzerine bıraktı.

"Yıllardır balığa gitmiyorum. Neden gitmemişim ki?" diye sordu bana bakmadan.

Sandalyeyi çekip mutfak masasının yanına oturdu. Kutuyu açtı ve bölmeleri çekip çıkardı, renkli yemleri incelemeye başladı. Bana kısa bir bakış attı, birden Sixten hakkında bir şeyler söyleyip bu anı mahvedeceğinden çok korktum. Sonra yemlere döndü. Parmağını onların üzerinde gezdirdi, teker teker.

Dikkatli olmasını söylemek istiyordum ama sustum. Elimi başına götürüp ince telli saçlarını okşamayı o kadar isterdim ki...

18:10

Pölsa, patates püresi ve bira. Bo ile geçmiş hakkında hoşça sohbet ettik. Bunun yanı sıra, Buster hakkında daha çok şey öğrendim. Ben ayrılmadan önce uyuyakaldı, radyoyu açık bıraktım. Atölyeye bir balık yemi kutusu bıraktım.

/Ingrid

Sixten gerinirken uyandım. Bacaklarını mutfak kanepesinin arkasına o kadar sert bastırıyordu ki beni yerimden oynatmıştı. Daha dar olsaydı kayarak düşebilirdim ama annemin ailesinden kalan bu mutfak kanepesinde yeterince yer vardı. Kanepenin altında bile ıvır zıvır koyacak bir bölüm vardı.

Gözlerimi tavandaki kalaslara diktim. Yıllar içinde baca dumanından dolayı ahşabın rengi solmuş ve kararmıştı. Duvarların açık yeşil renginin üzerindeki çiviler siyah noktalar olarak göze çarpıyordu. Birkaç yıl önce Hans, Ellinor'a mutfağın duvarlarını silmesi için para vermişti. Bunun gereksiz olduğunu düşünmüştüm ama bir şey söylememiştim çünkü Ellinor para kazandığı için çok mutlu olmuştu.

"Buranın havalandırması berbat," demişti Hans başını sallayarak. "Şu hale bak."

İtiraz etmemiştim çünkü haklıydı. Bazen sabahları ateşi yakmak bile zor olabiliyordu. Ama bu, sokak kapısını açmakla kolayca çözülüyordu, ateşin başta hızını alması halinde mükemmel yanacaktı.

Tavandaki kalaslar geniş ve uzundu, harika incelikte bir ahşaptı. İhtiyar onu yolun birkaç kilometre yukarısındaki bir aileden satın almıştı.

Ben öldüğümde Hans çatıyı yeniden boyatır mıydı yoksa evi olduğu gibi satar mıydı merak ediyordum. Çünkü Ellinor'un burada yaşamak isteyeceğini sanmıyordum.

Geniş kalaslar, dal izleri ve dalgalı şekil bana Ranviken'deki kereste farbikasındaki ilk günlerimi hatırlatıyordu. Hissmofors'takini değil, on iki yaşındayken ihtiyarla ilk kez gittiğim fabrikayı.

Uzun bir süre bisikletin üzerinde hazır bir şekilde ihtiyarın evden çıkmasını beklemiştim. Nihayet onunla birlikte gideceğim bu günü dört gözle beklemiştim. Okulu bitirip artık hayata gerçek anlamda başlayacaktım. Elbette, daha önce de ona eşlik edip okul tatillerinde odun istiflemiştim ama bu farklıydı. Okul bitmişti ve ben de ihtiyar ve diğerleri gibi gerçekten çalışmaya başlamaya hazırdım.

Karnıma ağrılar girmişti, bacaklarım karıncalanmıştı, bir an önce bisikletime atlayıp yola koyulmak istemiştim. Huş ağaçları yeni tomurcuklanmıştı ve o kadar yeşillerdi ki gözlerimi yaşartmışlardı. Göl tamamen durgundu. Kilise kulesi, kereste fabrikasının biraz ötesindeki çam ormanından yükseliyordu.

Sonunda ihtiyar dışarı çıktı. Kapının eşiğinde durdu ve sanki bir şey bekliyormuş gibi bir süre ormana baktı, sonra da sokak kapısını arkasından kapattı.

"Hadi gidelim," dedi ve bisiklete atlayıp yola doğru pedal çevirmeye başladı.

Yokuş aşağı hızla inip beni geride bıraktı. Yetişmek için elimden geleni yaptım. Yol düzleştiğinde, direksiyonu onun yanına kırdım. Nasıl bir ruh hali içinde olduğunu görmek için dikkatle baktım.

Ona o gün bana ne yaptıracağını sormak istemiştim. Keresteleri mi işaretleyecektim, yakacak odun mu kıracaktım, yoksa çıtaları mı taşıyacaktım? Yorgundu, günün bu saatinde genellikle yorgun olurdu, bu yüzden bir şey sormadım. Gergin olduğumu görmesini istememiştim, benden beklenen her şeyin üstesinden gelebilecek kadar olgun olduğumu göstermek istemiştim ona.

O akşam yemeğe oturduğumuzda annem beni her zamankinden daha fazla izliyordu. Benden o günü anlatmamı istediği belliydi. Dudağımı ısırmak zorunda kaldım çünkü ona gerçekten anlatmak istiyordum. Ne yaptığımı, ustabaşını, ihtiyarı ve öğle arasını. Ama ilk sözü ihtiyarın söylemesini istemiştim.

"Eee?" dedi annem bir süre sonra.

İhtiyar sorgulayıcı bir ifadeyle ona baktı.

"Ee, çocuğun günü nasıldı?" dedi, bana dönüp.

Çocuğun, diye homurdandım kendi kendime tabağımdaki et parçasını hafifçe didiklerken. Artık bir çocuk değildim.

İhtiyar, birasından bir yudum alıp gözlerini bana çevirdi ama hiçbir şey söylemedi. Çok uzun bir süre sessiz kaldı.

Sonra bardağı kaldırdı.

"Bosse'ye içelim, bugün harika bir iş çıkardı."

Ağzımın kenarı o kadar karıncalanmıştı ki gülümsemekten kendimi alamadım. İhtiyar da bana gülümsemişti sanki.

"Vay, selam Bosse," demişti sabah bisikletleri park ettiğimizde kereste fabrikasındaki adamlardan biri. Sonra elimi o kadar sert sıkmıştı ki neredeyse canım yanmıştı. "Bugün büyük gün, değil mi?"

Okuldaki bazı arkadaşlarım da bana Bosse derdi ama ailemden kimse demezdi.

Ne zaman biri bana bu lakapla seslense annem, "Seni Bo olarak vaftiz etmemin elbet bir sebebi var," derdi.

Ve öylece üzerime yapışıp kalmıştı. Ama şimdi annem sadece gülüyordu ve gözlerinde şefkatle ihtiyara bakıyordu.

Odada bir şeyler değişmişti, ihtiyar ve annemle yemek masasında otururken kendimi rahat hissettim. Vücudum ağrıyordu ama

rahatsız edici bir şekilde değil. Hayatın ne demek olduğunu ve onunla nasıl yüzleşeceğimi anlamıştım.

Mutfak penceresi açıktı ve turnaların trompet benzeri cıvıltıları yemek masasına kadar ulaşıyordu.

"Yavruların kanatlarını deneme vakti geldi," dedi annem, suyundan bir yudum alarak.

Ona doğru başımla onayladım. İçimden geldiği gibi kocaman gülümsedim. Annem de gülümsedi ve gerindi. Sonra da öne doğru eğilip tabağıma biraz daha pancar koydu.

Pentikost Arifesi

08:10

Geldiğimde Bo mutfaktaki kanepede uzanıyordu. Kuşburnu çorbası ve dana ezmeli sandviç istedi. Sixten dışarı çıkmak istiyordu, zamanım olmadı. Bo, Sixten ile dışarı çıkacağını söyledi, ona dikkatli olmasını hatırlattım. Ona yoldan gitmesini, ormana inmemesi gerektiğini tembihledim.

/Johanna

Adım attığım yere çok dikkat ettim. Sixten önümden koşuyordu ama ama arkada olduğumdan emin olmak için duruyordu. Yol, sincapların sonbaharda bıraktığı kabuk kalıntılarıyla kaplıydı. Yol boyunca uzanan çalı çırpı ve dallar batmış, neredeyse toprakla bütünleşmişti. İhtiyar yakmak istemediği odunlardan artakalanları buraya getirirdi.

Dallarla dolu el arabasını işaret ederek, "Kesmek için harcadığımız güç, ondan elde ettiğimiz ısıdan daha fazla," demişti.

Dallar çok ağır olmamasına rağmen, el arabasının devrilmemesi için konsantre olmam gerekiyordu. Bu benim gibi bir çocuğun vücuduna uygun değildi.

"Bekle," dedi ihtiyar beni sol omzumdan yakalayarak. Eğilip bir avuç dal daha alıp el arabasına yükledi. Dallar kırıldı. Bir gün ben de o kadar güçlü olacaktım.

İhtiyarın yamaçta yaptırdığı kilerin önünde durdum. Çok büyük değildi ama eskiden annemin ve daha sonra senin sonbaharda sakladığınız kök sebzeleri ve reçelleri tutardı. Oraya girmeyeli uzun zaman oldu. Şimdilerde çoğunlukla dondurulmuş sebzeler yiyordum.

Ben çocukken köyün üst kısmında sadece bizim evimiz vardı. O zamanlar şimdi diğer evlerin olduğu yer tarım arazisiydi. Kereste fabrikasında ciddi anlamda başlamadan önceki yaz, otları biçerek para kazanmıştım. İhtiyar bana tırpanı nasıl bileyeceğimi göstermişti, annem de ilk gün bana birkaç sandviç hazırlamıştı.

Bu işi sevmiştim, bütün gün dışarıda olmak güzeldi ve ne kadar çok biçersem kendimi o kadar geliştiriyordum. Tırpanı salladım, otlar bir çırpıda düştü. Şimdi ihtiyar yaptıklarımı görecekti. Çayırda durmuş çalışırken, alüminyum parçaları olan yepyeni bir Monark hayal ettim. Yeterince para biriktirirsem, belki bir gün satın alabilirdim.

Öğleden sonra eve döndüğümde ihtiyar verandada beni bekliyordu. Eve giden yolda yürürken bakışları içimi yakıyordu. Bir şeyler olduğunu anladım. Girişe birkaç metre kala durup sol omzuma astığım sırt çantamı düzelttim. Ona selam verip ormana doğru baktım, gözlerinin içine bakmamayı çok erken öğrenmiştim. Bir şey söylemesini istemiyordum.

"Ben domuz ahırına gidiyorum," dedim.

Hâlâ sessizdi ama sırt çantamı yere bıraktığımda sağ elini pantolonunun cebinden çıkarıp bana uzattı.

İlk başta, uzattığı buruşuk eliyle ne demek istediğini anlamadım.

"Yaşamak bedava mı sanıyorsun?" diye homurdandı bir süre sonra.

Belki de bunun olacağını tahmin edemediğim için içimde öfke alevelenmeye başlamıştı. Bu haksızlıktı ama, Evertsson'dan parayı kazanan bendim. Bütün gün güneşin altında durup tırpan vuran bendim. Bu cesareti nereden bulduğumu bilmiyordum ama başımı kaldırıp elimi pantolonumun cebine sokup paraları kavrarken ihtiyarla göze göze geldim.

Tam kaçacaktım ki ihtiyar beni omuzlarımdan yakalayıp onun boyuna gelmiş bedenimi sarsmaya başlamıştı.

"Dediğimi duymadın mı, ver paraları!"

Yanağıma bir damla tükürük sıçradı, yüzümü buruşturdum. Zaten yorgun olan kollarım onun sert tutuşuyla acıyordu. Sonra beni bıraktı, ben de sendeleyerek geriye doğru bir adım attım.

Normalde şimdiye kadar çoktan koşarak yamaçtan aşağı ormana doğru kaçmış olurdum ama olduğum yerde kaldım. Bunun onu daha da kızdıracağını biliyordum ama korkmadım, aksine içimdeki öfke büyüdü.

Bana doğru bir adım attı. Yavaşça geri çekildim, gözlerindeki öfke yoğunlaşıyordu.

"Of, Lars-Erik, bu kadar yeter ama!"

İkimiz de irkildik, annemin mutfak penceresini açıp bizi izlediğini fark etmemiştik.

"Çocuk yorucu bir gün geçirdi ve çok çalıştı."

Annem vücudunun üst kısmını pencereden dışarı sarkıtmıştı. Alnında, ihtiyarın ileri gittiğini düşündüğünde ortaya çıkan endişe çizgileri belirmişti.

Annemin varlığı bile içimdeki öfkenin yatışmasını sağlayamadı. Ama ihtiyar biraz geri çekilip sanki bir şey söylemişim gibi bana baktı. Dişlerimi sıktım, onun da gözlerindeki öfke azaldı. Alnına dokunup homurdandı. Sonra açık avucunu tekrar uzattı. Ama bu sefer bir belirsizlik vardı.

Tereddüt etmesi beni bir süre bekletti. Kıpırdamadan durup ona baktım. Ama sonra o öfkeli bakışlar geri geldi ve birkaç bozuk para alıp eline tutuşturdum.

"Ahırda bana yardım eder misin, Bo?" diye sordu annem tam cebimden başka bir bozuk para çıkarmak üzereyken.

Durup başımı az önce annemin durduğu boş pencereye, sonra da ihtiyara çevirdim. Cebimdeki son birkaç kuruşu sıkıyordum, elim ağrıyordu. Bana daha fazla ödeme yapıldığını anladığını biliyordum.

"Hepsi bu kadar," dedim, aynı anda hem heyecanlanmış hem de korkmuştum.

Annem kapıda görünene kadar sessiz kalmıştık. Sonra ihtiyar yavaşça boynunu eğdi ve sanki dünya tersine dönmüş de, ben onun üstündeymişim gibi hissetmiştim.

Hızla arkamı dönüp annemi ahıra doğru takip ettim. Gülümsediğimi fark ettim.

Ormanın ilerisinde bir gıcırtı duydum, Sixten burnunu çürük bir kütüğe sokmuştu. Kuyruğunu neşeyle sallıyordu ve bir an için kışın halsiz düşen bir fare yakalamış olabileceğini düşündüm.

Açıklığa ulaşınca sağa, ormana döndüm ve dere kenarında durdum. Sixten sık bitki örtüsü arasında yolunu bulmaya çalışıyordu. Yapraklar henüz çıkmamış ve otlar yeni yeni yeşermeye başlamış olsa da, dallar aralarına girmesini zorlaştırıyordu. Kavak ve çam kokuları burnuna doluyordu. Şırıldayan suya ulaştığında, derenin kenarında bir süre etrafı koklayıp, sonra atlayıp diğer taraftan patikaya doğru ilerledi.

Bazen kendimi onun yerine koyuyordum. Toprağın ayak tabanlarıma uyguladığı baskıyı ve kaslarımın gerildiğini hissediyordum. Özellikle açıklığa doğru adım attığında. Tüm vücudundaki kaslar onu inanılmaz bir hızla ileriye götürmek için çalışıyordu.

Açıklığa ulaştığımda tökezledim ama tam düşmek üzereyken dengemi yeniden toparladım. Güçsüzlük hiçbir uyarı vermeden üzerime geliyordu. Bir kütüğün üzerine oturup arkamdaki gövdeye yaslandım. Sahip olduğum tüm yavru köpeklerle buraya gelmiştim, o kadar uzağa yürüyemeyen küçük bir hayvan için yeterince uzun bir mesafeydi.

Eriyen karlar patikadaki çukurlarda birikmişti, genellikle baharda buraları su basardı. Derin su birikintilerini severdin. Gerçekten su geçirmediklerini test etmek istercesine çizmelerinle içlerinde dolaşırdın.

Ormanın biraz içindeki üzeri otlarla kaplı patikaya doğru baktım. Eskiden orada bir patika olduğunu bilmeseydim, onu fark etmezdim. Uzun otlar ve yaban mersini çalıları, çocukken günlük hayatımın bir parçası olan şeyi maskeliyordu. Onlarca yıldır kimse dokunmamıştı. İhtiyarın bana yaptıklarından sonra bir daha orada yürümeye cesaret edememiştim. Haftalarca ormana doğru yürümekte zorlanmıştım. Ağaçlar, karıncalar, şırıldayan dere, hepsi bana onun zulmünü hatırlatmıştı.

Göğsümde bir sızı hissettim ve bakışlarımı başka tarafa çevirdim. Bunları hatırlamak istemiyordum.

Şişmiş parmaklarımı cebime sokup bir çörek çıkardım. Hans her alışverişe çıktığında Ica Maxi marketten büyük bir paket çörek alırdı. Bir ısırık aldım. Ama senin kakuleli çöreklerin bir başkaydı. Bu çörekleri çiğnemek zordu ama tükürük bir süre sonra hamuru yumuşatıyordu.

Sixten durup dikkatini bana çevirdi.

"Merak etme. Biraz dinleneceğim."

Yanıma gelip başını kucağıma koydu. Onu okşamamı bekliyordu.

Aniden uzakta, ormanın kenarında bir gıcırtı duyuldu. Tam tasmayı yakalayacaktım ki Sixten başını kaldırıp kulaklarını dikti ve havlayarak oradan uzaklaştı. İki büyük geyik açıklıktan süzülerek geçiyor, Sixten de arkalarından ilerliyordu.

"Sixten," diye bağırdım bir kez, işe yaramayacağını bile bile.

Sorun olmadığından emindim çünkü onların peşinde değildi. Kendime onu tetikleyen şeyin, avlanmanın kendisinin, yani peşlerinden koşmak olduğunu hatırlattım.

Ayağa kalkmaya çalıştığımda görüşüm bulanıklaştı ve tekrar oturmak zorunda kaldım. Açıklığın diğer tarafındaki ormanın kenarına, Sixten ile geyiklerin kaybolduğu yere doğru baktım.

Arkamdan gelebileceğini biliyordum ama yine de gözlerimi oradan ayırmak istemedim.

Başımı ağacın gövdesine yaslayıp biraz ötedeki, ormanın kenarındaki geyik gözetleme kulesini bulmaya çalıştım. Oraya birileri gitmeyeli uzun zaman olmuştu ve hâlâ kullanılıp kullanılmadığını merak ediyordum. Hayvanları vuramadığım için pısırık olduğumu düşündüğünü biliyordum. Hayvanın korkusu vücudumda titreşiyor gibiydi, ayrıca parmağımı tetiğe her koyduğumda içimde bir şeyler kıpırdanıyordu. Sanki kendime nişan alıyordum.

Avlanmanın bana sıkıcı geldiğini söylemiştim sana. Bunu ihtiyara da söylemiştim, ama o sadece dalga geçmişti. Bu yüzden, sonbaharları ona eşlik etmem gerektiğini söylediğinde ona cevap vermeyi kesmiştim. Sen de bunun gerçek olmadığını biliyordun, ama babanın yaptığı gibi eve avla gelmemi istemene rağmen hiçbir şey söylemedin.

Gücümü toplayıp gözlerimi açtım. Hemen açıklığa doğru baktım ama Sixten ortalıkta görünmüyordu.

Bacaklarımdaki gücün geri gelmesiyle hayal kırıklığına uğradım. Kulağa saçma gelebilirdi ama üzerime bir halsizlik çöküp aniden başım döndüğünde bazen bunun sıranın bana geldiğinden dolayı olmasını umuyordum. Ama aynı zamanda da rahattım çünkü bugün Ture'yi arayacaktım.

Gömleğimin kolunu sıyırıp saati kontrol ettim. Geri dönsem iyi olacaktı.

Sixten'in beni duymayacağını biliyordum. Buradan çok uzaktaydı. Yine de avazım çıktığı kadar ona seslendim.

Dereyi geçtikten sonra tekrar yoruldum. Oturup Hans'ın deyimiyle "küçük taşın" üzerinde dinlendim. Sekizinci doğum gününde burada bir baraka inşa etmesine yardım etmiştim. Bir kale yapmak için odun ve malzeme istemişti ve bütün bir günü istediklerini

yerine getirmeye çalışarak geçirmiştik. Pişirdiğin öğle yemeğini yemek için eve gitmiştik ve son lokmayı yutar yutmaz yeniden aşağıya koşturmuştu.

Ara ara dönüp Sixten'e yine seslendim ve bir süre bekledim. Sixten'in patilerini dinlemeye çalıştım ama yoktu, bu yüzden patika boyunca devam ettim. Batıya, Marita'nın evine doğru gitmiş olmasını umuyordum, böylece elbet birileri onu bulurdu.

Geyiklerin sinirlendiklerinde ve korktuklarında bazen tekmeledikleri gerçeğini aklıma bile getirmemeye çalıştım. Anderssonların köpekleri bir keresinde yüzüne bir toynak yemişti ve neredeyse ölüyordu.

Eve geldiğimde içeri girip mama kabını aldım. Verandaya çıkıp metal sesi yüksek sesle yankılansın diye kabı tuğla duvarlara vurdum. Yavruyken kaçtığında işe yarıyordu ama şimdi çınlamalar sonuçsuz kalıyordu.

Yine kendimi yorgun hissediyordum. Ayakkabılarımı ve sokak kıyafetlerimi çıkarıp mutfağa girdim. Bir kâğıda *Sixten!* yazıp mutfak alarmını on beş dakikaya kurdum. Onu masaya koyar koymaz alarmın tik tak sesiyle uykuya daldım.

Mutfak saatinin keskin alarmıyla uykumdan uyandım. Nerede olduğumu ve neler olduğunu hatırlamam biraz zaman aldı. Bedenim tutunmaya çalışarak uykuya direniyordu.

Sonunda kalkmayı başardım. Yüzümü ovuşturup masadaki sudan bir yudum aldım. Tozlu gibiydi. Sonra masanın üzerindeki notu fark ettim. *Sixten!* Aniden kalktım, gözlerim karardı, sendeleyerek mutfak kanepesine geri döndüm. Bir süre hareketsiz oturduktan sonra daha yavaş kalktım.

Botlarımı giyip kapıyı açtım. Bazen orada durur beklerdi. Ama taş zemin ıssızdı.

"Sixten," diye seslenip sokak kapısını arkamdan kapadım.

Senin eski kompostuna gitme ihtimaline karşın evin etrafını dolaştım ama orada da yoktu. Ture'yi aramam gerektiğini hatırlayıp tekrar içeri girdim. Kendimi Sixten'in hâlâ peşlerinde olduğunu ve muhtemelen yakında geleceği konusunda ikna ettim.

Kanepeye uzanıp gözlüklerimi taktım ve cep telefonumu elime aldım. Telefondaki bütün bu semboller ve işaretler kafamı karıştırıyordu.

Ture, Hans ve Ellinor son arananlar listesinde dönüşümlü olarak yer alıyordu. Hans ekranı rakamlar ve rakamlar ekstra büyük olacak şekilde ayarlamıştı. Yeşil ahizeye basıp Ture'yi aradım. Sinyal çalar çalmaz hoparlörü açtım ve uzanıp telefonu karnımın üzerine koydum. Onu aramamı beklemesine rağmen, Ture'nin

cevap vermesi her zaman biraz zaman alırdı. Bazen telesekreter çıkıyordu ama bir süre sonra hemen geri arardı.

"Bo, dostum."

Sesini duyunca içim ısındı. Ture'nin sesi benimkinden daha temizdi, çünkü onun boğazında bendeki gibi balgam sorunu yoktu.

"Ture, Ture," dedim kıkırdayarak. "Bugün çabuk döndün."

Ture'nin sesini duymak bile Sixten'in endişesini yatıştırmaya yetti.

"Evet, bugün sen aramadan önce kahveyi koyup masayı kurmaya vaktim oldu."

Ture telefonda konuşurken sık sık kahve içerdi, bunu hep yapardı, gençken bile. Bu şekilde, sanki bir kafedeymişiz gibi oluyor, diyordu.

"Bugün kahvenin yanında ne tatlısı var?"

"Bademli tartolet," dedi mutlulukla. "Malin Hemköp markette indirimde olduğunu söyleyip birkaç tane aldı ve dondurdu."

Maddi durumuyla ilgili hiç sıkıntı yaşamamış olsa da pazarlık yapmayı severdi Ture. Sadece kooperatiften alışveriş yaptığımı bilmesine rağmen bana sık sık kasabada farklı ürünleri daha ucuza bulabileceğim dükkânlardan bahsederdi.

Malin onun Ingrid'iydi. "Evde bakım hizmetinden aşağı yukarı aynı düzeyde destek alıyorduk. Çamaşırlarımızı yıkıyor, bize yemek veriyor ve evlerimizi temizliyorlardı. Tek yapmamız gerekenin ağzımızı açmak ve istedikleri zaman onları tuvalete kadar takip etmek olduğu konusunda şakalaşıyorduk.

Malin dışında, bakıcılarımın, özellikle de Ingrid'in Ture'ye gidenlerden daha iyi olduğu konusunda hemfikirdik. İlk başta zaman tutup her ne kadar duşta ve banyoda aynı süreyi geçirmemiz gerekse de benimkilerin onunkilerden daha fazla zaman harca-

dığını doğruladık. Hatta bazen benimle gereken süreden fazla kalıyorlardı. Geçici gelen kaltaklar hariç.

Ture turtanın tadını çıkarıyordu, kulağa öyle geliyordu. Ben de çikolatalı kek kalmış mı diye masaya baktım ama göremedim.

Ture'den pek hoşlanmazdın. Onu sevmediğinden değil aslında. Ama o bize gelince neden bu kadar sessizleştiğini sorduğumda onun tuhaf olduğunu, onu anlayamadığını söylerdin.

Olayı büyüttüğünden ya da onun kötü biri olduğunu düşündüğünden değildi, ama muhtemelen sen etraftayken aynı değildi. Renäs'e bizi ilk kez ziyarete geldiğinde olduğu gibi. Hissmofors'tan buraya yeni taşınmıştık ve Ture bütün yaz Göteborg'daydı. Dolaptan güzel bir et çıkarıp eskiden yaptığın o leziz et sosundan hazırlamanı istemiştim senden. Hans o hafta sonu kız kardeşinin evindeydi, bu yüzden evde sadece biz vardık.

"Sırf o olduğu için neden özel bir hazırlık yapmak zorundayız?" demiştin sırtını bana dönmüş, mutfak tezgâhında ekmek hamurunu yoğururken.

Gözlerimi sırtına sabitleyip, "Evimize bir ziyaretçi geldiğinde hep güzel et hazırlamıyor muyuz?" diye sordum.

Hamur parçasını her zamankinden daha sertçe tezgâha fırlatıp, "Saçmalık," dedin.

Bir süre sessiz kaldık. Neden kızgın olduğunu anlamıyordum. Sobanın yanına gidip bir odun attım, serin sonbahar geceleri gelmeye başlamıştı.

"Storsjö Canavarı figürleri koleksiyonu yapan olgun bir adam, öyle mi?" Bir süre sonra homurdanıp döndün ve bana baktın. Bir açıklama bekliyordun ama neyin açıklaması olduğunu anlamadım.

Başımı sallayıp sobanın kapısını kapattım. Porselen biblolar ve el yapımı ahşap Storsjö Canavarı koleksiyonu yapması bana da

tuhaf gelmişti ama çok da önemli değildi, durumu tuhaflaştırmana gerek yoktu diye düşünmüştüm.

"Onun neyin peşinde olduğunu ne kadar biliyorsun?"

"Sen neden bahsediyorsun?" diye sordum ama ağzımı kapatır kapatmaz anlamıştım. Hissmofors'ta siz birlikte büyürken Ture hakkında dedikodular çıktığını biliyordum. Ama hiçbir şey yapmaya çalışmamıştı, o iyi bir arkadaştı, hepsi bu kadardı. "Saçmalık işte," dedim öfkeyle, sen de hemen dönüp hamuru yeniden yoğurmaya başladın.

Aklında ne vardı bilmiyordum ama sobanın önünde çömeldiğim yerden kalkıp birkaç kutu odun getirmek için hole gitmiştim. İnsanların bütün o şirret dedikodulara kulak astıklarını bir düşünsene?

"Her neyse," diye mırıldanmıştın, o kadar sessizdi ki zar zor duyulabiliyordu. "Sadece dikkatli olmanı söylüyorum."

Hole geri dönüp odun istiflemek için botlarımı giyip dışarı çıktım. Hâlâ koca bir yığın vardı ve yakında kar yağacaktı.

Geri döndüğümde, geçen yıldan kalma bir biftek çıkarmıştın. Oturup örgü ördüğün koltukta sessizce seni selamladım ama bu konu hakkında daha fazla konuşmadık.

Ertesi gün Ture saat tam altıda kapıyı çaldı. Her zaman dakikti, onu tekrar görmeyi ve ona yeni eski evimi göstermeyi sabırsızlıkla bekliyordum. Ture daracık holümüze girdi ve şapkasını çıkarıp portmantoya astı. Gür ve hacimli saçları lambanın ışığında parlıyordu. Birbirimize sarıldık, sanırım o da beni gördüğüne en az benim onu gördüğüme sevindiği kadar sevinmişti.

İçeri girip mutfağa oturduk. Ture mutfaktaki kanepeye, ben de karşısındaki sandalyeye. Sen ocağın yanında durmuş, sosun son dokunuşlarını yapıyordun. Masayı güzelce hazırlamak için çaba

gösterdiğini fark ettim. Kâğıt havlu yerine kumaş peçete kullanmış ve ailenden kalan çatal bıçak takımını çıkarmıştın.

"Hadi bana Göteborg'dan bahset," demiştim bir şişe yumuşak içim bira açıp Ture'ye uzatırken. "Neler yaptın?"

Birasını alırken, "Rıhtım boyunca sık sık yürüyüp, gemilerin yüklenip boşaltılmasını izledim," dedi. "Bu senin de hoşuna giderdi, bu kadar büyük olmaları inanılmaz."

Sonra birasından bir yudum alıp kanepeye yaslandı ve şişeyi kucağına koydu. Göteborg'a yaptığı gezilerle ilgili hikâyelerini dinlemek hoşuma giderdi. Yabancı şeylerden, hiç görmediğim yerlerden ve insanlardan bahsederdi.

"Ve lanet olsun, ne kadar balık yediğime inanamazsınız," dedi sırıtarak. "Balık pazarlarını görmelisin Fredrika."

"Ah, öyle mi?" diye mırıldandın, sosa bir kaşık daha taze pişmiş kızılcık reçeli ekleyerek. "Peki, nerede kalıyordun?"

Ture omuzlarını silkti.

"Kuzenimde," dedi, şişeyi masaya bırakıp mutfak penceresinden dışarı bakarak. "Burada gerçekten güzel bir manzaranız var. Ovik dağları deniz ufkunu dövüyor."

Daha önce deniz ufkunu hiç görmemiş olmama rağmen başımla onayladım. Bunu söylerken gözlerindeki hüznü fark ettim.

"Haydi kaşığı daldır," dedin, sos kâsesini masaya koyup patates alması için Ture'ye bir kaşık uzatırken.

Ben de eti dilimleyip üçümüze servis ettim. Sostaki krema ekstra bir lezzet katmıştı.

"Göteborg'da bir kuzenin olduğunu bilmiyordum, buraya hiç gelmedi, değil mi?" diye sordum bir süre sonra.

"Yok, burası ona göre bir yer değil," dedi Ture, peçetesiyle ağzını silip sana dönerek. "Bu inanılmaz lezzetli Fredrika, yemek konusunda çok iyisin."

Bir şey söylemeden hafifçe gülümsedin.

"Hans okula dönüyor, değil mi?" dedi Ture çatal bıçağını düzeltirken.

Zaman zaman okul konusunu açar eğitimin Hans için önemli olduğunu söylerdi. Biraz abarttığını düşünürdüm, sonuçta Hans hâlâ çocuktu. Tabii ki eğitim almak iyi bir şeydi ama olmadan da başarılı olunabilirdi, işte ben bunun kanıtıydım, hayatımda bir gün bile işsiz kalmamıştım. Ama Ture'nin bu tür şeylere dikkat ettiğini biliyordum, bu yüzden ona karşı çıkmadım. Ayrıca Hans okulu seviyor gibi görünüyordu. Bir parça eti sosa batırıp ona Hans'ın Vilhelmina'dan gelen yeni bir öğretmeni olduğunu söyledim.

Birden Ture'ye dönerek, "Hiç çocuk sahibi olmayacak mısın?" diye sordun.

O ana kadar neredeyse tek kelime etmemiştin, hem Ture hem de ben irkildik. Ture etini dilimlerken şaşkınlıkla sana baktım, normalde pek meraklı biri değildin.

"Çok çalışıyorum, biliyorsun," dedi Ture bir süre sonra, bira şişesini içmeden kaldırarak.

"Diğer erkeklere engel olmamış belli ki."

O kadar şaşırmıştım ki hiçbir şey söyleyemedim. Ture'nin herhangi bir kadınla ilişkisi olmadığını çok iyi biliyordun. Neyin vardı?

"Benim bir karımın olmadığını zaten biliyorsun, Fredrika," dedi şişeyi yerine bırakıp.

Başınla onaylayıp sütünden bir yudum aldın. Hâlâ söyleyecek bir şey bulamıyordum, masanın etrafında sessizlik vardı.

O yemekten sonra Ture ile birlikte daha çok erkek erkeğe zaman geçirmeye başladık. Bazen akşam yemeğine ya da kahveye bize gelirdi. Kaba davranmazdın ama sen oradayken durum farklı oluyordu. Ancak benim onun yaşadığı kasabaya ya da evine gitmemden daha kötü olamazdı.

Ture boğazını temizledi. "Sahi, Sixten nasıl?" diye sordu.

"İyi, ama bu sabah yanımdan kaçtı. Tarlada bir çift geyiğin peşine takıldı."

"Ah, ama bu ilk kez olmuyor, değil mi?"

"Yok..." dedim, geçen sonbahar geyik avı sırasında yarım gün ortadan yok olduğunu hatırlayarak. Nejla öğleden sonra onunla birlikte gelip onu Ranåsen'in ötesinde bulduğunu söylemişti.

"Eminim yakında geri dönecektir," dedi Ture.

Greta ve Stisse'in av köpeklerinin sivri bir dala çarpıp akciğerini deldiğini ve uyutulmak zorunda kaldığını hatırlayarak başımla onayladım.

Kendine gel. Başımı iki yana salladım.

"Aksi takdirde Hans onunla ormanda yürüyemeyeceğim konusunda ısrar ediyor," dedim boğazımı temizleyerek. "Onu başka bir eve yerleştirmek istiyor."

Bunu söylediğimde boğazım düğümlendi.

"Hâlâ demek," dedi Ture. "Neden bu kadar korkuyor?"

"Düşüp bacağımı kırmamdan," dedim.

En azından Ingrid'in açıklaması buydu.

"Elli yedi yaşındaki birinin başına böyle bir şey gelebilir ama, değil mi?" diye homurdandı Ture. "Yine de şehir dışında yaşadığın için mutlu olmalısın, burada bir köpeği asla Sixten'in gezdirildiği gibi gezdirmezler. İmkânı yok."

Bir anda kendimi bitkin hissettim ve Hans'ın Sixten'in taşınmasını istemesi konusunu açtığım için pişmanlık duydum. Bu konu hakkında konuşmak beni hüzünlendiriyordu. Öte yandan, beni dinleyen ve benim için en iyisini istediğine inandığım biriyle konuşmak beni rahatlatıyordu.

Bir süre sonra Ture, "Ingrid bunu çözecek, göreceksin," dedi.

Başımla onaylayıp bakışlarımı Sixten'in boş su kabına sabitledim.

Bir süre sessiz kaldık. Ture kahvesini höpürdetirken ailesinden miras kalan duvar saatinin tik tak sesini duyuyordum ahizeden. Benim duvar saatim daha sessiz çalışıyordu.

Uzun zamandır birbirimizi görmesek de Ture'nin kahvesini içerken yaptığı hareketleri tüm netliğiyle hayal edebiliyordum; yarım tenis topundan daha büyük olmayan çiçekli kahve fincanını titrek bir elle nasıl ağzına götürdüğünü. Kahveyi döküp kendini yakmamak için fincanı asla yarısından fazla doldurmazdı.

Ona televizyonda iyi bir şey görüp görmediğini sordum. Dizileri takip etmeyi seviyordu. Onları izleyecek halim olmazdı ama Ture'nin onlar hakkında konuşmasını dinlemekten zevk alıyordum.

"Peki ya Ellinor nasıl? Son zamanlarda ondan haber aldın mı?"

Torunumuzla en son ne zaman konuştuğumu hatırlamıyordum. Ture ile son konuşmamızdan önce miydi sonra mıydı? Zaman ve anılar birbirine karışıyor bazen seninle geçen ilk yıllar bana geçen haftadan daha yakın geliyordu. Eski öğretmenlerim ve okul arkadaşlarım beni ziyarete geldiklerinde bastırdığım anılarım geri geliyordu.

Bazen Hans'a baktığımda başka bir çağa ait çılgınca bir şey söylediğimi anlayabiliyordum. Hüzünlenip susar ya da başka bir şey hakkında konuşmaya başlardı. Bu beni aptal gibi hissettirirdi ve

ona açıklama yapmak isterdim ama o dinlemek istemiyor gibi görünürdü.

"Onunla birkaç gün önce konuştum," dedim, bilmediğim halde. Ama Ture'nin hafızası benimkiyle aynı olduğundan ona aynı hikâyeyi tekrar anlatmamda bir sakınca yoktu.

"Dedikodu yok mu?"

O kadar güldüm ki telefonum karnımda bir o yana bir bu yana kaydı. Ellinor'un söylediği, Ture'nin hoşuna gidecek bir şey düşünmeye çalıştım.

Dedikoduyu, bilhassa kendi deyimiyle köy dedikodusunu her zaman sevmişti. Bence biraz saçmaydı ama aynı zamanda komikti çünkü onu heyecanlanıyordu. Bazen onu biraz daha eğlendirmek için köydeki tartışmaları abartarak anlatıyordum. Telefon konuşmalarına daha iyi uyması için hikâyeleri süslüyordum.

"Aynı anda iki erkekle görüşüyor. Birbirlerinden haberleri olmadan," dedim bir süre düşündükten sonra.

Sık sık söylediği gibi büyükbabasına "herkese" âşık olduğu zamanları anlatmayı hep sevmişti. Anlattığı hikâyeler çoğu zaman yüzümü kızartıyordu ama bunun farkında olduğunu sanmıyordum.

Ture sevinçle ciyaklarken kahve dökülmesin diye fincanı masaya koyduğunda şıngırdıyor.

"Yaşlı Ture amcasına çektiğini biliyordum," dedi neşeyle. "Hadi, daha fazlasını anlat!"

13:30

Bo şömineyi yaktı. Sıcak ve rahattı ama dışarıda güneş yok. Sixten bu sabah kaçtı ama Bo yakında döneceğini söyledi. Sütlü krema ve ciğer ezmeli sandviçi iştahla yedi. Gözleri daha iyi görünüyor.

/Kalle

Mutfaktaki kanepede uzanırken hafif bir tıkırtıyla uyandım. Mutfağın girişinde karanlık bir figür belirdi.

"Benim, baba."

Görüşümü netleştirmek için gözlerimi kırpıştırdım. Dışarısı aydınlıktı. Doğrulmaya çalıştım ama yapamadım.

Hans ayakkabılarını çıkarıp mutfağa girdi.

"Neden burada, bu sert kanepede uyumakta ısrar ediyorsun anlamıyorum," dedi başını sallayarak. "Yatak odasında güzel bir yatağın varken."

Mutfak kanepesinin rahat olduğunu ve orada güzel uyuduğumu söylemek istedim. Boğazımı temizleyip balgamı yutmaya çalıştım ama gitmiyordu.

Hans bir bardak su alıp mutfak masasının üzerine koydu.

Sixten'in bacağımdaki ağırlığının yokluğunu hissedince hızla kendime geldim. Yüzümü ovuşturduktan sonra bakıcıların günlüğünü gördüm. Kalle'nin Sixten hakkında bir şeyler yazdığını söylediğini hatırladım.

"Baba..." dedi Hans ve sonra sustu.

Günlüğü kapatmak için masaya uzandım. Hans'ın eline koz vermek istemiyordum. Muhtemelen Sixten kaçtığı için beni suçlayacak ve ona bakmak için çok yaşlı olduğumu söyleyecekti.

Ama vücudum henüz uyanmamıştı ve birden yan taraftan aşağı kaydım.

Hans mutfak masasıyla kanepenin arasına girip beni koltuk altlarımdan tutup oturur pozisyona getirdi. Beni kaldıracak kadar güçlü olmasından etkilendim.

Onu koltuk altlarından tutup kaldırmayı bıraktığımda kaç yaşında olduğunu merak ettim.

Ben onu tüm gücümle kavrayıp sağa sola savururken, "Daha hızlı, daha hızlı," diye kahkahalarla bağırıyordu.

"Baksana..." dedi sonra yeniden susup.

"Evet?"

Ciğerlerindeki havayı yavaşça boşalttı.

"Sixten'in geleceği hakkında konuşmalıyız."

Başımı başka yöne çevirdim. İşte mahvoldum, yakında Sixten'in gittiğini anlayacak ve bunu bana karşı kullanacaktı.

Ama o gözlerini bana dikip sessizce durdu, ben de bu fırsatı değerlendirdim.

"İyi ki geldin," dedim dikkatini dağıtıp onu mutfak masasından uzaklaştırmak için.

Gönülsüzce sırıtarak mutfak sandalyesini çekip oturdu. Konuyu değiştirmeme izin veriyor gibi görünüyordu. Hans gelen postalarımı karıştırırken ben günlüğü dikkatle kapattım.

Yorgun görünüyordu ve bir an için Sixten'i düşünmeyi bırakıp karşıma oturup faturalarıma bakan oğlumuzu izledim. Ona daha az çalışmasını işlerini daha sakin halletmesini söylemek istiyordum.

Tek parmağıyla zarflardan birini açtı.

Faturayı bir kenara koyarak, "Havaların ısındığı belli oluyor, bu ay elektrik faturası daha az gelmiş," dedi.

Ona kendine bakmasını ve daha az çabalamasını söylemek istiyordum. Ama elimde olmadan kelimeler değişiyordu. Ağzımda birikip ağırlık yapıyorlardı.

"Evet, ama ateş de yakıyorum," diye mırıldandım, Ture'yle konuşmanın ne kadar kolay olduğunu, onunlayken kelimelerin balık tuttuğumuz nehir kadar hafif aktığını düşündüm.

Şömine hâlâ parıldıyordu. Hans kalkıp bir kütük daha atıp ona öğrettiğim gibi közlere hafifçe üfledi. Alevler kısa sürede dans etmeye başlayınca tekrar oturdu.

"İşler nasıl gidiyor?" diye sordum bir süre sonra.

"İyi gidiyor," dedi yüzünü ovuşturarak. "Yeni bir projeye başladım."

Bakışlarını ateşe sabitleyince iş konuşması kesildi. İşleri tuhaftı. Devlet bakanı olsaydı, gece gündüz çalışmasını anlayabilirdim. Ama kimseye faydası olmayan bir şirkette çalışmasının nedeni benim için bir muammaydı.

Ayağa kalkıp mutfağa doğru yürüdü ve su ısıtıcısını açtı. Dolaptan kahve makinesini ve birkaç fincan alırken açık renkli gömleği göğüs hizasına kadar açıldı.

Her zaman böyle olmazdı. Çocukken rahatlıkla konuşurduk, onu susturmak mümkün değildi. İşten eve geldiğimde kanepeye uzanırdım, o da ayağa fırlayıp ayaklarımın dibine oturur bana yaptıklarını anlatmaya başlardı. Günler kendini tekrar etmesine rağmen her akşam bana aynı heyecanla anlatırdı.

"Şimdi sıra sende," derdi işi bittiğinde, eliyle bacağıma hafifçe dokunarak.

Ringa balıklarını galeta ununda çevirirken sen de gülümserdin. Pek konuşmazdın ama bazen güler ya da bir soru ortaya atardın.

"Peki ya öğlen, öğlen kiminle yemek yedin?" diye sormuştu Hans öğle teneffüsünden bahsetmeyi unuttuğumda.

Şimdi ise oğlumuz mutfakta durmuş kahve hazırlıyordu ve kalbim karışık duygular doluydu.

"Erzak dolabının yanındaki çiçekli kavanozda bademli tartoletlerim var," dedim. Her ne kadar Sixten'in gittiğini anlamaması için onu mümkün olduğunca çabuk göndermem gerekse de kalmasını istiyordum, ona işlerin ve hayatın nasıl gittiğini sormak istiyordum.

Dansa mı gidiyordu yoksa telefonla mı konuşuyordu, sormak istiyordum. Ingrid, artık dans diye bir şeyin olmadığını söylüyordu. İnsanlar daha çok telefonda vakit geçiriyordu.

"Biliyorum, bir tane ister misin?" diye sordu, kendisi için bir tane koyarak.

Her zamanki gibi toktum, yine de kabul ettim. Eski tadı olan tek şey tatlılardı.

Şalının olduğu kavanoza baktım ve burada olsaydın ne diyeceğini merak ettim. Muhtemelen Hans'a onu gülümsetecek bir şey sorar ve bir bademli tartolet alırdın.

"Tadı harika," dedim tartoleti tutarak. Çiğnemesi zordu. Küçük kırıntılar boşluklardan yuvarlanıp sakalıma yapışıyordu. Hans başını iki yana sallayarak bana bir peçete uzattı. Kendimi aptal gibi hissettim.

"Dediğim gibi, cumartesi Brunkullagården'e gidiyorum, hâlâ benimle gelmek istiyor musun?"

Hayır, istemiyorum, diye geçirdim aklımdan kahvemden bir yudum alıp.

"Aslında gelmek istemediğini biliyorum," dedi ve sustu.

"Onu orada tamamen terk edilmiş halde bırakamayız ama."

Terk etmek mi? Kim kimi terk etmişti, sormak istiyordum ona. Bedeni ölürken burada ömür boyu hatırlayacağı anılarla oturan kişi sen değilsin.

Omuzlarımı silktim. Tartoletten bir ısırık alıp tabağa geri koydum. Kaşlarının arasındaki kırışıklık yıllar geçtikçe daha da belirginleşmişti. Gençken zar zor görünürdü. Şimdi o kadar derindi ki içinde kir bile birikmişti; siyah pislik.

Sixten'in su kabı boştu, Hans'ın onun gittiğini henüz fark etmemiş olmasına şaşırdım.

Cebinden sesler geliyordu. Hızla cep telefonunu çıkarıp salona gitti.

Bir süre sonra geri gelip bakışlarını telefona sabitleyerek mutfak sandalyesine oturdu.

Ona doğruyu öğretip hayatına farklı bir yol çizmesini sağlama arzusu sardı yine içimi. Ama bunun kaybedilmiş bir savaş olduğunu biliyordum. Sanki ona öğretecek bir şeyim varmış gibi beni dinlemeyi bırakalı yıllar olmuştu.

"Böyle bağırıp çağıracağına ona bir şeyler sor," demiştin bir akşam yemekten sonra. "Hayatında bir kez olsun söyleyeceklerine kulak ver."

Oğlumuzu nasıl yetiştirdiğime karışmak sana göre bir şey değildi. Graten kabını dikkatlice sıyırıp kalan köfteyi kapaklı plastik bir kaba koydun.

"Şirketler ve özgürlük hakkındaki o saçma konuşmaları dinlemek zorunda mıyım?" demiştim gazeteyi mutfak masasına vurup.

Cevap vermemiştin. Sadece kapağı kaldırıp sessizce sayarak bir süre tencerenin içine baktın. Sonra tencereyi ve plastik kabı buzdolabına koydun.

"İki günlük yemeğin hazır," dedin ve sıcak suyu açmak için lavaboya döndün.

Şimdi ise Hans cep telefonuyla meşgulken, haklı olduğunu anladım. Ona bağırmamın aptallık olduğunu, onu daha iyi dinlemem gerektiğini ve bunu şimdi anladığımı söylemek istiyordum.

Bir an için ona Sixten'den bahsetmeyi düşündüm, belki Hans onu bulmama yardım edebilirdi. Ama sonunda bunu bana karşı kullanacaktı.

Tam ona nasıl olduğunu soracaktım ki bacaklarımın arasına bir sıcaklık yayıldı. Yanaklarım yanıyordu, aşağı baktım. Pantolonum kuruydu, Kalle bu sabah bez konusunda ısrar ettiği için ona minnettardım.

Oğlumuzun gözlerinde adeta yalvarır gibi acı dolu bir ifade vardı.

"Hayır, onu orada terk edilmiş halde bırakamayız," dedim titrek bir sesle.

Başını salladı, gülümsüyordu sanırım. Bir süre sessizce oturup birbirimize baktık. Sonra hızla ayağa kalktı.

"Şimdi gitmem gerekiyor, Sixten hakkında bir dahaki sefere konuşuruz," dedi.

İçimde bir öfke kabardı.

"Tamam mı?" dedi, benimle göz göze gelmeye çalışarak.

Kanepeye yaslanıp başka tarafa baktım.

18:30

Ben geldiğimde Bo mutfaktaki kanepede uyuyordu. Akşam yemeği için patates ve ringa balığı haşlayıp masaya koydum. Sixten'i göremedim ama Hans'ı arayacak zamanım da yok. Bo'ya evde kalması gerektiğini söyledim.

/Johanna

Hiç bu kadar uzun sürmemişti. Dışarıda oturup oturmadığını görmek için düzenli aralıklarla ön kapıya gittim geldim, ancak her seferinde elim boş döndüm. Sonunda kapıyı açık bırakmaya karar verdim.

Aklım ormanda, Sixten'deydi; açıklıkta koşan geyikler, arkalarında Sixten koşarken koca gövdelerinin, kütüklerin ve çalıların üzerinden hafifçe süzülüşü...

Hava kararmadan yardım için Hans'ı aramalıydım. Köpekler gece boyunca dışarıda yalnız bırakılamazdı. Ama Sixten'e biraz daha zaman tanımak için önce yemeğimi bitirmeye karar verdim.

Tabağa birkaç ringa balığı koydum. Sixten geri gelmezse, Hans istediğini yapacaktı.

Tam son ringa balığı parçasını ağzıma atmak üzereyken kapı çaldı. Çatalımı tabağıma bırakıp başımı çevirdim.

Marita'nın sesi mutfağa yayıldı.

"Selam, evde misin?"

Boğazımı temizleyip biraz rahatlamak için bir yudum süt içtim. Botlarını çıkarıp ceketinin fermuarını açtı.

Tam yüzü kapı aralığından görünürken, "İçeri gel," dedim güçlükle.

"Bak, Tjonne'la yürürken evinizin yolunuzun hemen kenarında ne buldum," deyip küçük bir demet öksürük otu yaprağını ha-

vaya kaldırdı. "Uzun kışın ardından biraz bahar havasının sana iyi geleceğini düşündüm."

Marita çiçekleri bana uzattı, neredeyse düşürüyordum çünkü parmaklarım o kısa saplar için fazla tombuldu. Musluğun yanına gidip bulaşıklıktan bir kahve fincanına su koydu.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu çiçekleri koymak için fincanı masaya koyup. Bir sandalye çekip oturdu.

"Ringa balığım var," dedim, ringa balığı kavanozunu göstererek. "O yüzden şikâyet edecek bir durum yok."

Belki de ona Sixten hakkında bir şeyler söylemeliydim.

Ona kahve ikram etmek için kalkınca yalpalayıp masanın kenarına tutundum.

"Sen otur, bir şey istemiyorum," dedi hemen.

"Ah," dedim, dengemi yeniden sağlamak için bir an bekleyip.

Söylemek istediğimden daha sert çıktı, bu yüzden ona gülümsedim. İki fincan kahve koyup mutfak masasına geri döndüm.

"Şeker burada," dedim ailenen kalan sarı seramik şekerliği iterek.

Kapağını kaldırıp fincanının içine iki küp şeker attı. Kısa tırnakları kirliydi.

"Sixten nerede?" diye sordu, şaşkınlıkla etrafına bakarak. İçimden küçük bir şey koptu ve ona bu sabahki yürüyüşü anlattım. Geyiklerin ve Sixten'in nasıl kaçtığını. Her şey dilimden akıp döküldü.

"Ama tasmasında adı ve telefon numaranız var, öyle değil mi?" diye sordu. "Ve herkes Sixten'in senin olduğunu biliyor, bu yüzden mutlaka ialetişime geçeceklerdir."

Kendimi biraz daha iyi hissederek başımla onayladım. Köydeki tüm komşuların posta kutularına köpeklerin fotoğraflarını bırak-

mak benim fikrimdi, böylece kaybolduklarını da herkes kimin olduklarını bilecekti.

"Ama kimse aramadı, öyle mi?"

Başımı iki yana salladım.

"Bekle, Facebook'a bakacağım," dedi cep telefonunu çıkarıp.

Telefonla Sixten'in nerede olduğunu nasıl bilecekti?

"Vråkängs grubuna da yazıyorum, belli olmaz, geyiklerin peşine takıldıysa çok uzaklara da kaçmış olabilir."

Başımla onayladım ama Vråkängs grubunun ne tür bir grup olduğunu anlamamıştım.

"Bakalım cevap veren olacak mı?" dedi telefonunu masaya bırakıp. "Son zamanlarda şehir merkezine indin mi hiç?"

"Hayır, uzun zaman oldu. Hans benim için alışveriş yapıyor, o yüzden pek işim olmuyor," diye cevap veredim kahveden bir yudum alıp. Yanık bir tadı vardı.

"Rootların parçaladığı araziye inşa edecekleri şu ev neredeyse hazır," dedi kahvesini yudumlarken. "Ne ev ama, seninki gibi üç ev sığar oraya," dedi başını sallayıp.

Root ailesi Marita'nın evinin karşısında oturuyor, köydeki ormanın yarısı onlara ait. Diğer yarısı ise Marita ve kocası Nejla'ya aitti. Köyün merkezinde, en eski evlerden birinde yaşıyorlardı. Anne ve babası olan, Rolf ve Gunilla ile aynı okula gitmiştim. Marita'ya miras kalan bir çiftlikleri, çok sayıda tarım arazileri ve ormanları vardı. Şimdi tarım arazilerini komşu köydeki çiftçilere kiralıyordu. Ormana ise gözü gibi bakıyor, ormansızlaşmaya ve arazinin yeni inşaatlar için parçalanmasına izin vermiyordu.

Marita ara sıra gelmeseydi, köyde neler olup bittiğine dair hiçbir fikrim olmayacaktı. Artık Hans'a sormuyordum çünkü o bu tür şeyleri umursamıyor ve dikkat etmiyordu.

"Oraya bir telefon rehberi ve bir parça etle gittim," dedi masanın üzerindeki yerel gazeteyi karıştırırken. "Yakında çocuk sahibi olacak genç bir çift."

Başımla onayladım. Birileri taşınınca telefon rehberi vermek benim fikrim, yiyecek bir şeyler ikram etmek de Marita'nın önerisiydi. Köy ekibinde birlikte iyi çalıştık, çok şeyler başardık. Nejla ren geyiği çobanı olduğu için uzun süreler köyden uzak kalıyordu, dolayısıyla çocuklar taşındığından beri Marita'nın boş vakti çoktu.

"Bu aralar büyük bir ev inşa edecekler," dedim bir yudum daha alıp. "Köpekleri yok mu?"

"Var, şu kıvırcık küçük cinslerden var," dedi sırıtarak. "Onlara genellikle her yeni taşınan dört ayaklının fotoğraflarını çekip komşulara gönderdiğinizi söyledim."

Başımla onayladım.

Bir süre sonra, "Yönetimde işler nasıl?" diye sordum.

Marita omuzlarını silkti.

"Eh, eskisi gibi değil."

Yıllar önce emekli olmuştum ve şimdiki yöneticilerin çoğu sonradan taşınanlardı.

"Çok meşguller, biliyorsun. Hiçbir şeye zamanları olmuyor."

Fincanı masaya koyup Marita'ya baktım.

"Kısa ve hızlı toplantılar istiyorlar ve pastayı bitirmek için neredeyse hiç zaman olmuyor," dedi başını sallayarak.

"Niye bu kadar acele ettiklerini merak ediyor insan."

"Hımm."

Kahvesinden bir yudum daha aldı.

Bir süre sessizce oturduk. Hans'ın da acelesi vardı ama nedenini kendi de bilmiyordu. Gençler çıldırmıştı, sanki sadece bir haftalık ömürleri kalmış gibi koşturuyorlardı.

Sixten burada olsaydı, muhtemelen Marita'nın yanına gider başını dizine dayar ve kaşımasına izin verirdi.

Bir süre sonra kaşlarını kaldırarak "Åkessonlar'ın geyik tuzağının yanında yaşayan kızı araziyi genişletiyor, artık üç arabalık yer olacak" dedi.

"Ah öyle mi, eve mi dönüyor?"

"Hayır, sanırım güneyde kalacaklar ama yazları kuzeye gelebilirler. Ama yani üç arabalık alan?" diye tekrarlayıp kahvesinden bir yudum aldı.

Bu beni güldürdü.

"Senin de üç traktörün var," dedim ve tam kahve fincanımı kaldıracakken öksürük krizine girdim.

Güldü ve ayağa kalkıp masanın etrafında yürüdü.

Balgamı söktürmek için yumruğunu kürek kemiklerinin arasına vurdu.

"Traktörler arabalardan çok farklıdır," diye mırıldandı.

Tam o anda telefonu çaldı.

İşaret parmağıyla ekranı açıp simgelerden birine bastı.

"Ta yukarı, Vråkäng'a kadar kaçmış mı, hergele."

"Sixten mi? Bulunmuş mu?"

Büyük bir rahatlama hissettim. Gülümsemekten kendimi alamadım.

Marita da gülümsedi ve başparmağını ekranda gezdirirken başıyla onayladı.

"Künyesindeki numarayı aramaya çalıştıklarını söylüyorlar."

"Ama kimse beni aramadı," dedim kaşlarımı çatarak. Cep telefonlarında her zaman bir sorun vardı.

Telefonumu tutup, "Bu telefon mu?" diye sordu, ben de onayladım. "Beş cevapsız aramanız var," dedi gülümseyip başını sallayarak. "Ses neredeyse kapalı, açayım sana."

Marita telefonuyla uğraşırken gülümsemeden duramadım. Sadece Sixten'in bulunduğu için değil, aynı zamanda bunu Hans'ın yardımı olmadan çözebildiğim için.

Marita ayağa kalkıp cep telefonunu cebine koydu.

"Şimdi şehre iniyorum, eve dönerken onu getiririm," dedi mutfak sandalyesini iterek. "Kahve için teşekkürler. Görüşürüz."

Ben teşekkür edemeden birden kapıya doğru gözden kayboldu.

Mutfak masasına uzanıp bakıcıların günlüğünü aldım. Sixten'in kayboluşuyla ilgili tüm notların üzerini çizdim ve halimden memnun, başımı yastığa koydum.

Birkaç saat sonra Marita geri geldi. Sixten koşarak içeri girip mutfaktaki kanepeye atladı. Uyanıktım ve arabanın garaj yoluna dönüşünü duymuştum. Kanepeye uzanmış, onun gelişine hazırdım.

Üzerime zıpladığında kalbim patlayacak gibi hissettim. Daha sonra burnunu koltuk altıma bastırıp sakinleşti. Yan tarafını okşadım, vücudu soğuktu.

"Vråkäng'a yeni taşınmış bir çift onu ormanda görmüş ve tasma takıp eve getirmişler," dedi Marita ceketiyle içeri girip. "İyi birilerine benziyorlardı, kadın Växjö'den bir psikologdu."

Başımı kaldırıp ona baktım, eli mutfak masasının üzerinde duruyordu.

"Teşekkür ederim."

Marita gülümsedi ve ikimiz de sessizliğe gömüldük.

Bir süre sonra, gözleri Sixten'e sabitlenmiş bir halde, "Çok komşu canlısı," dedi.

Gurur duymamak ekle değildi.

10 Haziran Cumartesi

08.15

Bo kalkmış ortalığı dağıtıyor. Bir şeyler yemiş. Şimdi sadece çayla sandviç istedi. Yakacak odun taşıyıp çiçek topladım. Bo'nun morali biraz bozuk, Brunkullagården'e gidip Fredrika'yı ziyaret etmek istemediğini söylüyor. İlacını aldı.

/Ingrid

Atölyeye gidip aramaya koyuldum. Ellinor'un çocukluk fotoğraflarının burada bir yerde olması gerektiğini biliyordum. Işık az olduğundan iyi göremiyordum. Saklama kutularının birbirine bu kadar yakın olması ve çoğunun kulpunun olmaması canımı sıkıyordu. Her iki tarafa da parmağımı sokmak için kendimi zorlamam gerekiyordu. O kadar çok uğraştım ki ter içinde kaldım ama sonunda kutulardan birini çıkarabildim.

Kutu kâğıt, kartpostal ve resimlerle doluydu, ama ne aradığımı bildiğim için gerisine bakmadım.

Yoruldum, bedenim mutfak kanepesine geri dönmek istiyordu. Çalışma masasının önüne gelişigüzel yerleştirilmiş arkalıksız sandalyeye baktım. Aradıklarım oradaydı. Ellinor'un beşinci sınıftayken okul müsameresi için yaban arısı kılığına girdiği fotoğraf. Çok gururlanmıştı, biz de öyle. Fotoğraflardan birinde elimi tutuyordu, Bölviken'deki okul girişinin önünde duruyorduk. Kocaman gülümsemesiyse arkada dimdik duruyordu. Kostümü nereden bulduğunu bilmiyordum ama gerçekten kocaman bir yaban arısına benziyordu.

Başparmağımı yüzünde gezdirdim. Hans bu fotoğrafları görünce sevinecekti. Moralini yükseltecekti ve sadece Sixten hakkındaki fikrini değiştirmesini sağlamakla kalmayacak, aramızdaki ilişkiyi de düzeltecek, diye düşündüm fotoğrafları bir araya getirirken.

Olabildiğince sert ittirdim ama yine de kutuyu tam olarak içeri sokmayı başaramadım. Birden sandalyeye yığıldım. Hans'ın odası-

nı yeniden boyadığımda üzerine çıkabileceğim bir şey olsun, daha kolay ulaşabileyim diye arkasını kestiğimi hatırladım.

Gözlerim hâlâ tahriş olmuş bir haldeydi, akıyordu ve kaşınıyordu. Bir süre gözlerimi kapadım. Ture'yi düşündüm; bir Ellinor'u olmadığını. Onunla birlikte soyu da ölüp gidecekti. Kalbi durduğunda, o aile bağının da sonu gelecekti. Fotoğrafları sıkıca tuttum. Bir şekilde, Ellinor sayesinde yaşamaya devam edecektim. Belki çocuklarına senden ve benden bahsederdi. Onlara ne anlatacağını merak ediyordum.

Fotoğraflara baktım. Hans, Ellinor doğduğunda o kadar gururlanmıştı ki onun hakkında konuşmayı hiç bırakamıyordu. Ellinor'un yaptığı en küçük hareket bile inanılmazdı. Bir şey sormanıza bile gerek yoktu, çünkü hissettiği her şeyi anında ifade ediyordu. O zamanlar sen ve ben birbirimize sanki başka kimsenin bilmediği bir şeyi biliyormuşuz gibi özel bir şekilde bakardık. Başka kimsenin erişemediği bir şeyi paylaştık.

Bunu düşününce hüzünlendim, bir kez daha içimde bir şeylerin kazandığını hissettim. Bugün ilerleyen saatlerde Brunkullagården'e seni görmeye gideceğimi hatırladım. Bana, sana ait olmayan yabancı biriymişim gibi bakacaktın.

Belki bir gün Hans da böyle oturur, Ellinor'un çocuklarının eski bir fotoğrafına bakardı. Belki de Ellinor bakıcılarla iletişimi sağlardı. Hans'ı yaşlanmış bir adam olarak hayal etmekte zorlanıyordum. Sakalını ve saçını asla benim gibi uzatmazdı. Ölene kadar tıraş olup tıraş losyonu sürecekti. Sakalımı kaşıdım, gülümseyip başımı salladım.

Ellinor kendine bakamayacağını söylediğinde acaba nasıl tepki verecekti? İşi gücü bıraktığında ve vücudu bizimki gibi pes etmeye başladığında nasıl biri olacaktı? Birden onun da senin gibi olabileceği aklıma geldi, Ellinor'u unutup ortalıkta dolanabilirdi.

Birden gözyaşlarına boğulup başımı salladım, böyle şeyleri düşünmek istemiyordum.

Bir şeyleri düzeltme isteği yeniden içime sardı, Hans'ın durumunun düzelmesini istiyordum. Bacaklarım güçlenince ayağa kalktım. Fotoğrafların yanımda olduğundan emin oldum.

İçeri girdiğimde Sixten mutfağın ortasında oturmuş beni bekliyordu. Yaz güneşinin ilk sıcak ışınları içeri girip gri benekli tüylerini aydınlatıyordu. Boştaki elimi tüylerinin en kalın olduğu yere, boynunun üst kısmına soktum, mutlu olduğunda her zaman yaptığı gibi homurdandı. Öfkeden elim titremeye başladı, kaburgamdaki sızı geri geldi. Sixten'i okşamayı bırakmam gerekiyordu çünkü birden içimde bir şeyler tutuşmuştu.

Sixten'i ve Hans'ı düşündüm. Resimleri masanın üzerine fırlattım. Ellinor torunum değil de kızım olsaydı, kararları Hans yerine o verseydi, her şey daha iyi olurdu.

Sixten'i asla benden almazdı.

09:30

Brunkullagården'de annemi ziyaret etmek üzere babamı almaya geldim. Sonrasında öğle yemeği için bana gideriz. Buzdolabını doldurdum, tuvalet kâğıdı ve sabun aldım.

/Hans

Saçma olduğunu bile bile sekseninci yaş günümde bana aldığın gömleği giydim. Hatırlamayacaktın ama yine de hoşuna gidebilirdi.

Saçlarımı düzeltip banyo aynasından tarağı gözlerimle takip ettim. Uzun gri saçlarımı geriye doğru taradım. Yeni yıkandığında yanlara doğru ayrılıyordu. Şimdi biraz yağlı olduğundan taradığım şekilde duruyordu.

Aynada gördüğüm yüz zayıftı ve göz altı torbaları sarkıyordu. Ingrid'den bıyığımı ve çenemde uzayan sakalı kesmeme yardım etmesini istemediğim için pişmandım, uzadığında dağınık görünüyordu. Çenemi kaşıdım. Ellinor küçükken Noel Baba'ya benzediğimi söylerdi.

Ellinor'un yaban arısı kostümlü fotoğraflarını unutmayayım diye mutfak masasına dizdim. Unutsam bile, Hans onları yine de görürdü. Ellinor ile olan fotoğrafımızı ona verecektim.

Uzun bıyıklarımı yana doğru tararken, fotoğrafları korumak için bir zarfın içine koymanın daha iyi olabileceğini düşündüm. Evin arka tarafındaki ardiyede olmalıydı. Kalem, zarf, kâğıt ve bant gibi kırtasiye malezemelerini sakladığın kutu hâlâ oradaydı.

Salondan geçip ardiyeye açılan kapıyı açtığımda Sixten ayağıma basıp neredeyse üzerine kapaklanmama neden oldu. Bir şeyler döndüğünün farkındaydı. Sık sık böyle giyinmezdim.

Yeşil kutuyu aramak için ışığı açtım.

"Baba?"

Arkamı döndüğümde Hans'la karşılaştım. Üzerinde koyu mavi bir gömlek ve kot pantolon vardı.

"Sensin işte, neden cevap vermiyorsun ki?"

Hiçbir şey söyleyecek vaktim yoktu. Bazen Hans geldiğinde dünya hızlanıyordu; bir filmi ileri sarmak gibiydi. Düşünmeye vakit bulamadan yeni bir şey olurdu.

"Bana cevap vermediğinde endişelendiğimi biliyorsun," dedi kaşlarını çatarak.

Ardiyenin kapısını kapattım, Hans'ın banyoya girip su ısıtıcısının üstündeki tuvalet kâğıtlarını koyduğum dolabın kapağını açtığını fark ettim.

Birden utandığımı hissettim ama yine de tek kelime edemedim. Neden utandığımı hatırlamakta da zorlanıyordum, kafam iyice karışmıştı.

"Hadi bakalım," dedi Hans, içinden hiçbir şey çıkarmadan kapağı hızla kapatıp. "Hazır mısın?"

Ne için hazır olmalıydım? Daha düşünmem için bile fırsat olmadan Hans beni aydınlattı: "Bugün anneme gideceğiz, unuttun mu?"

Oğlumuzla göz göze geldim. Seninkilere benzeyen gözlerinin altında koyu halkalar vardı. Senin, benim tarafa benzediğini söylediğin ağzı ve çenesi hariç her şeyiyle sana benziyordu. Aynı geniş alın ve yuvarlak burun. Gençliğimizin bir karışımı olması ne kadar garipti, aklımda kaldığı kadarıyla. Ama şimdi iki yabancıydık.

"Hayır, unutmadım," dedim bir süre sonra, kararlılıkla arkamı dönerek. "Gidelim mi o zaman?"

Doğruca kapıya gidip şık ayakkabılarımı giydim.

Hans emniyet kemerimi bulmama yardım ettikten sonra arabanın kapısını arkamdan kapadı. Bugünlerde şehre gitmek çok kısa sürüyordu, sadece otuz dakika. Feribot varken, köprü yapılmadan önce en az kırk beş dakika sürerdi. Arabanın penceresinden eski kuaförünün yaşadığı evi gördüm. Eskiden bizi güldüren beyaz, kıvırcık köpek yavruları yetiştirirdi. Onlara doldurulmuş köpekler derdik. Uzun zaman önceydi, kuaför salonu kapalıydı artık. Kadın hayatta bile olmayabilirdi.

"Yakında mezun olacaklar," dedi Hans, otobüs durağında duran bir grup genci başıyla işaret ederek. "Ellinor'un o merdivenlerden çıkışının üzerinden dört yıl geçtiğine inanamıyorum."

İç çekti.

Başımla onayladım ama zar zor hatırlıyordum. Buzdolabının üzerinde kepli bir fotoğrafı olduğunu biliyordum ama onu kutladığımız güne dair hiçbir şey hatırlamıyordum.

"Güzel bir gündü" diye yalan söyledim, sonra da aklıma Hans'ın lise mezuniyeti geldi.

O kadar gurur duymuştuk ki hediye olarak ehliyet ücretinin yarısını ödemiştik. Gözümüzü kırpmadan tatil birikimlerimizi kullanmıştık.

Taşınmadan bir hafta öncesine kadar üniversiteye başvurduğunu bize söylememişti. Yaz boyunca ekim yapmıştı, kendine bir şeyler baktığını biliyorduk ama Uppsala kadar uzak bir yere taşınacağını hiç düşünmemiştik.

Lisedeyken bile bir iş kurmak istediğinden bahsederdi.

"Paranı kazan ve özgür ol," demişti umutlu bakışlarla.

Gözlerini yoldan ayırmayan Hans'a baktım, şu anda kendini ne kadar özgür hissettiğini merak ediyordum.

Bizi ilk ziyarete geldiğinde, çok geçmeden atışmaya başlamıştık. Siyaset tartışmak istiyordu ve sanki sosyal demokrasinin yıllar içinde yaptığı şeylerin sorumlusu benmişim gibi davranıyordu. Sesi gergindi ve profesörlerin kullandığı bazı fiyakalı kelimelerle tartışıyordu benimle.

Sanki adalet ve refah insanları engelleyen bir şeymiş gibi, "Bu ülkede insanlar pasifleştiriliyor ve sorumluluk almıyor," demişti.

Birbirimize bağırana kadar hiç müdahale etmedin.

"Bu kadar yeter!" diye bağırmıştın. Sesin o kadar güçlüydü ki bizi şaşkına çevirmiştin. Köpekler bile şaşırıp yanına gelmişti.

İşe yaramıştı, siyaset konuşmayı kesmiştik. Onun yerine sonbahar hasadı hakkında konuşup herhangi bir konuda yardıma ihtiyacın olup olmadığını sormuştu.

Ben, Hans'ın bana yaptığı gibi ihtiyara hiç karşı gelmemiştim. Ona karşı gelinmezdi. Karar veren oydu ve kimse aksini söyleyemezdi. Başka türlüsünü hayal bile edemezdim. Ama Hans babasıyla atışmaktan hiçbir zaman çekinmemişti.

Hans yavaşlayıp köprüye döndü. Şehir Storsjö Gölü'ne doğru eğimli bir şekilde uzanıyordu. Beni birçok kez kızdırmış olsa da, onun küstahlığında kıskandığım bir şey vardı. Kendi sözüne olan inancı, bana karşı çıkmaya hakkı olduğuna dair inancı.

Elektrikli araba sessizce Brunkullagården bakım merkezinin otoparkına girdi. Göğsüm sıkışıyordu, birden vücuduma bir isteksizlik hissi yayıldı. Hans her zamanki gibi, arabayı bakım merkezini anaokulundan ayıran huş ağacı korusunun önüne park etti. Emniyet kemerini çözüp cep telefonunu eline aldı.

"Lanet olsun, park ücreti alacaklar," diye mırıldanarak otopark bilgilerini cep telefonuna girdi.

Sen buraya taşındığında ziyaretçilerden otopark ücreti alınmıyordu.

Cep telefonuyla uğraşmadığım için mutluydum. Bugünlerde cep telefonunuz olmadan arabanızı bile park edemediğiniz gerçeğine neden daha fazla tepki gösterilmediğini anlamıyordum.

Ellinor ve Hans birkaç yıl önce bana kendi deyimleriyle emekli dostu bir cep telefonu almışlardı. Sözüm ona daha büyük tuşları ve daha az işlevi vardı ancak benim için kullanımı hâlâ karmaşıktı. Ture benim aptal ve huysuz olduğumu düşünüyordu. Ama bu kadar ilginç olan şeyin ne olduğunu gerçekten anlamıyordum. Çünkü ona göre telefonu kullanmayı hiç denememiştim. Ama bu doğru değildi. Ellinor bana telefonuyla yapabileceği her şeyi göstermişti ve bu bana çok saçma geliyordu.

Arabanın kapısı açıldı ve Hans kafasını içeri soktu.

"Geliyor musun?"

Şaşkınlıkla şoför koltuğuna baktım, arabadan indiğini fark etmemiştim bile.

Ayaklarımı güçlükle yolcu koltuğundan dışarı çıkardım. Sol topuğumu sıkıyordu, yıllardır şık ayakkabılarımı giymemiştim. Arabanın tavanındaki kolu tutup kendimi yukarı çektim. Başımın dönmesiyle tekrar oturmak zorunda kaldım.

"Bekle, otur. Gidip bir tekerlekli sandalye getireyim."

Yürüteç yeter dememe kalmadan çoktan binanın girişindeydi. Her şey her zaman çok hızlı olmak zorundaydı. Neden bu kadar acelesi vardı? Herkesin bir telaşı vardı.

Omzumu koltuğa yaslayıp biraz daha gömüldüm. Gözlerimi girişin hemen yanına asılmış, Sosyal Demokratların parti sembolünü andıran logoya diktim.

Bir süre sonra Hans'ın, hâlâ açık olan otomatik cam kapının diğer tarafından tekerlekli sandalyeyle geldiğini gördüm. Ancak adımlarını hızlandırılmasına rağmen zamanında geçemedi ve tekerlekli sandalye sıkıştı. Küfrederek kapı açma düğmesine uzanırken bir hemşire sabırla ayakta durmuş arkada bekliyordu.

Odanın bulunduğu birim uzun bir koridordan oluşuyordu. Personelin burayı daha az ıssız ve tedirgin edici hale getirmek için çaba sarf ettiği belliydi. Duvarlarda manzara tabloları asılıydı, etrafa koltuk ve kanepeler yerleştirilmişti. Koridorun sonunda otoparka bakan pencereden içeri yaz ışığı sızıyordu. Yanında da yığınla gazetenin bulunduğu küçük bir masa ve bir koltuk vardı. Biz buradayken mutlaka orada biri otururdu. Bu durumdan bunalmış biri. Buradaki tek deli sen değildin.

Hans, "Böyle bir mekânı nasıl bakım merkezi yaptıklarını anlamıyorum," diye mırıldandı.

Uzun, ıssız koridorların insanı daha da endişelendirdiğini söylüyordu. Bunun bir önemi var mı, bilmiyordum, sen zaten zihnen çok uzaktın.

Koridorun ortasında, sağda mutfağa ve personel giyinme odasına açılan, her zaman kilitli olan bir kapı vardı. Karşısında yemekhane ve TV odası vardı. Başlarda diğerleriyle yemek yemekten hoşlansan da artık odandan çıkmak istemiyordun.

Hans tekerlekli sandalyeyi durdurup senin odana doğru yürüdü ve parlak sarı kapıyı açtı. Yanında maviye boyalı on dört sayısının yazılı olduğu ahşap bir tabela asılıydı. Rakamların etrafını bir orkide çiçeği sarıyordu.

"Anneme çok yakıştı, değil mi?" demişti Hans seni ilk ziyaret ettiğimizde.

Aynı fikirdeydim ama bunda yakışacak bir şey olmadığını düşündüm.

Tabelanın altında küçük bir beyaz panoda kıvrımlı harflerle *Fredrika* yazılıydı.

Hans sandalyeyi iterek beni odaya sokarken hafif bir dezenfektan ve hapsedilme kokusu bizi karşıladı. Yabancı kokuyordu, buranın ne seninle ne de benimle bir ilgisi vardı.

Hans ince yazlık ceketini girişin solundaki şapkalığa astı. Sana yetmişinci doğum günün için verdiğim ayakkabı çekeceğini yanlışlıkla yere düşürdü. Yere çarpan metalin sesi kulak tırmalayıcıydı.

"Lanet olsun, bunu buraya kim astı?"

Onu alıp köşeye duvara yasladı. Senin yürüyüş ayakkabılarının yanına. Artık hiç çizme ya da bot giymiyordun. Seni dışarı çıkardıklarında, çoğunlukla dışarıdaki parka çıkıyordun.

"Affedersiniz, buralarda bir yerde anahtar gördünüz mü?"

Birden dar koridorda, kolların iki yanına gevşekçe sarkmış bir şekilde belirdin. Her ne kadar narin bir yapın olsa da her zaman güçlü görünürdün.

Bugünlerde sık sık anahtarı sormana rağmen, Hans da ben de şaşırdık.

"Biziz anne," diye cevap verdi Hans, elini koluna koyarak. Sanki bu sefer farklı olacaktı; bizi tanıyacaktın ve oturup Hans'ın aldığı çöreklerden yiyecektik.

Hans burada olmamızın senin için iyi olduğunu düşünüyordu, her ne kadar bunu sende göremesek de. Belki de haklıydı.

Yan gözle Hans'a baktım ama hemen bakışlarımı yakaladı fakat bir şey söylemedi. Hüzünlü bir hali vardı ve ben bunu düzeltmek istiyordum.

Başta kafan karışmış gibiydi sonra da şüpheci göründün. Önce Hans'a sonra da bana baktın.

Evimdekine benzer gri bir eşofman altı giymiştin. Hans seninkileri de Intersport'tan almış olmalıydı. Üstünde de eski bluzlarından biri vardı. Kıyafetinin tuhaflığına birden kahkahayı patlattım.

Sonra seninle göz göze gelince üzüldüm. O gözlerde sana dair hiçbir şey yoktu.

"Ne mutlu, ziyaretçilerin var, Fredrika."

Arkamızı döndük ve göğsündeki etikette *Lena, hemşire yardımcısı* yazan mor giysili, gülümseyen bir kadın içeri girdi.

Onu görmezden geldin, yüzün tiksintiyle buruşmuş bir halde tekrar Hans'a baktın.

"Anne mi? Bana anne mi dedin?" Kolunu çekip elini Hans'ın sana dokunduğu yere koydun. "Yabancıların bana dokunmasından hoşlanmıyorum."

Hayatın boyunca sesini neredeyse hiç yükseltmemiş olan sen, son sözünü hırlayarak söyledin. Huysuz olan hep bendim. Gözlerindeki öfke, sana sesimi yükselttiğim zamanlar için kendimden utanmama neden oldu.

Lena bana ve Hans'a gülümsedi.

Yemekhanenin ve mutfağın nerede olduğunu bilmemize rağmen, "Gelin, size fincanların nerede olduğunu göstereyim," dedi.

Ben de ona gülümsedim. İyi birine benziyordu, bana iyi gelmişti. Çünkü nazik insanların seninle ilgilenmesini istiyordum.

Ama Hans oradan ayrılmak istiyordu bunu anlamıştım. Gözlerinde çocukken canı acıdığında duyduğu o endişe vardı. Yalvaran bir şey. Çünkü sonuçta ben onun babasıydım. Ve seni ziyaret ettiğinde neden benim de yanında olmam konusunda ısrar ettiğini anlıyordum.

"Hadi," dedim, şişmiş elimi Hans'ın sol bacağının üzerine koyup.

Ancak bana baktığında ona yardım edemeyeceğimi anladım. Aslında benden kurtulmak istiyordu.

Tekerlekli sandalyenin kollarından tutup beni Lena'nın peşinden koridora çıkardı. Kadının yüzü tanıdık gelmiyordu ama belki de daha önce tanışmıştık. Senin aksine, ben hafızamın zayıfladığının farkındaydım. Bunun üstesinden gelebilirdim.

Tabakları almak için mutfağa gittiğimizde Lena arkasını döndü.

"Bir süre beklesek iyi olacak, Fredrika çok heyecanlı şu anda. Ona birkaç dakika verirsek biraz sakinleşebilir."

"Teşekkürler, Lena," dedim.

Hans hiçbir şey söylemeden Lena'ya gülümseyip kapağında, "fincanlar" yazılı bir not yapıştırılmış bir dolaptan üç fincan aldı.

Yorulmaya başladım. Mutfak kanepesini, uykuyu ve Sixten'i özlemiştim.

Odana döndüğümüzde, pencerenin yanındaki koltukta uyuyakalmıştın. Eskiden olduğu gibi horluyordun, bu da içimi ısıtıyordu. Hans'la birbirimize bakıp gülümsedik.

Hans fincanları koltuğun yanındaki sehpaya koyup yandaki sandalyeye oturduğunda uyandın. Neredeyse onaylarcasına ona başını salladın ve sonra tekrar pencereden dışarı baktın.

Hans beni tam odanın girişine koridora bırakmıştı. Seni buraya taşındığımızda Hans'ın çerçevelettirdiği Hissmofors'da çektirdiğimiz siyah beyaz fotoğraflar asılıydı yanımdaki duvarda. Biri benim, babanın ve üç kardeşinin çalıştığı kereste fabrikasının, diğeri tanıştığımız Kültür Evi'nin, öteki de gittiğin okulun fotoğrafı. İkimiz de altı yıl okula gitmiştik. Geri kalanını hayattan öğrenmiştik. Tanıştığımızda komşu çiftlikte hizmetçi olarak çalışıyordun ve ablanın çiftliğinde de elinden geldiğince yardım ediyordun. Ya-

rım asırdan fazla Renäs'te yaşamış olmana rağmen evimizi artık hatırlamıyordun. Bu yüzden fotoğraflarını çerçeveletmekten vazgeçtik, bu kafanı karıştırmaktan başka bir işe yaramıyordu. Ama Hissmofors'a dair ilk anıların hâlâ canlıydı: Dördüncü fotoğrafta kız kardeşinin şaha kalkan iki atının isimlerini hâlâ hatırlıyordun.

Sana Hissmofors'ta yaşamak istediğimi söylediğimde rahatlamıştın, çünkü sevdiğin her şey oradaydı. Kardeşlerin, kuzenlerin ve okul arkadaşların. Hans küçük bir çocukken ailenle çok zaman geçirirdik. Çok sayıda hayvanı olan büyük çiftlikleri vardı ve yardıma ihtiyaçları vardı.

İstemediğin çok açık olmasına rağmen, daha sonra Renäs'teki evin bize miras kaldığını söylediğimde hiçbir şey söylememiştin. Sonunda kendimize ait bir evimiz olacaktı. Hissmofors'ta tek odalı bir daire kiralamıştık.

Biraz ötede senin, benim ve Hans'ın olduğu renkli büyük bir fotoğraf vardı. Fotoğrafta sen Hans'a, Ture'nin evinden dönerken yolda topladığımız böğürtlenlerle dolu büyük bir kovayı tutmasına yardım ediyordun. Ben de biraz ötede bir sandalyede oturmuş gülümsüyordum. Ture çekmişti fotoğrafı ve birkaç hafta sonra postayla bize göndermişti.

Şimdi seni orada oturup pencereden dışarıyı izlerken görmek bana Renäs'teki ilk günlerimizi hatırlattı. Uzaktaki Oviksfjällen dağlarına dalıp giderdin. İlk birkaç hafta neredeyse hiç konuşmamıştın. Sanırım vatan hasreti yüzünden hastalandın.

O uzun sessizlikten sonra bir gece geç saatte önümdeki mutfak masasına bir gazete koyarak, "Düşündüm de bu iyi bir fikir olabilir," demiştin.

Tabağı kenara itip gazete kupürüne baktım. Sekreterlik kursu ilanıydı. Önceden eğitim almak gerekmiyordu.

"Yok artık, senin çalışmana gerek yok ki," demiştim, ilanı bırakıp.

Sonra bir daha bu konu hakkında konuşmadık.

Tablolara baktım, endişeden midem bulanıyordu. Çalışmana gerçekten karşı değildim, sadece gereksiz olduğunu düşünmüştüm. Maaşım yeterliydi. Ama yeni yeni fark ediyordum ki kendi maaşını kazanman senin için iyi olabilirdi.

"Bu yıl yaz erken geliyor," dedin aniden. "Ama pancara dikkat etmeliyiz, yoksa çiçek açar."

"Hımm," diye mırıldandı Hans.

Çocukken kendisinin de birkaç sebze tarhı vardı. Ne ekeceğini ve hasadın ne olacağını planlamayı severdi. İstatistikler tutar, kaç kilo pancar ve lahana yetiştirdiğini ve bunların dükkânda ne kadara mal olacağını hesaplardı.

Tuvalete gitmek üzere tekerlekli sandalyemden yavaşça kalktım.

"Yavaş, baba."

"Tamam," dedim kapıyı arkamdan kapatıp.

Düğmemi açmak biraz zordu ama sonunda başardım. Bezi indirmek daha kolaydı, lastikliydi, bu yüzden külotu aşağı indirmekten farksızdı. Sadece başparmakları kenarından geçirmek gerekiyordu.

Lavabonun üzerinde diş fırçanı ve diş macununu koyduğun aynalı bir dolap vardı. Ayrıca bir yüz kremi ve artık kullanmadığın klipsli küpelerin. Hiçbir zaman çok fazla takı takan biri olmadın, ama Hans ve ben seni burada Brunkullagården'de ziyarete geldiğimiz ilk birkaç seferde, küçük mor taşlı altın takılar takmıştın.

Dışarı çıktığımda Hans kapının dışında beni bekliyordu. Ceketini çoktan giymişti.

"Sanırım gitsek iyi olacak. Sanırım annemin dinlenmeye ihtiyacı var."

"Anne mi? Kimin annesinin dinlenmeye ihtiyacı var?" diye seslendin odadan.

Hans ceketimi giymeme yardım etsin diye kolumu uzattım.

Bir anlığına sana veda etmek için içeri girmeyi düşündüm ama onun yerine tekerlekli sandalyeme oturdum Hans'ın beni kapıdan çıkarmasına izin verdim.

İnleyerek arabanın koltuğuna yığıldım. Hans tekerlekli sandalyeyle geri dönerken dikiz aynasından gözlerimle onu takip ediyorum. Boş sandalyeyi iterken çok yalnız görünüyordu.

Hans arabanın kapısını açıp direksiyona geçtiğinde uyandım.

"Uyuya mı kaldın?" diye sordu.

Yüzünde hafif bir tebessüm görür gibi oldum, bu da beni memnun etti. Başımı sallayıp görüşümü netleştirmek için gözlerimi kırpıştırdım.

Oğlumuz sürücü koltuğunda oturmuş, ellerini kucağına koymuş, camdan dışarı bakıyordu. Bakışları biraz ötede oynayan çocuklara sabitlenmiş gibiydi. Bazen böyle hüzünlü bakardı. Tıpkı evde sadece uzanmak istediği zamanki gibi.

Ne yapabileceğimi bilmiyordum. Sadece iyi olmasını diliyordum. Seni ziyaret ettikten sonra sık sık böyle oluyordu.

Bir şekilde ziyaretlere ben daha hazırlıklı gibiydim. Bu durumu, sen bu hale gelmeden önce yaşadıklarımıza bağlıyordum ama Hans bunu yapamıyordu. O seni şu an olduğun gibi görüyordu.

Elleriyle yüzünü ovuşturdu, o sırada ben de onu biraz olsun rahatlatacak bir şeyler söylemek istiyordum.

"Onu böyle görmek hoş değil," dedim oynayan çocuklara bakarak.

"Hiç değil."

Bir an için alnını direksiyona dayadı. O kadar iriydi ki fazla eğilmesine gerek yoktu.

"Ama ziyaretimizin ona iyi geldiğinden eminim," dedim boğazımı temizleyip. "Bence içinde bi yerlerde kendini daha iyi hissediyor."

Hans başını çevirip bana eskiden baktığı gibi baktı. Birbirimize ait olduğumuzu söyleyen bakışla.

"Öyle mi düşünüyorsun?"

"Evet, bence öyle. Orada keyfi yerinde gibi, Lena iyi biriydi." Derin bir nefes aldım. "Ona Brunkullagården'den bir yer ayarlamış olman çok iyi oldu," dedim, bu konuyu ilk açtığında ne kadar kızdığımı hatırlayarak. "Bence öyle."

Başıyla onayladı, ben de sırtını sıvazlıyorum.

"Hadi şimdi sana gidip bir şeyler yiyelim."

Hans, dairesinin kapısını açmak için asansörden önce çıktı. Buraya gelmeyeli uzun zaman olmuştu, artık daha ziyade o bana geliyordu. Yürüteci girişin hemen yanındaki merdiven boşluğuna koydum. Reflektör duvara çarpınca çınladı. Hans ışığı yaktı ve dar hole girdim.

İlk fark ettiğim, Ellinor'un daha önce görmediğim büyük bir fotoğrafıydı.

"Bunu bana geçen Noel'de vermişti," dedi Hans, fotoğrafa doğru başını sallayarak. "Sadece çocukluk fotoğraflarının bende olmasından şikayetçiydi. Al."

Bana ayakkabı çekeceğini uzattı. Uzun ve metaldendi, eğilmem ya da uğraşmam gerekmiyordu. Sağlık merkezindekiler plastikti ve çok dayanıksızdı, ayrıca kısaydı.

"Ikea'dan aldım," dedi Hans. "Aslında alırken seni düşünmüştüm."

Gözlerimi ayağıma sabitleyerek gülümsedim, duygulandım.

"Öğle yemeği hazırlayayım, dün mantar çorbası aldım. Biraz da kahve koyarım. Tages'ten hamurişleri aldım," dedi Hans ağır adımlarla mutfağa girip.

Hâlâ hüzünlü bir hava vardı ortamda.

"Teşekkür ederim," diye mırıldandım ceketimi askıya asarken. Artık kremanın tadını sevmediğimi kaç kez söylesem de ısrarla eskiden sevdiğim kremalı ve meyveli pastalardan alıyordu.

"Biraz kilo al diye, son zamanlarda çok zayıfladın," diye seslendi mutfaktan.

Hans öğle yemeğini hazırlarken ben de oturma odasına gittim. Hatırladığımdan daha boştu. Eskiden yeşil yapraklarla doluydu, ama balkona bakan büyük pencerenin kenarındaki pervazda sadece tek bir kuru saksı bitkisi vardı.

Her şey gri, beyaz ve siyahtı. Odadaki tek renk, oturma grubunun karşısında asılı duran, büyük ekranda dönüşümlü olarak gösterilen görüntülerdi. Develerle dolu bir çöl, sıradağlar, rengârenk kuşlar. Bu resimleri nereden bulduğunu merak ediyordum. Develerin fotoğrafı tekrar karşıma çıktı ve yukarıdan böyle bir fotoğrafı çekmeyi nasıl başardıklarını anlayamıyordum. Bir uçaktan çekilmiş olmalıydı.

Birden bacağımda hafif bir dürtme hissederek irkildim. "Ne? Bir kedisi mi var yoksa?" diye düşündükten sonra siyah plastik bir makinenin dönerek yavaşça benden uzaklaştığını fark ettim.

"Bu Robert," dedi Hans. "Robot süpürgem."

"Süpürgen mi?"

Şaşkınlığımı gizlemekte zorlanıyordum, Hans gülümsedi.

"Sana bundan bahsetmiştim. Her hafta benim için süpürüyor, çok pratik," dedi. Çok mutlu göründüğünden ben de ona gülümsemeden edemedim. "Bir süredir sana da bir tane almayı düşünüyordum ama sanırım evin çok dağınık. Yani çok fazla eşyan var."

Sonra da cep telefonunu alıp ortadan kayboldu.

Bir süre hareketsiz durup makineyi izledim. Başımı hayretle sallayıp kahkahalarla güldüm. Yavaş yavaş oturma odasının çıplak zeminini sıyırıyordu. Çok büyük değildi, ne sıklıkla boşalttığını merak ettim. Aniden döndü ve tekrar bana doğru gelmeye başladı. Kenara çekilip Hans'ın ofisinin kapısının yanında, köşede

durdum. Kendi deyimiyle günün son vardiyasında çalıştığı yer. Sonja'nın dikiş odası orasıydı diye hatırlıyordum.

Duvarda çoğunlukla Ellinor'un çocukken çekilmiş fotoğrafları vardı. Ama biz de vardık. Altmışıncı doğum gününde. Mutluydun. Üzerinde, *altmış yaşında*, yazan bir kurdeleyle çevrili bir şapka takıyordun. Onu sana Sonja almıştı. Nasıl olduğunu merak ediyordum, Hans'ı terk ettiğinden beri ondan hiç haber almamıştım. Fotoğraflara göz atmaya devam ettim, Sonja hiçbirinde yoktu.

Boşanmanın üzerinden birkaç yıl geçmişti, belki de o kadar garip değildi. Bu durum Hans için zor olmalıydı çünkü onu pek göremez olmuştuk. Onu akşam yemeğine çağırırdık ama hafta sonu bile çalışmak zorunda olduğunu söyleyip gelmezdi.

"Ama herkesin yemek yemeye ihtiyacı var," demiştim ve sonunda ara sıra da olsa gelmeye başlamıştı.

Ama çoğunlukla gözlerini yemeğine dikmiş oturuyor, sadece çiğniyordu.

Boşanma hakkında fazla bir şey sormazdık.

Söylenecek ne vardı ki zaten? Sonja terk etmişti onu, ben de orada durup yarasını deşmek istememiştim. Olan olmuştu.

Hans çok çalıştığı için Sonja'nın bundan yorulduğunu düşündün.

"Belki başka birini bulmuştur," demiştim bir akşam sen boşanma evraklarını teslim ettikleri için yakınırken. "Saçmalama, Sonja öyle biri değil," deyip homurdanmıştın dudağını bükerek. "O bunu asla yapmaz."

Omuz silkmiştim, bu konuda ne biliyordun ki? Başka biriyle tanışmış olsaydı da bu o kadar da garip bir şey olmazdı. Onlar bizim gibi değildi, biz iyi anlaşırdık seninle. Kavga etmezdik ve birbirimizin arkadaşlığını severdik. Hans da Sonja da insanların ortasında böyle olaylara neden olabiliyorlardı. Mesela bir keresinde

restorandayken Hans geç gelmişti ve Sonja ona bütün mekânın duyabileceği şekilde bağırmıştı.

Hans da gerçek bir kabadayı olabilirdi. Morali bozuk olduğunda Sonja'yı boş yere azarlardı. Ben de huysuz olabilirdim ama seninle asla onun Sonja'yla konuştuğu gibi konuşmazdım.

Ama çok depresifleşti. Benimle balığa gelmesini sağlamaya çalıştım ama onu da yapmak istemedi. Sen de bazen ona bahçeden sevdiği ürünler getirirdin.

Boşandıktan birkaç yıl sonra, bir pazartesi günü işten sonra akşam yemeğine geldi. Her zamankinden daha neşeli görünüyordu.

"Hafta sonu Sandviken'de dans gecesi var," dedin masanın ucundaki oturduğun yerde önlüğünü düzeltip. Bir şey getirmen gerekirse diye mutfağa yakın olmak istemiştin.

O gelmeden önce bana Hans'a iyi gelebilecek bir şey olabileceğinden bahsetmiştin. Kabul ettim, ona söylememiz gerektiğini söyledim. Çünkü artık hayatına devam edip yeni biriyle tanışma zamanının geldiğini düşünmüştük. Yalnız olmasını istememiştik, hayatında bir kadın olmasının onun için iyi olacağını düşündük. Hayatını paylaşacağı biri.

Hans çiğnemeyi bırakmıştı.

"Aman, sadece bir fikir işte," demiştin sessizce. "Uzun zaman oldu."

Ne söyleyeceğini anlamak için dikkatle Hans'a baktım ama gözlerini tabağa dikmiş, sessizce oturuyordu. En iyisi kendimi tutup bu işi senin halletmene izin vermek diye düşündüm. Benden daha iyi idare ediyordun. Ama sonra masanın altında bacağıma tekme attın. İrkildim ama Hans fark etmedi.

"Sanırım annen haklı," diye ağzımdan kaçırdım, light biramdan bir yudum alarak. Bana bunun yeterli olmadığını söyleyen bir bakış attın. "Dans etmek eğlenceli..."

"Yeni biri olmayacak, o kadar," diye sözümü kesmişti Hans, başını kaldırıp bakarak. Önce sana, sonra da bana.

Bize öyle bir baktı ki ikimiz de bu konu hakkında konuşmamamız gerektiğini anladık. Ben de susmuştum.

"Sen de atları annem kadar net hatırlıyor musun?"

Birden omuz silktim. Hans'ın oturma odasına girdiğini fark etmemiştim.

Kısrağın toynağını kaşırken çekilmiş bir fotoğrafın geldi aklıma. Atlarla birlikteyken güçlü göründüğünü düşünmüştüm. Seni uzaktan izlemek keyifliydi. Büyük huş ağacının altında bir süre gölgede uzanmak. Bazen bağırır, bir işe yaramamı, bir şeyler taşımamı isterdin ama çoğunlukla beni kendi halime bırakırdın.

"Elbette, ama ben onlardan annen kadar keyif almadım."

Hans başını salladı ve bir süre sessizce durduk. Bir şey düşünüyor gibiydi, ben de merak ettim.

Ağzını buruşturdu.

"Garip," deyip mutfağa doğru gözden kayboldu.

Hafızanı kastediyor olmalıydı, ona katılıyordum. Bu kadar çok şeyin kafandan silinmiş olması çok garipti. Tüm hayatımız. Ama bir şeyler kalmış olmalıydı. Rüyalarında gördüğün anılar. Arada bir pencereden dışarı baktığında gözünün önünden geçen görüntüler. Ama belki aksini düşünmek çok acı verdiği için böyle düşünüyordum.

Tekrar fotoğraflara döndüm. Gözlerim Ellinor'u kızağa bindirdiğim fotoğrafıma takıldı. Fotoğrafı sen çekmiş olmalıydın. Koşum takımını giymiş, bir elimde sırık diğerinde testereyle ormana

bakarken dimdik duruyordum. Ellinor mutlu, yanakları kızarmış. Gün ortası olmalıydı, çünkü hava aydınlıktı. Her yıl, yılbaşı ağacını getirmek bizim işimizdi. Ellinor çok küçükken onu ahşap kızağa bindirir, kayaklarımızı alıp çıkardık. Sen, ben ve Ellinor.

"Öğle yemeği hazır!"

Mutfağa girdiğimde mantar kokusu burnuma çarptı. Hans benim için sandalyeyi çekti ve oturdum. Sandalyeler ve masa ailenden kalmaydı. Sonja taşınırken mutfak mobilyalarını da yanında götürmüştü, Hans'a da bizimkileri vermiştik. Zaten o kadar büyük bir masaya da ihtiyacımız yoktu.

"Eskiden Ture'yle birlikte mantar toplardınız, değil mi?" diye sordu kaşığı ağzına götürüp. Çorbayı höpürdeterek içmeden önce üfledi.

Hans'a gülümseyip eve yirmi beş kilo mantarla geldiğimiz günü anlattım. Haftalarca mutlu olmuştun. Mantar çorbası, mantarlı sandviçleri, mantar yahnisi, mantarlı soslar... Hiç sıkılmamıştık.

Ortamın hüzünlü havası dağılmış gibi görünüyordu ve uzun zamandır olmadığı kadar mutlu görünmesi beni şaşırtıyordu.

"O nasıl bu arada? Onu görmeyeli uzun zaman oldu."

"İyidir herhalde," dedim. "Telefonda çok konuşuyoruz."

Hans başını sallayıp bardaklarımıza su doldurdu.

Hans'a çocukken Ture'nin evine gittiği zamanları hatırlayıp hatırlamadığını sormak istiyordum. En sevdiğim anılarımdan bazıları oraya yaptığımız gezilerdendi.

"İş nasıl gidiyor?" diye sordum onu sormak yerine.

"Son zamanlarda biraz fazla mesai oldu ama bu işlerin iyi gittiği anlamına geliyor," dedi.

Herkesin insanların daha az çalışması gerektiği konusunda hemfikir olduğunu sanıyordum, diye düşündüm çorbamı kaşıkla bir

tur karıştırırken. Daha kısa çalışma günleri istiyorduk. Ama Hans sanki insanlar bugünlerde kendi istekleriyle ölesiye çalışıyormuş gibi konuşuyordu. Ture bu konunun siyasi gündemde olmadığını, hiçbir partinin insanların daha fazla boş zamana sahip olmasıyla ilgilenmediğini söylüyordu.

"Peki, siyasetle aran nasıl?"

Hans iç çekti.

"Partizanca bir şey yapmayalı yıllar oldu."

Gömleğinin kol düğmelerini açıp dirseklerine kadar kıvırdı.

"Hımm, demek öyle," dedim durumun böyle olduğunu bilmeme rağmen.

Üzerinden çok uzun zaman önce olmasına rağmen, hâlâ acıtıyordu. Uppsala'dan bizi ziyarete gelmişti ve tam sen patatesleri masaya koyarken Muhafazakâr Parti'nin gençlik koluna katıldığını söylemişti.

İlk başta hiçbir şey söylememiş sadece çatalımı tabağa bırakmıştım. Kasım ayıydı ve kar henüz yağmamıştı. Karanlık yüzünden yüzünü tam olarak göremiyordum.

O gün kapıdan içeri adımını attığı andan itibaren bir şeylerin farklı olduğunu hissetmiştim. Sadece giydiği kıyafetleri, ceketi ve üzerine büyük gelen tuhaf gömleği değildi farklı olan, davranışları da farklıydı.

Bir şekilde daha sessizdi, etrafta dolaşıp bir şeyler düşünüyordu. Neden bilmiyordum ama sanki beni izliyormuş gibi hissetmiştim.

"Ne kadar şıksın," demiştin o sırt çantasını çıkarıp yere koyarken.

Bana hiç gülümsemediği şekilde sana gülümsemişti.

Yanağını okşadın ve onun için bir sandviç hazırlamaya başladın.

Az önce Muhafazakâr Parti'nin gençlik kollarına katıldığını söyleyen oğlumla aynı masada otururken şaşkına dönmüştüm. Girişimcilik ve ekonomiden bahsetmesi başka şey, ama ciddi anlamda burjuvazinin yanında yer alması başka şeydi.

"Sosyal demokrasi," dedi perçemleri alnına düşecek kadar yoğun bir şekilde hareket ederek, "güzel bir fikir ama politikaları uzun vadede işe yaramıyor."

Senin de benimle aynı fikirde olduğunu biliyordum. Böyle konuşan bir oğlumuz olmasının delilik olduğunu. Ama sen hiçbir şey söylemedin. Sadece bir parça et kestin, kahverengi sosa batırdın ve ağzına attın.

Hans sanki sıkı çalışmanın ne olduğunu biliyormuş gibi, "İnsanlara her şeyi önlerine sunamazsın, bunun için çalışmaları gerektiğini de bilmeliler," dedi.

İçimde öfke büyüdü.

Gözlerimi alnına dökülen o gülünç saç tutamından alamıyordum. Saç ürünleriyle sırılsıklam olmuş, leş gibi kokuyordu.

"Bu ailede bizler işçiyiz," dedim, çatal bıçaklar tabaklara çarpacak şekilde yumruğumu masaya vurup.

Şamdanı biraz uzaklaştırdın.

Hans bana sırıtıp başını iki yana salladı.

"Artık işler böyle yürümüyor."

Ne demek artık böyle yürümüyor, diye ona sormak istedim ama homurdanıp hafif içimlik biramdan bir yudum aldım.

"Şuna yakından bir bak ve bana işçi olmadığımı söyle," dedim yumruğumu havaya kaldırıp.

"Ne oluyor baba, çok abartıyorsun, senin bir işçi olduğunu inkâr etmiyorum ki. Ben sadece doğuştan politik bir renge ait olamayacağımızı söylüyorum, öyle değil mi ama?"

Aslında tam olarak öyle yapıyoruz, diye düşünmüştüm ama bir şey söylemedim. Sen ise hâlâ gözlerini tabağa dikmiş oturuyordun. Çatal ve bıçağınla küçük lokmalar doğrayıp yavaşça ağzına götürdün.

Yumruğumu havaya kaldırdığım için bir anda kendimi aptal gibi hissettim.

"Anlamıyorsunuz işte," demişti Hans iç çekip.

Bana aynı fikirde olduğunu belirten bir bakış attın.

Bir süre sessizce oturup yemek yedik, saatin ilerleyip işini yapmasına izin verdik. Tabağım bittiğinde ayağa kalktım ve senin bardağa dökmemi tercih edeceğini bildiğim halde bira kutusunu kafama diktim.

Köpeğimizi yanıma alıp ormandaki açıklığa oturmaya gittim. Seni endişelendirdiğini bildiğim halde tatlı yemek için eve dönmedim.

Şimdi ise kâğıt havludan bir parça alıp Hans'a baktım. Hâlâ aynı saç kesimine sahipti. Burnunu kaşındıran aynı ürünleri kullanıyordu. Ama gömlekleri artık daha dardı.

O gün açıklıkta otururken kendimi başarısız hissettiğimi hatırlıyordum. Yanlış yaptığım bir şeyler varmış gibi.

Hans suyundan bir yudum alarak, "Soruna cevap vermek gerekirse siyaset pek iyi gitmiyor," dedi.

Birdenbire utandım. Neden bu konuyu açmıştım ki? Ağzımdan çıkan kelimelere engel olamıyordum. Yaygara koparmak istemiyordum, onu kızdırmak da istemiyorum ama yine de hoşlanmadığı şeyler söylüyordum.

Bir süre sessizlik içinde oturduk. Hans çorbanın son kalanını kaşıkla sıyırdı.

Bir süre sonra, "Gerçekten lezzetli," dedim.

Hans başını salladı. Yine bitkin görünüyordu.

Yorganı uyuyan bedeninin üzerine çekip alnını okşamak istiyordum.

Bir süre sonra, "Birazdan sana gitsek iyi olur," dedi. "Yorgun görünüyorsun."

Omuzlarımı silktim ama eve, mutfak kanepesine ve Sixten'e dönmekten başka bir şey istemiyordum.

Ben evin kapısını açarken Hans arabada bekliyordu. Anahtarlığı pantolonumdaki deri kayışa bağlamıştım, böylece nerede olduğunu biliyordum. Sonra da ona el sallayıp kapıyı arkamdan kapadım.

Yavaşça yoldan geri geri çıkıp oradan ayrıldı.

Sixten hemen beni girişte karşıladı. Esneyerek önce bir patisini sonra diğer patisini uzattı. Mutfak kanepesinde yattığını biliyordum. Bacaklarını uzatıp başını yastığa koymuştu.

Mutfağa girdiğimde Hans'a vermeyi düşündüğüm Ellinor'un arı resimlerini buldum. Garaj yolu boştu ve bir an için cep telefonumu çıkarıp onu aramayı ve ona bir şey vereceğimi söylemeyi düşündüm. Bir sürpriz. Ama araba kullanırken onu rahatsız etmek istemiyordum, o yüzden bir dahaki gelişine kadar beklemem gerekecekti. Elbette bu biraz zaman alabilirdi ve resimlerin burada masanın üzerinde durup üzerine yemek ya da kahve dökülmesini istemiyordum. Bir süre elimde tuttuktan sonra içeri girip yatak odasındaki senin eski yatağının üzerine koydum.

Mutfak masasında, telefonun yanında bir not gözüme çarptı. Saat 13:15. Sixten'i yürüyüşe çıkardım, çişini ve kakasını yaptı. Arka

kapıdan girmiş olmalıydı, neredeyse hiçbir zaman kilitli olmaz. Duvar saati dördü yirmi geçeyi gösteriyordu. Muhtemelen tekrar dışarı çıkmak isteyecekti.

"Biraz bekleyeceksin, bir süre gözlerimi kapamam lazım," dedim ve Sixten'in başını okşayıp mutfaktaki kanepeye doğru yürüdüm.

21:00

Akşam sıcak çikolata içilecek. Her şey yolunda.
/Kalle

19 Haziran Pazartesi

03:30

Gece devriyesi olarak Bo'yu posta kutularının başında bulduk. Fredrika'ya bir mektup göndermekte kararlı ama kafası karışmış ve gecenin bir yarısı olduğunu fark etmemiş. Bo'ya eve kadar eşlik edip onu mutfak kanepesine yatırdık. Sixten içeride.

/Gece devriyesi

Mutfak kanepesinde uzanıyorduk. Sixten karnımda ağır ağır nefes alıyordu. Yaz gecesinin soğuğunu bacaklarımda hâlâ hissedebiliyordum. Görevliler senin eski battaniyelerinden birini üzerime örttüler, nereden bulduklarını bilmiyordum. Yıllardır görmemiştim.

Yanlış bir şey yapmamıştım ama yine de utanıyordum. Gece devriyesinin tam da ben dışarıdayken oradan geçmesi ne büyük şansızlık oldu. Sırf gece olduğu için sana mektup göndermemi o kadar büyüttüler ki. Bir yere gitmiyordum, bekleyenim de yoktu, Sixten benimleydi. Yine de çıldırdılar.

"Eğer bu saatlerde dışarı çıkmayı düşünüyorsan geceleri buraya daha sık gelmemiz gerekecek," dedi içlerinden daha önce hiç görmediğim biri.

Ne zamandan beri gece birine mektup postalamak yasa dışı olmuştu? Bunu haykırmak istemiştim ama kendimi tuttum. Görevlinin gergin bakışlarını görünce sustum. Kızgınlığım hem çocukça hem de yersizdi.

Ama şimdi kanepede uzanırken yine heyecanlandım. Lanet olsun hava da aydınlıktı. Yılın bu zamanı dışarıda olmanın bir tehlikesi yoktu ki.

Boğazımı temizleyip balgamımı yuttum, ama tam bir şeyler söyleyecektim ki sokak kapısı kapandı. Bir iç çektim.

Sixten yerdeki yatağa uzandı. Geceleri kendi başına uyumak istiyordu, benimle kanepede yatınca sıcaktan bunalıyordu.

"İyi geceler," deyip battaniyeyi karnıma kadar çektim.

08:10

Vardığımda Bo'yu uyandırmak zorundaydım. İlacını verip şişeyi üflettim. Biraz mızmızlandı ama ısrardan sonra pes etti. Kahvaltıda yulaf lapası var. Sonra da duş almasını hatırlattım ona.

/Eva-Lena

Her zamankinden daha uzun uyumuştum. Normalde saat beş buçukta bir fincan çay içerdim ama bu sefer bakıcı gelene kadar kalkmadım. Üstüne üstlük, zar zor doğrulabildiğim halde şişeye üflemem gerektiğini söylemişti bana kaltak, bağırarak.

Banyo aynasında gözlerim hüzünlü görünüyordu. Gözlerimin altında içi sıvı dolu büyük torbalar vardı. Bulanıklıktan kurtulmak için gözlerimi kırpıştırdım. Boğazımı temizleyip tükürdüm. Lavaboyu temizlemek için musluğu açtığımda sarı balgam giderden aşağı akmamak için mücadele ediyordu.

Rüyamda seni gördüm, mektubu bu yüzden yazdım. Dışarı çıkıp bir süre durup gözlerimi dağ sırtındaki pembe ufka diktim. Evlenmemizden bir yıl önce, yaz dönümünde, Hissmofors'ta kiraladığımız evin karşısındaki açıklığa çiçek toplamak için gitmekte ısrar etmiştin.

"Bundan daha güzel ne olabilir ki?" demiştin, elini çiçek örtüsünün üzerinde sallayarak.

Dürüst olmak gerekirse, bu kadar geç saatte çiçek topladığın için biraz deli olduğunu düşünmüştüm. Ama o bakış bana her şeyi yapmaya ikna edebilirdi.

"Birbirimiz için yaratılıp yaratılmadığımızı bilmemiz gerekiyor," dedin yanakların kızararak. "Senin planlarına ciddi anlamda uygulamalı mıyız, bakalım."

O sırada saat gece yarısını geçmiş olmasına rağmen hiç uykum yoktu. Bir sapı koparıp bukete eklerken şarkılarla çiçeğin adını söyleyişini dinledim. Bana çocukken kız kardeşlerinle birlikte Midsommar gecelerinde dışarı çıktığını anlatmıştın. Büyüyen buketi tuttum ve başka hiçbir şey düşünmedim.

Tüm bunlar rüyamda aklıma geldi. Öyle ki, duygusallaştım ve bunun hakkında bir mektup yazdım sana. Ellerimi sabunlayıp ılık suda duruladım. Keşke o anın kıymetini daha iyi bilseydim. Sana çiçekler hakkında sorular sormalıydım ya da en azından seni daha iyi dinlemeliydim. Mavi çan çiçeği, yonca, papatya ve gazel boynuzu. Sana bunu yazmıştım. Şimdiye kadar yetişmiş her otun ve bitkinin adını senden dinlemek istediğimi. Bu kadarı yeterliydi. Benden bu kadardı.

Aptalca olduğunu biliyordum ama belki bir mektup bir süreliğine hatırlamanı sağlar diye düşündüm. Yazım tarzım hâlâ orada var olan bir şeyi uyandırabilir diye.

Ama şimdi, daha ayık kafayla düşününce bunun saçmalık olduğunu fark ettim.

"Ne anlamı var ki?" diye sordum kendi kendime aynada bakarak.

Bugünü atlamak istemiştim. Sadece kapıyı kilitleyip Sixten'la birlikte mutfaktaki kanepede battaniyenin altına kıvrılmak istiyordum. Kimseyle konuşmak istemiyordum.

Derken mutfak kapısı tekrar açıldı. Elimi ağzıma götürdüm ve iç çekerek havluyu aynanın yanındaki kancaya astım.

"Selam Bo," diye seslendi Johanna. Nedense gelenin o olmasına çok sevinmiştim.

Johanna duş almamın gerçekten gerekli olduğunu düşünüyor muydu merak ediyordum.

"Düzenli olarak duş almalısın," dedi uzun kollu kazağını mutfak sandalyesine asarken. "Aksi takdirde pis bir ihtiyar gibi kokacaksın."

Johanna'nın kahkahası bulaşıcıydı. Tüm vücudu sallanıyor, omuzları inip kalkıyordu. Sixten'le göz göze geldik. Pis koksam ne fark ederdi? Ture ile yazlığa gittiğimizde haftalarca neredeyse hiç yıkanmamıştık ve hiç kötü koktuğumuzu hatırlamıyordum. Ama kirlenmiş olmalıydık.

Sixten'in başını okşayarak omuz silktim.

"Bugün banyo yapmak istemiyorum," dedim sesimin ne kadar ciddi çıktığına şaşırarak.

Mutfak sandalyesinde oturup bana bakmaya devam ediyordu ama hiçbir şey söylemiyordu. Sonra birden kocaman gülümsedi.

"Tabii ki pis bir ihtiyar olmak istiyorsan olabilirsin," dedi sandalyesinden kalkarken.

Buzdolabına gidip bir çikolatalı kekle geri döndü. "Ve pis ihtiyarların tatlıya ihtiyacı vardır."

Keki bölüp mutfak masasının üzerine koydu. "Kahve?"

Mutfak koltuğunda arkama yaslandım. Bacaklarımı uzatıp Johanna'ya gülümserken Sixten de yanımda atladı.

Kahveyi masaya koyup gözlüklerimi alıp camlarını parlattı. Yerel gazetedeki bulmaca sayfasını açtı.

"Al," dedi gazeteyi uzatıp. "Bunu kahvaltıda çözmeye başladım, bakalım benden önce bitirebilecek misin?"

Sol gözünü kırptı.

"Pis ihtiyarların bulmacalarda genelde iyi olduğunu duymuştum."

12:30

Öğle yemeği için etli patates köftesi vardı. Bo her şeyi büyük bir iştahla yedi. Dün gece tam Fredrika'ya bir mektup postalayacakken gece devriyesi tarafından eve getirildiğini söyledi. Konuyu tartıştık. Duş almak istemiyor. Dağ banyosunun yeterli olduğunu söylüyor. Daha sonra deneyeceğim. Mutlu ve enerjik Sixten'i çişe çıkardım.

/Johanna

Gözlerimi yummamla testerenin sesini duydum. Sağ omuz koruyucumu sıska kollarımla ayarladım, deri kayış sol koltuk altıma sürtünüyordu. Diğerleri Arvid'e daha fazla kalas yüklerken ben de biraz soluklandım. Kolumla alnımdan akan teri sildim. Ben, Arvid ve bir hamal daha, kereste fabrikasından taze kesilmiş kalaslar halinde gelen odunları taşıyorduk. Ağır olduğu için odunları doğrudan gölden getiriyorduk. Eldivenim sürekli elimden kayıyordu. Çok büyük olduğu için elimden kayıyordu ama eğilip almaktan başka yapacak pek bir şey yoktu.

"Hadi, Bo!"

Arvid'e başımı salladıktan sonra arkasından göle girip ben göle bakarken beş yeni kalası omuz koruyucuma yüklemelerine izin verdim. Aşağıda konumlanmayı daha çok seviyordum; odunu suda yakalayıp kereste fabrikasına götürmek, suya yakın olup dağlara doğru bakabilmek.

O sabah uyandığımda hissettiğim baş ağrısı daha da şiddetlenmişti ve son kalas omzuma iki kat ağırlık bindiriyordu. Kahvaltıda Hissmofors'ta işçi aradıklarına dair bir ilan görmüştüm. Acaba orada da bu kadar uzun mesai yapıyorlar mıydı? Arvid kalas yığının yanına gidip omzundan son bir kalas indirdi, yerinde olmayı dilerdim. Sadece bir gün kalmıştı, sonra pazardı.

"Orada durup hayal kurma, sıradaki" diye bağırdı biri.

Omuz silkip odunların şehirdeki satıcılara taşınmadan önce kuruyacağı yığına doğru yürümeye başladım. Aralarında hava geçişine

izin vermek için ortasına daha dar kalaslar yerleştirilerek dikkatlice istiflenmişlerdi. Susamıştım ve başım zonkluyordu, birazdan su molası olmalıydı. Kalaslar hafifçe geriye doğru sallanıyordu, dengemi sağlamak için ellerimi biraz öne kaydırdım.

Birden sağ elim tekrar eldivenden kaymaya başladı. Elimi itmeye çalıştım ama artık çok geçti.

O kadar hızlı düştüm ki düşünecek zamanım bile olmamıştı. Kalasları dışarı doğru yönlendirmek için elimden gelen her şeyi yaptım ama elim kaymaya devam etti ve sola doğru kayıp Arvid'e isabet ettiler. Kalaslar sırtına çarptıktan sonra tökezleyerek bir paletin üzerine düştü. Kalaslar yere çarptı, ben de yüzüstü düştüm.

Düştüğüm gibi yeniden ayağa kalktım.

"Kahretsin," dedim Arvid'i biraz ileride görünce.

Kötü düşmüş, kalasların üzerine kapaklanmıştı. Oturmuş sırtını tutuyordu. Ona doğru koşup çömeldim. O kadar utanıyordum ki yerin dibine girmek istiyorum.

"Yok bir şey," dedi ama acı çektiğini anlayabiliyordum.

Hadi ben sakarın tekiydim ama Arvid'in bundan incinmesi kabul edilemez bir durumdu. Birden şerit testereyi kapattıklarını ve herkesin bize baktığını fark ettim.

"Kahretsin, kaydım, eldivenim..." demeyi başarmıştım ki biri beni arkamdan yakaladı.

"Budala herif, omuz koruyucunu düzgün tutman gerekiyordu."

İhtiyarın sesi kulaklarımı testere bıçağından daha kötü tırmalıyordu.

Suratıma inen tokat da az önceki düşüş gibi beklenmedik bir anda geldi. Geriye doğru bir adım atıp başımı sallamak zorunda kaldım, bu genellikle acının daha hızlı geçmesini sağlıyordu.

Bir süre sonra etrafımızda bir insan halkasının toplandığını fark ettim. Birisi Arvid'in kalkmasına yardım etmiş ve onu yemek yediğimiz banklara doğru götürüyordu. Peşinden koşmak, iyi olduğundan emin olmak ve özür dilemek istiyordum ama dehşete düşmüş durumdaydım. Az önce olanları kabullenmekte zorlanıyordum. İhtiyardan tokat yemeyeli uzun zaman olmuştu, ayrıca bunu daha önce hiç insanların önünde yapmamıştı.

"Nasıl bu kadar beceriksiz olabiliyorsun?" Öfkeyle hırlıyordu.

Yaşça büyük iki adam düşürdüğüm kalasları sırayla dizmeye başlamıştı.

"Bir yıl içinde ikinci kez oluyor, ne zaman öğreneceksin?"

Cevap veremedim ama uzun bir süre gözlerimi yere diktim. İçimdeki öfke büyüyordu ama tek bir kelime bile edemiyordum. Ona bir evlada böyle davranılmaması gerektiğini haykırmak istiyordum ama kılımı bile kıpırdatamıyordum.

Etraftaki bakışlar canımı acıtıyordu ama kimse bir şey söylemiyordu. Herkes sessizdi. Kulaklarımda çınlayan tek şey ihtiyarın sesiydi.

Sonunda testerenin motorunun sesini yeniden duydum. Jonasson'u testerenin yanındaki kirişe yaslanmış sırıtırken gördüm. Bir ev kadar büyüktü ve koca bir kütüğü kolaylıkla kaldırabilirdi. Bana sağ kolunu gösterip sert pazılarını sıkarak alaycı hareketler yapıyordu. Onu görmezden gelip gözlerimi kaçırdım ve şapkamı taktım. Elimi ensemde gezdirip yeniden kalas yığınına doğru yürüdüm. Eldivenlerimi giyip testerenin yanında duran ve kütükleri bıçağa doğru yönlendiren ihtiyarı izledim. Bunu asla onun kadar iyi yapamayacaktım. Boğazımdaki düğümü gidermeye çalıştım. Belki de hayal görüyordum ama sanki herkes bana bakıyor gibi hissediyordum. Muhtemelen ihtiyarın düşündüğü gibi işe yaramaz olduğumu düşünüyorlardı. Testereyi asla onun gibi çalıştıramayacağımı kanıtladığımı düşünüyorlardı.

Mesai bittiğinde, dolambaçlı yoldan eve dönmek için gizlice göl kıyısına kaçtım. İhtiyarın yanına gitmek istemiyordum. Hatta onu hiç görmek istemiyordum. Sadece uzaklaşmak istiyordum.

Göl boyunca biraz yürüdükten sonra yolun karşısına geçip Ranbyn'deki en uzak evlerin yanındaki ormana doğru ilerledim. Çiftliklerden birindeki huş ağacı korusunun yanında yürürken, dar dallarda küçük tomurcukların oluşmaya başladığını gördüm. Açlıktan ölmeme rağmen adımlarımı elimden geldiğince yavaşlattım. Eve gitmek istemiyordum. Bir akşam daha onunla aynı masada oturmak istemiyordum.

Renäsbäcken üzerindeki küçük köprüye giden patikadan ilerledim. Dağlardan eriyen karlar su seviyesini hâlâ yüksek tutuyordu. Açıklığa ulaştığımda durup bir kavak ağacının dibine çömeldim. Vücudum bitkindi ve yere çöktüm. Başımı ağacın gövdesine yaslayıp kalaslara ve Arvid'e olanları düşündüm. Evlere dağılmadan önce onunla konuşmuştum ve iyi görünüyordu. Kızgın falan değildi ama yine de tüm bu olanlardan dolayı kendimi çok huzursuz hissediyordum. İhtiyarın ve Jonasson'un lanet olası tavrından. Gerçi en kötüsü sessizlikti, ihtiyar bunu yaparken herkesin öylece durup bakmasıydı. Bir avuç ot kopardım. Lanet olsun artık on altı yaşındaydım, onun uğraşabileceği bir çocuk değildim. Bir öksürük otu koparıp burnuma götürdüm. Güçlü bir bahar kokusu aldım ve bu beni biraz olsun canlandırdı. Birkaç tane toplayıp bir buket yaptım. Sonra aklıma gazetedeki o ilan geldi. Hissmofors'daki kereste fabrikasının eleman ilanı. Elbette orada bir iş bulurdum.

"Lanet olsun..." diye mırıldandım kaşlarımı çatıp. "Ben..." dedim biraz daha yüksek sesle, ayağa kalkıp kavağa baktım. "Ben Hissmofors'a gideceğim!" diye haykırdım yapraklara doğru ve çiçekleri fırlatıp attım.

Birden vücudum öyle bir enerjiyle doldu ki hem açlığımı hem de yorgunluğumu unuttum. Gerinip açıklığın kenarı boyunca yürümeye başladım.

İlanda, ayrıca işçilere konut imkânı da sağlandığı belirtiliyordu. Yatak, oda, kendi evim. Vücudum karıncalanıyordu, bir an önce eve gidip eşyalarımı toplamak istiyordum. Acaba Hissmofors'a direkt otobüs var mıydı yoksa Krokom'dan mı gitmek gerekiyordu?

Trompet sesine benzer bir ses beni düşüncelerimden ayırdı, iki görkemli kuş tam üzerimden uçuyordu. Yılın ilk turnaları. Durup gözlerimle onları takip ettim. Güçlü kanatlarını ritmik bir şekilde çırparak büyük kuşları ileri doğru itişlerini izledim. Kendime, onlar tekrar güneye uçmadan önce buradan ayrılacağıma dair söz verdim.

17:15

Balık köftesi. Bir süre sohbet etmek için oturduk. Bo bana kereste fabrikasında kalasların nasıl istiflendiğini anlattı ve "omuz koruyucusundan" bahsetti. Alışmasının biraz zaman aldığını ama sonra bu işte ustalaştığını söyledi. Duş iyi gidiyor!

/Johanna

20 Haziran Salı

08:15

Bugün hava yağmurlu ve Bo uyuyor... Kahvaltıda yulaf ezmesi ve ringa balıklı sandviç yemeden önce hırıltı, balgam ve öksürük şikâyeti oldu. Hans burada. İlaç verdi.

/Kalle

Uyandığımda Hans buradaydı. Buraya gelmek için bir iş toplantısını iptal etmişti. Dün öğleden sonra onu aramışlar ve gece dışarıda dolaştığımı söylemişlerdi. Sanki amaçsız bir yürüyüşe çıkmayı kafama koymuşum gibi.

Mikrodalganın saati çalınca Hans yulaf lapasını çıkardı.

"Yaban mersini reçeli ister misin?" diye sordu arkasını dönüp.

Başımla onaylayıp kanepenin minderine sertçe yaslandım.

Yulaf lapasını önüme koyup biraz süt döktü. Su ısıtıcısını açıp cep telefonunu eline aldı. Çay suyu ısınırken başparmağını ekranda gezdiriyordu.

"Sosyal hizmet koordinatörü Olof ile Ingrid saat onda burada olacaklar," dedi başını kaldırmadan. "Buradan bir iş toplantısı yapabileceğimi düşündüm. Salonda otururum."

Başımla onaylayıp yulaf lapasının tadına baktım. Biraz sertleşmişti. Hans bir fincana sıcak su doldurup içine bir poşet çay attı.

"Şeker?"

"Evet," dedim.

Sixten yerden kalkıp Hans'a yaklaştı, Hans da başını okşadı. Sanki bir şey söylemek ister gibiydi ama sonra yine ağzını kapadı. Fincanı önüme koyup bana baktı.

"Teşekkür ederim," dedim.

Dün geceyle ilgili bunun bir daha olmayacağını defalarca tekrarlamak dışında hiçbir şeyden bahsetmedi. Bunun üzerine gözlerimi ona çevirdim ve bir daha olmayacak şeyin ne olduğunu içten içe merak ettim.

"O zaman ben toplantıya giriyorum," dedi bir şey söylememi beklediğini belli eden bir bakışla ama ne söyleyeceğimi bilmiyordum.

"Peki."

"Çevrimiçi yani, bilgisayardan."

"Tamam."

"Tuvalete gidebilirsin, rahatsız edilmemek için kulaklığım var."

"Tamam."

"Peki o zaman, birazdan görüşürüz," dedi ve salonun kapısını arkasından kapattı.

Başımı sallayıp ağzıma bir kaşık yulaf lapası attım. Salonun kullanılıyor olması güzeldi. Çoğunlukla sen kullanırdın. Orada dikiş makinen, iplikler falan vardı. Sen gittiğinden beri daha çok tuvalete gitmek için bir geçit oldu.

Sixten zıplayıp yanıma uzanmak için kahvaltımı bitirmemi bekliyordu. O da Buster gibi yakınımda olmak istiyordu. Ayrıca Buster gibi o da yemeğin sadece kendi kâsesinden yeneceğini biliyordu. İkisi de sofraya sulanmazdı.

Radyoyu açıp mutfaktaki kanepeye uzandım. Hiç durmadan çok hızlı konuşan boğuk sesli bir kadın konuşuyordu. Zar zor nefes alıyordu, ben de söylediklerini takip etmekte zorlanıyordum.

"Bu doğru tabii ki," diye araya girdi bir adam, derin bir nefes alarak. "Ama erkekler zaten kendilerine ayrılan sürenin tamamını kullanıyor." Çok daha yavaş konuşuyordu. "Bence bu, ebeveyn izninin tamamen bireyselleştirilmesi için önemli bir argüman."

Erkeklerin de en az anneler kadar evde çocuklarla birlikte olması gerektiğini düşünüyorlardı.

Hızlı konuşan kadın, "Kadınlar yıllarca piyasanın dışında kaldıklarından kariyerlerinde geri düşüyor ve erkeklere göre daha kötü ekonomik koşullarla cezalandırılıyorlar," dedi.

Sixten'in kulağını tuttum. Hans ve Sonja ebeveyn izin günleri konusunda sürekli tartışıyorlardı. Neden bu kadar karmaşık olduğunu anlamıyorduk, sadece sistemi anlamak için bile bir eğitime ihtiyaç varmış gibi görünürdü.

Hans, Ellinor yedi aylıkken bir pazar günü, öğle yemeğinde, "Noel'den sonra sıra bende," demişti.

Tam bebeği Sonja'nın taşıdığını söyleyecektim ki, bana çenemi kapatmamı söyleyen bir bakış attın. Hans'a gülümsedin ama hiçbir şey söylemedin.

Hans ve diğerleri eve gittikten sonra "Gençler, nasıl istiyorsa öyle yapsınlar," dedin.

Nasıl isterlerse, bugünlerde herkes istediğini yapmalıydı. Her şeyin böyle olmasının bir sebebi vardı. Kahve makinesi için kahve ölçerken sana baktım.

"Erkekler çocuklara bakmak için yaratılmamıştır," diye homurdandım ihtiyarı düşünerek. Ne kadar büyük bir felaket olurdu eğer o beni yetiştirmiş olsaydı. Okul öncesi annemle geçirdiğim ilk yıllar hayatımın en güzel zamanlarıydı. Gün boyunca sadece biz ve hayvanlar vardık. Bana hayatta bilmem gereken önemli her şeyi öğretmişti. İhtiyar bizim için ne kadar uzakta olursa o kadar iyiydi.

"Öyledir," dedin, kahve demliğini ocağa koyarken. "Doğrudur."

Gözlerimi kapadım. İyi ki artık böyle şeylerle uğraşmıyordum. Nasıl dayanıyorlar anlamıyordum.

Sixten'e, "Gerçek bir adam kadınına bakar ki o da çocuğuna bakabilsin, bu kadar basit," diye mırıldandıktan sonra kendimi uykuya teslim ettim.

"Önce bilenmesi gerekiyor," dedim dışarı çıkan ihtiyara tırpanı uzatarak.

Hiçbir şey söylemeden sokak kapısını arkasından kapattı. İkimiz de biliyorduk ki, ben bileme taşıyla ondan çok daha iyi başa çıkabiliyordum. İhtiyar omuz silkip patikaya doğru yürüdü.

"Neyi bileyeceksin?"

Başımı çevirdiğimde mutfak kanepesinde uzandığımı fark ettim. Hans oturma odasından bana doğru geliyordu. Gözlerimi sertçe oluşturunca ihtiyarın sırtının görüntüsü kayboldu.

"Tırpanı," demeye çalıştım, boş elimi kaldırarak.

"Burada tırpan falan yok," dedi Hans mutfakta dikilip. "Rüya görüyordun."

Ağzının gerildiğini fark ettim ve elimi battaniyenin üzerine bıraktım.

Hans buzdolabını açıp bir bardağa süt doldurdu ve mutfak kanepesine geldi. Uzattığı bardaktan bir yudum içtim.

"Baba, banyonu yenilemeliyiz."

Hans'a baktım, muhtemelen nedenini merak ettiğimi görebiliyordu.

"Yıllardır banyoya dokunulmadı," dedi, sanki bunda yanlış bir şey varmış gibi.

"Kime ne zararı var?"

"Burası kırk yıllık baba, duş musluğu su damlatıyor mesela."

Hans bir sandalye çekip karşıma oturdu. Üniversite okuyup dünyayı gezdiği için benden daha fazlasını bildiğini söyleyen bir ifade vardı yüzünde. "Çünkü yeterince sıkı vidalamamış," dedim.

"Çünkü her şey eski ve yenilenmesi gerekiyor," dedi Hans, gelirken yanında getirdiği postaları incelemeye başladı. "Yerden ısıtma sistemi de olsa fena olmaz mı?"

Oğlumuzun gerçekten akıllı olup olmadığını sorgulamaya başladım. Gerçekten de yerden ısıtmalı yeni bir banyo yaptırmam gerektiğini mi düşünüyordu?

"Eklemlerine iyi geleceğini düşünüyorum," dedi. "Sıcağın iyi geldiğini söylüyor doktor."

Oğlumuz elektrik faturasını inceledi. Sahi, yakında öleceğimin farkında değil miydi?

Vadem gelene kadar kadar sıcak su ısıtıcısını kullanacak zamanım bile olmazdı.

Bunları düşünmek beni yormuştu, gözlerimi kapadım. Hans'ın evde tek başına dolaştığını hayal ettim. Dondurucudan aldığı tüm hazır yemekleri boşalttığını. Onları birkaç karton torbaya koyup eve götürüyordu.

Ya da hepsini çöpe atıyordu.

11:10

Biz; Ingrid, Hans ve Olof buradayız. Gece devriyesinin başlatılması ve Sixten'in durumu hakkında toplantımız var. Bo'nun yarın geceden itibaren gece devriyesi tarafından ziyaret edilmesi, Sixten'in bir sonraki karara kadar burada kalması ve bakıcıların zaman olduğunda onu yürüyüşe çıkarması hususunda anlaşmaya varıldı. Ana sorumluluğu Ingrid üstleniyor.

/Ingrid

Tavana bakıp kulaklarımı diktim. Mutfak penceresinin açık olduğunu unutmuşlardı. Ingrid'in bana toplantıyı anlatacağına güvenmeme rağmen, yine de dışarıda ne konuştuklarını duymak istiyordum.

"Ama köpek gezdirmek senin görevin değil, Ingrid," dedi Hans. "Köpeğin onun için çok şey ifade ettiğini anlıyorum ancak bu olmaz."

Bir süre sessiz kaldılar, benimse içimde öfke büyüyordu. Oğlumuz çok dar görüşlüydü. Konu bir köpek olunca ne neye dahil, kimin umurunda, diye pencereden dışarı haykırmak istiyordum.

"Benim için görevimin bir parçası," dedi Ingrid, kendine has bir sakinlikle ve Sixten'in tasmasını tutuşumu biraz gevşetmeme neden olacak bir kararlılıkla.

"Ama mesele sadece bu değil," diye devam etti Hans. "Babam bir anda onunla ormana gitmek istiyor. Düşebilir, bacağını kırabilir, yere yığılabilir."

Onu göremesem de vücut dilini net bir şekilde hayal edebiliyordum. Sağ elini kulak memesinin etrafında nasıl tuttuğunu ve masaj yapar gibi hafifçe çektiğini.

Ne hissettiğimi bilmiyordum çünkü hislerim her an değişiyordu. Sesi o kadar mutsuz geliyordu ki kalkıp kapıyı açıp Hans'a korkacak bir şey olmadığını, her şeyin yoluna gireceğini söylemek istiyordum. Ayrıca neden Ingrid'e karşı çıktıp Sixten'in benden

alınmasında ısrar ettiğini anlayamıyordum. Sanki beni gerçekten incitmek istiyormuş gibi.

"Bo için endişelenmeni anlıyorum," dedi Ingrid. Bir an nefesimi tuttum. "Ama şimdi, Sixten kalıyor ve ben de onunla ilgileniyorum. Bu kadar."

Gözlerim yaşardı, odada sadece Sixten ve ben olmamıza rağmen gözlerimi kapadım.

Bir süre sessizlikten sonra duvar saatinin tik taklarını duydum. Belki daha sessiz konuşmaya başlamış olabilirler diye düşündüm. Derken Olof konuşmaya başladı:

"Öyle olsun o zaman." Frösön'de ofisi olan ve şehirde yaşayan sosyal hizmet koordinatörü geldiğinden beri neredeyse tek kelime etmemişti. Yeni kararlar alınırken müdahil olmak zorundaydı ama söyleyecek pek bir şeyi yok gibi görünüyordu. "Gece devriyesi ve Sixten şimdilik kalıyor."

Bu konuşma aynı zamanda Hans'ın o kadar kolay pes etmeyeceğini anlamamı sağlasa da içimi bir rahatlama kapladı. Tüm umudumu Ingrid'e bağlayamazdım, uzun vadede olmazdı. Onun tekrar düşündürecek bir şeyler bulmalıydım. Sixten'i benden almanın hata olacağını anlamalıydı.

Ellinor, tabii ki! Kalkıp takvime baktım. Evet, gerçekten de on gün sonra beni ziyarete gelecekti.

Tekrar mutfak kanepesine oturup masanın üzerindeki yığından bir not kâğıdı aldım. Ellinor'u ara. Hans gider gitmez onu arayacaktım. Kalemi masanın üzerine bıraktığımda, Ellinor'la ilgili Hans'a anlatmam gereken bir şey olduğu hissine kapıldım ama ne olduğunu hatırlayamıyordum.

Ingrid, mutfakta Hans ve Olof'un ardından bulaşıkları yıkıyordu. Hepsi içeri girip kahve içtiler, bademli tartolet yediler ve kendi deyimleriyle bana "tekliflerini" sundular. Sanki bu konuda söyleyecek bir şeyim varmış gibi.

Ingrid yavaş yavaş ilerlememiz gerektiğini söylüyordu ve ben de ona güveniyordum. Musluğu kapattı. Ellerini mutfak havlusuna silip lavabonun yanındaki kancaya astı. Eskiden sen hep fırın kapağının kulpuna asardın.

Mutfaktaki sandalyeyi çekip karşıma oturdu.

"Mektupta ne yazdın bakalım?"

"Ne?"

"Peki, Fredrika'ya bir mektup yazdığını ve geçen gece postalayacağını söylemiştin ya, ne yazdın?" diye tekrar sordu Ingrid.

"Aman," dedim kendimi daha rahatlamış hissederek.

Ingrid hâlâ mutfak sandalyesinde oturmuş dikkatle bana bakıyordu.

"Bir rüyaydı," dedim. "Ya da aslında bir anı, ya da bir anıyı rüyamda gördüm diyebiliriz."

Öksürüp fincanın içine tükürdüm. Ingrid bana bir parça kâğıt havlu uzattı gözleri hâlâ üzerimdeydi.

"Neydi o anı?"

"Biraz saçma," deyip sustum.

Ingrid devam etmem için başıyla işaret etti.

"Fredrika ile evlenmemizden bir önceki yaz ortasıydı. Gece beni çiçek toplamaya götürmekte kararlıydı. Bilirsin işte doğru kişi olduğumdan emin olmak için yastığının altına yedi tane çiçek koyacaktı."

Sessizliğe gömüldüm, birden yanaklarım ısındı.

"Akıllı kızmış," dedi Ingrid. "Gözü kapalı almak istememiş seni."

Güldüm.

"Hayır, tabii ki."

"Ama işe yaramış olmalı, rüyasında doğru kişiyi görmüş demek."

"O da öyle dedi," dedim kahkahalarımı tutamayarak.

Ertesi gün koşarak yanıma gelmiştin. "Bütün gece benimleydin. Bu garip, değil mi?" dedin ve kimin daha çok güldüğünü hatırlamıyordum. Seni kucağıma aldım ve kendi etrafında döndürmüştüm.

Balgam boğazıma takılmıştı, var gücümle boğazımı temizleyip yeniden fincana tükürdüm. Ingrid ayağa kalkıp bir bardak su getirdi. Mutfak zemininde yürürken neredeyse hiç ses çıkarmadan yumuşak bir şekilde hareket ediyordu.

"Al," dedi bardağı uzatarak.

Bir yudum içince boğazım da biraz rahatladı.

"Ne senin ne de benim o yaz ortası çiçeklerine inandığımızı sanmam," dedi bir süre sonra sandalyesine geri oturup. "Ama Fredrika o gece rüyasında başka bir adamı görmediği için çok şanslısın."

Ture içeride yavaş adımlarla yürüyordu. Kirişi sıkıca kavradıktan sonra sağ bacağını kaldırıp kendini ranzanın üst kısmına doğru ittirdi. Uzun bacaklarını uzatıp kollarını yastığın altına koydu ve usulca nefes verdi.

Sobanın kapağını kapatıp sırtımı gererken odanın içinde etrafa bakındım. Ahşap duvarlar dumandan kapkara olmuştu ve iki küçük pencereden içeri sızmaya çalışan eylül ışığı yavaşça uzaklaşıyordu. Bir sinek inatla camlardan birine çarpıyordu. Eski bir gazeteyi yuvarlayıp nişan aldım. İlk vuruştan sonra yere düştü. Pencereyi açıp sineği dışarı fırlattım.

Köprüye gidip Ture'nin serin kalmaları için su dolu bir leğene koyduğu alabalık torbasını aldım. Dereye inip önce leğeni derin bir yere koydum, sonra çömelip balıkları soğuk akıntıda temizleyip duruladım. Birkaç metre ötede taçları sararmış bodur huş ağaçları büyüyordu. Ture'nin evi tam ağaçların başladığı noktadaydı. Etraf o kadar sessizdi ki sadece derenin şırıltısı duyuluyordu.

Kulübeye geri döndüğümde Ture, bacaklarının arasında bir kova patatesle mutfak sandalyelerinden birinde oturuyordu.

"Harika, biraz suya ihtiyacım var," dedi arkasına yaslanıp.

Botlarımı çıkarıp ona doğru yürüdüm.

"Sanırım henüz alışamadım," dedim önündeki kovaya bir miktar su dökerek. "Vücudum işe geri dönecekmişim gibi hissediyor."

Ture bir patates alıp üzerine yapışan toprağın bir kısmını fırçaladı. Her zamanki gibi, birkaç kilo getirmişti.

"Normaldir," dedin bir tane daha alıp. "Olur öyle. Benim yaklaşık bir yıl sürmüştü. Salı günü de gidebilecekken hafta sonu seyahat etmeye devam ettim."

Başımı sallayıp balığı lavaboya koydum. Çok seyahat eden biri değildim ama ne demek istediğini anlıyordum.

Tuzu raftan aldım. Bunca yıl buraya geldikten sonra evin biraz da bana ait olduğunu hissediyordum. Ama Ture gibi burada çocukluk anılarım yoktu elbette.

"Hayatın boyunca her yıl buraya geldin mi?" diye sordum balığı iyice tuzlayıp. İnsan elini korkak alıştırmamalı derdin bana ne kadar tuz koyacağımı sorduğumda.

Ture başını pencereye doğru çevirdi.

"Yirmi yaşımdan sonra bir süre gelmedim ama onun dışında neredeyse tüm hayatım boyunca geldim, evet," dedi biraz sonra patatesleri tencereye koyarken. "Beş tane yeter mi sana?" diye sordu tencereyi uzatarak.

Başımla onayladım. Dökme demir tavaya bolca tereyağı koyup sobanın üzerine koydum.

"Anlarsın ya işte, Hissmofors'dan çıkmam, başka yerler görmem gerekiyordu."

Buralardan kaçmak istediğini anlamıştım, senden duymuştum zaten, insanların hakkında neler dediğini. Sen de artık bana bir şey demiyordun ve bir süre sonra sanırım arkadaşlığımızı kabul etmeye başlamıştın. Ture hakkında konuşmaz olmuştuk çünkü bu konuda söylenecek bir şey yoktu.

"Ve Göteborg oldu," diye ekledim.

"Evet, Göteborg oldu."

Bana liman şehrinden bahsetti. Gemilerinden, vinçlerinden ve balık pazarlarından. Tramvaylarından. Bazen Göteborg'da onu ziyaret etmenin nasıl bir şey olacağını merak ediyordum. Çünkü hâlâ oraya sık sık gidiyordu. Bavulumu toplayıp trene biner ve merkez istasyonda Ture tarafından karşılanırdım. Ama şimdiye kadar hiç fırsat olmadı.

Erimeye başlayan tereyağına bir çatal batırdım. Tavada daireler çizerken Hissmofors'a taşındığım zamanı hatırladım.

"Renäs'ten taşındığımda ihtiyardan kurtulmak harika bir duyguydu," dedim bir süre sonra. "Onun sürekli etrafımda olup her şeye müdahale etmemesi. Her zaman kendi bildiğini okurdu ve karşı gelemezdin. Kütük yığınını onun bıraktığı yerden farklı bir yere bırakman bile yeterliydi, sana cehennemi yaşatırdı."

Ture bana onaylayan bir bakış atıp tencereyi sobaya koydu. Her zamankinden daha sessizdi. Buradayken sık sık böyle olur, biraz biraz modu düşerdi.

"O nesilde değiştirilemeyen şeyler vardı," dedi bir süre sonra pencereden dışarı bakıp. Balık tavada cızırdamaya başlayınca irkildim. Ateşten biraz uzaklaştırıp anca hafifledi. Ture hiçbir şey fark etmemiş gibi görünüyordu. Gözleri dışarıda bir şeye takılmıştı.

Bana ailesi hakkında pek bir şey anlamamıştı. Babasının oldukça erken yaşta öldüğünü ve annesinin bir bakımevinde kaldığını biliyordum sadece.

"Senin ihtiyar da mı aynıydı yoksa?" diye sordum bir süre sonra.

Ture yavaşça bir iç çekip omuz silkti.

"Evet, huysuz tekiydi," dedi ayağa kalkıp.

Üst çekmeceden birkaç tabak ve çatal bıçak alıp masamızı hazırladı.

Başımı salladım. Sanırım hepsi öyleydi.

Bir süre sonra gözlerinde bir şeytan parıltısıyla, "Büyük göl hayvanları koleksiyonumdan pek hoşlanmadı," dedi.

"Tahmin edebiliyorum."

El yapımı mutfak tezgâhının başında duran Ture'ye baktım. Onun için zor olmalıydı, böyle bir durumda benim ihtiyar beni kesin dışarı atardı.

Bir süre sonra, "Ölmüş olmaları güzel bir şey," dedi arkasını dönüp. Sonra birden ciddileşip, "Ama belki de öyle dememeliyiz," dedi.

Omuzlarımı silktim ve bir süre sessiz kaldık. Balıkların kızarmasını bekledik.

Daha önce hiç böyle düşünmemiştim, ama haklıydı. İhtiyar öldüğünde rahatlamıştım. Balıkların tavaya yapışmasını önlemek için spatulayı altına soktum. Ama böyle düşünmek yanlış geliyordu.

Ture böyle şeyler söyleyecek kadar cesurdu. Ne düşündüğünü açıkça söylerdi. Aynı şeyleri hissettiğimizi bilmek güzeldi.

İki nevale çıkarıp masanın üzerine koydu. Dökme demir tavayı gümbürtüyle masanın üzerine bıraktım.

"Balıkların kafalarını iyi ki çıkarmadın," dedi tabağa bakarak. "Eti böyle çok daha sulu olacak."

Başımla onaylayıp bize verdiğin poşetten iki lavaş ekmeği çıkardım ve her birimiz için rulo yapmak için uygun büyüklükte böldüm. Ture her bir lavaşın üzerine püre sürüp masaya oturdu. Balığın derisinin tadına bakarak başladık.

"Su getirirken yanımdan bir yaban sıçanı geçti," dedim en az hayvanı gördüğüm anki kadar mutlu bir tavırla.

Ture, balığın kılçığını çıkarırken gülümsedi. Bu yıl yaban sıçanı yılıydı, yol boyunca en az bir düzine ölü görmüştük.

"Senin adına sevindim," dedi balık etini pürenin üzerine yayıp lavaşı katlarken. "Buraya gelirken o küçük hayvanlar için çok endişeleniyordun."

"Yok ya," dedim ama gülmekten kendimi alamadım.

Balık kokusu zamanla kayboldu ve mutfak saatinin tik taklarını duymaya başladım. Gözlerimi ovuştururken Johanna'nın mutfak tezgâhının yanında bir şeylerle uğraştığını gördüm. Sixten sol bacağıma yaslanmıştı. Benim özel ısıtıcımdı. Boynunu okşayınca ağzını kocaman açıp esnedi.

18:25

Ben geldiğimde Bo derin uykudaydı. Akşam yemeği için patates püresi ve alabalık istedi ama ben ona soslu balık köftesi yaptım. Sixten'i kısa bir yürüyüşe çıkardım.

/Johanna

1 Temmuz Cumartesi

08:15

Kahvaltıda yulaf lapası yedi ve ilacını aldı. Keyfi yerinde, duş almak istedi. Takvimden Ellinor'un öğleden sonra geleceğini okudu.

/Johanna

Ellinor'un bugün ziyarete geleceğini hatırlamak için takvime bakmama gerek yoktu. Uyandığımda aklıma gelen ilk şey buydu zaten. Küçük yaban arımız Ellinor, yaşlı büyükbabasıyla ilgilenmek için her zaman elinden geleni yapardı.

Yüzümü ovuşturup esnedim.

"Buyur," dedi Johanna yulaf lapasını masanın üzerine bırakıp.

Kendimi yukarı doğru ittim. Tabağa süt koydu. Yulaf lapası yumuşaktı ve neredeyse sütle karışmıştı.

Erken olmasına rağmen hava sıcaktı. Johanna'nın üzerinde yeşil bir tişört ve kot pantolon vardı. Ellinor'dan sadece birkaç yaş büyüktü. Büyükbabasıyla aynı okula gitmiştim. Fazla konuşan biri değildi. Genellikle içine kapanıktı ve ne demek istediğini anlamak biraz zordu. Okuldan sonra bir grup arkadaş misket oynardık, o da bazen bize katılırdı. Ama biz birbirimizin atışları hakkında yorum yaparken o sık sık kendi düşüncelerine dalardı.

Oymacılıkta da çok iyiydi. Karısı her yıl Noel pazarında onun el işlerini satardı.

Johanna buraya ilk geldiğinde antrede ceketini asarken gülümseyerek, "Ne güzel bir portmanto," demişti. Başkalarına gittiğinde de böyle söylemiş olmalıydı çünkü büyükbabasının portmantoları çok popülerdi.

Parmaklarım en çok sabahları kasıldığı için kaşığı masadan kaldırmakta zorlandım. Sonunda, sapını tutabilmek için masanın kenarından biraz ittirdim.

"Dışarı çıktı mı hiç?" diye sordu Johanna yerde yatan Sixten'e dönerek.

Hatırlamaya çalıştım. Bazen sabahın dördünde kalkıp onu çişe götürüyordum ama bu sabah yapıp yapmadığımı hatırlayamıyordum.

"Hayır, sanmıyorum," dedim tereddütle. Kontrolün bende olmadığı izlenimini vermek istemiyordum.

Johanna arka cebinden cep telefonunu çıkarıp saati kontrol etti.

"Sen yulafını bitir, ben de onu duştan önce hızlı bir yürüyüşe götüreyim," dedi.

Aslında banyo günü değildi ama Johanna, Ellinor'un gelmesi için bir istisna yapabileceğimizi düşünüyordu. İtiraz etmedim, sadece başımla onayladım. Ellinor'un yanında pis bir ihtiyar gibi kokmak istemiyordum.

Johanna gelmeden önce yulaf lapamı bitirdim. Hatta mutfak masasını da toplayacaktım ama Johanna sokak kapısını açmadan ancak gazeteleri toplayacak kadar zamanım oldu. Sixten hemen yanıma gelip beni selamaldıktan sonra mutfaktaki kanepeye atladı ve fırsatı değerlendirip başını yastığa koydu.

"Peki, hazır mısın?" diye sordum Johanna mutfağa girdiğinde kollarımı iki yana açıp.

Güldü.

"Ellinor her hafta gelmeli, bak o zaman ne kadar temiz olursun."

"Aman," dedim, kendimi tutamayıp hafifçe gülümsedim. "Hadi gel."

Dönüp banyoya doğru yürümeye başladım. Johanna, düşme ihtimalime karşı beni yakalamaya hazır bir şekilde arkamda yürüyordu. Yavaş yürüyordum ama bu onu strese sokmuyordu.

Ture genellikle önceden soyunur ve onlar geldiğinde klozete oturmuş hazır bekliyor olurdu. Bazen bir şey olursa geç gelirlerdi. O zaman orada oturup uzun süre bekleyebilirdi.

Bir keresinde oturup orada beklemesinin gereksiz olduğunu söylediğimde bana, "Onlar stresli olduğunda ben de stresli oluyorum" demişti. Stresli olup olmamaları hiç umurumda değildi, ne olursa olsun acele etmeye gerek yoktu. Ancak duş almak berbat bir şeydi. Hayatımda hiç son yıllardaki kadar çok duş almamıştım. Zaten bazen reddediyordum. Etrafımda kokumu alacak kimse yokken pis kokmanın ne önemi vardı?

"Buyur," dedi Johanna, klozetin üzerine bir havlu koyup, böylece oturunca soğuğu hissetmeyecektim. Evde bakım hizmeti görevlilerinin bir dolu önlük ve plastik eldiven sakladığı köşe dolabına ulaşmak için bana doğru uzandı.

"Hadi bakalım," dedi önlüğün tam oturduğundan emin olarak. "Gömlekle başlayalım mı?"

Üst düğmeye ulaşabilmesi için çenemi kaldırırken Johanna'ya "Gömlekle başlayalım," dedim.

Sixten gelip kapı aralığında durmuş, ne yaptığımıza bakıyordu. Kulaklarını kaldırmış dikkatle izliyordu. Garip bir şeyler olduğunu düşünüyor gibiydi.

"Belki de bu fırsatı değerlendirip Sixten'i de yakalamalıyız, hazır başlamışken?" dedi Johanna gözlerini açıp dilini dışarı çıkararak.

Güldüm.

"Ne iyi olurdu, değil mi?"

Klozetin üzerine çıplak bir şekilde oturuyordum ve o musluğu açarken bekledim. Banyo çok sıcaktı. Hans sormadan radyatörü açmış olmalıydı, çünkü bunun gereksiz olduğunu düşündüğümü biliyordu.

"Yeterince sıcak mı?" diye sordu duş başlığını uzatarak.

Kolumu suyun altına uzatıp ona yeterli olduğunu söyledim. Ben duşa girip oturmadan önce duş sandalyesine su sıçrattı.

"Evet, su da iyi akıyor," dedikten sonra duş başlığını kaskatı kesilmiş ayaklarıma tuttu. Ayak parmaklarım o kadar eğri büğrüydü ki tıpkı anneminkiler gibi ayak parmağı oldukları zor anlaşılıyordu. "Sıcaklık hâlâ iyi mi?"

Başımla onaylayınca o da yukarı doğru devam etti. Su sırtımdan aşağı akarken tenim ürperiyordu ve bir an için gözlerimi kapadım.

"Al," dedi duş başlığını bana uzatıp.

Avucuna büyük bir parça sıvı sabun sıkıp beni sabunladı. Ayak parmaklarımın arasını iyice ovuşturdu. Hem gıdıklanıyordum hem de iyi hissettiriyordu.

"Neden bunu daha sık yapmıyoruz?" diye sordum. Johanna sırıtarak bana baktı.

"Elbette Bo, hep aynı şeyi söylüyorsun."

13:30

Bo benimle bahçede buluşup arabamda oturmak istedi, hemen anlaşma yapmak istedi, arabaya yüksek ve iyi dedi. Keyfi yerinde, Ellinor'un ziyaretini dört gözle bekliyor. Yeni duş aldı ve mis gibi kokuyor! Akşam yemeğinde patates graten ve hindi var. Sixten'i kısa bir yürüyüşe çıkardım.

/Kalle

Duş enerjimi tüketmiş olmalıydı çünkü Kalle az önce yemek servisi yapmış olmasına rağmen açtım. Kendime bir sandviç yapmak için kalktım.

Hans'ın yemek yememi hatırlatmak için astığı nota baktım. Nem ve yemek buharı kâğıdı dalgalandırmış, kenarlardan biri yırtılmıştı.

Buzdolabı sevdiğim şeylerle doluydu. Rafları dolduran yumuşak içim bira, dana ezmesi, sütlaç ve kefirler beni duygulandırıyordu. Eskiden birlikte aldığımız aynı markalar ve yiyecekler. Oğlumuza birlikte iyi bakmıştık, gerçekten.

Kapının çekilmesiyle içim ısındı. Gelenin Ellinor olduğunu bildiğimden gülümsemekten kendimi alamadım. Buzdolabından bir çikolatalı kek çıkarıp mutfak masasının üzerine koydum.

Sadece ön kapıyı açmasıyla bile ev daha sıcacık bir hale geldi. Beni görür görmez kollarını açıp zıplayarak mutfağa girdi.

"Büyükbaba!"

Beni kucakladığında neredeyse düşüyordum.

İçtenlikle gülüp daha da uzamış olan sarı saçlarını okşadım.

"Uzatıyorum, memelerimi örtsün diye," dedi kayıtsızca, hacimli saçlarından bir tutam elime aldığımda.

O hep böyleydi. Kelimeler ağzından utanmadan çıkardı. Sus pus babasının tam tersiydi. Ellinor bu yönden Ture'ye benziyordu, aramızda hiçbir sürtüşme olmazdı. Onunlayken hiçbir zaman

sözlerimi veya eylemlerimi ölçmeye ihtiyaç duymadım. Hans'ın yanında yaptığım gibi parmak ucunda yürümek zorunda kalmadım.

Torunumuz babasından nasıl bu kadar farklı olabilmişti? Belki de Sonja, bizim Hans'a öğretemediklerimizi Ellinor'a öğretmişti.

Sixten, Ellinor'un yanına gitti, başını kalçasına dayayıp burnuyla elini dürttü. Ellinor gülüp çömeldi.

"Merhaba seni yaşlı keçi, nasılsın bakayım?" diye sordu, başını okşayarak.

"Onun hiçbir şeyi yok," dedim gerinerek.

Ellinor oyuncaklarından birini çıkardı ve Sixten hemen onu kaptı. Onunla oynamasını izlemekten keyif alırken ne kadar şanslı olduğumu da düşündüm.

"Ama yine de onu benden almak istiyorlar, bunu duymuşsundur?"

Ellinor, Sixten'in oyuncağını fırlattı, o oyuncağın peşinden koşarken gözleriyle onu takip etti.

"Sanırım baban delirdi."

Sixten oyuncakla geri geldi ve tekrar atmasını istedi. Ama Ellinor oyuncağı önüne koyup fırlatmak yerine Sixten'in kulaklarının arkasını kaşıdı.

"Ona bakamadığımı, yeterince yürüyüş yaptıramadığımı düşünüyor. Hans ne zamandan beri hayvanları önemsiyor?" dedim ve tam gülmek üzereyken öksürmeye başladım.

Ellinor bana tükürük kavanozunu uzattı. Arkamı dönüp mümkün olduğunca çok balgam çıkarmak için var gücümle boğazımı temizledim. Ellinor mutfak sandalyesini çekip oturdu. Sixten de onun peşinden gidip başını dizine dayadı.

Öksürmekten ve tükürmekten o kadar yorulmuştum ki uzanmak zorunda kaldım.

Başımı tüm ağırlığıyla yastığa dayayıp, "Her neyse, babanla mantıklı bir şekilde konuşmalısın," dedim. Göğsüm de rahatladı.

Ellinor sessizce oturmuş uzaklara bakıyordu. Bir şey mi olmuştu? Böyle sessiz olmasına alışkın değildim.

Bir süre sonra, "Babamın bana söylediğine göre Sixten konusunda biraz yaygara koparmışsın," dedi.

Demek o piç kurusu, kızın kafasına yanlış fikirler sokmakta hiç vakit kaybetmemişti. Yumruğumu sıkmaya çalıştım ama parmaklarımı bükemiyordum. Benim haricimde herkes hayatımla ilgili alınan kararların bir parçası oluyordu.

Torunumuz parmaklarıyla kazağının koluyla oynuyordu.

Sonra yukarı baktı. Onunla göz göze gelince Hans'ta fark ettiğim şeyin aynısını onda da fark ettim. Rollerin değiştiğini söyleyen o şefkatli ama aynı zamanda üstün bakışları.

"Aslında babam haklı," dedi sesi çatlayarak. "Onunla çıkman senin için zor."

Söylediklerini sindiremiyordum. Bunun olacağını hiç düşünmemiştim.

"Lütfen bana kızma," diye iç geçirdi ve kollarını iki yanına bıraktı.

"Sixten'in daha uzun yürüyüşlere ihtiyacı var."

Sanki bir köpeğin neye ihtiyacı olduğunu bilmiyormuşum gibi.

Onu görmek istemediğim için gözlerimi kapadım. Başım dönüyor ve midem bulanıyordu.

Senin için yaptığım, senin için inşa ettiğim onca şeyden sonra, seni götürdüğüm onca futbol antrenmanından sonra, diye çığlık atmak istiyordum. Bunun kolay olmadığını anladığını söylüyordu. Yirmi bir yaşındaki birinin hiçbir şeyi anlayamayacağını haykır-

mak istiyordum ona ama bir şey beni durduruyordu. Bağırmak istemiyordum, hele Ellinor'a asla. Gözlerimi sıkıp çenemi tutttum.

"Büyükbaba, lütfen bana bak."

İsteksizce gözlerimi açtım. O kadar mutsuz görünüyordu ki bir an için ona kızmaktan vazgeçtim. Onu incitmek istemiyordum.

"Bence Sixten'in bir ailesi olsa daha iyi olur," dedi elini bacağıma koyarak. Titrediğindendi sanırım. Durum o kadar tuhaftı ki ne diyeceğimi bilemiyordum. Gücüm tükeniyordu, kendimi bitkin hissediyordum. Yaban arımız da beni incitirken sessizce uzandım. Neden bilmiyordum ama Ellinor tarafından yüzüstü bırakılmak, Hans tarafından bırakılmaktan daha kötü hissettiriyordu bana. Bunun olacağını tahmin etmemiştim.

Gözlerimi tavandaki ahşapta bir zamanlar bir dalın büyüdüğü yerdeki renk değişimine diktim. Hissettiğim tek şey, daha fazlasını, daha fazlasını kaldıramayacağımdı.

12 Temmuz Çarşamba

08:15

İlaç + şişede üflemece. Bo çok aksi, yulaf lapasını yemek istemiyor. Köpeği yürüyüşe çıkarmamı istiyor ama zamanım yok.
/Eva-Lena

Dış kapı kapanır kapanmaz, şalının olduğu kavanoza uzandım. Kapağını açmaya çalıştım ama başaramadım. Kavanozu yanıma koyup elimi Sixten'in başına koydum. Gözlerimi kapatıp mutfağın kaybolmasını bekledim.

Yavaşça pedalı durdurup bisikletten atladım ve bisikleti yanıma alıp yolun karşısına geçtim. Hans biskletin arkasında oturduğu yerde oltaları sıkıca tutuyordu. Balıkları sırt çantalarımıza koyduk. Akşam o kadar sessiz ve durgundu ki en ufak bir hışırtıyı bile duyabiliyorduk. Yaz gecesinin ışığı bizi o kadar heyecanlandırmıştı ki gölün aşağısında zamanı unutmuştuk. Saatin kaç olduğunu bilmiyordum ama muhtemelen sana göre eve biraz geç kalmıştık. Larssonlar'ın evinin önünden geçerken Hans gözlerini domuzlara dikti. Koca bedenler çamurun içinde yuvarlanıyordu. Onun en az on katı büyüklüğünde olmalılardı.

Tepeye bakıp pedal çevirebilir miyim diye düşündüm ama bisikleti yürüyerek çıkarmaya karar verdim. Oğlanın biraz geç yatmasında sakınca yoktu. Gözlerimi açıklığın üzerinden ormanın kenarına doğru çevirdim. İki büyük, bir küçük turna gördüm. Bisikleti durdurup Hans'ın dikkatini çekmek için onu hafifçe dürttüm.

"Ne, noluyor..."

"Şşşt," diye uyardım onu işaret parmağımı ağzımın önüne götürüp turna ailesine doğru başımı sallayarak.

Gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Muhtemelen uçmayı yeni öğrenmiş," diye kulağına fısıldadım.

Ormanın kenarına sığınmışlardı. Şaşkın şaşkın dolaşırken muhteşem kuyruk tüyleri salınıyor, gagalarını yere saplıyorlardı.

"Sonbaharda göç etmeden önce şimdi iyice karınlarını doyuracaklar," diye fısıldadım.

Hans düşünceli bir şekilde başını salladı.

Oldukça yakın olmamıza rağmen bizi umursamıyor gibiydiler. Yaz akşamını sonuna kadar yaşıyorduk. Vahşi doğayı bu şekilde gözlemleyebilmenin, hayatın bir şekilde nasıl işlediğine tanık olmanın özel bir yanı vardı.

Derken birden çakıllı yolda bir çarpma sesi duyuldu ve turna ailesi kanatlarını çırparak uçup gitti. İçinde solucan olan teneke kutu arka tekerleğin yanında düşmüştü. Kucağındaki oltaları düzeltmeye çalışan Hans'a öfkeyle baktım.

Tam ağzımı açıp ona ne kadar aptal olduğunu haykıracakken yüzünü bana doğru çevirdi.

"Özür dilerim," dedi. O kadar üzgün görünüyordu ki göğsümde bir sızı hissettim ve bir şey söylemeye dilim varmadı.

İhtiyarın gözlerindeki bakış bana Hans'ta gördüğüm tedirginliğin aynısını hissettirdi. Ağzımı kapatıp boğazımdaki düğümü gidermeye çalıştım.

"Sorun..." diye başladım elimi ince sırtına koyup. "Sorun yok."

Hans gözlerini kaçırdı.

Bir süre sonra esneyerek, "Yoruldum," dedi.

Solucan konservesi yavaşça ayağıma doğru yuvarlanıyordu, eğilip onu alarak Hans'a uzattım.

"O zaman eve doğru pedallasak iyi olur," deyip bisiklete atladım.

Larssonlar'ın posta kutusunun önünden geçerken turna ailesi çam ağaçlarının üzerinden tepemize uçuyordu. Kanat çırpışlarını hissedebiliyordum. Başka bir yerde olmak istemiyordum.

"Baba."

Hans'a döndüğümde, gözlerini dağlara dikmiş, sessizce oturuyordu.

"Baba." İşte yine. "Baba, beni duyuyor musun."

Evin girişinden gelen sesi beni uykumdan uyandırdı.

"Bundan kurtulmalısın baba."

Gözlerimi açtığımda oğlumuzun senin ceketlerinden birini tuttuğunu fark ettim, üzgün ve gergin görünüyordu.

"Annem hâlâ burada yaşıyormuş gibi eşyalarını ortalıkta bırakamazsın," diye devam etti.

Gözlerimi kapatıp yumruğumu Sixten'in başı ile mutfak kanepesi arasına koyduğumda, Sixten'in iç çekişini duydum. Tekrar uykuya tutunmaya çalıştım ama yapamadım.

Kendini ne sanıyordu bu? Buraya gelip senin eşyalarına ne yapmam gerektiği konusunda bana emirler yağdırması da neydi? Ceketin girişte asılı olsa ne olacaktı?

Ayağa kalkıp yumruğumu masaya vurup ne istersem yapabileceğimi söylemek istiyordum. Kendi gemimin kaptanı olduğumu.

Ama yapmadım. Çünkü ben kaptan değildim. Fırtına sırasında gemide mahsur kalmış bir yığındım.

Hans ceketini katlayıp naylon bir poşete koyarak mutfak tezgâhının üzerine koydu. Sessizce uzanıp onu izledim. Annemin ihtiyarın eşyalarına hiç dokunmadığını, onları her zaman oldukları yerde bıraktığını hatırlıyordum. Bu konuda hiçbir şey söylememişti. Sixten'i okşadım. Hans'ın neden her şeyi olduğu gibi kabul etme-

diğini, neden her zaman müdahale etmek ve ortalığı karıştırmak zorunda olduğunu merak ediyordum.

Sonra arkasını döndü ve sanırım o anda gözlerinde şefkat gördüm.

Elli yedi yaşındaki oğlumuza baktım. İnsan yetiştirmenin hiçbir şeye benzemediğini düşündüm. Hamile kalmadan önce kimse bunun hakkında bir şey söylememişti. Bu kadar zor olacağını. Bebek sahibi olmak kadar doğal bir şey nasıl bu kadar karmaşık olabilirdi?

Sixten'in başını okşayıp kendimle yaptığım anlaşmayı düşündüm. Sıram gelene kadar her şeyi düzelteceğimi. Her şey bittiğinde aramızda herhangi bir sürtüşme olmasını istemediğimi. Etrafta kara kara düşünmesini istemiyordum.

Hans ceketin bulunduğu poşeti girişe bırakıp elinde yiyecek dolu bir kese kâğıdıyla içeri girdi. Sanki bütün gün yürümüşüm de şimdi bir gün daha yürümem gerekiyormuş gibi bir yorgunluk çöktü üzerime.

"Sevdiğin ezmeler indirimdeydi," dedi Hans, Coop market poşetini göstererek.

İçten bakışları ve yamuk tebessümü bana seni hatırlatıyordu, kısa bir an için sanki burdaymışsın gibi hissettim.

13:15

Hans ve sağlık merkezi görevlileri ayarlanabilir yatağı kurmak için buradalar. Öğle yemeğinde sosisli güveç var.

/Kalle

Sen Brunkullagården'e gittiğinden beri Sixten ve benim her gece üzerinde uyuduğumuz kanepenin götürülüşünü izlemek için beni uygun bir mesafede pencerenin yanındaki mutfak sandalyesine oturttular. Aileniin evinde duran ve buraya taşındığımızda Hissmofors'tan yanımızda getirdiğimiz o kanepeyi.

Hans'ın bahsettiği ilk andan beri ayarlanabilir yatak dedikleri şeye geçmemek için direndim. Mutfak kanepesinde uyumak en iyisiydi. Ama ağzımdan çıkan boğuk sözlere kimse aldırış etmiyordu. Kimsenin uğramadığı bir yere gökyüzünden ölü kuşlar gibi düşüyorlardı.

Hans'ın alnından ter akarken, pazarcı pek etkilenmemişe benziyordu. Hans'dan çok daha kaslıydı ve ondan yirmi yaş genç görünüyordu. Acaba bunu kaça satacaktı?

Sixten, elimi sırtına koymama rağmen huzursuz olup hafifçe inledi.

Pencereden kamyonu fark ettim.

"Taş döşemelerin üzerine park etmek zorundalar mı?"

"Ne?"

Hans arkasını döndü.

"Ne kadara mal olduğunu biliyor musun sen?" diye sordum.

Girişin önüne taş döşeme yaptırmaya karar verdiğimizde bu büyük bir yatırımdı.

"Şimdi olmaz, baba."

Hans kanepeyi kaldırıp ayaklarının altına bir havlu sıkıştırdı, böylece kanepeyi yerde daha kolay çekebileceklerdi.

İçimdeki huzursuzluk artıyordu. Kükremek istiyordum ama içimden bir şey duygularımın saçma olduğunu söylüyordu. Sanki dünyadaki hiç kimse bu konuda sinirlenmeye hakkım olduğunu düşünmüyormuş gibi.

Huzur içinde düşünebilmek için tuvalete gitmeye karar verdim. Pazarcı adam kanepeyi yere bırakıp onu geçmeme izin verdi, böylece salona ve tuvalete gidebildim.

"O zaman tekrar deneyelim," dedi Hans ardından bir iç çekip.

Tuvaletten döndüğümde mutfak kanepesini çoktan kamyona yüklemişlerdi. Hans yeni yatağı köşedeki yerine itiyor ve tekerlekleri kilitliyordu. En azından yatağı nereye koyacağımı ben seçmiştim. Kanepenin her zaman olduğu yere.

Kamyon uzaklaşırken bir süre sessizce yatağa bakakaldık. Saat işliyordu. Hastanedeki yataklar gibiydi. Hans doğduğunda doğumhanede yattığın yatağın tıpatıp aynısıydı. Ve kalp ameliyatı olduğumda benim odamdakinin. Tıpkı senin her gece baş koyduğun yatak.

Oğlumuzun memnun yüzü bende bir kütük alıp kafasına fırlatma isteği uyandırıyordu. Ama bunu yapacak enerjim yoktu.

Evimi istila etmek ve yeniden dekore etmek için harcadığı zamanın yarısını Sixten ile dışarı çıkmak için harcasaydı sanırım sorun kalmazdı.

"Neden kulpları, kenarları ve tekerlekleri olan bir yatağım olsun ki?" dedim kaşlarımı çatarak. Elimden geldiğince onunla uğraşmak istiyordum.

"Çünkü böylesi senin için çok daha iyi," dedi Hans alnındaki teri silerek. Kalın ve büyük bir gövdeye sahip olmasına rağmen zayıftı.

Elimdeki bardağa tükürdüm. Hans'ın nasıl rahatsız olduğunu fark ettim. "Kendim istemezken benim için nasıl daha iyi olabilir?"

Sesim kesildi ve tekrar tükürdüm. Boğazımdaki düğümü bir türlü atamıyordum. Başkalarının benim için neyin iyi olduğunu söylemesinden çok sıkıldım artık.

"Bu yataktan kalkmak çok daha kolay. Baksana."

Hans yeni yapılmış yatağa uzanıp yatağın baş ucundaki alüminyum çubuğa asılı kolla kendini yukarı çekti.

Ayağa kalkıp kolu kafasına indirmeyi düşündüm. Sixten'in başını sıska kalçama dayaması bana güç veriyordu; burası benim evimdi. Var gücümle sertçe öksürüp balgamı çıkardım.

"Mutfak kanepesinde kütük gibi uyuduğumu biliyorken bunun nasıl daha iyi olduğunu söylersin?"

Hans iç çekti.

"Ama artık konu sadece seninle ilgili değil baba."

Söz konusu evimde uyuduğum yatakken nasıl olur da sadece benimle ilgili olmazdı? Bağırmak istiyordum ama boğazıma yeni bir balgam takıldı, öksürmeye başladım.

"Al," dedi Hans bir süre sonra bana bir bardak su uzatıp. "Biliyorsun ki bu yataklar sana bakanların da işlerini kolaylaştırıyor."

Pes ediyordum. Kendimde bulduğum güçten eser kalmamıştı. Hans'ın beni yatağa yatırmasına ve uzaktan kumandanın yapabildiği tüm numaraları göstermesine izin verdim. O sırtlığı kaldırırken ben de başımı sallayıp bir şeyler mırıldandım.

O gidince ben de yenilmiş bir şekilde yatağa uzandım. O kadar yumuşaktı ki sanki bir deliğin içinde kaybolacakmışım gibi

hissediyordum. Sixten yerde minderinde yatıyordu. Hans elini yorgana vurduğunda yatağa atlamak istemedi.

"Hadi ama, başka seçeneğimiz yok," dedim elimi hafifçe kalçama vurarak.

Bana kararsızca bakıp zıpladı. Birkaç tur daha attıktan sonra her zamanki gibi sol tarafıma uzandı.

Gözlerimi kapadığımda Hans, Ture'nin evine giden yolda önümden yürüyordu. Sırt çantası tamamen doluydu, hem uyku tulumunu hem de uyku matını kendisi taşıyordu.

Sırt çantasına bir kazak daha tıkıştırırken, "Ona fazla yüklenme," demiştin. "O sadece dokuz yaşında."

"Sadece dokuz," diye taklit ettim.

Onun yaşındayken bundan çok daha fazla yük taşıyordum ben. Ama bunun son olduğunu söyleyip sana gülümsedim.

Ture bir yürüyüş sopası bulmuştu ve şimdi Hans da benzer bir sopa arıyordu.

"İşte!"

"Hayır, o çok kırılgan," dedi Ture. "Aramaya devam etmemiz gerekecek."

Havada kışın yaklaştığını hissedebiliyordunuz, muhtemelen bu gece hava sıfırın altında olacaktı. Hans haftalardır bu geziden, hangi sopaları alacağından ve neler yapacağından bahsediyordu. Altı yaşından beri gelirdi, ondan önce o kadar uzağa gitmek için küçük olduğunu düşünmüştün. Bir önceki yıl gidebilecek kadar büyüdüğünü düşünmüştüm ama sen kesin bir dille hayır demiştin.

Ture ve Hans patikanın biraz ilerisinde arka arkaya yürüyorlardı. Doğumhaneden eve yeni döndüğümüzde bizi ilk kez ziyaret ettiğinde, her zamanki konuşkan halini biraz yitirmişti. Ona doğumun senin için zor geçtiğini söylememiştim ama o yine de bunu

fark etmişti. Sen kollarında uyuyan Hans'la koltukta otururken sana sıcak bir şekilde gülümsemişti. Bir sürahi su ve bir bardak getirip yanına koymuştu.

"Susadığın belli oluyor."

Sen de nazikçe başını salladın. Bir süre sonra Hans uyandı ve küçük ağzını kocaman bir esnemeyle açtı.

Ture'ye "Tutmak ister misin?" diye sorduğunda şaşırmıştım ama bir şey söylemeden mutfak taburesinde oturdum.

"Çok isterim," dedi gözleri büyüyen Ture.

Mutfaktaki kanepeye oturup arkadaşımın yeni doğan oğlumu kucağına alışını izledim ve o anı bizimle paylaşmanın onun için önemli olduğunu hissettim.

Ture başını Hans'ın küçük bedenine yasladı.

"Biraz büyüdüğünde, büyüklerle kulübeye ve balık tutmaya gideceksin," dedi eğlenceli bir sesle.

Sen de ben de güldük. Ture'nin tuhaf ses tonu ve uzun, sıska vücuduyla Hans'ın agucuklarında çok komik olan bir şey vardı.

"İşte, Hans!" dedi Ture aniden. "Sopan orada, huş ağacının yanında."

Hans yaban mersini tarlasına doğru bir sıçrayış yapıp Ture'nin işaret ettiği huş ağacına doğru koştu.

"Mükemmel," dedi Ture, Hans geri döndüğünde. Sonra sopanın ucundaki dalı çekip çıkardı ve tekrar Hans'a uzattı.

Akşam yemeğinden sonra alt ranzaya uzanıp bacaklarımı esnettim. Dışarıda hava kararıyordu. Senin evde yaptığın gibi Hans'ın yatma saatiyle hiç ilgilenmiyordum. Biz yatana kadar uyanık kalmasına izin verdim. Yatağa girmek için belli bir saatim olduğunu hatır-

lamıyordum. Sanırım akşam yemeğinden sonra hepimiz yatağa girmiştik.

"Yanında hangi kitap var?" diye sordu Hans.

Ture sırt çantasına doğru yürüyüp muzaffer bir edayla kalın bir kitap çıkardı.

"Bu!"

Loş gaz lambasının ışığında göz ucuyla baktım ama başlığını seçemiyordum. Masanın üzerine, sesler çıkarmaya başlayan Hans'ın önüne koydu.

"Grriimm Kardeşşşlerrr masallaaarrrııı."

Hans'ın okumayı öğrenmesi uzun zaman almıştı ama artık alışmaya başlamıştı. Başkalarının ona kitap okuması her zaman hoşuna gitmişti.

"Kesinlikle, çok iyi," dedi Ture, Külkedisi masalını açarak.

"Bu çok korkunç olan değil mi?" diye sordum. Kız kardeşlerinden biriyle bu konu hakkında konuştuğunu duymuştum, çocukları kabuslar görmüştü.

Ture, gözlüklerini burnunun üstüne doğru iterek, "Eh, bazı anlar var," diye mırıldandı. "Ama hiç kimse biraz korkudan ölmedi. Çocukken bu peri masallarına bayılırdım."

Ture okumaya başladı, ben de dinlemek istiyordum ama henüz birkaç cümle okumuştu ki ben sızmaya başlamıştım. Arada birkaç kelime duyuyordum, ateş çıtırdadıkça yeniden sızıyordum.

"Baba, ayaklarından parçalar koparıyorlar!" diye bağırdı Hans kolumu çekerek.

"Neden bahsediyorsun sen?" diye sordum uykulu uykulu.

Ture masadan gülüyordu.

"Üvey kızlar, cam ayakkabıyı giyip prenslerini elde edebilmek için ayaklarını kesip biçtiler," diye açıkladı.

Yüzümü ovuşturdum.

"Bu nasıl bir saçmalık?" dedim esneyerek. "Hepsi uydurma, Hans."

Böyle bir şeyi okumanın iyi bir fikir olmadığını düşünürdün. "Yarın başka bir tane okuruz," dedi Hans, Ture'ye arkasını dönerek.

"Mmm, sanırım Rapunzel ile ilgili olan olacak."

"Olur, olur," dedim başımı sallayarak, kim olduğuna dair hiçbir fikrim yoktu. Ayağa kalkıp kapıya doğru yürüdüm. "Şimdi işemek için dışarı çıkıyorum."

Hans ile kulübeden biraz uzaklaşıp küçük bir tepeye doğru yürüdük. Dolunay gölün ve çam ormanının üzerine soğuk bir parıltı yayıyordu. Arkamızdaki açıklık sessizdi.

Hans olabildiğince yaklaşıp pantolonunun fermuarını açtı. Kolu bacağımın dış tarafına değdi. Sessizdi.

"Ture'nin okuduğu masalların hepsinin uydurma olduğunu biliyorsun, değil mi?"

Hans kararsızca omuz silkip çişini otlara doğrulttu.

"Gerçekmiş gibi anlatıyor ama değil mi?" dedim omzuna dokunup.

Silkelenip kulübeye doğru yürümeye başladık. Usulca elimi tutup sıktı. Ben de sıktım.

17:45

Sütlaç yaptım ama Bo istemiyor. Yeni yatağından memnun olmadığını yazmamı istiyor. Çok yumuşakmış.

/Ingrid

Uyandığımda göğsümde bir baskı vardı ve terden sırılsıklamdım. Kafam keskin bir bıçak gibi tekrar tekrar içimi tırmalayan bir cümleye takılı kalmıştı.

Kanepeyi alabiliyorsa Sixten'i de alabilir.

Yatağın kenarına oturmak için kendimi yukarı çektim. Parmaklarım titriyordu. Cep telefonuma uzandım. Ture ile acilen konuşmalıydım. Telefonu bulmam biraz zaman aldı, yatak kanepeden daha yüksekti ve ben buna hâlâ alışabilmiş değildim. Yeşil ahizeye tıkladım ama Ture yerine yanlışlıkla Hans'ı aramıştım.

"Off," diye söylenip hızla kırmızı ahizeyi tıkladım.

Sixten başını bana doğru kaldırdı. Sinyal sesi hiç bitmeyecekmiş gibi devam etti.

"Bo, selam," dedi Ture sonunda.

Biraz olsun sakinleştim.

"Bugün için sözleşmiş miydik?" diye sordu boğazını temizleyerek.

"Hayır, sanmıyorum ama ben yine de aradım," dedim ve sustum.

"Bir şey mi oldu?"

Birden ağlayacak gibi oldum. Buna devam etmek istemediğimi haykırmak istiyordum. Hans'ı arayıp Sixten'i Bo'dan alırsan canın cehenneme demesini istiyordum.

"Bo, orada mısın?"

"Sixten'i benden alırlarsa kendimi öldürürüm," dedim hiç düşünemeden.

Ture tekrar boğazını temizledi.

"Bunlar ağır sözler, Bo."

Ne diyeceğimi bilemedim. Sadece Sixten'in başını okşadım. Fredrikssonlar'ın oğullarının görüntüsü gözümün önüne geldi. Onu yirminci yaş gününde ahırda başından vurulmuş halde bulmuşlardı.

"Sen böyle bir şey yapar mısın?" diye sordu Ture bir süre sessizlikten sonra.

"Ne yapar mıyım?"

"Yani işte, Sixten'i senden alırlarsa kendini öldürür müsün?" dedi, homurdanır gibi bir ses çıkararak.

Düşündüm. Bir avcı olsaydım, belki kolay olurdu. Ama benim gibi silahı olmayan, duş alamayan, tuvalete bile gidemeyen biri için bu pek mümkün değildi.

"Bilmiyorum..." deyip cümleyi sonlandırdım. Hattın diğer ucunda sessizlik vardı.

"Aman," dedim bir süre sonra. "Neyse ne işte."

Ture yine bir şeyler homurdanıyordu, biraz utanmıştım. İç çekip elimi kucağıma koydum. Parmaklarım her zamankinden daha çok sızlıyordu.

"Aman işte," dedim tekrar.

Ture hâlâ sessizdi, bir an için telefonu kapatmış olabileceğini düşündüm, çünkü susmak ona göre değildi. Tam söylediğim şeyin aptalca bir şey olduğunu ve bunu asla yapmayacağımı söyleyecekken boğazını temizledi.

"Böyle bir şey olmasını istemem. Asla böyle olmasını istemem," dedi bana yabancı gelen bir ses tonuyla.

Eli titriyor olmalıydı çünkü fincanı tabağın üzerine koyduğunda şıngırdama sesi çıktı.

Fredriksonlar'ı hatırladıkça utanıyordum, bir daha asla eskisi gibi olamadıkları aklıma geldi. Ture'ye böyle bir şey yaşatmak istemezdim.

"Hayır, tabii ki öyle olmayacak," dedim parmağımı kalçamdaki kahve lekesinin üzerinde gezdirerek. "Tabii ki öyle olmayacak."

Ture her zamanki ses tonuyla, "Ayrıca Sixten'i henüz almadılar," dedi. "Bence Ingrid bu durumu düzeltecek, belki Hans'ın aklı başına gelecek."

Hâlâ göğsümde bir sızı vardı ama baskı hafiflemişti.

18 Temmuz Sali

Sixten kulakları havada, gözleri bana dikilmiş halde mutfağın ortasında duruyordu; tıpkı çişi geldiğinde yaptığı gibi. Telefonumu masanın üzerine koydum. Marita nasıl olduğumu, yardıma ihtiyacım olup olmadığını sormak için aramıştı az önce. Bir şey olursa arayacağıma söz verdim. Bir ara onunla Sixten hakkında konuşmayı düşündüm ama sonra vazgeçtim. Muhtemelen yeterince derdi vardı onun da.

Yorgundum, aslında yatakta kalmayı tercih ederdim ama başımın üzerinde sallanan kolu tutup kendimi oturma pozisyonuna getirdim.

Çay bardakta soğumuştu, görünüşe göre kahvaltı yaparken uyuyakalmıştım. Somun sandviçin kenarı kurumuştu ama tereyağı hâlâ yapış yapıştı. Sixten yerde bir tur dönüp ön kapıya doğru yürüdü, tasmasını takmamı bekliyordu.

Ayağa kalktığımda başım döndü, parıldayan siyahlık kaybolana kadar masanın üstünü tutmak zorunda kaldım. Terliklerimi nereye koyduğumu unutmuştum. Mutfağın sert zemininde terliksiz yürümekten ayaklarım acıyordu.

Ön kapıyı açar açmaz Sixten dışarı fırladı. Vücudundaki karıncalanmaya rağmen sabırla dışarıda beni bekliyordu.

Portmantoya tutunup önce bir ayağıma, sonra diğerine lastik çizmelerimi geçirdim. Kalın çoraplarımı giyip eşofmanım kaymasın diye baldırlarıma kadar çektim.

Kapıyı arkamdan kapatır kapatmaz Sixten evin arkasındaki ormana doğru yola koyuldu. Onu takip edip evi rüzgârdan koruyan ağaçların arasında koşmasını izledim.

08:20

Geldiğimde ev bomboştu, ne Bo ne de Sixten buradaydı. Bekledim ama geri gelmediler. Ingrid buraya geliyor. Onları aramaya çıkıyorum.

/Johanna

Yolun ilk yarısı dik ve kuru çalılarla kaplıydı. Dün gece yağmur yağmış olmalıydı çünkü çıplak dallar kaygandı. Kenardan sarkan dal parçasını fark etmeyince ayağım takılıp tökezledim. Tam düşecekken asılı bir dala tutunup dengemi yeniden sağlamayı başardım.

Sixten çoktan ormandaki açıklığa ulaşmıştı. Burası en sevdiğim yerdi çünkü adeta etrafı ormanla çevrili bir buket oluşturan yabani çiçekler burada yetişiyordu.

"Gelirken bana çiçek getirir misin?" derdin bazen, tasmalarını çıkarıp köpekleri saldığımda. "Açıklıktan geçeceksen tabii," diye eklerdin, neredeyse her zaman bu yoldan gittiğimi bildiğin halde.

"Çiçekçiden," derdim döndüğümde elimdeki büyük buketi gururla sana uzatırken.

Sen de çiçekleri tezgâhta dikkatle saplarından ayırıp mutfak masasındaki büyük vazolara yerleştirirdin. Çoğu zaman teyzenin düğün hediyesi olarak verdiği vazoya koyardın.

Açıklığa ulaşmadan önce soluklanmak için çayırın kenarında durdum. Buraya pek çok kez gelmiştim. Düşünmeye ihtiyacım olduğunda, yorulduğumda. Hans Muhafazakâr Parti'ye katıldığında. Ture ilk kez hastalandığında ve sen buradan son kez ayrıldığında. O zamanlar köpekleri yanıma alır bir süre otururdum. Hiçbir şeyi çözemeyebilir ya da beni daha bilge yapmayabilirdi, ama içimdeki uğultuyu bir şekilde dindirdiğini düşünüyordum.

Açıklığın ortasındaki koruda kavak ağaçlarının yaprakları ıslık çalıyordu. Komşu çocuğunun köpeği birkaç yıl önce oradaki çam ağaçlarının tepelerinden birinde bir ayı yavrusu bulmuştu.

"Annesini kaybetmiş olmalı," demişti çocuk. "Yukarıda oturmuş annesini arıyordu."

O yıl ormanda çok sayıda ayı olduğunu zaten biliyordum çünkü Blixten kuyruğunu bacaklarının arasına alıp günlerce ormanda peşimden yürümüştü. Sen sadece omuzlarını silkmiştin, hiç rahatsız olmadın, ayıdan hiç korkmadın. Öte yandan Ture, o sonbahar beni ziyaret etmeye bile gelmemişti.

Mantar toplamaya gitmek isteyip istemediğini sorduğumda başını sallayarak, "Bahse girerim bin dokuz yüz seksen dokuzdan bu yana bir ayı saldırısında ölen ilk kişi ben olacağım," demişti.

Ertesi yıl annesi olmadığından yiyecek bulmak için evlere yaklaşmaya başlayınca onu vurdular. Bir yavru olarak sevimli olsa da kapınızın önünde yetişkin bir erkek ayı istemezdiniz.

Mavi, beyaz, sarı ve yeşil çiçeklerden oluşan bitki örtüsüne baktım.

Yoncalar, mavi çan çiçekleri ve o muhteşem turuncu örtü.

Sixten'in bedenini göremiyordum ama ileride koşturduğu yerde çiçekler ve çalılar hareket ediyordu. Açıklıkta dolaşan bir kasırga gibi.

Yakında kış gelmeden önce balya yapmak için her şeyi biçeceklerdi. O zaman sonbahar renklerinin gelmekte olduğunu, ormandaki kavak ağacının yakında kırmızıya bürüneceğini bilirdiniz.

Burada olsaydın, bir buket yapıp anın tadını çıkarmamız gerektiğini söylerdin.

Bacaklarım şimdiden daha güçlüydü. Açıklığın etrafında bir tur atıp eski orman yolundan aşağı inmeye ve sonra posta kutuları-

nın yanından geçen köy yoluna çıkmaya karar verdim. Çok uzak değildi, ama biraz yokuşlu bir yoldu.

Altımda bez olmadığı için memnundum, bu beni daha çevik hissettiriyordu ve adımlarımı daha kolay atıyordum. Gözlerimle Sixten'i ararken hızımı arttırdım. Çam kozalakları ayaklarımın altına giriyordu, bu yıl onlardan çok vardı. Sixten elinde bir sopayla koşarak bana doğru geliyordu ama birkaç metre ötede durdu. Köpeklerim arasında bunu yapan tek kişi oydu. Ona bir şeyler atmamı istiyordu ama asla bana geri getirmiyordu. Bunun yerine kendim yeni şeyler aramak zorunda kalıyordum. Ona yavruyken öğretmeye çalışmıştım ama nafile.

Bir sopa almak için eğildim. Eklemlerim sertleşmişti ve ona ulaşmak için zorlandım. Olabildiğince uzağa fırlattım, Sixten de peşinden koşuyordu. Sopayı yakalamadan hemen önce sıçrayıp üzerine atladı. Sopayı ağzına alıp sanki canını çıkaracağı bir avmış gibi kafasıyla fırlattı. Onun bu coşkusu hoşuma gidiyordu. Bir süre sonra yere uzanıp sopayı kemirerek parçalara ayırdı. Sonra bir sopa daha alıp ona fırlattım.

Temmuz ayında olmamıza rağmen, rüzgâr soğuk esiyordu, benim de biraz içim titriyordu. Isınmak için adımlarımı hızlandırdım. Normalde nereye bastığımı görmek için gözümü yoldan ayırmazdım ama şimdi koruya doğru yola çıkan Sixten'e bakıyordum. Yırtıcı içgüdülerini takip ederek burnunu tepeye dayamış, farelerin peşinden koşuyordu.

Aniden düştüm, dengemi sağlayacak zamanım hiç olmadı. Bir anda yüzüm yere dönük burnumda ormanın küf kokusuyla yatıyordum. Gözlüklerimi takmış olsaydım, karıncaların yüzümün önünde çalıştığını görebilirdim. Şimdi çoğunlukla bulanık renkler görüyordum ama yakınımda bir karınca yuvası olduğunu biliyordum. Hans'ın küçüklüğünden beri oradaydı.

Dizim ağrıyordu ama vücudumun kalanı her zamanki gibiydi. Yan dönüp doğrulmayı başardım. Yol boyunca artık bitki örtüsüyle kaplı devrilmiş ağaç gövdesini görmedim.

Sixten gelip yüzümü yaladı. İnliyordu.

"Yok bir şey, bak iyiyim," diye mırıldandım bir kavak ağacına doğru sürünerek. Ona yaslanıp gözlerimi kapadım. Dizimdeki ağrı artıyor, yola çıkarken vücuduma yayılan güç kayboluyordu. Rüzgâr ağaç tepelerinin arasından esiyor ve tenimi ürpertiyordu. Sixten benden bir metre uzağa oturmuş kulaklarını dikmiş açıklığa bakıyordu. Köpeklerim arasında en korkak olanı oydu ama gerçek bir tehlikede ne yapacağını bilmiyordum. En korkaklar işler kızıştığında en cesur olabilenlerdi.

"Biraz dinleneceğim," diye mırıldandım, başımı ağacın gövdesine yaslayarak.

12:30

Sixten Bo'yu bulduğumuz açıklığın etrafında başıboş koşuyordu. Bo, kafası karışmış bir halde bir kavak ağacına yaslanmıştı. Altına işemişti. İyi olduğunu ama oraya nasıl geldiğini bilmediğini söyledi. Ona duş aldırıp temiz kıyafetler giydirdik. Ingrid rapor yazıp Hans'la temasa geçti.

/Johanna - Ingrid

Duş çok iyi geldi. Johanna o kadar kararlıydı ki ona hayır diyemezdim.

"Pazarlık yok," demişti topuklarının üzerinde dönüp önlüğünü ve eldivenlerini giymek için banyoya girerken.

Dışarıdayken fark etmemiştim ama eve döndüğümde iliklerime kadar donmuştum. Johanna cildim kızarana kadar beni keseledi. Saç ve sakalımı sabunladı, ben de itiraz etmedim. Bana temiz bir eşofman altı ve gömlek giydirdi. Hiç karşı gelmeden beni bezlemesine izin verdim. Beni yatağıma yatırdığında ise oldukça rahatlamıştım.

Başımı önce sola, sonra sağa çevirdim. Yeni yatak koca bir okyanus gibiydi. Neden bu kadar büyük bir uyku alanına ihtiyacı olabilirdi ki bir insanın? Hans çok kullanışlı olduğundan bahsetmişti ama bence hantal ve çirkindi.

Uzaktan kumandayı kurcaladım. Kişiye özel diyorlardı ama kime göre olduğunu merak ediyordum, çünkü bu zımbırtı kesinlikle bana göre değildi. Hem sağlık merkezi görevlisi hem de Hans bana arkalığın nasıl kaldırılacağını göstermesine rağmen şimdi hatırlayamıyordum. Komodinin üzerindeki çay fincanını alıp bir yudum içtim.

Johanna'yla Ingrid mutfakta bir dosyadaki kâğıtları inceliyordu. Ingrid bir şey açıklıyordu, Johanna da ciddiyetle başını sallıyordu.

"Burayı ben toparlarım," dedi Ingrid. "Marie benim yerime MA ve TE ile ilgilenecek, yani bugün zaten başka bir işim yok."

"Tamam," dedi Johanna, başparmağını kaldırarak.

Sonra kapıya doğru gidip spor ayakkabılarının bağcıklarını bağladı ve polar üstünü kapıp kafasını mutfağa doğru uzattı.

"Görüşürüz, sakın bir yere ayrılma," diyerek uyardı meydan okurcasına. "Seni bir daha açıklıkta o halde bulmak istemiyorum."

Sanki düşüp kalkamamak benim suçumuş gibi.

"Peki, peki," diye mırıldandım.

Johanna'nın kapıyı kapatmasıyla sessizlik oldu. Ingrid dosya dolusu kâğıtları incelemeye devam etti ve bir süre sonra dosyayı kapatıp karnına dayadı. Bana döndü ama hiçbir şey söylemedi. Bundan rahatsız olmuştum çünkü bu sessizliğin neden kaynaklandığını bilmiyordum.

Sixten yerden kalkıp onun yanına gitti. Burnunu bacaklarının arasına bastırdı çünkü aynı anda iki kulağının arkasını sertçe kaşımasını istiyordu.

Gözlerini pencerenin dışına dikmiş etrafı izlerken ellerini Sixten'in tüylerinde dolaştırdı.

Bir süre sonra, "Bunu raporlamam gerektiğini biliyorsun, değil mi Bo?" dedi.

"Raporlamak," diye homurdandım. İhtiyarın odunları dikkatsizce istifleyip her şeyi yere düşürdüğümde bana bağırdığı gibi bağırmak istiyordum.

Lanet olsun, ben sadece köpeği ormanda yürüyüşe çıkaracaktım. Daha bu insanlar dünyada bile yokken yarım asırdır yürüdüğüm ormanda. Tüm bunları söylemek istiyordum ama ağzımdan tek çıkan yine, "Raporlamak?" oldu.

Ingrid yatağa doğru yürüyüp eliyle yatağın ucuna vurdu. Sixten önce bana sonra da ona başıyla işaret eden Ingrid'e baktı. Zıplayıp bacaklarımın dibine uzandı, ben de biraz olsun hafifledim.

"Hafifletici sebepler olduğunu belirtmek için elimden geleni yapacağım," dedi. Hafifletici derken parmaklarını kaldırıp tırnak işareti yaptı. "Ama daha kötü sonuçlanabilirdi, bunu biliyorsun."

İtiraz etmek için derin bir nefes aldım ama söyleyecek sözüm yoktu, onun yerine boş bir iç çektim. Daha kötü demekle neyi kastettiğini bilmiyordum.

Gözlerim yandığı için bir süre gözlerimi kapadım. Ingrid bir bardak su doldurup onunla bir enerji içeceğini yatağın yanındaki komodinin üzerine koydu. Mutfak masasını da kaldırmışlardı.

"Çikolatalı kek koyacağım sana," dedi. Pakedi açarken hışırtısını duydum. Gözlerim hâlâ kapalıyken ona teşekkür edip elimi Sixten'in üzerine koydum. Ağır ağır nefes alıyordu. Uykumun gelmesiyle hafifledim.

"Şimdi dinlen Bo, yarın görüşürüz. Gündüz çalışacağım, bu yüzden Sixten'i dışarı çıkarıyorum."

Tamam, diye cevap verdim sanırım ona ama Ingrid kapıyı arkasından kapadığında çoktan uykuya dalmıştım.

18:30

Bo daha neşeli görünüyor. Izgara sosis ve patates püresi hazırladım. Sixten'i çişe çıkardım ve dereye serinlemeye götürdüm.

/Kalle

Telefon çalıyordu, başta telefonu bulamadım. Komodinin altındaki raftaydı. Yatak o kadar yumuşaktı ki gövdemi dik tutmakta zorlanıyordum. Dirseğim aşağıya batıyor, kolum titremeye başlıyordu. Sonunda cep telefonunu buldum ve tekrar uzandım. Ekranda "Ellinor" yazısını görünce içimde bir şeyler parçalandı.

Boğazımı temizledim.

"Buyurun, ben Bo Andersson."

"Büyükbaba, nasılsın?" Sesi endişeli geliyordu.

Sesi göğsümde bir şeyleri harekete geçiriyordu ve ağlayacakmışım gibi hissettim ama kendimi tutup yutkundum.

Tam ona cevap verecekken, "Babam az önce arayıp bakıcıların seni ormanda bulduğunu söyledi." dedi. "Sixten'le yürürken düşmüşsün."

"Ah, evet, evet," diye cevap verdim nedenini bilmeden gülerek.

"Sixten'i sadece bir yürüyüşe çıkarmıştım ama sonra ayağım takıldı," diye ekledim çaresiz görünmemek için hızlıca.

Ellinor yüksek sesle iç çekti.

"Yaralanmadım, endişelenmene gerek yok."

"Elbette endişelenirim. Bacağını kırıp orada öylece kalabilirdin."

Kimse bu hastane yatağında sıkışıp kalmamı dert etmiyor gibi görünüyor, diye düşündüm. Kulaklarını diken Sixten'e baktım.

Telefonda bir hışırtı duyuldu, Ellinor telefonu diğer kulağına götürmüş olmalıydı. Kendimi yukarı itip yatağın kenarına oturdum.

"Özür dilerim, Sixten'le çıkmak istemeni elbette anlıyorum," dedi bir süre sonra tekrar sessizliğe gömülüp. "Sadece çok endişeleniyorum, daha doğrusu endişeleniyoruz. Babam aradığında çok endişeliydi. Sesinden anlaşılıyordu."

"Hans mı endişeliydi? Hiç sanmam," diye homurdandım.

"Elbette endişelenir. Sadece bunu göstermekte zorlanıyor."

Her şeyi içinden geldiği gibi söylemek ne kadar zor olabilir ki? diye düşünüp boğazımı temizledim.

Ellinor'un nefes alışına kulak verdim ve birden bana Hans hakkında daha fazla şey anlatmasını istedim. Onun neden böyle olduğunu açıklamasını istiyordum. Neden bu kadar zor olduğunu.

"Eh, peki," dedim Sixten'in başını okşayarak. "Okul nasıl gidiyor?"

Ellinor sorumu tamamen görmezden gelerek, "Ayrıca sen de onun endişelendiğini anlamakta pek iyi değilsin," dedi. "Ve evet endişeleniyoruz çünkü seni seviyoruz, bu kadar basit."

Yüzüme bir sıcaklık bastı. Bazen beni benden daha iyi tanıyordu ve bana nasıl biri olduğumu, ne hissettiğimi tam bir öz güvenle anlatması rahatsız edici olduğu kadar sevimli de oluyordu.

"Evet, seni yaban arısı," dedim. "Hayat kolay değil."

"Hımm."

"Peki ya okul, okul nasıl gidiyor?" diye sordum önümdeki bir not kâğıdına İngilizce yazarken. Ture'ye bugünlerde gençlerin İngilizceyi bu kadar çok kullanması hakkında ne düşündüğünü soracaktım.

Ellinor sonbahar için sipariş ettiği ders kitaplarını anlatıyordu, ben de susmasını hiç istemiyordum. Bana heyecanla insanlarla nasıl konuşulacağına dair farklı teoriler olduğunu söylüyordu.

"Demek öyle?" dedim, o kitaplarda gerçekten ne yazdığını merak ederek.

İki dönem okuduğunu söyledi. Şimdi yaz işi olarak bakıma muhtaç insanlara yönelik bir hastaevinde çalışıyordu.

"Ama yakında seni ziyarete geleceğim," dedi. "Belki Sofie de gelir, hani şu geçen Noel'de tanıştığın."

"Ah, evet ne iyi olur," dedim ama hatırlamıyordum. Hans okul arkadaşlarını nadiren eve getirirdi, ama Ellinor beni ziyaret ettiğinde sık sık arkadaşlarını da getirmeyi ihmal etmezdi.

"Sixten ne olacak?" diye sordu, babasının şeytani planlarından haberi olup olmadığını merak etmiştim. Ellinor'un buraya son gelişinde Sixten hakkında konuşup konuşmadığımızı hatırlayamadım.

"Evet, sorun yok, o burada, yanımda," dedim başını okşayarak.

"Giderek zorlaştığının farkındayım," dedi ve sessizliğe gömüldü. "Yani, artık onunla ilgilenmek."

"Ah, benim için hiç sorun değil, daha çok Hans öyle olduğunu düşünüyor," dedim sinirlenerek.

"Hımm."

Ellinor telefonu yine diğer kulağına götürdü.

Bir süre sessizce oturduk, ben söyleyecek bir şeyler bulmaya çalıştım.

Bir süre sonra, "Yanına gelince Sixten'in tırnaklarını kesmene yardım edebilirim," dedi. Ellinor ile Sixten'i mutfakta yerde, önümde hayal ederek gülümsedim.

"Çok isterim. Tabii ki," dedim, kendimi daha umutlu hissederek.

Ellinor, Hans'ın onu benden almasına izin vermezdi. Onun benimle, ait olduğu yerde kalmasını sağlayacaktı.

22 Temmuz Cumartesi

Gres yağını bisiklet zincirine sürüp kavanozu karın üzerine bıraktım. Pedalı çevirerek tüm zincire eşit olarak dağılmasını sağladım. Artık iki haftalıktı. Sağlam balon lastikler beni karla kaplı yollarda uçuruyor, Krokom'a on dakikadan az bir sürede varmamı sağlıyordu. Monark'ı doğru yöne çevirip şasiyi temiz bir bezle sildim ve gidonun üzerinde kalan karı temizledim. Tam girişe park ettim. Bir adım geri çekilip baktım. Desteği kullanmak yerine biraz daha uzağa götürüp duvara dayamaya karar verdim.

Ellerimi silip bezi pantolonumun cebine koydum. Parmaklarım soğuktan acıyordu. Çakıl dolu kovayı almak için ortak depo alanına gittim ve onu uzun işçi evleri bloğunun girişine giden yol boyunca serptim. Ziyarete gelecek annemin kaymasını istemiyordum. Karları temizlemek için kar botlarımı giriş duvarına vurdum ve güzel bir sabunlu banyo yapmak için içeri girdim. Lavabonun başında mırıldanarak duruyordun. Sobanın deposundan ılık su alıp yanında dikildim. Bir an için başını omzuma yasladım. Kokunu içime çektim, doyamıyordum.

"İşte bu kadar," dedin, tencerenin kapağını kapatıp ocağın üzerine koyup.

Son odunu da sobaya koyup boş odun taşıyıcısını kapıya götürdün. Yün kazağımı başıma geçirip daha fazla odun almak için dışarı çıktın.

Ellerimi küvetin üzerine silkeleyip mutfak havlusuna kurulayınca temiz olduğunu fark ettim. Havluyu asıp parmağımı süpürgelikte

gezdirdim, kir yoktu. Ayrıca perdeleri annemin sevdiğini bildiğim şekilde kenarları işlemeli olarak dikmeme yardım etmiştin.

Bakışlarım kapı çerçevesine sabitlendi. Köşeye bir çivi daha çakmaya karar verdim. Daha iyi oluyordu ama boşluk tamamen ortadan kalkmıyordu çünkü duvarın kenarı kavisliydi.

Bavulumu toplayıp Östersund'a ve oradan da Krokom'a giden otobüse binmek için otoyola doğru yürümemin üzerinden altı ay geçmişti. Oradan da Hissmofors'a kadar yürümek zorunda kalmıştım.

"Gitme zamanı geldi," dedim Renäs'teki evin girişinden bavulumu alıp gözlerini gazeteye dikmiş oturan ihtiyara bakıp. Yerinden kıpırdamadı.

"Bo gidiyor Karl-Erik," dedi annem.

İhtiyar başını kaldırıp, "Güle güle," diye homurdanıp tekrar gazetesine döndü.

Sessizce başımı sallayıp dışarı çıktım. Köpeklerin yanına çömelip sırtlarını okşadım. Annem şalını başına dolayıp bana otobüs durağına kadar eşlik etti. Bavulu ihtiyarın bisiklet bagajına koyup bisikleti yaya olarak aramızda sürdük.

"Bu iyi bir karar," dedi, bakışlarını çakıl taşlı yola sabitlemişti.

"Her şey yoluna girecek," dedim Evertssonların yanındaki sararmaya başlayan huş ağaçlarını işaret ederek. "Bak ne kadar güzel."

Annem bakışlarımı takip edip gülümsedi. Sonbahar onun mevsimiydi; renkler, mantarlar, hasat.

"Gerçi bir boşluk olacak," demişti dişlerini sıkarak.

Annemi özleyecektim, bunu biliyordum. Ama yeni olanın beklentisi o kadar büyüktü ki bunu düşünecek zamanım bile olmuyordu. Otobüs durağına yaklaştıkça adımlarımız hafifledi.

Perdenin kenarını çektim. Benim senin ailende hissettiğim kadar senin de benim ailemde hoş karşılandığını hissetmeni istiyordum.

Bir pazar günü kız kardeşinde yediğimiz öğle yemeğinden sonra bize doğru yürürken, "Babam öyle sinirlenen biri değildir," demiştin, ben de babanın hiç sinirlenip sinirlenmediğini merak etmiştim.

Onu hiç kızgın görmemenin nasıl mümkün olabileceğini düşündüğümü hatırlıyordum. Belki de babanın içkiden uzak durmasıyla ilgili bir durumdu. Çünkü bizim ihtiyar birkaç şişeden sonra hepten daha kötü oluyordu.

İçeri girip eldivenlerini çıkardın, kırmızı parmaklarını ısıtmak için sobanın yanına gittin. Hâlâ ailenle birlikte yaşıyor olsan da, burada benimle kendini evinde gibi hissediyordun.

"Göreceksin, harika olacak, ailenle tanışmak için sabırsızlanıyorum. Sadece basit bir öğle yemeği," demiştin ellerini yanaklarıma koyarak. Avuçiçlerin soğumuştu.

Bir süre gözlerimi gözlerinden ayırmadım. Senin kadar güzel birinin benim gibi biriyle birlikte olmak istediğine inanamıyordum. Kirpiklerindeki buzlar erimişti ve ben de göz kapaklarına yapışan nemi elimle temizledim.

Yüzümü serbest bırakıp, "Gidelim mi o zaman?" diye sordun.

Otobüs tüm yolcularını indirip yoluna devam ederken egzoz borusundan yüksek sesli bir kükreme duyuldu. Yolcuların yüzlerinde küçük bulutlarla çevrelendi. Çok kalabalık değildi ve ilk gördüğüm kişi ihtiyardı, başı diğerlerinden çok yukarıdaydı. Annem birkaç metre geriden geliyordu, onun ne kadar yaşlandığını görünce şaşırdım.

Genelde bunu yapmazdım ama ihtiyar bana doğru yaklaştığında şapkamı çıkardım. Hiçbir şey söylemeden ona başımı salladım.

"Bo, canım," dedi annem hızlı adımlarla ihtiyarın önünden geçip yanıma gelirken. Eldivenlerini çıkarıp ellerini az önce senin yaptığın gibi yanaklarıma koydu ve sonra hızla sana doğru döndü.

"Ve bu da sevgili Fredrika olmalı, değil mi?"

Gülümseyip başınla onayladın, annem de sana sarıldı.

"Merhaba küçük hanım," dedi ihtiyar ve biraz olsun rahatladım.

Yavaş yavaş eve yürürken annemle Hissmofors ve ailen hakkında konuşuyordunuz. İhtiyarla birlikte sizin iki yanınızda yürüyorduk, ara sıra lafa karışıyordum ama çoğunlukla sessizce yürüyüp bu kadar iyi anlaşıyor olmanızın tadını çıkarıyordum.

"Ama bu çok güzel, senin mi Bo?" diye haykırdı annem bisikleti görünce. "Gördün mü Karl-Erik?"

Anneme gülümsemekten kendimi alamadım. İhtiyar Monark'a doğru yürüdü ve parmağını çerçevesinde gezdirdi. Bir şey söyleyecekmiş gibi görünüyordu ama sonra tekrar ağzını kapatıp arkasını dönüp yola baktı.

"Görüyorum ki elektriğiniz var," dedi çenesini tutarak. "Tabii, yakınınızda elektrik santrali kuruldu."

Annem başını sallayıp elektrik direklerine doğru geri döndü. Koluma girip anneme gülümsedin.

"Pekala, hadi içeri geçip ısınalım, sofrayı çoktan hazırladım," dedin beni kapıya doğru çekip.

Evim neredeyse bloğun sonundaydı. Her işçiye birer oda verilmişti, avluda da ortak bir tuvalet vardı. Oda geniş olsa da ekip olarak taşındığımızda daha büyük bir yer aramamız gerekecekti.

Masa iki kişiden fazlası için yapılmadığından sıkışmak zorunda kaldık. Annem elektrikli soba görüp görmediğini sordu ve sen de ona yakında buraya bir tane kuracağımı söyledin. Annem

bu durumdan etkilenmiş bir şekilde kaşlarını kaldırdı. İhtiyara baktım, tek kelime etmeden odayı inceliyordu.

Ortamda bir sessizlik hakimdi, bir şeyler söylemeyi düşündüm ama çok yorgundum. Bir gece önce uykumu alamamıştım, gece boyunca yatağımda dönüp durmuştum. Annem senin güzel yemeklerini övüyordu. Ona hem etin hem de patatesin ailenden geldiğini söyledim.

"Şurada bir boşluk var, pervazı daha iyi tutturmalısın," dedi ihtiyar kapının köşesini işaret ederek.

Bana bakıp hızla ayağa kalktın ve sürahiye su doldurmaya gittin. Anneme biraz isteyip istemediğini sordun ve sonra bardağının kenarına kadar doldurdun. Onun ne düşündüğünün umurumda olmadığını, en önemli şeyin annemle senin iyi geçinmeniz ve ihtiyarın yaygara koparmaması olduğunu düşünmeye çalıştım. Ama yine de hayal kırıklığı beni ele geçirdi. İhtiyara kereste fabrikasındaki işin Ranviken'dekinden ne kadar farklı olduğunu anlatmak isterdim ama iş hakkında bir şey sormuyordu. Herkes yemeğini bitirdiğinde çatal kaşığı tabağa koyup kalktım.

"Gitsek iyi olur, otobüsü kaçırmayalım," dedim, annem başını öne eğdi.

Dışarı çıktığımızda hava çoktan kararmaya başlamıştı. Otobüs durağına varmadan hemen önce, eve doğru döndün. Kibarca başını sallayıp onlarla tanıştığına memnun olduğunu söyledin. İhtiyar şapkasını kaldırdı sonra da arkasını dönüp yürümeye devam etti.

Annem elini tekrar yanağıma koydu. Tam bir şey söyleyecekken aceleyle elini çekti ve ihtiyarın peşinden koştu.

Gözümün önünde küçülene kadar arkandan el salladım. Peşinden koşmak istiyordum ama tekrarlanan kapı vuruşlarıyla bölündüm. Başımı sallayıp annemle ihtiyarın nereye gittiğini görmek için arkamı döndüm ama ortada ne yol ne de otobüs vardı. Kapı tekrar

vuruldu. Gözlerimi açıp bir süre tavana bakarak uzandım. Aralık havası hâlâ buz gibiydi.

Yüzümü ovuşturup öksürdüm.

Sixten yatakta biraz sürünüp başına karnıma dayadı. Onunla göz göze gelip başını okşadım.

"İçeri gel."

10:00

Babamı ziyarete geldim. Derin dondurucuyu yeniden doldurdum. Arka girişe bir paket tuvalet kağıdı bıraktım. Buzdolabında kremalı pasta var. Girişte yakacak odun torbaları yığılı. Sixten hakkında konuştuk ama pek anlaşamadık, babamın keyfi yok.

/Hans

Ormanda olanları kesin bana karşı kullanacaktı. Argümanlarını güçlendirmek için kanıt olarak sunacaktı; Sixten'i benden alma hakkına sahip olduğunu güçlendirmek için.

Hans yatağın yanındaki mutfak sandalyesinde oturuyordu. Bana bakmak yerine, gözlerini senin komodinin üzerindeki fotoğrafına sabitlemişti. Elini gergin bir şekilde tıraşsız çenesinin üzerinde gezdirirken çıkan sert ses kulaklarımı tırmanıyordu.

Ne söyleyeceğini biliyordum. Bir süredir bunun üzerinde düşünüyor, cümleleri kendisi için şekillendiriyordu. Ve sonunda cesaretini toplamıştı.

"Böyle devam edemeyiz, bunu sen de biliyorsun," dedi, sanki bunun aslında bir çatışma olduğu gerçeğini tamamen gözden kaçırmış, kendi isteği ve kararı olduğunu unutmuş gibi.

Ne zaman oldu bilmiyordum ama rollerimiz değişmişti. Her ne kadar vücudu hiçbir zaman bir zamanlar benim olduğum kadar güçlü ve iri olmasa da, şu anda otorite sahibi olan oydu. Hayatımdan sorumlu olan kişi. Varlığının sebebi bendim ama ona boyun eğmesi gereken de, onun kararlarına bağlı olan da bendim. Sözü dinlenen kişi oydu, ben değil.

İhtiyarın dinlendiği gibi dinlenmiyorum. Son zamanlarına kadar insanlar hep istediklerini yerine getiriyorlardı.

Kendimi tutmaya çalıştım ama yine de gözlerim yaşarıyordu. Ağladığımı görmesini istemediğim için gözlerimi kapatıp uyuyormuş gibi yaptım, onu memnun etmek istemiyordum.

"Sixten senin yanında eziyet çekiyor bakamıyorsun. Başka seçenek yok," diye devam etti iç çekip.

Sixten kıpırdandı ve başını kaldırıp esnedi.

Birden panikledim. Öfkem kaybolup yerini korkuya bıraktı. Sanki oğlumuz gırtlağıma yapışmış beni boğuyormuş gibi hissediyordum.

Sixten'i yürüyüşe çıkarmak için daha fazla zamanları olsun diye salı banyomu veya bazı sabah kahvelerimi atlamanın bir faydası olur mu diye sormak istiyordum. O zaman onunla çıkmak için zaman bulamazlar mıydı?

"Hayvanlara bakmak bakıcıların sorumluluğu değil."

O kadar hızlı söylemişti ki kulağa prova edilmiş gibi geliyordu. Karşı koyabileceğim hiçbir argümanım yoktu.

"Marita, belki," dedim boğazımı temizleyerek. "O belki bazen gelip onu dışarı çıkarabilir?"

Hans başını iki yana salladı.

Öfke yine beni yiyip bitiriyordu. Sıcak çay suyunu yüzüne fırlatıp oğlumu böyle yetiştirmediğimi haykırmak istiyordum.

Bakışlarını okumak kolay değildi ama sanırım gözlerinde mutsuzluk vardı. Bu beni kızdırıyordu, tüm bunları çözümü elindeyken neden mutsuzdu? Sanki bu karar onun kontrolü dışındaymış gibi davranıyordu. Sanki biri onu Sixten'i benden almaya zorlamış gibi.

Gözlerinin içine baktım sanki vücudumdan bir uzvu koparmak üzereymiş gibi hissediyordum. Bu yapılmaz, sürü bölünmez, demek istiyordum ama sustum.

Çünkü biz, baba oğul olarak birçok kez tartışmış olsak da kelimeler içimde kalıyordu. Söyleyecek bir şey bulamıyordum. Sadece koca bir boşluk hissediyordum.

"Böyle olacak," dedi kararlı bir şekilde ayağa kalkıp. Her ne kadar şikâyet etmemiş ya da itiraz etmemiş olsam da kesin bir dille ekledi: "Böyle olması gerekiyor."

Boğazımda tuhaf bir gerginlik hissettim, keşke burada olsaydın. Böylece bir anne olarak bir babaya böyle davranılmayacağının bir uyarıcısı olarak elini omzuna koyup kulağını çekerdin. Çünkü bunun da bir sınırı olmalıydı. İhtiyar ne kadar kötü olsa da ben haddimi biliyordum. Hayat böyle bir şeydi.

Sixten başını tekrar karnıma yaslayıp gözlerini kapadı. Boğazım giderek tıkanıyordu, başımın döndüğünü hissediyordum.

Sixten'le başkası ilgilenecekti. Benden başka biri.

Ama kulaklarının okşanmasından nasıl hoşlandığını bilen tek kişi bendim.

12:00

Soslu balık köftesi ve patates var. Hans sabah Bo'yu ziyarete geldi. Sixten'in alınmasına karar verildi, Bo mutlu değil. Yatağın baş ucuna yemek koydum ama Bo istemiyor.

/Ingrid

İçimden hiçbir şey yapmak gelmiyordu. Lanet yatağıma uzanmış, bir şeylerin değişmesini bekliyordum. Ya da sadece geçmesini bekliyordum. Her şeyin.

Görüşüm bulanıktı ve sen benimle buluşmaya geliyordun. Hayal kurmak artık her zamankinden daha da büyük bir sığınak olmuştu.

"Neye ihtiyacımız var?" diye sordun, her ne kadar cebinde alışveriş listesi olsa da.

Cevap vermedim, ama her zamanki gibi bana alınacakları söylememi bekledim.

"Mandıradan süt, tereyağı ve kefir," dedin, ben de markete daldım. "Her birinden sadece bir paket," diye bağırdın arkamdan.

Bir hafta sonra ailenin yanına gidecektik, yani ev birkaç hafta boş kalacaktı. Her zamanki gibi ben tüm tatillerimi kullanacaktım, sen de Hans'la yaz boyunca orada kalacaktın.

"Yazları Hissmofors'ta geçireceğim, o kadar," demiştin Renäs'teki evin bana miras kaldığı haberini aldığımızda.

Sixten esneyip sırtını yanıma bastırırken süt kutusunun soğuğu hâlâ elimin üzerindeydi.

Hissmofors'u özleyip özlemediğini sorduğumda, "Onlarsız hiçbir şey eskisi gibi değil," demiştin.

O zaman anlamamıştım ama şimdi sensiz bir mutfakta, yabancı bir yatakta yatmış, Sixten benden alınmak üzereyken ne demek istediğini anlıyordum.

Cep telefonunun sesi mutfakta yankılanıyordu. Sixten burnunu dirseğimin altına sokup hafifçe homurdanınca ailenle ilgili düşüncelerim dağıldı. Ama hayat hakkında muhtemelen benden daha çok şey anladığın düşüncesi aklımdan çıkmıyordu.

Telefon tekrar çaldı. Ekranda *Hans* yazıyordu.

"Lanet olsun," dedim masaya geri koyup çalmaya devam ederken. "Cehenneme kadar yolun var."

Gözlerimi kapatıp telefonun susmasını bekledim. Eğer onu görmezden gelirsem fikrini değiştirecekti elbette. Yanlış bir şey yaptığının farkına varacaktı.

Telefon susunca gözlerimi açtım. Telefona uzanıp Ture'yi aradım.

17:45

Hâlâ masada duran balık köftelerini tekrar ısıttım. İkna etmeye çalıştım ama istemiyor. Sixten'i almalarına izin vermeyeceğini defalarca söyledi.

/Kalle

23 Temmuz Pazar

07:40

Bo yatakta, biraz hasta görünüyor. Kahvaltıda yulaf lapası istedi. Ona şişeye üflemesini hatırlattım. Bugün hava sıcak, su içmesi önemli. İlaçlar tamam.

/Johanna

Vücudumun ağırlaştığını hissediyordum. Her zamankinden daha fazla. Yatağın kenarına otururken yalpaladım. Çok yumuşak olduğu için dengemi sağlamak zor oluyordu.

Sixten su kabından su içmek için yataktan atladı. Göz kapaklarımın altı yanmadan ona bakmakta zorlanıyorduum.

Cep telefonunu elime alıp hoparlörü açtım. Telefon çalarken sinyal mutfakta yankılanıyordu. Ture cevap vermiyordu.

Telefonu kucağıma koyup elimi serbest bıraktım. Ture'nin geri aramasını bekledim ama aramadı.

Sixten kendini yalayarak temizledi. Ağzına etrafındaki su damlalarını temizledikten sonra yanıma gelip başını bacaklarıma koydu. Su kabının boşaldığını fark ettim, yeniden doldurmayı unutmamalıydım.

Tekrar aradım. Telefon çalıyordu ama bu sefer de cevap yoktu. Kalbim daha hızlı atmaya çarpar oldu, terlemeye başladım.

Hemen olabilecek en kötü senaryoyu hayal ettim. Ture banyo zemininde bayılmıştı. Birkaç yıl önce bir öğleden sonra nereye gömülmek istediğimiz hakkında yaptığımız bir konuşmayı hatırladım.

"Şehir kilisesi dışında her yer," demişti. "Hissmofors'u da istemem."

Badhusparken eğlence parkındaki büyük satranç tahtasının yanına oturup sıramızı bekledik. Her zaman o kazansa da, onunla oynamayı seviyordum.

"Benim için Fredrika'nın yanı, Hissmofors olacak," dedim.

Bu konuda nettin, yatmak istediğin yer orasıydı. Benim için fark etmediğinden, öyle olacağına dair sana söz vermiştim.

"Sundy Kilisesi'nde benim yerimi alabilirsin," demiştim Ture'ye bir bademli tartolet daha uzatırken.

Şaka yapıp yapmadığımdan emin olmak istercesine bana bakmıştı. Bir inancı olmadığını düşününce cenaze işini biraz fazla ciddiye aldığını düşünmüştüm.

Bir süre sessizce oturduktan sonra, "O halde bir anı parkı olsun," demişti kararlı bir şekilde başını sallayarak.

Bir süre bekleyip onu tekrar aradım. Sixten gidip biraz daha serin olan yere uzandı.

Cevap vermeden hemen önce telefonda bir klik sesi duyuldu ve içim rahatladı.

"Selam," dedi Ture az önce hissettiğim kadar üzgün bir sesle.

"Selam, n'aber?" diye sordum.

Ture cevap vermeyince yeniden endişelenmeye başladım.

"Alo, orada mısın?"

Hattın diğer ucunda iç çekti.

Bir süre sonra "Boktan," dedi. Bu kadar açık sözlü olmasına hayret ettim.

Her zaman karşı koyamadığım o açık soruları soran o olsa da cevapları nadiren bu kadar net olurdu.

"Aynen," dedim çünkü söyleyebileceğim başka bir şey yoktu.

Bir süre sessiz kaldık.

Daha sonra, "Her şey olabildiğince kötü," dedi.

"Evet," dedim. Sixten'in uykuya daldığını fark ettim.

"Tuhaf," dedi Ture, öyle ağır bir nefes veriyordu ki telefon uğulduyordu. "Bizi hayata bağlamaları sence de tuhaf değil mi?"

"Tabii."

Sık sık bu konu hakkında konuşurduk, hayatımızı kaybettiğimizde bizi hayatta tutmalarını istemediğimizi.

"Ama doktor yapacak bir şey olmadığını söylediğinde, bunu onun halletmesinden başka bir şey istemiyorum," demişti Ture. Birden bu hafta doktor randevusu olduğunu hatırladım.

"Demek öyle?"

"Öyle," dedi kararlı bir şekilde.

Saatin bir süre işlemesine izin verdik.

"Gerçekten benim için sadece sen ve sohbetlerimiz kaldı," dedi bir süre sonra. "Sanırım zamanım geldi."

Çocuk isteyip istemediğini daha önce düşünmemiştim. İstemediğine kesin gözüyle bakmıştım. İyi bir baba olabilirdi, muhtemelen benden çok daha iyi. Sabırlı biriydi.

"Evet, belki de öyledir," dedim mutfak masasının üzerindeki bardağa balgam tükürerek.

Hattın diğer ucunda bir sessizlik oldu. Daha kötüsü de olabilirdi demek üzereydim. Her hafta konuştuğu Per-Olof olabilirdi. Kereste fabrikasındaki eski iş arkadaşımız, piçin tekiydi. Ama kendimi tuttum. Bu konuda şaka yapmamam gerektiğini biliyordum.

Per-Olof hakkında saçma sapan konuşmayı tercih etsem de onun yerine "Nasıl hissediyorsun?" diye sordum.

Derin bir nefes aldı. Ciğerlerini havayla doldurdu.

"Berbat," dedi ve sessizliğe gömüldü. "Ama bu işler böyle, değil mi?"

Bedenlerimizin saati tekliyordu artık, bu yüzden ona yardım etmek istedim. Onu rahatlatacak bir şey yapmak istiyordum.

Sen gittikten sonra onu aradığım zamanı hatırladım. Tıpkı benim için yaptığı gibi ben de onu iyi hissettirecek bir şeyler söylemek istiyordum. Ama ne dediğini hatırlamıyordum. Sadece hissettiklerimi, onunla konuştuktan sonra göğsümün nasıl sakinleştiğini hatırlıyordum.

"Evet bu işler böyle," dedim telefonu diğer elime alırken.

Konuşacak daha olumlu bir şey bulmaya çalıştım, sıkıntısını umusamıyormuşum gibi görünmeden onu neşelendirebilecek bir şey.

"Ama sen çok seyahat ettin. Ben Jämtland'dan neredeyse hiç ayrılmadım," dedim.

Bazen onun seyahatlerini nasıl da kıskanırdım. Hem Göteborg'a olan kısa seyahatlerini hem de ülke dışına çıktığı gezilerini. Bunu yüksek sesle itiraf etmezdim çünkü bunu yapacak cesaretim olmazdı.

"Çok şey gördüm," dedi Ture ve sanırım sesi biraz daha rahatlamış gibiydi.

"Bana da anlattığın için ben de seninle seyahat etmiş kadar oluyorum."

Ture güldü.

"Ah, demek öyle?"

"Bu işler böyle, değil mi?" dedim tekrar canımı acıtsa da. "Ve her şey olması gerektiği zaman olur."

"Evet, sanırım öyle," dedi Ture yavaşça iç çekerek.

14:10

Bo canının istemediğini söylüyor ama şekerli sütlaçı yine de midesine indirdi. Hans onu görmeye geldi. Bugün hava sıcak ama ateş yakmayacak kadar da değil, dedi Bo. *Sixten'i yürüyüşe çıkarıp boşalan su kabını doldurdum.*

/Ingrid

Uyandığımda Hans ile Ingrid mutfakta konuşuyorlardı. Hans'ın geldiğini fark etmemiştim. Mutfak tezgâhının üzerine eğilmiş, Ingrid'in elinde tuttuğu bir şeye bakıyorlardı. Esneyip yüzümü ovuşturdum.

"İyi uyudun mu?" diye sordu Ingrid gözlüğünü burnunun ucuna kadar indirerek.

"Evet," diye cevap verdim tekrar esneyerek. O sırada Sixten uyanıp esnedi. Yatağa alışmıştı.

Ingrid gözlüğünü tekrar kaldırdı ve elinde tuttuğu şeye birlikte bakmaya devam ettiler.

Hans gülümseyerek, "O geceyi çok iyi hatırlıyorum," dedi.

Duygulanmış görünüyordu ve ben de merak ettim. Neye baktıklarını bilmek istiyordum.

"Çocuklarla tiyatro yapmanın iyi bir şey olduğunu, onların her türlü farklı şeyi deneyebildiklerini fark ettim. Kız kardeşimin çocukları buna bayılıyordu," dedi Ingrid.

"Yaşlılar için de eğlenceliydi," dedi Hans bana doğru başını sallayarak. "Genelde onlara büyükanneler ve büyükbabalar eşlik ederdi."

Neyin içindeydim ben? Tam soracaktım ama yine esnemek zorunda kaldım.

Ingrid fotoğraflardan birini kaldırarak, "Ellinor'un okul piyesinde yaban arısını oynadığı zamanlara ait bu güzel resimleri bulduk, Bo," dedi. "Yatak odasındaydı."

Ingrid on beş yıl önce yaban arısı Ellinor'un elini tuttuğum fotoğrafı kaldırdı, ben de onları Hans'a vereceğimi hatırladım.

"Sahnede çok komikti, değil mi baba?" dedi Hans. "Uçamayacak kadar şişman bir yaban arısını oynuyordu, hatırladın mı?"

Hatırlıyordum ve gülmekten kendimi alamadım.

Ingrid de bize bakınca daha çok güldük. Sixten'in başı karnımın üzerine zıplıyordu.

"O fotoğrafı sana verecektim zaten," dedim kahkaha atmayı kestiğimde. "Şu yaban arısıyla okulun önünde çektirdiğimiz fotoğrafı."

"Ah, öyle mi?" dedi Hans.

Sixten'in başını okşayarak, "Bunu depoda buldum, isteyebileceğini düşündüm," dedim. "Hatıra olarak."

Hans boğazını temizledi.

"Peki. Teşekkürler. Çok incesin."

Ingrid gözlüğünü kaldırıp alnına koydu. Bana gülümsedi.

"Çok incesin Bo," dedi Hans'a bakarak. "Fotoğraflara bakmak güzeldir."

Mutfak birden sessizleşti, ne diyeceğimi bilemiyordum. Sixten'in başını okşayıp oğlumuza baktım.

"Ateşi yanık tutmamı ister misin?" diye sordu Ingrid bir süre sonra.

Başımla onayladım. Birkaç odun atıp mutfağı toplamaya başladı.

"Gitmeden önce sana dışarıdaki dondurucuya ne koyduğumu göstereyim mi?" diye sordu Hans.

"İyi olur," dedi Ingrid, spor ayakkabılarının giymek için girişe giderken.

Hans saçlarını geriye atıp şapkasını başına geçirdi. Bir şey söylemek ister gibiydi ama bir türlü söyleyemiyordu.

"O zaman, görüşürüz," dedi bana bakmaya devam edip.

"Görüşürüz," dedim.

"Bunun için de teşekkür ederim," dedi elinde benimle Ellinor yaban arısının fotoğrafını tutup. "Çok güzel."

Hafifçe gülümseyip başımı önüme eğdim.

"Bir şey değil."

Kapı kapandı, sakinleşmiştim. Sixten bacağımı ittirince onun benden alınacağını hatırladım.

2 Ağustos Çarşamba

Hans arabayla evin girişine doğru döndü. Ben de onu girişte bekliyordum. Şehirden ayrılmadan önce beni arayıp az sonra Sixten'i almak için geleceğini söylemişti. Arabanın kapısı açıldı ve yavaşça dışarı çıktı.

Girişteki pencereden ona baktım, altın renkli kilit sürgüsünü çevirdim. Lanet olsun onu almasına izin veremezdim, bugün olmaz.

Hans arabanın kapısını kapatıp doğru döndü. Şapkasını çıkarıp elini alnında ve saçlarında gezdirdi. Elini kulak memesine götürüp âdeta masaj yaparcasına sıkmaya başladı. Sonra gözlerini yerdeki çakıl taşlarına dikerek bir süre durdu.

İçimde öfke büyüyordu. Tezgâhın üzerindeki poşetlere konmuş odunlardan birini elime alıp yumruğumla olabildiğince sert bir şekilde sıkarak tuttum. Güneş pencereden içeri giriyordu ve sabahın erken saatleri olmasına rağmen giriş sıcacıktı. Sinekler inatla vızıldayarak pencere camına çarpıyordu. Ortam havasızdı ve terliyordum.

Odunu yerine koyduktan sonra yatağa dönüp Sixten'in yanına uzandım ve beklemeye başladım.

Sadece birkaç saniye sonra kapı kolu zorlandı. "Kilitledin mi?" diye sordu Hans, dışarıdan kapının kolunu öfkeyle bir kez daha zorlayarak.

Evdeyken kapıyı asla kilitlemezdim, bugüne kadar eve geldiğinde kapı hiç kilitli olmamıştı.

"Lanet olsun?"

Bu kadar kolay olacağını mı düşünmüştü? Öylece gelip onu götürebileceğini mi sanmıştı?

"Hiçbir yere gitmiyorsun," dedim Sixten'in başını okşayarak.

Kapının dışında bir sessizlik vardı. Bir an için tekrar döndüğünü düşündüm, aklının başına geldiğini. Hatta belki biraz utanmıştı, özür dilemek için daha sonra arayacaktı.

Gidip gitmediğine bakmak için kalktım. Mutfak penceresinden Hans'ın orada durup cep telefonuyla oynadığını gördüm. Derken yukarı baktı. Hızla yana doğru bir adım attım ama o beni çoktan görmüştü.

Hans mutfak penceresine yaklaşıp camı titretecek kadar yumruğuyla vurmaya başladı.

"Lanet olsun baba, aç kapıyı!"

Beni görmemesi için kendimi pencerenin yanındaki duvara olabildiğince yasladım. Başının yansıması şöminenin yanına doğru hareket ediyordu. Sixten başını kaldırıp yattığı yerden şaşkınlıkla bana bakıyordu.

"Yedek anahtar için Ingrid'i aratmak zorunda bırakma beni," diye bağırıyordu Hans, alnını cama dayayarak.

Beni güldürüyordu, ağzımı kapatmak zorunda kalıyorum.

"Lanet olsun," diye tekrarladı ve şöminenin üzerindeki gölge kayboldu.

Gitmiş miydi? Sixten onu sevebilmek için uzanayım diye yatağın ayak ucuna kadar ilerledi.

"Selam Ingrid, ben Hans, Bo Andersson'un oğlu."

Dikkatle pencereden dışarı baktım. Hans, telefonunu kulağına bastırmış, yavaş yavaş tarlaya doğru yürüyordu.

Pencerenin mandalını elimden geldiğince sessiz bir şekilde gevşetip onu daha iyi duyabilmek için pencereyi birkaç santim araladım.

"Hayır, ona hiçbir şey olmadı. O iyi. Sadece mutfağa barikat kurmuş, beni içeri almıyor." Hansi uzun zamandır unutulmuş tarlada büyüyen bir papatyayı tekmeledi. "Peki, ne kadar sürer?"

Yüzünü ovuşturarak iç çekti. Dönüp Sixten'e gülümsedim.

"Sanırım Ingrid onunla dalga geçiyor," diye fısıldadım. "Sorun şu ki saat onda bir toplantım var," dedi Hans, ancak Ingrid sözünü kesiyormuş gibiydi çünkü birden sustu. "Evet, elbette, anlıyorum. Sen gelene kadar burada bekleyeceğim," dedi bir süre sonra daha yumuşak bir tonda. "Teşekkür ederim Ingrid."

Telefonu kapatır kapatmaz mutfak penceresine doğru baktı, ben de pencereyi olabildiğince çabuk kapattım. Başını çevirip kollarını iki yana açarak ormana doğru baktı. Sanki aradığı cevap oradaydı.

Sonra birdenbire yağmur yağmaya başladı. Teneke çatı yağmurdan tıngırdıyordu. Tekrar pencereden dışarı baktım. Hans yağmurdan korunmak için arabaya doğru koşuyordu. Yeniden kıkırdamaya başladım.

Buzdolabına gidip bir parça çikolata attım ağzıma, sonra da yatağa gidip Sixten'in yanına uzandım.

Sixten ile kapının üç kez vurulmasının ardından Hans'ın sesiyle uyandık:

"Ingrid şimdi burada ve kapıyı açacak."

Saate baktım, birkaç saat uyumuş olmalıydık.

Derken bir klik sesi duyuldu ve kilit açıldı. Soğuk terler dökü-yordum, kendimi iyi hissetmiyordum.

Hans çatık kaşlarıyla girişten kafasını içeri uzattı. Yağmurdan sırılsıklam olmuştu.

"Tuvalete gitmem gerekiyor," dedi, mutfağa girip.

Ingrid içeri baktı.

"Selam Bo." Yüzünde hüzünlü bir tebessüm vardı. "Üzgünüm. Bunu geciktirmeye çalışmıştım."

Hiçbir şey söylemeden Sixten'in boynunu kaşıdım.

Ingrid, Hans'ın sifonu çektiği banyoya doğru bakarak, "Yine de aferin sana," dedi. "Gerçekten."

Omuz silktim.

"Şimdi gitmem gerek. Ama yarın yine çalışacağım."

Elini omzuma koydu. Bir şey daha söyleyecekmiş gibi görünüyordu ama ağzını kapadı. Bir süre sonra elini onun omzuna koydu.

"Üzgünüm," dedi tekrar.

Hans mutfağa döndüğünde Ingrid ona döndü. Belki hayal görüyordum, ama Ingrid bakışlarını keskinleştirmiş gibiydi. Sonra elini omzumdan çekip tek kelime etmeden ortadan kayboldu.

Sokak kapısı kapanırken Hans başını salladı. "Baba..." dedi girişe doğru yürüyüp.

Hiçbir şey söylemeden ona ters ters bakıyorum. Yüksek sesle iç geçirip ayakkabılarını öyle şiddetli bir şekilde çıkardı ki Sixten birden irkildi. Sanki öfkesini göstermeye hatta öfkelenmeye hakkı varmış gibi.

Burada olsaydın ona haddini bildirirdin. Dikiş odasından çıkıp "yeter artık" diyen o bakışını atardın. Beni hiç dinlemediği halde senin sözünü daima dinlemesini sağlayan bakışlarını.

Ancak sen burada değilsin ve artık hiçbir şeyin önemi yok.

Sixten sürünerek yanıma geldi. Burnuyla sosis parmaklarımın altını dürttü. O da tıpkı benim gibi istemiyordu. Ama bizim ne

istediğimizin hiçbir önemi yoktu. Epeydir bizim ne istediğimizin önemi yoktu.

"O çok iyi olacak, çocuklu bir aileye gidecek," dedi Hans, yüzünde yapmak üzere olduğu şeyin ne kadar ahlaksızca olduğunu bildiğini gösteren bir ifadeyle.

Bu hastane yatağında, Sixten yanıma yaslanmış yatarken oğlumuza karşı hissedebildiğim tek şey küçümseme duygusu. Benim ne kadar çaresiz olduğumu düşündüğünü gözlerinden anlayabiliyordum. Kendini mücadeleye hazırlamıyordu bile. Sadece benim için üzülüyordu. Ama bana asla merhamet göstermeyecekti. Kırılganlığa rağmen beni kanlar içinde bırakacaktı.

Oğlumuz tasmayla uğraşıyordu. İlmek kancaya takıldı, çıkarmak için çekiştirdi. Tıraş losyonu burnuma kaşındırıyordu.

"Sixten, hadi yürüyüşe çıkalım," dedi çocuksu bir sesle, sonunda tasmayı ve kayışı eline aldığında.

Sixten, yanımdan ayrılmıyordu, Hans'a bile bakmıyordu.

Hans tasmayı tekrar çekince Buster gözümün önüne geldi. Baş dönemin artmasıyla kendimi daha kötü hissetmeye başladım.

"O halde yapacak başka bir şey yok," diye homurdanmıştı ihtiyar, komşumuz sokak kapısını arkasından kapattıktan sonra.

Buster birkaç gündür topallıyordu ve yemek yemiyordu. İhtiyar, komşusu köpekleri bu kadar iyi kontrol ederken onu veterinere götürmenin gereksiz olduğunu düşünüyordu.

İçine yeni odun attığım sobanın önünde oturuyordum. Anneme döndüm, gözlerinde hüzün vardı sanki.

İhtiyar dışarı kaybolmuştu, ben de Buster'ın yanına gitmiştim. Başını kaldırıp bana yaklaştı.

Kapı tekrar açıldığında Buster irkildi. İhtiyar omzunda tüfeği ve ayağında çizmeleriyle kapı eşiğinde duruyordu.

"Bir sakin ol Lars-Erik, bırak çocuk huzur ve sükûnet içinde vedalaşsın."

İhtiyar alaycı bir tavırla güldü ama itiraz etmedi, mutfak sandalyelerinden birine oturup beklemeye başladı.

Tekrar anneme döndüm.

"Ne demek istiyorsun anne?" diye sorduğumda gözlerindeki o hüznü yine gördüm.

Ellerini eteğinin kumaşında gezdirip gözlerini kaçırdı. Ekmek parçasını kumaşa sarıp mutfak tezgâhına koydu.

"Şimdi Buster'a veda etme zamanı," dedi sertçe başını sallayarak. "O kadar."

Buster'ın başını okşadım. Kulağının içini kaşıdım. Vücudunu elime daha da bastırdı.

"Tamam, bu kadar yeter," dedi ihtiyar gergin bir ses tonuyla. "Bir gün mutlaka öğrenecek."

Sonra Buster'ı alıp gitti. Anneme baktım, hâlâ bunların ne anlama geldiğini anlamamıştım ama o hiçbir şey söylemedi. Süt sağımı çoktan bitmiş olmasına rağmen hayvanların yanına gideceğini söyledi alçak sesle. Kapıyı arkasından kapatır kapatmaz botlarımı ve paltomu giydim.

Hava çok soğuktu, sıcaklık gece boyunca sıfırın altına düşmüş olmalıydı. Stresliydim, Buster'ı ve ihtiyarı hemen bulmalıydım. Adımlarımı hızlandırdım. Sağdaki ilk patikadan ilerledim ve dereden sonra tekrar sağa döndüm. Bugün hava suya girmek için gerçekten soğuk olmasına rağmen köprüden koşarak geçerken hızla arkama dönüp suya baktım.

İleride ağaç gövdelerinin arasından ihtiyarın, "Hadi bakalım, git bul," dediğini duydum.

Hızla bir ardıç çalısının arkasına saklandım. Keskin iğneleri yüzümü çizince gözlerimi kapatmak zorunda kaldım.

Sonra Buster'ı gördüm. İleride, burnunu toprağa dayamış topallaya topallaya ilerliyordu. İnce kuyruğu av arama pozisyonundaydı. Sakinleşmiştim. Sadece avlanmaya çıkmışlardı.

Yamaçta oturdum. Buster, gördüğüm en iyi tazıydı. Annem böyle düşünmem gerektiğini söylemişti ama ben, onu abim gibi görüyordum. Bana hep bakmış ve arkadaşlık etmişti.

Silah sesi o kadar yüksek yankılandı ki içgüdüsel olarak kulaklarımı kapadım. Aynı hızla, Buster'ın yerde yatan cesedini gördüğümde de ağzımı kapadım.

Midem bulanıyordu, dört ayak üzerine düşüp bütün yulaf lapası bir çalının arkasına kustum. Sanki biri beni boğuyormuş gibi nefes almakta zorlanıyordum.

İhtiyar, hiçbir şeyi fark etmeden Buster'ın üzerine toprak döküyordu. Rüzgar gözyaşlarımı saklıyordu.

Ayağa kalkıp geldiğim geldiğim yönün tersine doğru koşmaya başladım. Nereye gittiğimi bilmiyordum, sadece uzaklaşmam gerektiğini biliyordum. İhtiyardan olabildiğince uzağa.

Sixten başını elimin altından çekip yüzüme baktı. Ona yardım edemeyeceğimi bilmek bana acı veriyordu. Tıpkı Buster'a yardım edemediğim gibi.

Sixten yanımıza geldiğinde bana güvenebileceğine ve onu koruyacağıma dair söz vermiştim. Şimdi onu hayal kırıklığına uğratıyordum.

Yine kafasını eğdi. Tüm içtenliğimle benim bu olayla hiçbir ilgim olmadığını anlayacağını umuyordum. Eğer bana kalsaydı, hiçbir yere gitmezdi. Burada, yanımda istediği kadar yatabilirdi.

Hans tasmayı tekrar sallayınca Sixten bana baktı. İçim kan ağlamasına rağmen gitmesini işaret edebilmek için gözlerimi kapadım ama o bunu bir emir olarak algılamıyor ve kımıldamıyordu. Vücudu sanki tutunmaya çalışıyormuş gibi bacağıma doğru ağırlaşıyordu.

Sonunda Hans tasmayı kafasına geçirip gevşetti. Sixten başını bana doğru çevirerek isteksizce yataktan aşağı atladı. Ona bakmaya cesaret edemiyor, gözlerimi tekrar kapatıyordum.

Oğlumuz elini yine omzuma koydu ama kıpırdamadım.

"Özür dilerim ama gerçekten başka çıkış yolu yok," dedi samimi bir şekilde. Sanki yaptığı şeytanlık için gerçekten üzgünmüş gibi.

Gözlerimi olabildiğince sıkı kapadım. Ne hissettiği zerre kadar umurumda değildi. Sesini duymak istemiyordum. Sadece Sixten'ın vücudununu yanımda hissetmek istiyordum.

Kapının kapanmasıyla sessizlik pençelerini içime geçiriyordu. Gözyaşlarım sümüğüme karışıp sakalıma akıyordu. Bir an için boğulacakmışım gibi hissettim. Nefesimin sonlanmasını istememe rağmen nefes nefeseydim.

14:00

Bosse huysuz, onu duşa sokmam biraz zaman aldı. Bir sonrakine geç kalacağım. Balık gratenini hazırlayıp masaya koydum.

/Eva-Lena

Eva-Lena dolabı karıştırıp hazırlandı. Yeni bir önlük çıkarıp beline bağladı. Plastik eldivenleri taktı.

"Banyo vakti."

Sanki kaltağın sesini yok edecekmiş gibi gözlerimi daha da sıkı yumdum. Kıpırdamadan yatıp gözlerimi kapatırsam, uyuduğumu düşünüp gidebilirdi.

"Bosse, hadi ama uyan," dedi bacağımı tutup sallayarak.

İstemeden de olsa gözlerimi açtım. Gözlerim yanıyordu ve hâlâ şişti.

"Sen otur bekle, ben gidip duşu hazırlayayım, çok zamanım yok," deyip banyoya doğru gözden kayboldu.

Lanet olsun. Asla.

Yatağın boş tarafında Sixten'i arayan avucumla yine ağlama isteği duydum.

Eva-Lena'nın ortalığı dağıttığını duyuyordum. Bugün neden burada olduğunu, kimin hasta olduğunu merak ediyordum. Göz kapaklarımın arkası yanıyordu ve acısını hissetmemek için gözlerimi sıkıp nefesimi tutmak zorunda kalıyordum. Keşke onun yerine Ingrid olsaydı. Ya da en azından Johanna.

"Hadi Bosse, hâlâ yatakta mısın?"

Eva-Lena yatağa çıkıp omuzlarımdan tuttu.

"Hadi kalk ama, hadi."

"Hayır," diye çıkıştım. "İstemiyorum."

Sesim titriyordu, öksürmeye başladım.

"Artık ne istediğinden ziyade, neye ihtiyacın olduğu önemli," dedi ve bacaklarımı kenara doğru sallarken gövdemi yukarı çekti. Oturmadan önce bir şey söyleyecek ya da direnecek zamanım olmadı. "Sakalının ne kadar kirli olduğuna bak, yemek artıkları yapışmış."

Bu kaltakta kelimeleri ağzıma tıkatan bir şey vardı. Ama zaten ne söylediğimin bir önemi yoktu ki, ne istediğim umurunda bile değildi.

"İşte böyle," dedi ve ellerimden tutup beni yukarı çekti.

Parmaklarım acıyordu. Yüzümü buruşturup ellerimi çekmeye çalıştım ama Eva-Lena dönüp ellerimi omuzlarına koydu.

"Gidelim o zaman."

Onu banyoya kadar takip etmekten başka çarem yoktu. Avuçlarımı sıkıca omuzlarında tuttu. Bir an için onu itebileceğimi hayal ettim ama çok geçmeden bunun faydasız olduğunu fark ettim. O kadar sağlamdı ki onu bir milim bile kımıldatmam mümkün değildi.

Banyoya girince beni klozetin önüne bıraktı.

"Önce pantolon," dedi. Pantolonumu ve iç çamaşırımı indirip beni klozete oturttu.

Eşofmanımı sıyırırken klozet kapağının soğukluğunu hissediyordum. Bütün vücudum reddediyordu ama direndikçe daha da donuklaşıp ne zaman duş almak istediğime kendim karar verebileceğimi bir türlü söyleyemiyordum.

"Kollar yukarı," dedi atletimi başının üzerine çekip yüzünü buruşturarak. "Bu çamaşır sepetine gidiyor."

Klozette çıplak halde oturmuş Eva-Lena'yı izlerken donuyordum. Tüylerim diken diken oluyordu. Eva-Lena suyu açıp eliyle sıcaklığı kontrol etti. Plastik eldivenler tenini o kadar sıkıyordu ki her an patlayabilirlerdi. Sol elini uzatıp, "Gelebilirsin," dedi.

Acaba son bir protesto girişiminde bulunsam mı diye düşündüm. Ama Eva-Lena kaşlarını kaldırınca yumruğumu onunkinin içine koyup ayağa kalktım ve beni duş sandalyesine götürmesine izin verdim.

Su çok soğuktu ama bir şey söylemeye cesaret edemiyordum. Gözlerimi kapadım. Eğer ağzımı açmazsam daha hızlı bitecekti. Aklım ihtiyara kayıyordu; tek kelime etmeden çenemi kapalı tutunca her şey nasıl daha kolay olurdu. Direnmek yerine Eva-Lena'nın emirlerine uydum, kollarımı kaldırıp istediği yere ulaşabilmesi için sakalımı yukarı kaldırdım. Zaten artık hiçbir şeyin önemi yoktu. Sixten gitmişti.

Vücudumu yıkadıkça içimdeki boşluk yayılıyordu. O saçma süngeri gitgide kızaran tenime sürttükçe benden daha çok şey yok oluyordu.

Daha sonra, kapıyı kapattığında ve ben yatağa uzandığımda, bir kabuk gibiydim. Boşluk içimde yankılanıyordu. Tek hissettiğim, Artık dayanamıyorum, artık dayanamıyorum, oldu.

3 Ağustos Perşembe

Uykumdan uyanıp gözlerimi açtığım anda düşüncelerim beni ezmeye başlıyordu. Uyumayı başardığım birkaç seferde ise, Hans'ın Sixten'e tasmayı taktığı an canlanıyordu zihnimde. Beni aniden uyandırıp düşüncelerimi kemirmeye başlıyordu. Kafamda Hans'la nasıl atıştığımı, onu nasıl azarladığımı, hatta onu nasıl ittiğimi hayal ediyordum. Onu evimden kovuyordum ve artık buraya kadar olduğunu, artık yettiğini söylüyordum.

Telefonuma baktım. Yine arıyordu. Bu sabah yedinci kezdi bu. Telefona homurdanıp çalmasına izin verdim. Asla cevap vermeyecektim.

Ingrid dikkatle arkasını döndü. Bir şey söyleyecek gibi oluyor ama kendini durduruyordu. Mutfak tezgâhını silmeye devam etti ve ardından bulaşık bezini musluğun üzerine astı. Şömineye gidip birkaç odun koydu. Arka cebinden bir titreşim duyuldu ve cep telefonunu çıkardı.

Ingrid telefonunu havaya kaldırarak, "Şuna bir cevap vereyim, hemen döneceğim," dedi.

Başımı salladım. Kapıyı arkasından kapatmadan önce cevap verirken adını söyleyip selamladı.

Derken telefonum tekrar çalmaya başladı. Bu sefer ekranda Ellinor yazıyordu. Telefonu elime alıp yaban arımızın adına baktım. Cevap vermek istiyordum, onun sesini duymayı çok istiyordum. Ona bugün ne yaptığını, yaz işinin nasıl gittiğini sormak istiyordum.

Bana seninle olan bir anısını anlatmasını istiyordum. Küçükken onunla yaptığımız bir şeyi.

Ama babasıyla konuşmuş olmalıydı. Ona beni aramasını tembih etmiş olmalıydı.

Telefonumu tekrar komodinin üzerine koyup homurdandım. Tükürük kâsesini aldım içimde ne var ne yok bütün balgamı çıkardım.

08:10

Bo keyifsiz ve moralsiz. Hans hem ofisi hem de Bo'yu defalarca aradı. Bo, Hans'ın artık evde hoş karşılanmadığını belirtmemi istiyor. Yemek yemeyi ve duş almayı reddediyor. Yatağın yanına çikolatalı kek koydum ve ateşe biraz daha odun ekledim.

/Ingrid

Uyandım ve içgüdüsel olarak Sixten'e uzandım ama yerinde değildi. Bıraktığı boşluk bana annemi, onun kötü duyguları nasıl yok etmeyi başardığını, hayatı nasıl katlanılabilir hale getirdiğini hatırlattı.

Başımı yastığa koyup mutfak masasına doğru döndüm. Gözümü kırpıştırınca ihtiyarın karşımda oturduğunu gördüm. Ben de masanın diğer ucuna oturmuş kendimi fark ettirmeden annemle babama bakmaya çalışıyorum. Annemin bana hazırladığı sandviçi yeni bitirmiştim. Anneme bakıp bir yudum su içtim. İhtiyar birkaç gündür sessizdi. Gevezeliğinden pek hoşlanmasam da sessizliğinde beni rahatsız eden bir şey vardı. Sanki bizi, annemi ve beni cezalandırmaya çalışıyordu.

"Karl-Erik..." dedi annem elini nazikçe koluna koyup. "Pazartesi döneceğiz ve buzdolabında senin için tüm yiyecekleri hazırladım."

Annemin kız kardeşi evleniyordu, birlikte Hudiksvall'a gidecektik. Bütün hafta sonu, sadece annemle ben. Seyahat edebilmem için pazartesi günü okuldan izin almıştım. Karin teyzem annemden çok daha gençti, daha uzun boylu ve daha konuşkandı. İki de erkek kardeşleri varmış ama biri çocukken nehirde boğulmuş, diğeri de el arabasını taşırken kaza sonucu ölmüş.

İhtiyar bir şeyler mırıldanınca ben tekrar anneme döndüm. Annemin fikrini değiştirmesinden korkuyordum. Gitmek iste-

meyecek diye. Ancak henüz pes etmiş değildi. Karin teyzemin düğününü kaçırmak istemediğini biliyordum.

"İstersen sen de gel..." diye sordu annem ihtiyara, onun bunu asla istemeyeceğini bilse de. Annemin ailesiyle hiç ilgilenmezdi.

"Ah, benim ne işim olur orada. Kimseyi tanımıyorum," diye homurdanıp şişeden içti.

Annemin bakışları tuhaflaşmıştı. Bir keskinlik vardı ama bana karşı değildi. Tekrar ihtiyara döndü ama o sadece pencereden boşluğa bakıyordu.

Sonra annem ayağa kalktı.

"O zaman biz gidelim. Bavulu alır mısın Bo?" Öyle bir kararlılıkla söylemişti ki onu girişe kadar takip ederken sırtımı dikleştirdim.

İhtiyar hiçbir şey söylemeden öylece oturdu.

Yola çıktığımızda annem o kadar hızlı yürüyordu ki ona yetişmekte zorlanıyordum. Bavul ağırdı ve yere sürtmesin diye onu kaldırmam gerekiyordu. Annem bakışlarını uzaklara sabitlemişti. Zaman zaman dönüp arkama baktım ama ihtiyardan hiçbir iz yoktu. Önce otobüsle Östersund'a gidecektik, oradan trenle Sundsvall'a geçip Hudiksvall'a aktarma yapacaktık. Daha önce trenle sadece bir kez Ånge'ye seyahat etmiştim ama o kadar küçüktüm ki hatırlamıyordum. Tepeden aşağı indikçe, yola çıkacağımıza giderek daha çok inanıyordum.

Annem hiç konuşmuyordu, ta ki Johanssonların evinin önünden geçip yavaşlayana kadar.

"Ah, bavul ağır mı?" diye sordu endişeyle. "Düşüncelere dalmışım oğlum," dedi ve bavulu elimden aldı.

"Sorun değil," dedim ama aldığı için memnundum. Ellerim yanıyordu, kıpkırmızı olmuştu.

Otobüs durağına vardığımızda annem bakmak zorunda kalmasın diye gözlerimi tepeye dikmiştim. Bir süre sonra Märtha teyze gelince annemin morali düzeldi. Bana Karin teyzenin düğününden bahsediyordu, ben de tren seyahati yapacağımızı ekledim. Märtha teyze öyle gülüyordu ki eksik dişleri ortaya çıkıyordu.

Otobüse bindiğimizde annem gülümsemeye başladı. Ama hiçbir şey söylemiyordu, sadece bacaklarıma dokunup gözlerini pencereden dışarıya çeviriyordu.

Otobüs feribota çıkıp motoru kapattıktan sonra beni kolumdan tuttu.

"Hadi inelim."

Vallsund kazası onun üzerinde iz bırakmıştı. Kaza, ben daha doğmadan yıllar önce olmasına rağmen annem feribotla seyahat etmekten hoşlanmıyordu. Bunun kendisini tedirgin ettiğini söylüyordu.

"Kadere karşı gelinmez, oğlum," dedi ve bence haklıydı.

Annem elini feribotun tek can simidinin asılı olduğu korkuluğa koydu.

"Yüzmeyi öğrenmediğim için pişmanım," dedi karanlık sulara bakarak.

Kolunu tutup ona en azından benim bildiğimi, Ranbyviken'de suyun en sığ olduğu yerde bunu öğrenen ilk çocuk olduğumu hatırlattım.

Annem gülümseyip durgun Storsjö Gölü'ne baktı. İhtiyarın evde ne yaptığını merak ediyordum. Belki hâlâ mutfak masasındaydı. Belki de ahırdaydı. Annem ondan bahsetmiyordu, zaten neredeyse hiç bahsetmezdi. Ona göz ucuyla baktım. Biz böyle iyiydik, annemle ben. Gözlerini Vallsundet'in diğer tarafındaki Frösön'e dikmiş, düşüncelere dalmıştı.

Eteğine dokunup elimi cebine soktum. Bir süre sonra sert eli aşağı kaydı ve elimi tuttu.

Kapının çalmasıyla uyanıp annemin elini bırakıp gözlerimi açtım. Sixten'in tepkisini görmek için yere baktım ama orada yoktu. Gözlerimi kapatıp sessizlikte etrafı dinledim. Hayal görmüş olmalıydım, gözlerimi tekrar kapadım.

Ama sonra tekrar duydum; hafif bir çarpma ve ön kapıyı açmaya çalışan birinin sesi. Kapı ağırdı ve sert çekilmesi gerekiyordu.

Sonunda kapı açılmadan hemen önce biri, "Daha sert çekmelisin," dedi.

"Merhaba Bo, evde misin?"

"İçeri gel," dedim şaşkınlıkla boğazımı temizleyip.

"Biziz," dedi girişteki ses. Çocuk sesi gibiydi. "Aanta ve Laara."

Marita ve Nejla'nın torunları. Aanta'nın sesi tanıdık geliyordu. Bazen gelip çekiliş biletleri satarlardı. Sixten'i sevip bana bir şeyler sorarlardı.

"Dur, otur," diye emir verdi Aanta. Yere vuran patilerin sesini duydum. Uzamış tırnaklı patiler. Sixten'in ağırlığının yanında olmadığını fark etmek ben de ağlama isteği uyandırdı.

"Tjonne'yi de yanımızda getirdik," dedi çocukların en büyüğü olan Aanta mutfağa girerken.

Gözlerimi açtığımda Sixten'in yattığı yeri kokladığını gördüm.

"Tjonne, Sixten'i arıyor," dedi Laara sevinçle onun peşinden oturma odasına koşup.

Aanta'nın bakışlarını yorumlamakta zorlanıyordum. İçinde bir güvensizlik ve şefkat dolu bir şey vardı. Sonra plastik bir kutu uzattı.

"Al, annen sana zencefilli kurabiye yaptı." Kutuyu aldım.

"Ah, ne güzel."

Aanta bir süre sonra sandalyeye oturup ayak uçlarıyla hafifçe yere dokundu. Anca yetişiyordu.

Kendimi yatakta yukarı itmeye çalıştım.

"Bekle, sırtlığı kaldırabilirim," dedi ayağa kalkarak. "*Aajja*[1]'mda da bu yataktan var."

Aanta uzaktan kumandayı alıp sırtlığı yukarı doğru hareket ettirdi. Coşkusu beni gülümsetti ama sonra göğsümde hemen bir boşluk hissettim. Tjonne koşarak içeri girdi. Gürültülü vücudu hem kıvrak hem de beceriksizdi. Yanıma gelip başını yatağın kenarına koydu.

"Kurabiye istiyorum," dedi Laara ateşin önünde yere otururak.

"Ama onlar Bo için," dedi Aanta erkek kardeşine öfkeyle.

"Ama annem buradayken birer tane yiyebileceğimiz söyledi."

Tjonne başını kaldırıp yerde Laara'nın yanına uzandı. Çarşafın üzerinde ıslak bir leke bıraktı. Tıpkı Sixten'in su içtikten sonra yaptığı gibi.

"Tabii ki yiyeceksin," dedim boğazımı temizleyip.

Aanta ciddi olup olmadığımdan emin olmak istercesine kararsızca bana baktı.

"İstersen bulaşık rafından bir tabak al." Lavaboya doğru başımla işaret ettim.

Aanta sandalyeden atlayıp bir tabak getirmeye gitti. Laara küçük ellerini Tjonne'nin kulaklarının altındaki geniş boynunu, tam da Sixten'in hoşlandığı yeri okşadı. Hans da küçükken köpeklere düşkündü. Her zaman sahip olduklarımızın yakınında olurdu.

1 Sami dilinde büyükbaba, amca, erkek bir aile büyüğü. (ç.n.)

Göğsüm sıkışıyordu, söyleyecek bir şey bulmakta zorlanıyordum. Çünkü ne söylersem söyleyeyim tek düşünebildiğim Sixten'in yatakta yanımda bacaklarımın yanında olmasıydı.

Aanta bir süre sonra, "Üzgün olabileceğini düşündük," dedi tabağı komodinin üzerine koyup. Plastik kabı açıp tabağa iki kurabiye koydu ve birini küçük kardeşine verdi. "Sixten gittiği için."

Gözyaşlarımı durduramıyordum. Gözlerimi sıksam da yaşlar akıyordu.

"Tjonne gitmek zorunda kalsaydı ben de üzülürdüm," deyip sustu.

Laara başını sallayıp Tjonne'a yaslandı.

Sessizce oturduk. Aanta kurabiyeden bir ısırık alıp bana baktı. Elimi gözlerimin altına koydum, mendilimi çıkarıp burnumu sildim. Tjonne sesten irkilip kulaklarını diktiğinde Laara bir kahkaha patlattı.

Ateşi işaret ettim.

"Üzerine bir odun atabilirsin Aanta," dedim bir süre sonra.

"Ben de atmak istiyorum!"

Laara yerden sıçrayıp bir odun kaptı. Abisini dikkatle izledikten sonra odunu aynı şekilde ateşin üzerine yerleştirdi. Sonra Tjonne'nin yanına oturup gözlerini alevlere dikti.

"Huş ağacı, işte," dedim zencefilli kurabiyemden bir ısırık alarak.

Ateşin büyüsüne kapılan kardeşler başlarını salladı.

Laara dönüp kurabiye kabına baktı ama Aanta onu fark etmedi. Başka bir dünyadaydı. Bana seni, çok eskiden böyle uzaklara kaybolduğun zamanları hatırlatıyordu

"Bir tane daha al," dedim Laara'ya, plastik kabı göstererek.

Laara'nın gözlerinin içi parladı.

"Sen de bir tane daha ister misin?" diye sordu bana.

Başımı iki yana sallayıp yastığa yaslandım.

Çocuklar bir süre daha kalıp ateşin önünde oturdular. Tam ayrılacaklarken Aanta mutfak kapısında döndü.

"Annem Sixten'in iyi olacağını söyledi," dedi. O kadar ciddi görünüyordu ki ona inanmaktan başka çarem yoktu.

12:30

Bo hâlâ keyifsiz ama morali sabaha göre biraz daha iyi. Masada zencefilli kurabiye var, kimin getirdiğini tam olarak hatırlayamıyor. Ateş tamam. Dereotlu graten ısıttım ama Hans'ın aldığı yemekleri yemediğini söylüyor. Onun yerine eski bir favorisini pişirdim. Bol şekerli, tarçınlı ve yağlı sütten yapılmış sütlaç.

/Ingrid

17 Ağustos Perşembe

P4 radyo kanalında erkek doğum kontrol haplarıyla ilgili bir röportajın sesiyle uyandım. Skåne aksanıyla konuşan adam, hapların olumlu etkilerini anlatıyor, cinsel hayatıyla ilgili hiç endişe duymadığını, partnerlerini bugün birçok kadının katlanmak zorunda oldukları kötü yan etkilerden kurtardığını söylüyordu.

Radyodaki adamı dinlerken o haplardan ne kadar nefret ettiğini hatırladım. Bırakman gerektiğini düşünmüştüm, kullanabileceğin başka şeyler de vardı. Ama sen ısrar ederdin, başka gebelik olmadığından emin olmak istedin.

Seni ve yeni doğan bebeğimiz Hans'ı Östersund'daki doğumevinden aldıktan sonra kararlı bir şekilde "Buraya bir daha asla dönmeyeceğim," demiştin. Hans'a kardeş istiyordum, küçükken benim de bir oyun arkadaşım olsun isterdim. Sadece bir tane olunca da kavga etme riski daha az olurdu. Hans'ın mirasını paylaşmak zorunda kalmayacaktı. Kilisedeki Micke'nin çocukları miras yüzünden kavga etmiş, birbirleriyle konuşmayı kesmişlerdi.

Ellinor'un da hiç kardeşi yoktu ve bunun kasıtlı olup olmadığını merak ediyordum. Hans bu konuda hiçbir şey söylememişti.

"Bugün erkek olmak çok farklı," dedi radyodaki Skåneli adam. "Baba olmanın şartları ise bambaşka."

Özel koşullarım olup olmadığını hiç düşünmemiştim. Tavana bakıp Ellinor'un tüm bunlar hakkında ne söyleyeceğini merak ediyordum.

Ellinor'la Hans'ın, Hans'ın benimle olan ilişkisinden çok daha farklı bir ilişkileri vardı. Ellinor'un mezuniyetindeki konuşmalarını hatırlıyordum. Her ikisi de ne kadar içtendiler.

Hans, "Seninle çok gurur duyuyorum," demişti çok kelimesini uzatarak.

Birbirlerine gülümsemişlerdi.

Gözlerimi başka yöne çevirmek zorunda kalmıştım çünkü çok samimilerdi. Evlerinin bahçesindeki huş ağacının gölgesinde oturduk. Gözlerin dolmuştu, bense tüm bunlar hakkında ne hissettiğimi bilmiyordum.

Ellinor kollarını açıp Hans'a sarıldı ve ben hem utandım hem de gurur duydum.

Nedenini bilmiyordum ama aklıma geldikçe rahatsız oluyordum bu olaydan. Sürekli sarılmalarında beni rahatsız eden bir şey vardı. Ellinor günübirlik bir yere dahi gitse annesine babasına sarılırdı. Birbirlerine sürekli "Seni seviyorum," derlerdi.

İhtiyar bana asla böyle bir şey söylemezdi. Sanırım ben de ana-okulundan beri Hans'a hiç dokunmamıştım. Öyle yapılmazdı.

Yoksa sadece biz mi böyleydik? Ben ve ihtiyar? Kaşlarımı çatıp onun gibi olma düşüncesiyle yüzümü buruşturdum.

Şimdi düşünüyordum da sen de sizinkilere karşı sevgi doluydun. Babana, kardeşlerine ve annene karşı. Birbirinizi severdiniz, okşardınız, ben de bundan rahatsız olurdum.

Radyodaki adam sınır tanımıyor, bedeninin tepkilerinden bahsediyordu. Kelimelerin yarısını zar zor anlıyordum ama yine de utandırıyordu. Neden her şey hakkında bu kadar çok konuşmak zorundaydık? Elimi yeni yıkanmış çarşafın üzerinde gezdirdim, Johanna bugün yeni nevresimler sermişti. Parmaklarımı bej nevresimin köşesinde gezdirirken en son ne zaman birlikte olduğumuzu

hatırlamaya çalıştım. Yavaş yavaş solup gitmişti. O zamanlar bunu düşündüğümü hatırlıyordum ama sana bir şey söylememiştim. Çünkü ne diyebilirdim ki, artık eskisi gibi olamıyorduk.

Sana en son ne zaman sarıldığımı bile hatırlamıyordum ama senin kendini nasıl savunduğunu ve beni nasıl ittiğini zihnime kaydetmiştim. Bir kucaklama, aniden dehşet dolu bakışlara dönüşüyordu.

"Ne yapıyorsun?" diye bağırıp beni itebiliyordun.

Sanki seni inciten bir yabancıymışım gibi. Sanki neredeyse altmış yıldır birlikte yaşamamışız gibi.

"Özlüyorum," demişti Ture bir keresinde, şehirdeki Badhusparken'de oturup insanları izlerken dondurma yediğimiz zamanlarda. Bazen hoşlandıklarına sessizce başını sallardı. Sanırım bana göstermek içindi.

Elimi organıma götürdüm. Yumuşak ve gevşekti. Dokunduğumda artık hiç tepki vermiyordu ama umurumda da değildi. Yatağımda yuvarlanıp yana döndüm. Bacaklarımı çapraz yaptım ama hızla diğer tarafa döndüm. Bacaklarım artık nasıl konumlanacaklarını bilmiyordu ve sol elim gereksiz geliyordu.

Sixten'in bıraktığı boşluk hep oradaydı. Senden sonraki boşluğu ortaya çıkaran bir hiçlik. Garip ama Hans Sixten'i aldığında seni daha çok özlemeye başladım. Sanki benden seni almış gibi hissediyordum.

Kulaklarım zemine vuran pati ve esneme sesini arıyordu. Örgü şişlerinin birbirine hafifçe vuruşunun sesini arıyordum. Ama tek duyduğum buzdolabının uğultusu ve saatin tik takları.

17:15

Bo yataktan kalkmıyor, öğle yemeğine dokunmadı. Tekrar ısıtıp çay koydum. Çikolata çıkardım. Enerjisi düşük görünüyor ve hâlâ banyo yapmak istemiyor.

/Ingrid

Hans'a bakmayı reddediyordum. Gözlerimi tavan pervazına sabitleyip onun gitmesini bekledim. Ne düşünüyordu ki? Her şeyin eskisi gibi olacağını mı? Yaptığı zulmün unutulacağını mı?

Sixten'i aldığından beri her zamankinden daha fazla gelir olmuştu. Gelip buzdolabını ve dondurucuyu daha fazla yiyecekle dolduruyordu. Her seferinde ne kadar üzgün olduğunu söylüyordu. Onu görmezden geliyordum, Sixten'i benim iyiliğim için gönderdiğine dair saçma mantrasını duymazdan gelmeye çalışıyordum.

"Lütfen ama, hayatının kalanında benden nefret mi edeceksin?" dedi sağ kolumdan tutarak.

Kolumu çekip elimde kalan tek silahı kullandım: sessizliğimi.

İç geçirip ayağa kalktı. Market poşetlerini buzdolabına yerleştirmeye başladı. Bir paket daha dana ezmesi koydu. Oysa son paketi daha yeni açmıştım.

"Her neyse, dün gece Ann-Katrin'le konuştum, Sixten'in durumu çok iyiymiş. Her gün uzun yürüyüşlere çıktıklarını söylememi istedi sana," dedi buzdolabını kapatıp.

Olabildiğince hareketsiz durmaya gayret ediyordum. Gözlerimle tavan pervazını takip ettim, köşeden yukarı, sonra mutfak penceresine doğru. Bir ileri bir geri.

Hans iç çekti.

"Bir ara benimle konuşmaya başlamalısın baba." Bakışlarımı bir ileri bir geri kaydırdım. Dudaklarımı sıktım.

"Peki, o zaman ben gidiyorum," dedi ama girişte oyalanıyordu.

Evden çıkmak yerine mutfağa geri dönüp ateşin yanına gitti. Bir odun alıp ateşe attı, sonra bir tane daha. Ona bakmaktan kendimi alamıyordum. Günlerdir, belki de haftalardır ona bakmamıştım.

Ateşin önünde çömelmiş, dengesini korumak için yerdeki bir oduna yaslanmıştı. Gömleği sırtının alt kısmında sarkıyordu. Bir şey söylemek için ağzımı açtım ama sonra kendimi durdurdum. Öfkemi kontrol edemiyordum.

Sonra başını hızla çevirdi ve ben de olabildiğince hızlı bir şekilde tekrar pervaza döndüm. İç geçirdi.

Ayağa kalkıp tekrar girişe doğru yürüdü. Gözleri içimi yakıyordu, başımı çevirip ona bakmamak için gözlerimi kapatmak zorunda kaldım.

"Hafta sonu yine gelirim, muhtemelen cumartesi," dedi. "Bugün perşembe."

Ceketinin fermuarını çekip elini kapının koluna koydu. Tam kapıyı her zamankinden daha dikkatli bir şekilde kapatırken, gözyaşlarım sel oldu.

22 Ağustos Salı

Baş ucumdaki tabağa baktım. Patates püresinin kenarları kurumaya başlamıştı. Johanna uzun süre yalvardı; Sixten'in sırf inatçı olduğum için dönmeyeceğine binbir çeşit yolla beni ikna etmeye çalıştı. Yemek yemeyi reddettiğim için hiçbir şeyin düzelmeyeceğine.

Anlamadığı, benim yapabileceğim tek şeyin reddetmek olduğuydu. Johanna'nın koyduğu bardaktan birkaç yudum su içtim. Su bardağını tepsiye koyarken elim titriyordu.

Johanna'nın ya da başkasının ne dediği önemli değildi. Reddetmeye devam edecektim. Çünkü bunun Hans'a zarar verdiğini biliyordum. Benim onu affetmem için yaptığı tüm girişimleri görüyordum. Ama pes etmeyecektim.

Yatağa otururken arkamdaki saatin tiktaklarını duyuyordum. Sixten'den sonraki boşluk, etrafımda çığlık atan bir yankı gibiydi. Aklımda olan tek şey onun burada olmamasıydı.

Yoldan geçen bir traktörün sesiyle saatin tik takları bir anlık kesildi. Mutfak penceresine doğru baktım. Ağustos güneşi pencerelerdeki tozu aydınlatırken ben nasıl bu duruma düştüğümü anlamaya çalışıyordum. Oğlumuz beni nasıl bu kadar incitebilirdi? Her şeyi nasıl bu kadar zorlaştırabilirdi?

Motor sesinin kaybolmasıyla tik tak sesleri geri geldi. Midem gurulduyordu. Mutfak tezgâhına baktım, demlikte bir fincanlık kahve kalmıştı. Ayağa kalkmamla oturmam bir oldu.

"Lanet olsun," diye mırıldanıp tekrar denedim.

Bir süre hareketsiz durup baş dönmesinin azalmasını bekledim.

Kahve soğuk olduğu için lavaboya döküp buzdolabına gittim. Bir süre durup son birkaç gündür el değmemiş yemeklerime baktım.

Sonra Ingrid'in küçük parçalar halinde kesilmiş, bolca kahverengi sos ve patatesle süslediği geyik bifteklerini gördüm. Midem kazınıyordu.

Ingrid geçen gün "Dünkü akşam yemeğinden biraz kaldı," deyip tabağı önüme koymuştu. Tereddütle çatalımla dürtmüştüm.

"Hans'ın bununla bir ilgisi olmadığını garanti ederim," deyip bir bardak süt almaya gitmişti. "Çünkü onu ben hazırladım."

Tabağı mikrodalgaya koydup bir çatal aldım. Beklerken pencereden dışarı bakıp bakışlarımın Storsjö Gölü'nün karşısındaki ıssız Åreskutan dağına doğru çevirdim. Hans ile Ellinor, Ellinor küçükken sık sık oraya gidip kayak yaparlardı. Ben sadece bir kez gitmiştim, orada hep çamurlu kar vardı.

Yolda Tjonne'nin koştuğunu gördüm. Az ileride Aanta'yı. Biraz sonra da elinde sopayla Laara geliyordu.

Birkaç kez beni görmeye geldiler ama eskisi gibi olmadı. Sixten'in bıraktığı boşluğu kimse dolduramazdı. Bir şekilde durum daha da vahimleşiyordu.

Çocukların evin yoluma girip girmeyeceklerini görmek için mutfak penceresine doğru yürüdüm. Ama onlar bataklığa doğru döndüler.

Mikrodalga o kadar yüksek sesle öttü ki birden irkildim.

Nabzımı sakinleştirmek için bir süre oturmam gerekiyordu. Yemek hazırlarken bile nefes nefese kalıyordum.

Ingrid'in artan yemeklerini çabucak mideme indirdim. Sos seninkini andırıyordu, belki Ingrid de yaban mersini reçelini tıpkı

senin yaptığın gibi yapmıştı. Son kalanları da sıyırdıktan sonra tabağı iyice yıkayıp kurulamayı düşündüm. Ama vücudum çok ağırdı ve halsizdim, bu yüzden şimdilik her şeyi lavaboya bıraktım.

Sonra tekrar yatağıma oturup ağzımı sildim. Aslında biraz daha iyi hissediyorum.

Ama başımı yastığa koyduğumda, belirsizlik hissi geri döndü. Öfke birdenbire göğsümü delip geçen bir şeye dönüştü. Durumun bu raddeye gelmesi için ben ne yapmıştım? Belki burada olsaydın bana açıklayabilirdin. Sen bu konularda benden çok daha iyiydin.

Şalının olduğu kavanoza uzandım. Açmaya yeltenmedim bile, onun yerine yanıma, Sixten'in yattığı yere koydum.

17:10

Geldiğimde Bo uyuyordu. Öğle yemeğine dokunmamış. Hamburger köftesi vermeyi denedim ama başaramadım. Kremalı sıcak çikolata bile içmedi. Banyo yapmak istemiyor.

/Johanna

29 Ağustos Salı

Onu beş geçe Ture'yi aradım. Çok erken aramamaya çalışıyordum çünkü o zaman kahveyi hazırlamaya vakti olmuyordu.

Cevap vermesini beklerken önümdeki notla oynuyordum. Ona bugünlerde gençlerin bu kadar çok İngilizce konuşması hakkında ne düşündüğünü soracağımı yazmıştım. Ne zaman yazdığımı bilmiyordum ama bu sabah okuduğumda ilginç bir konu olduğunu düşündüm.

Gözlerim mutfak tezgâhının yanındaki zemine takıldı; Sixten'in sıcaktan bunaldığında serinlemek için uzandığı yere.

Telefon hâlâ çalıyor ama Ture yanıt vermiyordu.

Telefonu kapattım. Bir keresinde Ellinor'un eve getirdiği değişim öğrencisini hatırladım. Kanadalıydı, konuşmasından pek bir şey anlamıyordum ama Ellinor tercüme ediyordu. Çok etkilenmiştim, bir İngilizce profesörü gibi konuşmuştu.

Ture'yi tekrar aradım. Bu sefer de cevap yoktu. Elimdeki notu bırakıp üçüncü kez çaldırdım. Çalıyordu. Tekrar denedim ama cevap yoktu.

Tuvalete gitmeye karar verdim, sonra tekrar deneyecektim. Salondan tuvalete doğru sendeleyerek giderken başına neler gelmiş olabileceğini düşündüm. Düşebileceği tüm yerler aklımdan geçti.

Eşofman altımı ve iç çamaşırımı indirip yavaşça klozet kapağına oturdum. Bu saçmalığa son vermeliydim, Ture yere kahve dökmüş,

onu siliyor olacaktı ya da belki bademli tartoleti buzluktan çıkarmayı unutmuş, mikrodalgada ısıtırken de telefonu duymamıştı.

Ayağa kalkıp eşofmanımı yukarı çektim. Musluğu açıp sert parmaklarımı suyun altına soktuğumda Ture'nin ellerini en son ne zaman yıkadığını merak ettim. Aynadaki yansımama baktım ve endişelerimden kurtulmaya çalıştım. Eskiden hiç böyle değildim, bir şeyler hakkında düşünmez ya da endişelenmezdim. Ama şimdi hayatımın her parçası kırılgandır. Aniden aynadaki adama karşı bir şefkat duydum. İnsan olmak hiç de kolay değildi.

Mutfağa döndüğümde saat onu yirmi geçiyordu. Yatağa oturdum, telefonu alıp ara tuşuna tekrar bastım. Hoparlöre alıp masaya koydum.

İçimdeki huzursuzluk gitgide artıyordu.

Kırmızı ahizeye bastım ve bir süre elimde telefonla öylece oturdum. Hans'ı aramam gerektiğini düşündüm. Sixten'i benden aldığı günden beri onunla konuşmamıştım.

Parmaklarım titremeye başladı, doğru tuşlara basmakta zorlanıyordum. Yanlışlıkla, son aranan yerine telefon rehberine girdim. Geri tuşuna bastım. Hans bana tek yapmam gerekenin yeşil ahizeye ve ardından aşağı oka basmak olduğunu söylemişti.

Telefon uzun bir süre çalmaya devam ediyor. Ture'nin yerde cansız yattığını hayal ediyordum.

"Merhaba baba!" diye cevap verdi Hans neşeyle. Birden elim ayağım kesildi. "Baba, orada mısın?"

"Evet, buradayım," dedim, kalbim yerinden çıkacak gibiydi.

"Ture'ye ulaşamıyorum."

Sixten hakkında başka zaman konuşurduk.

"Nasıl yani, telefona falan mı cevap vermiyor?" diye sordu Hans.

"Birkaç kez aradım," dedim sesim çatallaşarak. "Geç de olsa cevap verirdi o."

Hans elini ahizeye koyup birine bir şeyler söyledi. Sinirleniyordum. Durumların ciddiyetini göremeyen bir oğlumuz nasıl olabilirdi?

"Alo?" dedim öfkeyle.

"Pardon baba, bir toplantının ortasındayım." Sesi stresli geliyordu. "Ture'nin evinde de yardımcı var, değil mi? Yani ona bir şey olduysa yardım edeceklerdir mutlaka. Ama ona ulaşmaya çalışacağım ve en kısa sürede sana döneceğim."

Ona bir şey olduysa. Doğru. Olabilecek en kötü şeyin gerçekleşmiş olması gerekmiyordu, kendimi buna ikna etmeye çalışıyordum.

Belki de düşüp bir yerini kırmıştı. Eğer durum buysa, Hans'a beni hastaneye götürmesini söylerdim.

"Tamam mı baba?" diye sordu Hans sakince.

"Tamam," dedim.

Hans diğer uçta sessizliğe gömüldü.

"Aradığına sevindim," dedi bir süre sonra. "Daha sonra konuşuruz o zaman."

"Tamam," dedim homurdanarak. "Teşekkürler."

Hans'ın başka bir şey söylemesine fırsat vermeden telefonumu kapattım.

Hans'ı aramak zorunda kalsam da öncesine kıyasla daha rahat, daha iyimserdim.

Ture'yi ziyaret ettiğimde yanıma iki paket bademli tartolet alacağımı düşünerek yiyecek bir şeyler almak üzere kalktım.

12:45

Yanımda getirdiğim alabalığı tereyağında kızarttım. Bo, Ture için endişeleniyor. Birkaç kez Hans'ın arayıp aramadığını sordu ama beni aramadı. Bo banyo yapmak istemiyor.

/Ingrid

Hans işten hemen sonra gelmiş, yatağımdan biraz uzaktaki mutfak sandalyesinde oturuyordu. Birkaç kez aramasına rağmen o da Ture'ye de ulaşamamıştı. Sonunda evine gidip kapıyı çalmış ama kimse açmamıştı. Sonra Ture'nin evde bakım hizmetlerine ulaşmış ama akrabası olmadığı için bir şey söylemeyi reddetmişlerdi, bu yüzden şimdi hastaneyi arıyordu.

Hans cep telefonunu kulağına tuttu. Çalıyordu. Oğlumuzun odaklanmış gözleri parlıyordu. Burada olduğu için minnettardım.

Diğer uçta biri cevap veriyordu ama ne dediğini duyamıyorum. Hans kaşlarını çattı. Endişesini tekrarlıyor, ancak hastane personelinin yanıtı onu tatmin etmiyor gibi görünüyordu.

Kulak memesine dokundu. Çocukken kitap okurken ona gülerdik. Kendini hikâyeye o kadar kaptırırdı ki bizi fark etmezdi. Kanepede kitaba dalmışken, bir eliyle de durmadan kulak memesinde oynardı.

Gözlerimi kapatıp dua ettim. Ture ile kan bağımız olmasa da bize bilgi vermeleri için. Bize neler olduğunu anlatmalarını istiyordum.

Elim Sixten'i arıyordu, tüylerini parmaklarımın arasında hissetmek istiyordum.

Hans'ın sesini yükseltmesiyle irkildim.

"Ama beni anlamıyor musunuz, onun babamdan başka kimsesi yok. Babam endişeden kendini kaybetmiş durumda."

"Endişeden kendini kaybetmiş." Belli ettiğimi düşünmemiştim. Hans başını sallayıp telefonu diğer kulağına götürdü.

"Tamam, bekliyorum," dedi yüzünde hafif bir tebessümle.

Babası için çabalayan böylesine yetenekli ve dik kafalı bir oğlum olması beni gururlandırıyordu. Burada olsaydın sen de gurur duyardın.

Ama bir faydası yoktu, çünkü telefondaki kişiyi anladığını söylediğinde gözlerindeki bakış, Ture'nin bir daha asla telefonuma cevap vermeyeceğini ortaya koyuyordu.

Onları durduramıyordum. Gözyaşlarım sessizce akarken sanki bir fark yaratacakmış gibi, sanki bana yardım edebilirmiş gibi Hans'a baktım.

Dayanması zordu.

"Üzgünüm," dedi elini koluma koyarak.

Ve bunu çok içten söylüyordu.

20:35

Hans ofisi arayıp Bo'nun arkadaşı Ture'nin vefat ettiğini bildirdi. Bo çok üzgün ve suskun. Ona bol şekerli çay yaptım.

/Johanna

6 Eylül Çarşamba

07:45

Bo yatakta, ara sıra uyuyor. Çok sessiz. Nasıl olduğunu sorduğumda söyleyecek bir şey olmadığını yazmamı istiyor. İlacını verdim, mutfak masasına yulaf lapası ve çay bıraktım.

/Ingrid

Ingrid'in bu sabah yatağın baş ucuna bıraktığı yerel gazeteye bir göz attım. En fazla on yaşlarında bir çocuğun fotoğrafı orta sayfalarda yer alıyordu. Ciddi yüzü sarı buklelerle çerçevelenmişti. Mavi gözleri doğrudan kameraya bakıyordu. Büyüteci aramak için biraz doğruldum çünkü o olmadan sadece manşetleri okuyabiliyordum. Çocuk, Storsjö Gölü Canavarı'nı gördüğünü iddia ediyordu. Fotoğrafta gururlu görünüyordu; sırtı dik, yüzü ciddiydi.

Canavarın kesinlikle bir efsane olduğunu ilk kez belirttiğimde Ture, "Saçmalık, tabii ki gerçek," demişti. "Yoksa neden insanlar yüzlerce yıldır onu gördüklerine dair ifade versinler ki?"

O zamana kadar, gölün ortasındaki kabarmış tek bir dalga hakkında yorum yaptığında, bunun muhtemelen yüzeye yakın olan canavar olduğunu söylediğinde şaka yaptığını düşünmüştüm.

Gazetedeki çocuk, muhabire genellikle hafta sonları sahile indiğini ve kumsalın kenarındaki çakıllara baktığını söylüyordu. Bazen büyük deniz canavarının gece boyunca ortalıkta dolaştığını ve kumsalda izler bıraktığını görebildiğini belirtiyordu.

Gazeteyi çabucak kapattım. Hatırlamak istemiyordum, Ture'yi düşünmek istemiyordum. Bir daha asla onu kolundan hafifçe tutup, "Bugün hiç canavar gördün mü?" diyemeyeceğimi düşünmek istemiyordum.

Gazeteyi sıkıca tutup ikiye ayırmaya çalıştım ama kâğıdın arkası çok kalın, parmaklarımsa kaskatıydı. Masanın üzerinden yere fırlattım ama mutfak sandalyesine çarpıp orada asılı kaldı.

13:10

Bo bugün daha iyi bir ruh halinde. Rahibin uğradığını söyledi. Biraz sohbet ettik. Balık graten hazırladım. Şişeye üflemesini hatırlattım.

/Kalle

Sandalyede oturan iri yapılı kadına baktım. Siyah gömlek ve beyaz yaka giymişti. Kahverengi saçları topluydu ve gözlükleri şakaklarından sıkıca tutturulmuştu.

Sana evlenme teklif etmek için dizlerimin üzerine çöktüğümde bana Tanrı'ya inancım olup olmadığını sormuştun, ben de heyecanlanmıştım. Dürüst olursam beni istemeyeceğini düşünmüştüm. Ancak ömür boyu birlikte olacaksak sana yalan söyleyemezdim. Ben de elimden geldiğince ciddi bir yüz ifadesiyle, "Hayır, Tanrı'ya inanmıyorum ama inanan insanlara saygı duyuyorum," demiştim.

Hiçbir şey söylemeden bana öylece bakıp sessizce oturdun.

"Ben yine de evet diyorum," demiştin birkaç dakika sonra ve ben mutluluktan patlayacağımı sanmıştım. Ağzım kulaklarımdaydı.

"Geçen hafta Fredrika'ya gittim," dedi rahip. "Brunkullagården'e."

Muhtemelen onu tanımayacağını bilsem de başımı salladım, mutlu oldum. Eskiden onu çok severdin. Cemaatteki gençler için çok şey yaptığını söylerdin.

"Sevdiğiniz birinin bu kadar değiştiğini görmek çok üzücü," diye devam etti.

Tekrar başımı salladım. Acaba ailesinde senin gibi aklını kaybetmiş biri var mıydı?

Buraya ilk gelişi değildi, yıllardır her hafta gördüğün rahipti, sen taşınmadan önce de sonra da buradaydı. Ama son gelişinin üstünden uzun zaman geçmişti.

Ona söyleyecek bir şeyler düşünmeye çalıştım ama bir türlü doğru kelimeleri bulamıyordum. Onun yerine ellerime baktım. Senin hakkında konuşmakta zorlanıyordum. Söyleyecek ne vardı ki? Eve bakıcı gelmeye başladığında, birkaçı sürekli seni sorup senden bahsediyordu, hasta olmanın benim için çok zor olduğunu söylüyorlardı. Evet demekten başka ne diyeceğimi bilemiyordum. Garip bir ortam olduğunu düşünmüş, gitmelerini istemiştim. Sadece yalnız kalmak istiyordum.

Her şeye rağmen rahibin burada olması, üstelik bir çiçek almak için kasabaya kadar gitmesi iyi hissetmemi sağlamıştı.

Annem de dinine bağlı bir kadındı. Ama beni hiçbir şeye zorlamamıştı. Onun için dinî konular soluduğumuz hava kadar doğaldı. Düşünecek bir şey yoktu.

Şişmiş başparmaklarımı sessizce yuvarlayıp Tanrı inancının neden bana hiç gelmediğini merak ediyordum. Çocukken annemle kiliseye gittiğimde bile. Hoşuma gitmesine rağmen. Kışın pazar sabahları beni kızağa bindirir ve hızlıca köy yolundan ana yola doğru giderdik. O, kilisenin arka tarafında bir yere otururdu, ben de yanındaa bir sıraya otururdum, sonra beni yanına yatırıp uyuturdu.

Bu yüzden Ture gibi kiliseden kaçmıyordum ben. Belki de sen ve annem inançlı ve ilgili insanlar olduğunuzdandı, diye düşündüm şimdi papaz da önümdeyken. Ama aynı zamanda kilisede sıcak ve insani bir şeyler olduğunu düşünüyordum. Bu konuda pek çok kez konuşmamıza rağmen Ture'nin beni anladığını hiç sanmıyordum.

Bir keresinde seni düşünerek onun kiliseden ayrılmakla yanlış yaptığını söylediğimde, "Ellerinde kan var," demişti suratını ekşiterek.

"Kan mı? Çok güzel şeyler de yaptılar ama değil mi?" demiştim.

Duyulmayacak bir şeyler mırıldandı ve neden bu kadar sinirlendiğini anlamamıştım. Çok dramatik.

Seninle kiliseye nadiren giderdim, bazen Noel'de ya da Paskalya'da. Sevdiğin gömleği giyer, saçlarımı geriye tarardım. Oturup seni ve diğer kadınları kahve hazırlarken izlemekten keyif alırdım. Cemaat salonunun mutfağına bizimki kadar aşinaydın.

Sanırım bana uygun olduğunda sana eşlik ederdim. Ve muhtemelen ihtiyar da öyle yapardı.

Annem benimle birlikte akşam duası etmek istediğinde, "Anneni dinle bakayım," derdi ihtiyar ama kendisi hiç yapmazdı.

Rahip kahvesinden bir yudum alırken belki de annemle sen haklıydınız diye düşündüm. Başından beri kaçırdığım bir şeyi siz anlamıştınız.

"Kaç yıldır evlisiniz?" diye sordu rahip nazikçe. "Geçtiğimiz bahar altmış iki yıl oldu," diye cevap verdim, ablanın gelinliği içindeki görüntün belirdi gözümün önünde. Sen ondan çok daha kısa olduğun için etek ucunu yukarı kaldırman gerekiyordu.

Rahip kaşlarını kaldırıp ağzına bir parça çikolata attı. Gözlüğünü burnunun üstüne koyup ellerini kucağındaki kahve fincanının etrafında doladı. Gülümseyince gamzeleri olduğunu fark ettim, bunu daha önce hiç fark etmemiştim. Ona çok yakışıyordu.

Bir süre sonra ciddi bir sesle, "Ama bu onun hasta olmasını kolaylaştırmıyor," dedi. Dürüst olmasına sevinmiştim.

Bana Ingrid'i hatırlatıyordu, fazla yaygarası yoktu.

Rahip yanında getirdiği saksıyı çevirirken ben de çayımı yudumladım. Sen olsaydın ona bir isim verebilirdin, ne tür olduğunu söyleyebilirdin, ama benim için sadece saksıda kırmızı bir çiçekti.

"Fredrika'ya da bunun bir benzerini götürdüm," dedi başıyla onu işaret ederek. "Hoşuna gitmiş gibi görünüyordu."

Rahibe nazikçe gülümsedim. Bir süre sessizce oturduk, biraz olsun rahatlamıştım. Ingrid'in bu sabah yaktığı ateş, arka planda çıtırdıyordu.

Birlikte böyle oturup kendimizi ateşin içinde kaybederdik. Bu yönden birbirimize benzerdik, ateş olmadan kendimizi asla evimizde hissetmezdik. Farkında olmadan bütün bir sabahı onunla geçirebilirdik. Belki radyoyu açardık, sen de muhtemelen el işi yapardın.

Bir süre sonra, "Şu zaman tuhaf şey gerçekten," dedim.

Hiçbir şey söylemeden bana baktı.

"Bazen o kadar yavaş ve doğru ilerliyor ki..." Hayatımın yirmi yılının nasıl geçtiğini göstermek için elimi olabildiğince hızlı bir şekilde havaya kaldırdım.

"Çocukken bunu hiç düşünmezdik," dedi rahip. "Sadece yaşardık, değil mi?"

Katılıyordum. En eski anılarımdan biri annemle pancar toplamamızdı. Dört ya da beş yaşından olmalıydım. Yapraklarından tutup çekebildiğim kadar çekiyor ve diğerlerinin yanına koyuyordum. Annem bu işte iyi olduğumu söylemişti. Çok gururlanmıştım.

"Bir gün dünyadaki yaşam herkes için sona erecek, bu böyle," dedi rahip bir çikolata daha alıp.

Başımla onaylayıp bir zamanlar Sixten'in su kabının olduğu yere baktım.

Şimdi nasıl olduğunu merak ediyordum. Uyuyacak bir kanepesi var mıydı, dışarıda serbest dolaşmasına izin veriyorlar mıydı? Açıklıktaki kadar hızlı koşuyor muydu? Umarım çocuklar onu fazla bunaltmıyorlardır.

Sixten'i ve Hans'ı düşündüm. Geçen hafta Ture'nin ölümünü öğrendiğimizden beri birkaç kez aramıştı ve sorun çıkarmadım.

Öğrendiğimde içimde bir şeyler açıldı ve bir daha kapanmadı. Onunla konuşmadan edemedim. Artık ona kızamıyordum.

Ama Sixten'i almıştı benden. Bunu unutmak mümkün değildi.

Bir an için rahibe söylemeyi düşündüm. Elli yıllık arkadaşımın öldüğünü ve oğlumuzun Sixten'i benden aldığını. Ama nereden başlayacağımı bilemiyordum. Ture hakkında söylenecek çok şey vardı. Ve Hans ile Sixten'in hikâyesi çok karmaşıktı, açıklanması gereken çok şey varmış gibi geliyordu.

Rahip çikolatayı emiyordu. Belki de ona Sixten'den bahsetmeliydim. Nefesimi tuttum. Ona Sixten adında, inleyen bir av köpeğim olduğunu söyleyecektim. Ama sonra fikrimi değiştirip vazgeçtim, onun yerine yavaşça iç çektim.

"Ama iyi olacak," dedi rahip, bacağına düşen çikolata parçasını silkeleyerek. "Sonunda herkes için iyi olacak."

Kulağa biraz yapmacık geliyordu. Ama gözlerine baktığımda ona inanmamı sağlayan bir şey vardı. Muhtemelen haklıydı. Sixten artık saatler süren yürüyüşler yapıyor olabilirdi.

"Bir çikolata daha al."

Rahip tabağı öne doğru itip sonra kendisi de bir ısırık aldı.

Ben de mırıldanarak bir parça alıp erimesi için dilimin üzerine koydum.

Daha fazla konuşacak halim yoktu.

Kalle elini omzuma koyup nazikçe sıktı.

"Selam Bo, nasılsın?"

Gözlerimi ovuşturup yatağın yanındaki sandalyede kazağını çıkarmakta olan Kalle ile selamlaştım.

"Ziyaretçin mi vardı?" diye sordu, saksıyı kaldırarak.

"Evet, rahip buradaydı."

Kalle, bacak bacak üstüne atmak için yer açmak amacıyla sandalyeyi biraz geriye çekti. Sandalye iri gövdesine kıyasla dayanıksız görünüyordu.

Bir süre sessiz kaldık. Uzanıp Kalle'ye baktım, elinde çiçekle oturmuş düşüncelere dalmış gibiydi. Onu severdim. Gereksiz yere konuşmazdı hiç, onda hoş bir şeyler vardı. Hiç kimse hakkında kötü bir şey söylediğini duymamıştım. İlk başta ev hizmetinde bir erkeğin olmasının biraz tuhaf karşılamıştım. Ama artık bu beni pek ilgilendirmiyordu.

Kalle bir süre sonra, "Annem, Fredrika ile kiliseye giderdi," dedi çiçeği masaya geri koyup. "Annem çalışırken bazen ona eşlik ederdim."

Kalle ayağa kalkıp dondurucuya doğru yürüdü ve hazır bir yemek çıkardı. Streç filmde delik açıp mikrodalgaya koydu. Hans'ın bana aldığı gri eşofman altının aynısını giyiyordu.

"Teyzelerden birini hatırlıyorum, bilirsin hani şu seksen tabelasını geçtikten sonra körfezin yanında yaşayan, reçelli kurabiyeleri pişiren?" dedi Kalle mikrodalga öttüğü sırada.

Yemeği masaya koyup bir bardak süt almaya gitti. Hangi teyze ve hangi kurabiyeleri kastettiğini çok iyi biliyordum. Eskiden eve birkaç tane getirirdin.

"Annem istediğim kadar yememe izin verirdi," dedi Kalle, öyle bir gülüyordu ki karnı hopluyordu.

Ben de ona gülümsedim.

16 Eylül Cumartesi

Hans ön kapıyı açtı. En az yarım saattir onu mutfak sandalyesinde giyinmiş, hazır, elimde bastonla bekliyordum.

Kalkmalıydım. Ayağa kalkmak istiyordum. Ama bacaklarım çok zayıftı, kendimi yukarı itmeye çalıştığımda titremeye başlıyorlardı, bugün onları fazla kullanmamış olmama rağmen. Beni ihanete uğrattığı için vücuduma kızıyordum. Bugün sırtımın dik olup Ture'nin anılarını bana yaşatmasını istiyordum. Bacaklarıma baktım, yuvarlak dizlerime ve daha önce kaslarımın gerildiği dar uyluklarıma.

"Merhaba..." dedi Hans, mutfağın kapısına hafifçe vurarak.

Merhaba dedim komodinin üzerindeki kutuda duran küçük bir broşu gösterip.

"Belki bana yardım edersin?"

Hans küçük Storsjö Gölü Canavarı'nı alıp sevgi dolu bakışlarla küçük ayrıntıları inceledi.

"Evet, bugün için uygun görünüyor."

Hans bile yıllar boyunca Ture'den Storsjö Gölü Canavarı temalı bir dizi doğum günü hediyesi almıştı.

Hans iğneyi açıp broşu dikkatlice ceketimin üstüne taktı. İhtiyar öldüğünde birlikte aldığımız o ceket. Gereksiz pahalı olduğunu düşünmüştüm ama annemin hatırına almamız gerektiğini söylemiştin. Haklıydın çünkü cenaze töreni sırasında annem en az üç kez ne kadar şık olduğumu söylemişti.

"Bekle, biraz eğri oldu," dedi Hans, broşu tekrar takmak için çekip çıkarırken. "Şimdi oldu."

Gözlerinde bir hüzün vardı. Kendi acımla o kadar meşguldüm ki Ture'nin onun için ne ifade ettiğini unutmuştum.

"Teşekkürler," dedim gülümsemeye çalışarak.

Hans koluma girdi ve birlikte arabaya doğru yürüdük.

10:15

Babamı Ture'nin Sundy'deki cenazesine götürüyorum.
Sonrasında cemaat salonunda sandviç pasta yenecek.
/Hans

Hans kontağı çevirip arabayı döndürmek için açıklığa doğru geri geri gitti. Normalden daha yavaş sürüyordu.

"Ne harika bir gün," dedi.

Arabanın camından dışarıya, kızılımsı tonlardaki manzaraya bakışını takip ettim. Bydalsfjällen dağları Storsjön Gölü'nden yükselen sisin içine gömülmüştü. Senin yılın en sevdiğin zamanıydı. Ture sonbahar soğuğundan nefret ederdi, bir güneyli olmayı tercih ederdi. Yazdan bir türlü kopamaz soğuk bastırmaya başlasa da rengarenk şortlarla dolaşırdı.

Bakışlarımı Ture'nin avlusunda bir tabutta yattığı göl kilisesinin kulesine diktim. Onun cansız bedenini hayal etmeye çalıştım. Kulübede ranzada uyurkenki görüntüsünü getirdim gözümün önüne. Burada olsaydın, arka koltukta sessizce oturur ve Ture hakkında ne düşündüğünden hiç bahsetmezdin. Onun farklılığıyla ilgili ne düşündüğünü bilmediğini söylerdin.

Bazen bunu ben de bilmiyordum. Bazen de utanırdım, çünkü tuhaflığı diğer insanlara da yansır ve onları da tuhaflaştırırdı. Ama tamamen farklı bir şekilde. Huzursuz olup yere bakarlar ve arkalarını dönerlerdi. Bu yüzden zamanımızın çoğunu yalnız geçirirdik. Kulübeye giderdik.

Ama artık bunların hiçbir önemi yok.

Tekrar dağlara ve göle baktım. Doksan yıldır buradaydıyım ve buranın güzelliği beni hâlâ heyecanlandırıyordu, asla buradan ayrılmak istemiyordum.

Aynı zamanda, tepeyi aştığımızda bunun son görüşüm olmasını diliyordum.

Hans sağa dönüş sinyalini yakıp kiliseye doğru giden yola saptı. Ben çocukken bu yol çakıllıydı, artık asfaltlanmıştı ve Hans'ın elektrikli arabası sessizce ilerliyordu. Yolun sağında çam ağaçları vardı. Hans ve Ture'yle gelip Noel için bir tane çalardık. Arazilerinden ağaç almak için Marita'nın ailesinden izin almıştık ama Ture kiliseden çalmayı tercih ediyordu. Hans'a sana bir şey söylememesini tembih etmiştim. Bunu düşününce gülümsemeden edemedim.

İhtiyarla annemin yattığı kilisenin ötesindeki ormana baktım. Azizler Günü'nde anneme eşlik ederdim. Yanında getirdiği fundaları ekerdi. Sanırım uzun süre dayanacak bir şey seçmişti, böylece buraya sık sık gelmek zorunda kalmıyordu.

İhtiyarın cenazesinde annemi izlediğimi hatırlıyordum. Ellerini kucağında kavuşturmuş, başı öne eğik oturuyordu. O kadar küçük görünüyordu ki, gri saçları her zamanki gibi sıkıca şakalarından toplanmıştı. Kilise neredeyse doluydu. Arkamı dönüp Ranviken'deki kereste fabrikasından gelen adamlara bakmıştım.

Sağ tarafıma oturmuştun ve bundan gurur duyuyordum.

Böyle güzel bir kızın kalbini nasıl fethettiğimi görmelerini istiyordum. Ben otuzumu birkaç yıl geçmiştim ihtiyar da yetmişini biraz geçmişti. Hans'ı geç kucağımıza aldığımız gibi ben de geç doğmuştum. Birkaç yıldır beraberdik ama Hans hâlâ gelmemişti. Bunun bir şekilde bağlantılı olup olmadığını merak ettiğimi

hatırlıyordum. Benim ve ihtiyarın içinde bunu zorlaştıran bir şeyler olup olmadığı.

Annem hâlâ gözlerini kucağına çevirmiş oturuyordu. İçinde üzüldüğü bir şeyler mi vardı? Yoksa rahatlamış mıydı?

Elinde ilahi kitabıyla oturuyordun ve gözlerin kapalıydı. Dua ettiğini fark ettim ve bu içimde bir şeylerin yumuşamasına neden oldu. Çünkü bunu ihtiyar için değil de benim için yaptığını düşündüm. İhtiyarla aramızda olanları bildiğin halde onun hakkında tek bir kötü söz söylememiştin ve bu hoşuma gitmişti. Öfke benim öfkemdi.

Org sesi duyulunca annem öyle ani ayağa kalkmıştı ki irkilmiştim. Tabuta doğru yürüdü, ben de ona katıldım. İhtiyarın görüntüsü beni mahvetti, sanki içim oyuluyordu. Daha birkaç hafta önce aramıştı beni.

"Evet, merhaba, benim," demişti paslı bir sesle.

"Merhaba," diye cevap vermiştim şaşkınlıkla. Daha önce beni hiç içinden gelerek aramamıştı, bu yüzden annemle ilgili bir sorun olduğunu düşündüm.

"Şey..." diye başladı sözüne.

"Anneme bir şey mi oldu?" diye sorudum sabırsızca.

"Ne? Yok, yok. Hiçbir şeyi yok."

"Tamam," dedim, bacak değiştirip.

"Şey, şöyle ki..." Sustu. Öksürüp boğazını temizledi. "Akşam yemeğine gelmek ister misin diye sormak istedim."

Nasıl cevap vereceğimi bilemedim. Ne hakkında olduğunu anlamamıştım.

"Peki, ne zaman?"

"Bilmem, pazar uyar mı?"

"Gelemem," dedim hemen. "Fredrika'nın ailesine davetliyiz."

"Ah, tamam," dedi ve bir an sessizlik oldu, ama telefonda ağır nefes alışını duyabiliyordum. "Şey, sadece..." Tekrar sustu. "Köpekle ilgili biraz yardıma ihtiyacım var."

Köpekle ilgili yardım. Köpekle ilgili yardıma ihtiyaç duyduğu için kayınvalidemin davetini geri çeviremezdim.

"Beklemek zorunda," diye mırıldandım, mutfak masasına bakarken. Vazoya koyduğun çiçekler solmaya başlamıştı. "Başka bir zamanı beklemek zorunda."

"Bu kadar," dedi ve yine sessizlik oldu. Sanki bir şeyler daha söyleyecekmiş gibi geldi ama tek duyulabilen göğsünün ağırlığıydı.

"Anneme selam söyle," dedim bir süre sonra.

"Görüşürüz," dedi ve telefonu kapattı.

Ahizeyi elime almış, vazodaki çıplak düğün çiçeğine bakıyordum. Sarı yaprakları masanın üzerindeydi ve sapında sadece tomurcuğu kalmıştı. Belki de ona doğrudan ne istediğini sormalıydım. Ama kelimeler her zamanki gibi takılıp kaldı ve öfke beni ele geçirdi.

Tabutun önünde durduğumda kendimi sahte hissettim. Arkamda yas tutan kalabalığı kandırdığımı hissettim. Rahibin sözleri beni rahatsız etmişti, saygılı cümleleri babam olacak adamı hiçbir şekilde tanımadığını gösteriyordu. Bir yanım dönüp orgdan daha yüksek sesle bu adamın yas tutulacak bir adam olmadığını haykırmak istiyordu. Ama dişlerimi sıktım ve boğazımdaki yumruyu yutmaya çalıştım. Fotoğraftaki ihtiyarın doğrudan gözlerinin içine, ardında da tıraşlı çenesine baktım. Orada takılı kaldım.

Annem minik elini kolumun altına koyup beni ana geri çekti. Gidip oturduk ve arkamızdaki sıra sıra banklarda oturanlar ayağa kalktı. O kadar sinirlenmiştim ki yanımızdan geçip giden insan-

ların baş sallamalarını karşılamakta zorlanıyordum. Ne benim ne de ihtiyarın kim olduğunu biliyorlardı.

Hans direksiyonun arkasında öksürüyordu. İhtiyarı ne kadar unutmaya çalışsam da o hâlâ içimdeydi ve beni incitiyorordu. Nefesimi tutup dışarı baktım. Bugün zaten bana musallat olmasına izin vermeyecektim, bugün Ture'nin günüydü.

Birkaç gün içinde Ture Lindman yazılı bir tabela asacakları anıt korunun yanından geçerken Badhusparken'de satranç oynadığımız günleri hatırladım.

Hans yavaşlarken arabanın camından büyük kilise binası görünüyordu. Hans'la bir daha muhtemelen senin cenazende böyle otururduk. Hans'la nereye gömülmek istediğimizi konuşmadığımız aklıma geldi.

Geçen yüzyıldan kalma mezar taşlarını işaret ederek, "Ben gerçekten bir mezar taşı istemiyorum, " dedim. Ne istediğimizi bilmesi önemliydi.

"Ama baba," dedi Hans, sanki ölümüm konuşulacak kadar uzak ve alakasız bir şeymiş gibi.

Sinirlendim. Çünkü seninle Hissmofors'ta yatmayı planladığımızı ve sen zaten bir taş istediğin için yine de bir taşım olacağını söylemek istiyordum ama sustum.

Hans direksiyonun arkasında sessizce oturmuş, yavaşça öndeki taksiyi takip ediyordu. Kimdi acaba? Belki satranç kulübünden biri?

Oğlumuz gergin görünüyordu. Sağ kaşı seğiriyor gibiydi, tıpkı küçükken ve ağlamaklı zamanlarında olduğu gibi. Bir anda kendimi aptal gibi hissettim. Ona karşı ihtiyar gibi olmak istemiyordum. Onun için sivri bir diken olmak istemiyordum.

Boğazımı temizleyerek, "Annenle ortak bir taş alacağız," dedim. "Bu iyi olacak, göreceksin."

Boş otoparka döndü. Elektrik motorunu kapatırken hiç ses çıkmıyordu. Bana dönüp başını salladı, ben sadece seni görüyordum. Bu da beni sakinleştiriyordu.

"İçeri girelim mi?" diye sordu.

Hans'a her şeyi doğru düzgün izlemek istediğimi fısıldadım ve kilisenin ön sırasına doğru yürüdük. Bana yürüteci getirip getirmeyeceğimizi sorduğunda, hayır demiştim, tabuta doğru sırtım dimdik yürümek istiyordum. Hans da ısrar etmedi. Sadece başıyla onayladıktan sonra arabanın kapısını açıp emniyet kemerini takmama yardım etmişti.

Sert ahşap bankta otururken bacaklarım titriyordu. Ture hayatta olsaydı rahat banklara bile parası yetmeyen kilisenin ne kadar perişan olduğu hakkında bir şeyler söylerdi.

Rahip minberin solundaki bir sandalyede oturuyordu. Elinde bir yığın kâğıt ve bir ilahi kitabı tutuyordu. Ayaklarının önüne bakıyordu.

Ture'nin genç bir adam olarak çekilmiş büyük bir fotoğrafı tabuta yaslanmıştı. Aynı anda hem yabancı hem tanıdık geliyordu fotoğrafı. Kereste fabrikasındaki ofiste çerçevelenmiş olan resmin aynısı olmalıydı.

Bir gün önce asılan fotoğraflara bakarken Ture kıkırdayarak, "Saçmalık" demişti.

Yönetim, üst düzey pozisyonda olan herkesin bir resminin çerçevelenmesine karar vermişti. Neden bu kadar sinirlendiğini anlamayarak omuzlarımı silktim.

Kilise salonunda yavaşça arkamı dönünce Nisse ile Sivert'i gördüm. Onlar da kereste fabrikasında çalışıyordu ama çok samimi değildik. Onlar da Ture ile aynı işi yapıyorlardı.

Sivert selam vermek için yavaşça elini kaldırıp merkez koridorun diğer tarafındaki banklardan birine oturdu. Nisse oturmakta zorlandığından, ön sıranın arkalığına yaslanmak zorunda kaldı. Acaba onlar kadar kırılgan mı görünüyordum?

Birkaç sıra arkalarında Ture'nin konut derneğinden iki kadın oturuyordu. Ture uzun yıllar yönetim kurulundaydı. Zarif giyinmişlerdi, biri ruj sürmüştü.

Daha geride, kilisenin ortasına doğru Malin, yani Ture'nin Ingrid'i oturuyordu. Üzerinde ev hizmetleri logolu polar kazak vardı, buradan sonra işe gidip gitmeyeceğini merak ediyordum. Gelmesi çok hoştu.

Hoparlörlerden org müziği yükseliyordu. Hans bana bir gül uzattı. Çok güzeldi. Kan kırmızısı ve kalın, tıpkı olmasını istediğim gibiydi. Kucağıma koyup bir an için gözlerimi kapatıyorum.

Seni yanımda otururken hayal ettim. Güzel çiçekler hakkında mutlaka bir şeyler söylerdin. Müzik hakkında da. Omuzlarımız birbirine değecek şekilde biraz yana eğilir Ture'nin nihayet dinlenebileceğini söylerdin.

Tabuta baktım. Bir dahaki sefere muhtemelen ön tarafta senin resmin olacaktı. Garip bir ağırlık ve beklenti karışımı sardı benliğimi. Seni gömme fikri bana gerçek dışı ve kaba geliyordu ama aynı zamanda içimde de bir an evvel bu işi bitirmek istediğime dair bir his büyüyordu. Artık her şeye son vermek istiyordum.

Org sustu ve rahip söz aldı. Telefonda ona söylediklerimin çoğunu anlatıyordu, bir an için sanki konuşmayı ben yapıyormuşum gibi hissettim. Sözcüklerimi ele geçirmişti.

Anlatırken kulağa biraz peri masalı gibi geliyordu. Sözlerine Hissmofors ile başlayıp, Ture'nin başka bir şehirde okumasını ve sonra geri dönmesini bekleyen bir aileden geldiğini söylüyordu. Babası da Göteborg'da okumuştu. Rahibin sesi güçlüydü, geçen gün mutfağımda oturup sohbet ettiğinden tamamen farklıydı ve sanki onu tanıyormuş gibi geliyordu. Sanki onunla gurur duyuyordu, bu da içimi rahatlatıyordu. Rahibin ellerinin küçük hareketlerini takip ettim, günü geldiğinde seni gömebilse ne güzel olurdu diye düşündüm. Cenaze törenin Hissmofors'ta olacaktı, belki bir günlüğüne oraya gidebilir.

Sonra rahip, Hissmofors'un o zamanlar Ture için çok küçük olduğunu; onun başka bir şeye, daha fazlasına ihtiyacı olduğunu söyledi. Bunu ona kimin söylediğini merak ettim. Çünkü ben böyle anlatmamıştım.

Rahip sonra seyrek kalabalığa bakıp bir an için sessizliğe gömüldü. Salonun arka tarafında oturan bir kişiye bakmak için durduğunu düşündüm. Başımı biraz daha çevirdim ama buradan kim olduğunu göremiyordum.

"Göteborg'da durum farklıydı, orada hayatı yeni şekillerde tanıma fırsatı buldu," diye devam etti. Yeni şekiller demekle neyi kastettiğini merak ediyordum. Biraz belirsizdi.

Bir an için orada durup mikrofona konuşan ben olsaydım nasıl görünürdü diye düşündüm. Ama etrafımdakiler bunu sormayı düşünmediler bile, çünkü bana güvenmiyorlardı. Ve bana güvenmemekte haklılardı. Bedenim ağırlığımı taşıyamazdı.

"Bizim tanıdığımız Ture hayattan korkmazdı," dedi.

Ben de aynen öyle demiştim. Tanıdığım Ture'nin hayattan korkmadığını. Tüm dünyayı gezdiğini.

Tunus'a yaptığı bir seyahatten döndüğü zamanı hatırlıyordum, tam bir ay uzak kalmıştı. Çok uzun bir süre gibi gelmişti ve onu

biraz özlemeye başlamıştım. Bir sürü şey getirmişti, bana yemekleri ve insanları anlatmıştı. Şiirsel ve coşkulu bir dille.

Rahip boğazını temizleyip elindeki kâğıdı çevirdi. Birden yorgunluk çöktü üzerime, bir süre gözlerimi kapadım. Rahibin senin hakkında ne söylemesini istediğimi düşündüm. Hans'ın da diyeceklerini merak ediyordum, çünkü muhtemelen o da bir konuşma yapmak isterdi. Belki Ellinor da bir şeyler söylerdi.

"Ture uzun yaşadı," dedi rahip.

Bu yüzden kilise bu kadar boştu. Tanıdığı neredeyse herkes ölmüştü.

Hastane personeli Hans'a "Sonunda kalp atışı durdu," diye açıklama yapmıştı. Son birkaç saniyede sakin miydi yoksa paniğe mi kapılmıştı? Onu bulduklarında üzerinde kıyafetleriyle yatakta yatıyor vaziyette olduğunu düşündüm. Kendini yalnız hissetmiş olabileceği düşüncesi midemi bulandırıyordu, orada yanında olmadığım. Dünyada onu gerçekten önemseyen tek kişinin orada olmaması.

Rahip sessizliğe gömüldü ve org yeniden başladı. Göğsüm sıkışıyordu, gözlerimi sıkıca yumdum. Nedenini bilmiyordum ama gözyaşlarımı göstermek istemiyordum.

Birden sağ bacağıma bir ağırlık çöktü. Bulanan gözlerimle Hans'ın sol elini bacağımın üzerinde gördüm. Tıpkı balığa gittiğimizde elimi onun omzuna koyduğum ve bir şey yakalamak için üşüdüğümüz zamanlarda olduğu gibi. Ellerimizin birbirine ne kadar benzediğini fark ettim. Eli ne kadar yaşlıydı.

Elimi elinin üzerine koydum. Şu anda dünyada yanımda olmasını isteyeceğim ondan başka kimse yoktu.

Oradan ayrılırken arka sıralarda oturan ve rahibin uzun süredir baktığını düşündüğüm adamı fark ettim. Benden birkaç yaş daha gençti. İyi giyinmişti, kravatı ve ceketi pahalı olmalıydı. Yanındaki bankta büyük siyah bir şapka vardı. Yanından geçerken elinde bir zarf tuttuğunu gördüm. Adımlarımı yavaşlattı ve zarfın üzerinde dalgalı harflerle Ture yazdığını gördüm.

Adamın yanından bizi göremeyeceği şekilde geçtikten sonra Hans'ın kolunu biraz çekiştirdim. Kilise hakkında bilgi veren standa doğru baktım ve Hans beni kenara çekti. Garip adamla yüzleşmek için arkamı döndüm. Hâlâ aynı pozisyonda oturuyordu.

Rahip ziyaretçilerin ardından ağır adımlarla geldi. Adamı görünce onun önündeki sıraya girdi. Elini uzatıp selamlaştılar. Adamın elini tutma şekli daha önceden tanıştıklarını gösteriyordu. Birkaç kelime konuşuyorlardı ama ne konuştuklarını duyamıyordum. Sonra vedalaşıp ayrıldılar.

"Hemen geliyoruz," dedim rahibe yanımızdan geçerken.

"Acele etmeyin," dedi. Hans ona gülümsedi.

Sonra adam ayağa kalktı. Şapkayı alıp tabuta doğru ilerledi. Fotoğrafın tam önünde durdu, şapkayı karnına doğru tutup gözlerini yumdu.

Bacaklarım uyuşmaya başladı.

"Kim o?" diye sordu Hans.

Omuzlarımı silktim.

"Nereden bileyim. Daha önce hiç görmedim."

Adamın gözleri hâlâ kapalıydı. Belki de dua ediyordu ya da içinden bir şeyler söylüyordu. Bu merak beni biraz rahatsız etti.

"Şık kıyafetler," dedi Hans alçak sesle.

Gerçekten göze çarpıyordu. Onunla daha önce tanışmadığıma emindim, onun gibi bir görünüşü hatırlardım yoksa.

Sonra gözlerini açtı ve elindeki zarfa baktı. Bir an tereddüt ettikten sonra onu tabutun üzerine koyup hızla dönüp çıkışa doğru ilerledi.

"Soralım," dedi Hans.

Ben tam bunu yapamayacağımızı söyleyecekken Hans adama doğru bir adım attı.

"Merhaba, ben Hans. Bu da Bo, babam. Ture'nin yakın arkadaşı."

Adam durdu ama hiçbir şey söylemedi, sadece ciddi bir şekilde başını salladı. Ben de bir şey söyleyemedim.

"Ture'yi nereden tanıyorsunuz?" diye sordu Hans bir süre sonra.

"Biz..."

Adam sustu.

Belki bana öyle geliyordu ama beni tepeden tırnağa inceliyormuş gibi hissettim.

"Göteborg'dan tanışıyoruz."

Boğazını temizleyip şapkasını taktı. Sadece televizyonda böyle şapka takan insanlar görmüştüm.

Hans bir süre sonra, "Babamla Ture Hissmofors'taki kereste fabrikasında birlikte çalıştılar," dedi. "Değil mi baba?"

"Doğru," dedim kendimi toplayarak.

Elimi ona doğru uzattım.

"Bo."

Adam sıkı bir tokalaşmayla elimi tutuyordu.

"Eskil."

Eskil mi? Ture hiç Eskil'den bahsetmemişti.

Bir an sessizlik içinde durduk. Adam kirli sakalını sıvazladı. Temiz görünümü dikkatimi çekmişti. Aslında kirli olmadığınız halde kendinizi kirli hissettiren insanlardandı.

"Demek Göteborg'dansınız?" diye sordu Hans, yanımda olduğu için minnettarım.

Eskil boğazını temizledi. Onda beni rahatsız eden bir şey vardı.

"Evet, doğru. Göteborg'danım."

Hans, iş nedeniyle oraya çok gittiğini ve güzel bir şehir olduğunu söyledi. Adam başını salladı ama bir şey söylemedi.

"Cemaat salonunda kahve içmeye kalacak mısınız?" diye sordu Hans bir süre sonra.

Eskil başını iki yana salladı.

"Uçağa yetişmem gerekiyor, o yüzden korkarım gelemeyeceğim," dedi ceketini düzelterek. "Ama sizinle tanıştığıma memnun oldum, hoşçakalın."

Hızlı adımlarla kiliseden ayrıldı. Rahatladım mı yoksa endişelendim mi bilmiyordum.

"Cemaat salonuna gidelim mi?" diye sordu Hans kolunu uzatarak.

Koluna girdim ve oradan ayrıldık. Göl kenarındaki sarı huş ağaçlarına baktım. Ture'nin ondan neden hiç bahsetmediğini düşündüm. Göteborg'dan buraya kadar uçma zahmetine katlandığına göre birbirlerini iyi tanıyor olmalılardı. Sanırım söylemek istememişti. Birden Ture'nin bana anlatmadığı şeyler olduğu düşüncesine kapıldım.

Hava mis gibiydi. Geniş kilise basamaklarında bir süre durup ciğerlerimi havayla doldurdum.

İleride, adam taksiye biniyordu.

"Biraz tuhaf biriydi, değil mi?" dedi Hans. "Neden kim olduğunu söylemedi acaba?"

Omuzlarımı silktim. Ture'nin adamı nasıl tanıdığına dair şüphelerim vardı ama Hans'a nasıl söyleyeceğimi bilmiyordum. Ture'nin neden evlenmediğini de hiç konuşmamıştık.

Hans merdivenlerden aşağı bir adım attı, ben de onu takip ettim. Rüzgâr hızlanıyordu ve sakallarım uçuşuyordu. Cemaat salonunun girişinde asılı olan İsveç Kilisesi bayrağı yavaşça dalgalanırken senin de bana söylemediğin şeyler olup olmadığını merak ettim. Kimseye anlatmadığın şeyler.

Küçük kız kardeşinle muhabbetlerinizi hatırlıyordum. Ondan sadece bir yaş büyüktün ve insanlar ikiz gibi davrandığınızı düşünüyordu. Komik bulmadığım şeylere kıkırdardınız.

Gözüm göl kenarında sıralanmış bir grup kanoya takıldı.

Eminim ona her şeyi anlatırdın.

Hans durup kanoların ötesindeki ağaçlara baktı. Kırmızı kavak yaprakları rüzgârda titriyordu. Acaba onun da çok sırrı var mıydı?

"Sınıftaki kızlar okul yaz tatiline girdiğinde oraya koşup öğretmenlerine yabani çuha toplarlardı," dedi göle bakarak. "Çok güzel olduklarını düşünürdüm ve bir yıl onlara eşlik edip ben de bir buket topladım, ne olduğunu hatırlıyor musun?"

Başımı yavaşça iki yana salladım.

"Hayır, ne oldu?"

"Gunnar kiliseye girmeden hemen önce gömleğime su sıçratıp benim bir kız olduğumu söyledi, ben de ağlayarak sizin yanınıza koştum," dedi. "Sonra koşup körfezden aldığım sülükleri cemaat salonunda astığı ceketinin cebine koydum. Bunu hatırlamıyor musun?"

Hans kahkahalarını tutamayarak eğildi. İri vücudu sallanıyordu, ben de kendimi tutamayıp gülmeye başladım.

"Büyük yaygara kopmuştu," dedi gözlerini silerek.

"Tahmin edebiliyorum," dedim. Kahkahalarım birden öksürük krizine dönüştü.

"Ama bunu başlatan oydu. Pisliğin tekiydi," dedi Hans, sırtıma vurarak.

Cemaat salonu beyaz fincanlar ve çiçekli peçetelerle donatılmıştı. Kahve içip bademli tartolet yiyorduk. Rahip bir fincan alıp masamıza oturdu.

"Şimdi bir kahve iyi gider," dedi.

Şapkalı adamı düşünmemeye çalışıyordum. Malin'i bulmak için etrafıma bakındım. Ne olduğunu bilmiyordum ama ona bir şeyler söylemek istiyordum. Ture için ne kadar önemli olduğunu anlamasını sağlayacak bir şeyler. Ama onu hiçbir yerde göremiyordum. Muhtemelen işe gitmişti. Bademli tartoleti folyo kalıptan çıkarmaya başladım.

Kahvenin tadı güzeldi, Hans'tan bir fincan daha getirmesini rica ettim. Sivert ve Nisse daha aşağıdaki bir masadan kalkıp bana doğru yürüyordu.

"Selam Bosse," dedi Sivert, elini uzatarak.

Bir süre yaz hakkında konuştuk. Alışılmadık derecede sıcak bir yaz olduğundan bahsediyorlardı ve ben de aynı fikirdeymişim gibi davranıyordum ama aslında sıcaklar hakkında bir fikrim yoktu. Nisse bana birkaç haftadır kızının köpeğine baktığını ve yüksek sıcaklıklar nedeniyle köpeğin alışılmadık derecede uyuşuk olduğunu söylüyordu. Yüzüne, kısa kesilmiş bıyıklarına baktım ve bir anda bütün gün Sixten'i düşünmediğimi fark ettim. Evde beni beklemediğini hatırlamak beni üzüyordu.

Sivert'le Nisse, onlara işini anlatan Hans'a döndüler. Gerçekten ilgili görünüyorlardı.

Şapkalı adamı tekrar düşünmeye başladım. Tahmin ettiğim gibi, adamın Ture'nin yakın çevresinden biri olduğu kanısına vardım. Cenazeye geldiğine göre önemli biri olmalıydı. Sakalımı ovuşturdum. Ellerime bakıp Ture'nin bana neden ondan bahsetmediğini düşündüm. Tırnaklarım kısaydı, Ingrid geçen gün bana yardım etmişti.

Başparmağımı şişmiş işaret parmağımın üzerinde gezdirdim. Ture'nin hayatı bana çok özel geliyordu. Senin hakkında da pek konuşmazdık ama kilisede o gizemli adamı gördüğümde bana bir şey oldu. Bir şekilde kırıldım. Ture'nin bilmediğim yönleri olduğunu fark ettim. Onun en iyi arkadaşı olmama rağmen.

Girişin yanında bir şeyin gıcırdadığını duyunca başımı çevirdim. Görevli engelli tuvaletinin dışına bir merdiven dayamış tavandaki ampule ulaşmak için yukarı tırmanıyordu. Dengesini sağlayabilmesinden etkilenmiştim, böyle bir şey yapmayalı uzun zaman olmuştu.

Ture'ye daha fazla soru sormadığım için pişmandım. Göteborg'da yaptıkları hakkında. Sırasıyla Hans, Sivert ve Nisse'ye baktım. Ture, onun hakkında daha fazla şey öğrenmekle ilgilenmediğimi düşünmemişti umarım.

Birden o kadar yorgun düştüm ki her an uyuyakalabilirdim. Göz kapaklarımı açık tutamıyordum. Hans, Sivert'e bugün izin aldığını söylüyordu, ben öldüğümde kaç gün izin alacaktı acaba?

Sırtımda bir el hissettim.

"Hadi gidelim artık," dedi Hans.

"Evet, artık paydos etme vakti geldi," dedi rahip saatine bakarak. "Birazdan çocukları almaya gideceğim."

Gülümseyen rahibe başımla işaret ettim.

"Kestirdin mi biraz?"

Hans arabayı almaya giderken bana girişte beklememi söyledi, ben de itiraz etmedim. Sivert ve Nisse dışında bir tek biz kalmıştık. Elimi ağzıma götürüp esnedim, eve gidene kadar nasıl uyanık kalacaktım bilmiyordum.

25 Eylül Pazartesi

08:10

Geldiğimde Bo uyuyordu. Onu uyandırıp yulaf lapası verdim ama kısa süre sonra tekrar uykuya daldı. Giderek daha yorgun görünüyor. Bir sandviç yapıp yatağının yanına bıraktım.

/Johanna

İçim ürpererek uyandım. Başımı çevirdiğimde komodinin üzerinde kurumuş bir sandviç gördüm. İşemem gerekiyordu ama tuvalete gitme düşüncesi bile beni yoruyordu. Bacaklarımı hareket ettirmekte zorlanıyordum, yorgunluk başımı yastıktan kaldırmama engel oluyordu. Elimi yorganın altına sokup kasıklarımı yokladım. Tabii ya, beni bezlemişlerdi. Ilık idrar ilk başta güzel geliyordu ama mesanemi boşalttığımda utanıyordum.

Sen de böyle bir durumda utanıyor muydun, yoksa geçiştiriyor muydun?

Şalının olduğu kavanoza uzanıp beceriksizce kapağını açmaya çalıştım ama beceremedim. Yanıma bıraktım.

12:20

Bo yatakta. Bezi dolu. Balık köftelerini ısıttım, biraz yedi. Bana Fredrika'dan ve mantarlardan bahsetti. Yorgun ve iştahsız olduğunu söylüyor. Yatağın yanına su ve çikolata koydum.

/Ingrid

Uyandığımda ilk fark ettiğim kokundu. Başımı çevirdim, şalın yanağımı okşuyordu. Derin bir nefes alıp tekrar uykuya daldım.

10 Ekim Sali-
13 Ekim Cuma

Ingrid'in sesini duyuyordum ama ne dediğini anlamakta güçlük çekiyordum. Sanırım yüksek sesle kitap okuyordu. Göz kapaklarımı yavaşça açmaya çalıştım, ışık gözlerime çarpıyordu. Ingrid yatağın yanındaki sandalyede oturuyordu. Tişörtünde dolunayın önünde uluyan bir kurdun resmi vardı. Üşüyordum.

Ingrid okuma gözlüğünü burnunun ucuna doğru indirdi.

"Ne kadar heyecan verici," dedi kitabı komodinin üzerine bırakırken. "Susadın mı?"

Başımla onayladım. Dilim kurumuştu.

Mutfağa gidip ıslak bir bezle geri döndü.

"Belki biraz acıkmışsındır da?" diye soruyor, bezi dudaklarıma sürterek. "Hadi çilek aromalı bir içecek deneyelim."

Gözlerimi kapatıp Ingrid'in içeceğin pipetini çıkarışına kulak verdim. Yumuşak plastik hışırdıyordu. Bana ormanın canlı renklerini yaprakların nasıl parladığını anlatıyordu. Sesi yavaşça kaybolurken sen yolun karşı tarafındaki çiçeklerin arasında yürürken belirdin. Tüm hayatını kuşatan bedenle bir görünüp bir kayboluyordun görüş alanımdan. Çam ağaçlarının gölgeleri arasında yürüyüp tekrar tekrar şekil değiştiriyordun. Genç, hamile ve kafası karışık olarak geliyordun.

Aniden Ingrid'le Sixten bana doğru yürümeye başladı. Serbesti ve bir yarış köpeği gibi hızlı koşuyordu. Çıldırdığında yaptığı gibi etrafta koşturuyordu. Daha aşağıda, Evertssonlara giden

virajda, ihtiyar elinde bir kürekle yürüyordu. Birkaç metre ötede annem, sırtını kamburlaştırmış ve kollarını beline dayamış bir halde hantal hantal geliyordu. Sixten hızlanıp onları karşılamak için tepeden aşağı koşturuyordu.

Göğsüm daralıyor, nefes almak zorlaşıyordu. Boğazım sıkışıyor. Gözlerimi açmaya çalıştım ama başaramadım.

"Nasılsın Bo?"

Gözlerimi açıp Ingrid'in bakışlarıyla karşılaştım, biraz daha rahatladım. Alnında bir kırışıklık vardı.

"Semi kemiriyor mu?"

Ne demek istediğini tam anlamıyordum ama yine de başımı salladım. Çünkü muhtemelen içimi kemiren bir duyguydu bu. Ingrid yatağın kenarına oturup elini elimin üzerine koydu. Onunki sıcak ve hafif nemliydi.

"Yakında her şey yoluna girecek," dedi ve ben onun sözlerine tutundum.

Kapı çalıyordu, Hans olmasını umuyordum. Onu burada istiyordum, ona bakıp hep iyi olmasını dilediğimi söylemek istiyordum. Huysuzluğuma rağmen onunla gurur duyduğumu. Bunu hemen şimdi söylemek istiyordum.

Ture'nin cenazesinde Eskil'le karşılaştığımdan beri bu düşünce aklıma daha sık geliyordu. Söylenmemiş hiçbir şeyimin kalmasını istemiyordum. İhtiyarla olduğu gibi olsun istemiyordum.

Tuhaf bir nedenden dolayı, artık kızgın değildim. Hans en iyisi olduğunu düşündüğü şeyi yaptı. Ve Sixten'in iyi olduğundan emindim.

Ön kapı açıldı.

"Bu Sofia olmalı, yeni geçici bakıcı," dedi Ingrid ayağa kalkarak. "Onunla geçen hafta tanışmıştın."

Başımı salladım ama hatırlayamadım, sadece kaltak olmadığına seviniyordum. Ingrid otoparkta kaybolurken onu gözlerimle takip ettim. Hans'ın ne zaman geleceğini merak ediyordum. Görüş alanımdan kaybolduğunda başımı çevirmeyecek kadar yorgundum. Gözlerimi kapatıp kendimi uykuya teslim ettim.

Hans aniden buzun üzerine oturdu. Bacaklarını uzatıp patenlerini buza dikti. Buzda minik çukurlar bıraktı. Kıpırdamadan uzanıp bir süre gökyüzüne baktı. Sen kızaktan indin.

"Poponu üşütme sakın," dedin buz pistine girerken. Açıklıkta donmuş bu havuzun genişliği en fazla yirmi metre olmalıydı.

Gitmekten hiç bıkmazdı, bütün kış boyunca her gün oraya gitmek isterdi. Ben de hiç bıkmazdım. Ama ertesi kış orası onun için çok küçük olmaya başlamıştı, bu yüzden Isakssonların çocuklarıyla birlikte okuldaki buz pistine gitmeyi tercih etmişti.

"Merhaba Bo," dedi bir kız sesi. Genç bir yabancının yüzü bana doğru eğiliyordu. Bu küçük hanım okulu bitirmiş olamazdı, on beş yaşından büyük değildi.

Merhaba demek için ağzımı açmaya çalışıyorum ama yapamıyordum.

Ingrid elini bacağıma koyarak, "Sofia çamaşır yıkamama yardım etmek için burada," dedi. "Sana temiz bir bez getireyim."

Sofia beline plastik bir önlük bağlayıp ellerine plastik eldivenler geçirdi. Ingrid kolun üstüne basıp yatağın tekerleklerinin kilidini açtı. Sofia'nın diğer tarafa geçebilmesi için yatağı biraz çekti.

"Senin tarafına mı yoksa benim tarafıma mı?" diye sordu Sofia.

"Sen seç, benim için fark etmez."

Ingrid'e ve diğer yanımda duran Sofia'ya baktım, şu an senin ne yaptığın merak ediyordum; gergin miydin, sakin miydin?

"Tamam, şimdi Sofia'ya doğru yan döndüreceğim seni," dedi Ingrid, Sofia sağ kolumu tutup çekerken. Sol tarafımda yatmaya devam ettim.

Ingrid kalçamın altına bir muşamba serip beni sırtüstü yatırdı. Her şey o kadar hızlı oluyordu ki düşünecek zamanım bile olmuyordu.

"Şimdi biraz yaklaşabilisin," dedi Ingrid, sol kolumdan tutup çekerken.Diğer taraftaki muşambayı düzeltip. "İşte, şimdi oldu, böylece yatağında temiz kalacak."

Ingrid pazen gömleğimi kaldırıp çalışıp çalışmadığını kontrol etmek istercesine eşofman altımın elastik kısmını çekiştirdi. Bir tarafını indirdi.

"Sana kuru bez getirdim," dedi. "Bunu ben yaparım."

Sofia nazikçe başını salladı.

"Yine bana dön," dedi sağ yumruğumu tutup tekrar çekerken.. Onu tutmaya çalıştım, böylesi daha kolaydı ama kaslarım istediğim gibi tepki vermiyordu.

Ingrid ılık bezlerle kalçamı siliyordu. Sıcak ve rahattı.

Sırt üstü geri yuvarlandım. Ingrid eşofmanımı ve gömleğimi düzeltip yorganı vücudumun üzerine çekti.

İçimi kemiren his göğsümde hareket ediyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Tekrar nefes almak zorlaşıyordu.

"Şimdi daha iyi misin, Bo?" dedi Sofia elini üst koluma koyup. Ona baktım, o da gülümseyip yüzünü başka tarafa çevirdi.

Ben de Ingrid'e döndüm, o da bana baktı. Mavi gözlerine tutunup sakinleştim. Bir süre öylece oturduk, o hiçbir şey söylemeden başını salladı. Onunla kalmak istesem, uykuya dalmak istemesem de uyukladığımı hissettim.

Ingrid'in sesiyle uyandım.

"Al," dedi iş telefonunu Sofia'ya uzatıp. "Rahibi arayabilir misin?"

Sofia telefonu alıp Ingrid'e kaşlarını kaldırdı.

"Tamam, Hıristiyan mı?" diye sordu.

Ingrid, ofisten gelen malzeme torbasının üzerine eğilerek durdu. Elinde bir paket plastik eldivenle yukarıya bakıp bir an düşündükten sonra başını bana doğru çevirdi.

"Hıristiyan olduğun söylenemez, değil mi? Ama bunun önemli olduğunu sanmıyorum," dedi hafifçe gülümseyerek. "Bence Bo zaten rahiple konuşmayı seviyor. Bunu çoğu kişi yapar." Bakışlarımı Ingrid'e diktim, söylediği doğruydu. Rahiple konuşmak bana iyi gelmişti. Sonuçta denemeden bunu kimse bilemezdi.

Burada ölüm döşeğinde yatıyorum ve gerçekten bilmiyordum.

Aklım Ture'ye gidiyordu, öldüğünde aklından neler geçmişti? Sıra sana geldiğinde senin de ne düşüneceğini merak ediyordum.

Sofia, Ingrid'in bakışlarını takip edip o da bana bakıyordu. Kafası karışmış gibiydi.

Aniden bir kahkaha patlattım ve ağzımdan garip bir ses çıktı.

Ingrid ağzını kapatıp bir kahkaha patlattı. Sofia gözlerini kocaman açıp tereddütle kahkahaya eşlik etti.

Kahve kokusu beni uyanmaya zorluyordu. Ellinor beni gülümseyerek karşıladı.

"Seni seviyorum," dedi aceleyle. "Babam da," diye ekledi ben daha gözümü kırpmadan.

Yaban arımıza baktım ve göğsümde bir sıcaklık hissettim. Hans mutfak tezgâhında durduğu yerde kahkaha atıyordu. Sesi biraz üzgün gibiydi. Muhtemelen kulak memesini çekiştiriyordu. Onu görebilmek için daha yakına gelmesini istiyordum.

Ellinor'umuzun bu kadar büyümüş olması inanılmazdı. Yatağa uzandığım yerde zamanın nasıl bu kadar hızlı aktığını düşündüm, gerçekten anlamıyordum.

"Kahve hazırlıyor, bademli tartolet getirdik," dedi Ellinor elimi okşayarak.

Gülümsemeye çalıştım. Başarılı olup olmadığımı bilmiyorum ama Ellinor elini benimkinin altına koydu, böylece başparmağımı onunkinin üzerinde gezdirebiliyordum. Bademli tartoleti ve Ture'yi düşündüm. Gerçekten buna inanmasam da, umarım onu yakında görürdüm. Umarım benimle bir yerde buluşurdu. Daha sonra seninle buluşacağım bir yerde.

Ture'nin kulübedeki sobanın önünde çekilmiş bir fotoğrafı geldi aklıma. Orada balık tutmaya gittiğimizde Hans'ı rahat ettirmek için nasıl çaba gösterdiğini hatırlıyordum. Her zaman sevdiği bisküvilerden alırdı.

Hans elinde kahve fincanları ve bademli tartoletlerle gelip Ellinor'un yanındaki sandalyeye oturdu. Bana gülümsüyordu, ben de ona, onunla gurur duyduğumu ve elimden gelenin en iyisini yaptığımı söylemek istiyordum. Ama Ellinor'un eğitiminden, bitirdiğinde ne tür bir işe başvurabileceğinden bahsediyorlardı, ben de bölmek istemiyordum.

"Muhtemelen sosyal hizmetlerle başlayacağım," dedi. "Çoğu insan öyle yapıyor."

"Güvenilir istihdam, mantıklı bir seçim, değil mi baba?" diye sordu Hans.

Gülümsedim. Babasının ne düşündüğünü biliyordu ve bu beni gururlandırıyordu.

Elini yaban arımızın başına koyarak, "İnsanlarla çalışın, tam sana göre," dedi.

"Mükemmel," diye mırıldandım.

Ağzım çok kuruydu, sanki patlayacakmış gibiydi. Dudaklarımı birbirine bastırıp nemlendirmeye çalıştım ama işe yaramıyordu.

"Ingrid şimdi su getiriyor," dedi rahip.

Gözlerimi açtım, Ingrid bana doğru geliyordu. Rahip yatağın yanındaki sandalyede oturuyordu.

"Sanırım biraz dondurma deneyeceğiz," dedi Ingrid.

Yavaşça başımla onayladım.

"Dondurma o zaman," dedi rahip.

Ture ve ben her yaz Badhusparken'deki makinelerden dondurma alırdık.

Soğuk ağzımda o zamanki kadar iyi hissettiriyordu. Rahip anlayamadığım bir şeyler söylüyordu. Ayağa kalkıp köşedeki koltuktan bir battaniye alıp ayaklarımın üzerine koydu, bu iyi geldi çünkü ayaklarım biraz donmuştu.

Son zamanlarda sana gelip gelmediğini merak ediyordum. Nasıl olduğunu, hâlâ içinde bir yerlerde var olup olmadığımı, tekrar birlikte olacağımızı düşünüp düşünmediğini, ona sormak istiyordum.

Yine nefesim daralıyordu ve doğru nefes almak zorlaşıyordu.

Dudaklarımı aralayıp senin adını söylemeye çalıştım ama yorgunluğuna yenik düşüyordum.

"Bunu üzerine bırakacağım, yanağında hissedebiliyor musun?" diye sordu Ingrid, kokun üzerime sinerken.

Ingrid şalı ayarlayıp boynuma ve yanağıma doğru kaydırdı. Oda birden yok oldu. Sadece senin kokun ve yumuşaklığın vardı.

Kokunu çekebildiğim kadar içime çekip tutabildim kadar ciğerlerimde hapsettim. Ta ki kendini dışarı atıp uykuya dalana kadar.

Bir sonraki uyanışımda aklımda annem vardı.

Ingrid dudaklarımı nemlendirirken rüzgâr yüzüme vuruyordu.

"Biraz havalandırıyorum, sonbahar havası güzel değil mi?" dedi elindeki bez parçasını su kabına daldırıp.

Başımı salladım. Annem bana önemli olan her şeyi öğretmişti. Köpekler ve hayvanlar hakkında, onlarsız yaşayamayacağım şeyler hakkında.

Bana onun hızlı bir şekilde öldüğünü söylemişlerdi. Bir sabah bakıcılar onu uyandırmak için geldiğinde cansız bedeniyle karşılaşmışlardı. Ağzı ve gözleri açık bir şekilde sırtüstü yatıyordu. Elleri yorganın üzerinde düzgünce kenetlenmişti, sanki güzelce uzanmayı planlamış gibi, demişlerdi.

Derin bir nefes aldım, göğsümde yine bir sıkışma hissediyordum. Bunu gerçekten düşünmek istemiyordum çünkü annemin ölümü beni çok etkilemişti. Bunun beni üzdüğünü fark ettiğini söylemiştin. Ben de bir şeyler söyleyip hiç duygularımı sana açmadım. Aylarca üzüldüğümü onu ne kadar özlediğimi sizlerle paylaşmadım.

Ona minnettar olduğumu söylemediğim için pişmanım. İhtiyardan çok daha iyi biri olduğu için. Ona söylemeliydim ama hiç söylemedim. Şimdi anlıyorum ki, ihtiyara duyduğum öfke-

nin annemle arama girmesine izin vermiştim ve bu da birlikte olduğumuz zamanlarda gerçekten mutlu olmamı engellemişti.

Nefesim daralıyordu korkuyordum. Gözlerimi açmaya çalıştım ama yapamıyordum. Belki de zamanım geldi ve o durumda insan böyle hissediyordu. Beni aşağıya ve uzağa doğru iten bir güç.

Derken Hans elini alnıma koydu ve nefes almam kolaylaştı. Hans, elini tıpkı çocukken zatürreye yakalandığında elimi onun alnına koyduğum gibi koymuştu. Dört hafta boyunca okuldan uzak kalmıştı.

Elini orada bıraktı, onun da buradan başka bir yerde olmak istemediğini hissediyordum.

Kötü bir şey yemişim gibi mide bulantısıyla uyandım.

Ama en son ne yediğimi ya da ne zaman yediğimi hatırlayamıyordum.

"Bu kadar uzun sürmesi normal mi?" diye fısıldadı Hans.

Yeterince hızlı ölmüyor muydum? Kendimi bir engelmişim gibi hissediyordum. Sanki Hans ve diğerlerinin hayatlarına engel oluyordum.

Gözlerimi açıp oğlumuzun bakışlarıyla karşılaştım. İlk başta bakışlarında mutsuz bir ifade vardı ama ona doğru başımı sallayınca yüzünde bir gülümseme belirdi.

"Uyandı."

"Mmm," diye mırıldandım, Hans güldü.

Ingrid yatağın baş ucuna bir tas su koyup bize gülümsedi.

Birden kendimi daha zinde hissettim. Oğlumuza baktım, sonra ihtiyar aklıma geldi. Hans ve bende ona benzeyen özelliklerimiz vardı. Çene, üçümüz de çeneliydik.

En azından oğlumuz burada yanımda oturuyordu.

İhtiyar öldüğünde ben onun yanında değildim.

Onunki uzun sürmüştü. Birkaç gün. Hastanede, tüplere bağlıydı ve ağrıları için ilaç veriliyordu. Annem hep onun yanında oturup alnını yıkıyor ve yerel gazeteden yüksek sesle bir şeyler okuyordu.

Annemin hatırına birkaç kez gitmiştim. Yalnız hissetmesini istememiştim. Ayrıca, ihtiyarın da yanlış bir fikre kapılmasını istemezdim.

Yatağının yanında dikilmiştim. O kadar zavallı görünüyordu ki içim parçalanmıştı. Birkaç hafta önceki telefon görüşmesini hazırlamıştım. İçimden bir ses elimi omzuna koymak istemişti.

Buster olayından sonra ve büyüdükçe, o adamdan kazanacak hiçbir şeyim olmadığını daha iyi anlamıştım. Bu yüzden onu içimde kapatmıştım. Ona sırtımı döndüm ve kendi istediğim gibi bir hayat kurdum.

Ama yine de içimdeki onun gözlerinin üzerimde olması arzusu kaybolmadı. Aferin Bo diyen bir bakışın arzusu.

Hastaneye vardığımda, onun için mutlu bir şeyler hissetmeyeli o kadar uzun zaman olmuştu ki, ne zaman olduğunu bile hatırlayamıyordum. Annem beni arayıp hastane personelinin sadece birkaç saati kaldığını söyleyip gelmek isteyip istemediğimi sorduğunda hayır deyip çalışmam gerektiğini söylemiştim. Günlerden pazartesiydi.

Yine de o akşam annem tekrar arayıp onun öldüğünü söylediğinde içimde bir şeyler parçalandı.

Hans yatağın yanındaki sandalyeye otururken pozisyon değiştirdi. Perçemleri alnına doğru dökülüyordu. Saçları dağınık değildi, çocukken olduğu gibi yumuşak ve kabarıktı. Ellerimle karıştırmak istiyordum ama kolumu kaldıramıyordum.

Şimdi fark ediyorum ki ihtiyarı pek tanınmamıştım. Hans'ı tanıdığım gibi değildi. Onca atışmalarımıza rağmen, Hans ile, ihtiyarla asla kuramadığımız bir şekilde bağlıydık birbirimize.

Hans'a baktım, onun içini de yıllarca bir şeylerin kemirmesini istemiyordum.

Ne söylemek istediğimi bilsem de çok zordu. Haftalardır söylemeye çalışıyordum. Sadece birkaç kelime ama yine de çok zordu.

"Biliyorsun," diye fısıldadım nefes nefese kalarak.

Yavaşça başını salladı. Kaşlarını biraz kaldırıp dinlediğini göstermek için ağzını hareket ettirdi.

Ona baktım ve sadece seni gördüm. Yine nefes nefese kalıyordum, ciğerlerimi doldurmak zordu ve yorgunlukla savaşmak zorundaydım.

"Seninle gurur duyduğumu biliyorsun," diye çıkabildim sonunda. "Annen de öyle."

Hans bana ne zamandır unuttuğum bir bakışla bakıyordu. Çocukken söylediğim her şeyi dinleyen, onunla bir olduğumuzu söyleyen o gözlerle.

Göz kırptı.

Sonra eğilip beni alnımdan öptü. "Biliyorum, baba."

Avucum yumuşak tüyüne tepki veremeden patilerinin tıkırtısı ve kokusu içime işliyordu.

"Sence fark ediyor mudur?" diye sordu Hans.

"Muhtemelen," diye yanıtladı Ingrid.

Sixten sol bacağımın yan tarafındaki yerine zıplayınca vücudum sarsıldı.

Onun varlığı beni sakinleştiriyordu. Ellerimle onu sevemediğimi anlayınca başını karnıma yasladı.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu Hans. "Yani Sixten ve diğer şeyler."

"Sorun yok Hans, iyiyiz. Bo, Sixten ve ben."

Sağ omzumda bir şey hissettim ve bir süre sonra bunun Hans'ın eli olduğunu fark ettim. Omzumu sımsıkı tuttum. Birkaç dakika boyunca öyle durduk. Belki de bana bir şey söylüyordu ama duyamıyordum.

Ama önemli değildi, elinin orada olması bile iyi hissettiriyordu.

"Bo'nun artık endişelenecek bir şeyi yok, her şey yolunda ve her şey yoluna girecek," dedi Ingrid, ben de ona inanıyordum. Hans'ın eli hâlâ omzumdaydı, ben de elimi onun elinin üzerine koyduğumu ve ona elimden gelenin en iyisini yaptığımı söylediğimi, bunu bildiğini umduğumu hayal ettim.

Elinin sıcaklığı vücudumun geri kalanına yayılıyordu, artık üşümüyordum.

Ön kapı kapandı.

Ingrid sol elimi kaldırıp Sixten'in sırtına koydu. Elleri çok sıcaktı.

Sixten'in güçlü bedeni önümde koşuyordu. Hızlı adımlarla son sürat ormandaki açıklıkta koşturuyordu. Serinlemek için dereye inmeden önce yanıma geldi.

Uyumadan önce, İşte şimdi her şey olması gerektiği gibi, diye düşünecek zamanım oldu.

Etraf karanlık, hiçbir şey göremiyorum. Ama Sixten'in kokusu içime doluyor ve içimde bir şeyler kımıldıyor. Yeniden yön buluyor. Sixten ıslak burnunu elimin altına sokup vücudunu benimkine bastırıyor. Her şey kristal bir berraklığa kavuşuyor.

Bir pencere açılıyor ve turnaların güneye uçmak üzere toplandığını duyuyorum.

03:30

Bo huzur içinde gözlerini yumdu. Sakin görünüyor, acısı yok gibi. Eli, yanında yatan Sixten'in üzerinde. Bir mum yakıp Hans'ı arıyorum.

/Ingrid

Bo'nun zamanı tükenmek üzere. Bedeni artık onu yarı yolda bırakıyor ve sessiz yaşamı yalnızca bakım ekibinin günlük ziyaretleriyle kesintiye uğruyor. Elleriyse, Alzheimer hastası eşi Fredrika'nın kokusunun sindiği şalı sakladığı o değerli kavanozu açamayacak kadar güçsüzleşmiş. Neyse ki hâlâ sevgili köpeği, sadık dostu Sixten var yanında. Ama şimdi de oğlu, köpeği ondan almakta kararlı. Sixten'i kaybetme tehdidi, Bo'yu dönüp geçmişine, baba oluşuna ve sevgisini ifade etme biçimlerine bakmaya itecek. Turnaların göç mevsimi yaklaşırken, Bo da hayatın kaçınılmaz döngüsüne direnmeye, sevdiklerini kaybetmeden önce onların kalbinde bir iz bırakmaya çalışacak.

Otuzu aşkın ülkede okurlarla buluşan **Turnalar Güneye Uçarken** babalar ve oğulları, sevgi ve hayatın kontrolünü elden bırakmama mücadelesi üzerine dokunaklı bir ilk roman...

"Yaşlanmak ve sevginin sessizce vuran acımasızlığı üzerine bir hikâye. Erkek olmak, insan olmak, babalar ve oğullar, babalar ve köpeklere dair bir hikâye. Aslında veda etmek zorunda kalan herkesin hikâyesi. Birine gerçekten 'Seni düşündüm,' demek isteyip nasıl söyleyeceğinizi bilemediğinizde hediye edebileceğiniz türden bir kitap."
–Fredrik Backman, **Hayata Röveşata Çeken Adam**'ın yazarı

"[**Turnalar Güneye Uçarken**] Hayat, ölüm ve yaşamımızın temelini oluşturan ilişkiler üzerine derin düşüncelere dalmanıza neden olacak. Bu, ruhunuzda yankılanacak bir kitap."
–Garth Stein

"Lisa Ridzén'in **Turnalar Güneye Uçarken**'i kulaktan kulağa yayılan bir fenomen haline geldi ve bunun nedenini anlamak hiç de zor değil. Birbirlerini yeniden bulmaya çalışan bir babayla oğlun etkileyici hikâyesi. [...] Dokunaklı ve acı dolu, ama basit gündelik mutlulukların dokunuşlarına da sahip."
– **Strömstads Tidning**, İsveç

TİMAŞ
DÜNYA
EDEBİYATI
ISBN: 978-605-08-4914-1
9 786050 849141
timas.com.tr timasyayingrubu